ความพิศวง
พระโพธิสัตว์แห่งการอุทิศ

โดย

"เสรีชรโกเศศ"

29431215

© 1971

หนังสือเล่มนี้ได้รับบริจาค
เพื่อใช้ในหอสมุดแห่งชาติ "ธัชมังคลาภิเษก" จันทบุรี
โดย ..คุณ....ชัยยา....กลอเลิศ.....

ความคิด
พระโพธิสัตว์แห่งการณย์

๑

โดย

เสฐียรโกเศศ

หอสมุดแห่งชาติ
สำนักพิมพ์ต่างประเทศ
3 พ.ย. 2533
อุดม
กรมศิลปากร

อันดับที่ ๒๕๖
๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๕
บริษัทบรรณาคารจำกัด

ราคา 18 บาท

ISBN 978-1-4244-3192-15
924.3192 15
© 1979

คำนำ

คติพุทธศาสนาที่ประชาชนชาวจีน ญี่ปุ่น เกาหลีและญวนนับถือกันอยู่เรียกว่า นิกายมหายาน นิกายนี้นับถือพระโพธิสัตว์ว่าเป็นยอดปรารถนาอันบุคคลควรบำเพ็ญให้บรรลุถึง พระโพธิสัตว์คือผู้ได้บำเพ็ญบุญบารมีมาแล้ว และจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แต่ตามคติของนิกายมหายานสอนว่าพระโพธิสัตว์นั้น แม้จะถึงกำหนดตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และจะเสด็จเข้าสู่พระนิรพาณแล้วก็ดี แต่ก็ยังไม่ยอมเข้าสู่พุทธภูมิจนกว่าจะได้ช่วยสรรพสัตว์ซึ่งตกอยู่ในกองทุกข์ให้พ้นไปได้หมดเสียก่อน เพราะฉะนั้นความเสียสละในสุขสมบัติ เพื่อช่วยสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ โดยบำเพ็ญเมตตากรุณาเป็นทั้งจึงเป็นคุณธรรมอย่างยอดของพระโพธิสัตว์

ประชาชนผู้นับถือพุทธศาสนาใน นิกายมหายาน ย่อมเคารพบูชาพระโพธิสัตว์ เพราะเห็นว่าอาจช่วยตนให้พ้นทุกข์ได้ โดยตรง เช่นทำนองเดียวกับที่เราเคารพบูชา พระศรีอริยเมตตรัย โพธิสัตว์ฉะนั้น.

ในบรรดาพระโพธิสัตว์มีอยู่องค์หนึ่งซึ่งประชาชน ชาวจีน นับถือมาก คือ *พระอวโลกิเตศวร* พระโพธิสัตว์องค์นี้ จะปรากฏ พระกาย ต่าง ๆ ตามโอกาสและเวลา เพื่อรอสัตว์ ให้ข้ามพ้นโอฆสงสารเย็น ๓๓ รูปกาย และในจำนวนนี้มีอยู่รูปกายหนึ่งที่เป็นผู้หญิง ได้แก่ *พระกวนอิม* โพธิสัตว์ คุณธรรมใดซึ่งกอปรด้วยความรักความบริสุทธิ์อันเย็นสมบัติของหญิง ความเย็นมารดาซึ่งกอปรด้วยเมตตากรุณาและเสียสละให้แก่ลูก ความงามความปรานีอันไม่มีที่สิ้นสุด คุณธรรมที่ว่านี้ย่อมมีอยู่ในพระโพธิสัตว์ กวนอิม

พระองค์ยังไม่ยอมเสด็จเข้าแดนสงบคือ พระนิร-
พาณ ก็เพื่อจะช่วยความทุกข์ของสากลโลก ผู้
ใดคร่ำครวญปริเทวนาการเพราะความทุกข์ พระ
โพธิสัตว์กวนอิมย่อมทรงได้ยิน สมดังพระนาม
ว่า 'กวนอิม' ซึ่งแปลว่า 'พระผู้ได้ยินเสียงร้อง
คร่ำครวญของโลก' ฉะนั้น.

ผู้ซึ่งเคยอ่านประวัติพระกวนอิม ซึ่งเป็นเรื่อง
ที่ชาวจีนส่วนมากรู้จักดี เพราะเป็นที่นิยมอ่านกัน
(มีแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้ว) จะรู้สึกว่าเป็น
ทำนองเรื่องไซอิ๋ว เพราะมีเรื่องผู้วิเศษและภูตผี
ปีศาจรบกันด้วยของวิเศษ สนุกไปทางหนึ่ง แต่
เรื่องพระกวนอิมในหนังสือเรื่องนี้ แต่งใหม่ใน
ภาษาอังกฤษ ให้ชื่อเรื่องว่า The Vision of
Kwannon Sama by B.L. Broughton แต่งไว้
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ในต้นฉบับหนังสือนี้ ได้ตัด
เรื่องรบกันด้วยของวิเศษออกเสีย

แล้วแต่งเสียใหม่ เย็นอย่างถ้าจะเปรียบก็เหมือน
ถอดเสื้อแขบจีนออก และเอาเสื้อแขบฝรั่งเข้า
สวมใส่แทน ข้าพเจ้าแปลออกเย็นไทยอีกต่อหนึ่ง
โดยรักษาสำนวนเดิมของเขาไว้ตลอดไป เย็น
อย่างคนไทยใส่เสื้อแขบฝรั่ง แต่ก็ไม่แปลกอะไร
เพราะเราเคยใส่เสื้อแขบฝรั่งมาจนชินแล้ว.

ข้าพเจ้าหวังว่าหนังสือเรื่องนี้ ซึ่งต้นฉบับ
เดิมเย็นที่ชอบกันมากในหมู่ชนซึ่งมีจำนวนหลาย
ร้อยล้านคน จะเย็นเครื่องช่วยให้เข้าใจกันได้ดี
ในคติความเชื่อถือของเขา ในส่วนซึ่งเย็นไป
ทางที่ดีงาม คือความเมตตาปรานี มีความ
กรุณาทยาธิคุณแก่โลกในส่วนรวม ด้วยประการ
ฉะนี้.

เสฐียรโกเศศ

๒๕ พ.ค. ๕๕

กวนอิม
พระโพธิสัตว์แห่งการุญ

โดย

"เสฐียรโกเศศ"

—๑—

นิมิตเห็น

เมื่อหลวงจีนพูหมิงออกจากถ้ำเพื่อนสงฆ์ไปแสวงหาความวิเวกและเจริญภาวนาตามลำพังคน เวลานั้นเป็นวสันตฤดูอันสดชื่นและรื่นรมย์. ไกลออกไปเบื้องทิวเขา กั้นขอบเขตของทิราย

ซึ่งคารดายด้วยดอกไม้ ธรรมชาติแท่มใสปาน
ว่าเบิกบานยินดีด้วยความเย็นหนุ่ม สุมทุมพุ่มไม้
พันทุ่งออกไปโน้น กำลังระบัดใบเขียวสดลออตา
หลวงจิน พูหมิง มุ่งหน้าเดิน ดุ่ม ๆ ไป สู่ยัง ที่ นั้น
ตามทางเดินซึ่งเขียวดังมรกต มีนกขมิ้นเหลือง
อ่อนบินปรูดปราดอยู่ไปมา กระทำให้อากาศซึ่ง
สว่างไสวด้วยแสงแดดอันอบอุ่น ดูเหลืองละมุน
แลอร่ามดังสีทองของปีกนก ดวงใจของหลวง-
จินพูหมิง เบิกบาน และผ่องแผ้วอยู่ด้วยความรัก
และยินดีต่อสิ่งที่ปรากฏเห็น ขณะเมื่อย่างเท้า
ก้าวไปอย่างแช่มช้าภายใต้ร่มเงาของหมู่ไม้ ซึ่ง
มีใบสั่นไหวอยู่พลิ้ว ๆ เมื่อถูกลมอ่อน ๆ พัดมา
กระทบ ลางคราวกิ่งไม้ก็ไหวแหวกแยกเป็นช่อง
มองเห็นท้องฟ้าเบื้องบนเป็นสีคราม แก่ ทันใดนั้น
หลวงจินพูหมิง แลเห็นชายแก่ คนหนึ่ง กำลังเดิน
มุ่งหน้ามาจากทางซึ่งอยู่ห่างพุ่มไม้ ชายคนนั้น

มิอายุถ้าจะเปรียบก็เท่ากับอายุของนกกะเรียน หรือของเต่า เสื้อผ้าที่นุ่งห่มมีเค้าเย็นสีเหมือนใบไม้ที่เหลืองอ่อน หนวดขาวราวกับปุยเมฆที่ปลิวเย็นสายๆ มาตามลม.

ชายมีอายุเมื่อมาถึงยังที่ซึ่งหลวงจินพูหมิงยืนอยู่ ก็ร้องทักแล้วปราสัยว่า "ดูก่อนท่านผู้เจริญ ท่านนั้นเป็นผู้ได้เสวยกรรมอันทำมาดีแล้ว ท่านจะได้บรรลุผลแห่งชาติคือความเกิดของท่านในวันนี้."

กิริยาท่าทางของชายแปลกหน้าและลึกลับนี้ กระทำให้หลวงจินพูหมิงมีความพิศวงงงงวยคล้ายกับว่าตนล่วงเข้ามาในป่าไม้นี้ คือเข้ามาสู่แดนแห่งเซียนผู้วิเศษ ผิดกับแดนของโลกมนุษย์ซึ่งกอปรด้วยผงธุลี แสงแดดเป็นสีทองกูเหลืองอร่ามงามยิ่งขึ้น ใบไม้ก็ดูเขียวสดใสยิ่งกว่าเก่า ในขณะที่ชายซึ่งไม่สามารถจะรู้ได้ว่า

มาจากไหน ปรากฏตัวขึ้นให้แลเห็น หลวงจีนพู-
หมิงจึงย้อนถามว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญด้วยอายุ
ท่านนี้เป็นใคร เห็นทีจะมิใช่ชาวบ้านอยู่แถบนี้
เพราะกิริยาท่าทีของท่านมีสง่า มีแววตาดูลึกซึ้ง
ยากที่จะหยั่งถึง.”

ชายแปลกหน้าตอบว่า “จะยึดยังท่านไว้
ทำไมว่าเป็นใคร เรานี้ไม่ใช่เป็นชาวบ้าน แท้
จริงเป็นเทพารักษ์สิงสถิตอยู่ ณ สถานที่นี้ แต่
แดนที่เราอยู่ย่อมแผ่ไปทั่วถิ่นของมนุษย์ ประดุจ
ดังแสงแดดที่ส่องสว่างดังแสงทอง ลงมาต้องพื้น
แผ่นดิน เรามีหน้าที่เฝ้าและดูแลเรื่องราวของ
มนุษย์ เหมือนดังที่มนุษย์เฝ้าดูฝูงมดที่ทำรังของ
มันอยู่ฉะนั้น มนุษย์ในยุคนี้มีอายุสั้นนักหนา
เวลาเพียงร้อยปีก็ดูนานไกล ขณะเหยียบย่ำไปบน
แผ่นดิน จะรู้สึกเอาใจใส่ก็หาไม่ ว่าใต้พื้นพสุธา
นี้เมื่อสมัยนมนานไกล จนสูญหายไปจากความ

จำแล้ว เคยมีบ้านเมืองอันกว้างใหญ่ไพศาลและงดงาม ยิ่งใหญ่กว่าบรรดาเมืองน้อยใหญ่ที่ใครเคยนึกฝัน เขื่นแดนที่มนุษย์คล้ายเทวดาเคยมาเหียบย่ำ และกิจการอันมหึมาที่คนเหล่านี้เคยทำเคยสร้างไว้ บัดนี้ได้อันตรธานมลายไปเหมือนดังเมฆขาวในฤดูร้อน หกแสนล้านปีล่วงมาแล้ว พระพุทธกัสสปได้มาตรัสเป็นพระพุทธเจ้าเป็นอันดับที่ ๓ ในกัปป์นี้ พระองค์มีพระชนมายุได้สองหมื่นปี ในสมัยพระพุทธกัสสปนี้ พระนางเจ้ากวนอิมผู้ทรงทิพยลักษณะ ได้เอากำเนิดมีพระชาติอยู่ในราชสกุลแห่งอาณาจักรชิงหลิน อันเป็นแคนดินซึ่งบัดนี้จมสูญหาย ไปแล้วใต้ท้องทะเลลึกแห่งมหาสมุทรใต้.

“ พระแม่เจ้าแม้ได้รับทุกข์ทรมานแสนสาหัส และต้องเสียพระชนม์ชีพไป เพราะด้วยการแสวงหาธรรมอันสูงส่งแห่งความรู้แจ้งก็ดี

แต่ก็ทรงมิชัยชนะเหนืออปายภูมิ เสด็จเถลิง
อาศน์แห่งโพธิสัตว์ภูมิซึ่งชนะแล้ว เพริศแพร้ว
ด้วยเมตตากรุณาทยาทิคุณ สถิต ณ เกาะอัน
ศักดิสิทธิแห่งทะเลตะวันออก ซึ่งเป็นเกาะงาม
ที่สุดในหมู่เกาะทั้งหลาย อันมีอยู่ในท่ามกลาง
มหาสมุทรที่สุดลึกเหลือคณนา พระองค์ได้ทรง
ปฏิบัติแด่พระพุทธเจ้าในปางก่อนมาดังนี้ และด้วย
อานุภาพแห่งพระเมตตาปรานี พระองค์ณบัดนี้
จึงมาปรากฏพระกายไปทั่วทุก พิภพโลก ซึ่งมีอยู่
ในจักรวาลอันหาเขตสุดมิได้ ในคืนนี้เองภายใต้
แสงจันทร์ในวันเพ็ญ ใต้สุมทุมพุ่มไม้ต้นเชอรี่
ซึ่งกำลังออกดอกสล้างลออตาพ้นบ่านี้ไป และ
เพราะด้วย ผล กรรม ที่ ทำไว้ ดี แล้ว ตัว ท่าน
จะได้ประสบเห็นพระรูปโฉมของพระแม่เจ้า ซึ่ง
มีพระสิริลักษณ์วิลาศเลิศงามรุ่งเรือง ฉายเย็น
รัศมี ประเทืองชาว บริสุทธิ์ ผุดผ่องด้วย พระกรุณา

แทง ทะลุ ตลอดไปใน อากาศ อันหา เขตสุด มิได้
แม้กระทั่งแดนอันมืดต่อที่สุดแห่งนรก แสงสว่าง
นี้ก็ส่องถึง.”

หลวงจีน พูหมิงได้ยิน ดังนั้น ก็เกิด ปีติ ยินดี ซาบซ่าน หันไปจะขอบคุณชายชรา แต่ในทันที ทันใดนั้น ร่างของชายชราก็วับหายกลายเป็น แสงสว่างเหมือนแสงทอง เป็นสายพุ่งปราดขึ้น จากพื้นดิน ลอดช่องหมู่ไม้แล้วเลือนหายไปใน อากาศ แล้วมีลมพัดมาอ่อนๆ ส่งกลิ่นหอมขจร อยู่รวยริน ร่างเทพารักษ์เลือนหายเข้าไปอยู่กับ ใบอ่อน ของต้นไม้หรือว่าเข้าไประคนอยู่กับ แสง สว่างที่อบอุ่น หรือว่าเป็นไฉน ตะวันรอนๆ ค่อยๆ เลื่อนลงเรื่อยๆ จนลับไม้ ยอแสงเป็นสี ทองสุกปลั่งดังเปลวไฟ จับท้องฟ้าทางทิศตะวัน ตก ดูประหนึ่งว่าแสดงเป็นภาพอันรุ่งเรืองของ สวรรค์ใน แดน สุขาวดีให้ปรากฏ เห็นอยู่ภายใต้

ความเงียบสงบแห่งวันอันกำลังจะผ่านพ้นไป
ครั้นแล้วก็เข้าเขตสนธยาราตรีกาล ซึ่งเคลื่อน
เข้ามาอย่างเยาๆ ยิ่งกว่าแสงแดดส่อง นำความ
สวัสดีแห่งสวรรค์ทางตะวันตกโน้นคือแดนบริสุทธิ์
สุขาวดีมาสู่โลกพิภพ แผ่ซ่านปกคลุมไปจบทั่วทุก
พุ่มไม้ กระทำให้เกิดความบันเทิงเย็นศานติสุข
ไม่ช้าดวงดาวก็ปรากฏขึ้นมาทีละดวงสองดวงดัง
ประทีปส่องแสงในท้องฟ้าสีมรกต หลวงจีนพูหมิง
ค่อยย่างเดินลดเลี้ยวไปตามหมู่ไม้ซึ่งเงียบสงบ
จนล่วงพ้นป่านั้นไป ก็ลุถึงสุมทุมพุ่มไม้ต้นเชอรี่
ซึ่งออกดอกสล้าง ดวงจันทร์ในวันเพ็ญค่อยๆ
โผล่เป็นดวงโตขึ้นมาจากขอบฟ้า สว่างกระจ่าง
ด้วยรัศมีสีขาว ดูราวกับแสงแห่งโล่เงินของ
เทพเสนา กระทำให้ดอกช่อต้นเชอรี่เป็นสีเรือๆ
อร่ามนวล ยามเวลาอันมีเสน่ห์อย่างนี้ เย็น
ราตรีมีค่ายิ่งกว่าทองตั้งพันแท่ง ดอกไม้ส่งกลิ่น

หอมอวลตลบไปทั่วถิ่นภายใต้แสงจันทร์ และสงบเงียบไปทั่วทุกด้านในบริเวณที่นั้น จะได้ยินเสียงก็แต่น้ำตกซึ่งอยู่ไกล ตกลงมากระทบผาแตกกระจายเห็นเย็นฝอยทางไหล่เขา ซึ่งมียอดเห็นสูงตระหง่านดังเย็นเครื่องชี้บอกทางให้รู้ว่าไกลไปโน้นบนท้องฟ้าอันเขียวเข้ม และหาเขตสุดมิได้ เย็นทางไปแดนนิรพาณซึ่งไม่มีตาย ในท่ามกลางภูมิประเทศมีลักษณะเย็นทิพย์เช่นนี้กระทำให้จิตใจของหลวงจีนพูหมิงผ่องแผ้วเย็นสุข ลืมความทุกข์ความกระตือรือร้นพ้นไปไกลแล้วจากโลกนี้ โลกซึ่งมีแต่เมฆหมอกและหนามหน่าย มีแต่ทะเลทรายทุรกันดารและความต่อสู้กันอย่างดุร้าย ภายใต้ความครอบงำของหมอกสีแดงแห่งความทะเยอทะยานดิ้นรนคือกามตัณหา.

ทันใดนั้น ภาพของภูมิประเทศซึ่งเย็นทิวิเวก

ก็เกิดมีเสียงแต่เบา ๆ ล่องลอยมาตามลม ป่าน
ประหนึ่งว่าเสียงทิพย์แห่งสวรรค์ คือ เสียงพิณ
มาประเล้าประโลมใจแก่ผู้ที่ได้ยิน คล้ายกับจะ
กล่อมให้หยุดพัก ทุกคราวที่ได้ผ่าพายุแห่ง
ความดิ้นรนทะเยอทะยาน เปลี่ยนสภาพจิตจาก
เกลียดชัง มาเป็น สภาพจิต ที่หลั่ง ด้วย ความรัก
ความเมตตาปรานี เป็นความประสานเข้ากันแห่ง
โลกโดยแท้ ซึ่งมาจากกลางใจของสภาพแห่ง
ความ บันเทิงสุข อันบุคคลพึงได้ สูดลึก เข้าไปใน
ดวงจิต มิลมพัดผ่านมาในหมู่ไม้ ตลบพุ่งเย็น
กลิ่นหอม หอมยิ่งกว่าสิ่งหอมใด ๆ บรรดามีที่
ในโลกพิภพ กระทำให้หลวงจีนพูหมิงมีความ
รู้สึกเท่ากับ เกิดใหม่ในแดนสวรรค์อันหอม ประ-
หลาด เพราะด้วยอำนาจกุศลผลบุญซึ่งทำไว้
ครั้นแล้วก็ปรากฏแสงสว่างไสว ยิ่งกว่าแสง
ของดวงเดือนที่ส่องมาต้องดอกเซอรี่ เรืองแสง

บริสุทธิ์ผุดผ่อง เป็นบ่อเกิดแห่งความงามซึ่งมีอยู่ในโลกนี้ นี่คือประมวลลักษณะองค์พระแม่เจ้ากวนอิมพระโพธิสัตว์แห่งการุญ วงพระพักตร์พระแม่เจ้างามละมุนเป็นรูปไข่อันสมบูรณ์ งามผ่องกว่าผิวของงาช้าง พระเกศาเส้นสลางมีสีเหมือนเมฆดำแห่งกลางคืน ประดับด้วยมงกุฎเป็นดาวทอง อันความผ่องบริสุทธิ์สะอาดปราศจากมลทิน ความเมตตาปรานีอันไม่มีที่สิ้นสุด ความทุกข์ยากแห่งทุกข์ทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกทั้งหลาย ย่อมประมวลฉายออกมาให้เห็นเหมือนกระจกเงาจากความดีกลิกแห่งดวงพระเนตรของพระแม่เจ้า งามยิ่งกว่าดวงตาของนางแก้วซึ่งเกิดในดอกบัวแห่ง พระยาจักรพรรดิ์ พระหัตถ์ซ้ายของพระแม่เจ้าทรงแจกันมณี อันบรรจุน้ำค้างทิพย์แห่งความกรุณา ในพระหัตถ์ขวาทรงกิ่งสน.

อันพัสตราภรณ์เครื่องทรงของพระแม่เจ้านั้น สีขาว สีกาวแสงเหมือนพ้าแลยอยู่แปลบปลาย มีนวมสอมรกตเขียวเหมือน สีคราม ใน ห้องเวหา แห่งท้องพ้า ขณะที่พระแม่เจ้าเคลื่อนไหวพระวรกาย ดประหนึ่งว่ามีแสงกระจายจากดวงมณีรัตน์เย็นดาวร่วง จาก สวรรค์ลงมา ยัง พิน พิภพ พระสุรเสียง อันเอื้อน ออกจากพระโอษฐ์ ซึ่งมีริมเหมือนแก้วประพาฬ ไพเราะหวานยิ่งกว่าเสียงแห่งนกหงส์ และเบาละมุนละไมเหมือนเสียงลมที่พัดมาริน ๆ มาตามหมู่สนในวสันตฤดู ขณะที่พระองค์ตรัสกะหลวงจีนพูหมิงว่า

“ดูกร พูหมิง ผู้เป็นพุทธโอรส เราคือกวนอิม เราคือความเมตตากรุณา อันเย็นสาระแห่งบรรดาพระพุทธเจ้า เย็นความประหลาดอัศจรรย์อันสูงสุดแห่งสวรรค์ตะวันตก เย็นความบริสุทธิ์นิรมล เรานั่งอยู่แทบแม่น้ำแห่งกาลเวลา

เราได้ยินความทุกข์ปริเทวนาการของหมู่สัตว์จึงแบ่งชาติลงมาเกิดในแดนแห่งโลกนับไม่ถ้วน เพื่อช่วยมวลสัตว์ผู้มีทุกข์ให้ล่วงพ้นทรมานในสถานแห่งมิดมนและหมดหวัง เราจะไม่ยอมเข้าสู่แดนอันเยนความสงบสุขคอนรพาณ จนกว่าจะได้เปลื้องทุกข์ของสัตวโลก แม้เหลืออยู่ในแดนอันไกลที่สุดแต่ผู้เดียวก็ดี เพราะเรานึกถึงความรักและความเมตตากรุณา เราคิดาราที่สุกปลั่งมลังเมลือง เราได้รับทุกข์มาแล้วในโลกนี้อย่างแสนสาหัส ในบรรดาอดีตชาติที่มาเกิดนับไม่ถ้วน นอกจากได้มาเกิดเย็นเมียวซันในอาณาจักรซิงหลินแล้ว ชาติเหล่านั้นย่อมเลือนหายไปจากความจำด้วยกาลเวลา และเหล่าโอรสแห่งพระโคดมพุทธเจ้าผู้มีพระภาค หากจะรู้ก็หาไม่ว่ากรรมอันได้ทำมาดีแล้วแห่งเหล่าพี่น้องของตนในปางบรรพ ได้ลับเลือนลืมหายไปหมดสิ้น

เหมือนดังหมอกขาวซึ่งเย็นชื้นปกคลุมหุ้มห่อ
หุบเขาอันงามในยามแห่งฤดูสารท เมื่อหมู่ไม้มิ
ใบเหลืองและร่วงหล่นลงเพราะน้ำเหมยคือน้ำค้าง
แข็งที่ติดตรึงค้างแข็งอยู่ฉะนั้น ด้วยเหตุดังนี้ เพื่อ
ให้บรรดาพุทธศาสนิกชนได้มีดวงกมลเย็นน้ำหนึ่ง
ใจเดียวกันทั้งเหล่าผู้ที่อยู่ในปัจจุบัน และที่จะมา
ในอนาคตและรวมทั้งอดีตด้วย ทุกคนพึงมีใจ
กอปรด้วยกรุณา และความพยายาม ทำแต่ความ
ดี เพื่อขจัดราคีคือเมฆหมอกแห่งกาลเวลาให้
มลาย หายไป ด้วย กระแส ลม แห่ง ปัญญา บารมี
ขอให้กรรมอันได้ทำมาแล้ว ด้วยกล้าหาญนับได้
ด้วยกัปป์กัลป์อนันตชาติ จงคงเหลืออยู่ตลอด
ไปในท่ามกลางแห่งโลกานุโลกอันนับไม่ถ้วนซึ่ง
ได้ทำลายไป แล้วเป็นผลส่งและสืบต่อไปไม่มี
ลืมให้ตลอดกระทั่งแดนต่อแดน ซึ่งมีพระพุทธเจ้า
เพื่อเผยพระธรรมแก่สรรพสัตว์บรรดาที่จะมาเกิด

ในภายหน้า ให้จักรวาลานุจักรวาลจงอวลหวน
หอมไปด้วยกลิ่นสุคันธรสแห่งพระธรรม มิชัย
ชนะล่วง พ้น มูล แห่ง ความ มืด และ ความ ตาย
บรรลุที่หมายคือแดนแห่งพระอมตธรรม อาศัย
อานาจแห่งความดีของทาน และกรรมของเหลา
พุทธโอรสในมัธยมรัฐ (เมืองจีน) เราประสาท
แก่ท่านให้ข้ามโอฆแห่งกาลและโอกาส ปราศ
พ้นไปจากแดนอันคับแคบแห่งโลกสงสารซึ่งท่าน
อยู่นั้น ให้ประสบพบทัศนียภาพแห่งความงาม
และความโศกที่ซ่อนเร้นอยู่ด้วยกาลเวลาอันล่วง
หายไปแล้วนาน ณ บัดนี้.”

สิ้นพระสุรเสียงตรัสและในทันทีทันใด ภูมิ-
ภาพที่เห็นอยู่ก็หายวับ มืดเหมือนมิใครดับแสง
สว่างแห่งดวงประทีป ดวงจันทร์ ดอกไม้ และ
สิ่งต่างๆ ทั้งหมด กลับหายไป ทันที หลวงจีน
พูหมิงรู้สึกประหนึ่งว่ามีตนเลื่อยลอยไปอย่างรวด

เร็วราวพ้าแลบ ลอยละล่องไปในห้วง ณ ที่แห่ง
กาลเวลา ล่วงมาด้วยจำนวนร้อยๆแห่งปีที่เหลือ
นับ ก็ลุถึงแดนอาณาจักรซิงหลิน ซึ่งเป็นทวีป
ที่ขมหายไปในห้วงแห่งทะเลลึกทาง ทิศใต้ของ
ประเทศเซียมล่อก๊ก (ประเทศไทย) เข้าสู่ยัง
พระราชวังอันสง่างาม ของพระยาจักรพรรดิแห่ง
ซิงหลิน ผู้มีอวัชชองชัยแห่งพระเดชานุภาพปราย
แล้วได้ตลอดโลก พระองค์เป็นที่เกรงขามและ
เกลียดกลัวของบรรดาเมืองใหญ่น้อยทั้งร้อยประ-
เทศที่พ่ายแพ้แก่พระองค์ แม้กระนั้นอานุภาพ
อันร้าย แรง และเหี้ยมโหด ของพระองค์ก็เป็น
เสมือนดอกไม้ที่บานเต็มที่แล้วก็ร่วงโรย และ
เหี่ยวแห้งไป เพราะไม่มีใครทรงจำเอาไว้ได้
ยอดแหลมแห่งปราสาทราชมนเทียร ซึ่งมลัง
เมลืองไปด้วยแก้วทองแล่นลิ่วขึ้นสู่ฟ้า มีระย้า
แก้วมณีห้อยกระดิ่งเงินกระดิ่งทอง ส่งเสียงกัง-

วานไพเราะอลเวงไปในอากาศ เหมือนเสียง
ประสานอันไพเราะประหลาดจากสรวงสวรรค์ฉะนั้น
ผนังปราสาทพระราชวัง ย่อมประดับล้วนแล้ว
ไปด้วยแก้วสัตตพิธรัตนะ ภายในครรภมนเทียร
นั้นกว้างใหญ่และสูงลิ่ว มีหลังคาดาดาดด้วย
ทองคำสุกดังเปลวไฟ สว่างไสวไปด้วยประทีป
โคมไฟเพชรรัตน์ เครื่องประดับในราชมนเทียร
มีภาพจิตรกรรมซึ่งงามราวกับว่ามีชีวิต รูป
หล่อรูปสลักแต่ละรูป ซึ่งดูประหนึ่งว่าโลหะและ
หินอ่อนที่สร้างขึ้นนั้น มีชีวิตและจิตใจอย่างรื่น
รมย์ สิ่งเหล่านี้ไหลหลั่งเข้ามาในอาณาจักร
แห่งพระยาจักรพรรดิ์ ผู้ซึ่งมีชัยชนะและทำความ
ฉิบหายให้แก่โลก เพราะการติปลันหรือมีผู้ส่ง
เข้ามาเป็นเครื่องบรรณาการ ตรงทวารบถทาง
เข้าปราสาทอันสูงลิ่วแต่ละด้าน มีต้นหมากทอง

สองต้นบนกิ่งมิ่นกรัตนมณี ผู้มีอำนาจกลไก
สามารถทำให้นกเหล่านั้นส่งเสียงร้องประสาน
หวานเจื้อยดังเสียงนกโกกิลา พื้นปราสาทราช-
มนเทียรดาดด้วยแก้วแพรวพรายแสง อาจทำ
ให้ผู้ใดเข้าใจผิดคิดแคลงเมื่อได้เห็น นึกว่า
เป็นน้ำในสระแก้ว ต้องยกชายผ้านุ่งขึ้นไว้สูง
เมื่อเดินผ่านล่วงเข้าไป เพราะเข้าใจว่าเดินลุยมา
ในน้ำอันเย็นสบาย ภายในปุระปราการอันกว้าง
ไพศาล มีปริมณฑลโดยรอบได้ข้างละสองโยชน์
ของพระยาจักรพรรดิผู้ทรงความหยิ่งนี้ มีสวน
ขวัญ อันงามหยด ย้อย ดังในแดนแห่ง อุตตรกุรุ-
ทวีป ประกอบด้วยต้นไม้ดอกไม้ทุกชนิดบรรดา
มีอยู่ในโลก ในที่นี้มีต้นสนยูงยางสูงตระหง่าน
ยอดเงื้อมเขาและถ้ำ ซึ่งมีน้ำไหลเย็นพุซ่านแล้ว
ตกไปในห้วงลึกที่เหลือหยังมีเสียงดังอยู่ฉาดฉาน
ตรงนั้นมีพุ่มต้นอบเชยและกฤษณาไม้หอม ส่วน

สระมีน้ำซึ่งใสแจ่ว มีดอกบัวบานอรชร หมู่ผึ้ง ภมรต่างพากันมาตอมเชยเกสรซึ่งหอมหวาน.

ถัดกำแพงเงินแห่งพระราชวังออกไป เย็น บ้านเมืองอันโอฬาร เย็นย่านชุมนุมของชนชาติ ต่างๆ มากันทุกสารทิศ เดินขวักไขว่ไปมาในถนนไม่ขาดสาย มีตึกรามล้วนขนาดมหึมา เห็นตระหง่านอยู่ทุกด้าน ออึงอยู่ด้วยเสียงกิจการงาน ของอาณาจักร ซึงหลินซึ่งลือชื่อไปตลอดโลก และทั้งเย็นแคนที่ทรัพย์สินไหลหลั่งเข้ามาสู่ไม่รู้สิ้น เพราะด้วยการปราบบ้านเล็กเมืองน้อยมีชัยชนะอยู่เรื่อยๆ ในท่ามกลางประสาทพระราชวังและวัดวาอาราม มีอาคารขนาดมหึมาเย็นที่เก็บยานศึก เพียงแต่พระยาจักรพรรดิโยกพระหัตถ์ ยานศึกเหล่านี้ก็สามารถส่งไฟและความตายไปสู่แคนที่ขัดขืนพระเดชานุภาพได้แม้ไกลเท่าไกล ภายในร่มเงาของหมู่

ไม้ มิวิหารวัดวาอารามอันก่อสร้างขึ้นด้วยแบบสถาปัตย์แปลกประหลาดน่าอัศจรรย์อันคนในสมัยนี้ไม่เคยเห็น สูงขึ้นไปบนยอดเขากลางใจเมือง จะเห็นเป็นเปลวคล้ายไฟแดงงามระยับนั้นคือหลังคาเทวสถานอันกว้างใหญ่แห่งเทพเจ้าประจำสงคราม ในนั้นมีรูปปฏิมากรทำด้วยทองแท่งเทพเจ้าองค์นั้นหัตถ์ขวาทรงพระแสงดาบอันมีแสงแปลบปลาบ เบื้องล่างมีพระบาทเหยียบย่ำอยู่เหนือร่างของศัตรูซึ่งนอนราบพังพาบอยู่.

บรรดาสิ่งทั้งปวงที่กล่าวมาแล้วเหล่านี้ ได้ปรากฏเห็นแก่หลวงจินพูหมิงเหมือนภาพต่าง ๆ ในความฝัน แล้วก็ดูเหมือนมีอะไรดึงดูดหลวงจินพูหมิงให้เข้าไปในท้องพระโรง เห็นพระยาจักรพรรดิผู้มีพระนามว่า เมี่ยวจวงเสด็จประทับอยู่บนพระราชอาศน์อย่างมีสง่า ถัดลงมาบนราชอาศน์รองคือองค์พระมเหสีพระนางโปยาเทวี ผู้มีรัศมีแห่ง

ความสง่า เหมือนแสงจันทร์ซึ่งเผือดแสงลง เพราะด้วยอยู่ใกล้รัศมีกล้าของผู้เป็นบดีแห่งพระจันทร์คือท้าวเมียวจวง ดวงพระพักตร์อันมีแววหยิ่งของพระยาจักรพรรดิกำลังฉายแสงกล้าพุ่งไปจับอยู่ที่เมียวชันผู้เป็นราชธิดา ซึ่งเวลานั้นยืนประทับเฉพาะพระพักตร์พระยาจักรพรรดิมีความงามประดุจดอกปทุมชาติทอง ที่กำลังมีภัยตกอยู่ในท่ามกลางความพิโรธอันร้ายแรงของพระเจ้าเมียวจวงผู้เป็นทรราช แต่นางก็มิได้หวาดหวั่นสะทกสะท้าน คงยืนประทับมั่นเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่รากหยั่งลึกลงไปในพื้นพสธาฉะนั้น นางมีความงามเหมือนดอกชาในวสันตฤดู ซึ่งกำลังจะถูกความพิโรธร้ายแรงแห่งพระยาจักรพรรดิทำลายลงเมื่อยังไม่ถึงเวลาที่จะร่วงโรยหรือเหมือนดอกเบญจมาศในฤดูสารท ซึ่งถูกน้ำเหมยคือน้ำค้างแข็งปกคลุมให้เย็นอันตรายก็ปาน

กัน พระยาจักรพรรดิตรัสด้วยพระสุรเสียงอันแผดก้องราวกับเสียงฟ้าผ่าว่า

"เราผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่มีใครรบชนะ จะต้องแพ้เพราะคนในครอบครัวกระนั้นหรือ เมียวซัน ความข้าอะไรเข้ามาสิงอยู่ในตัวเจ้าซึ่งกำลังเป็นสาวกำดัดรุ่น มาเบือนหน้าจากความบันเทิงแห่งความรัก นี่ก็ดูประหนึ่งว่าดอกไม้ที่หันจากแสงแห่งดวงอาทิตย์ ยิ่งบิดหมุนเวียนเปลี่ยนไป อาณาจักรของเราซึ่งเหมือนดังคลื่นใหญ่ ก็ไหลท่วมลบแดนอันไพศาลแห่งโลกขยายเขตกว้างยิ่งออกไป แผ่นดินที่อยู่ไกลแสนไกลไหวหวั่นสนสะเทือนเพราะด้วยการย่าเท้าแห่งกองทัพของเรา ในท้องพระโรงของเราก็แน่นเนืองด้วยทูตานุทูตจากประเทศอันไกล ต่างนำเครื่องราชบรรณาการมาถวาย ดูกร เมียวซันผู้พักตร์ผ่องเจ้าจงเลือกคู่ครองจากชายผู้มีสกุลคนใดคนหนึ่ง

ในอาณาจักร หรือไม่ชอบใจ จะเลือกชายที่ทรงคุณความรู้อย่างไรก็เลือกได้.

" พี่สาวของเจ้าสองคนก็มีเรือนไปแล้ว คนหนึ่งได้กับแม่ทัพผู้กล้าหาญ เป็นผู้มีชื่อกระเดื่องดัง มีชัยชนะสงครามมาแล้วถึง ๕ ประเทศ และปราบ นคร ลงราบเป็น หน้ากลอง มา แล้วถึง ๒๐ นคร กระทำให้มีเกียรติขจรแก่เทพประจำสงคราม และอาณาจักรของเรา ส่วนพี่สาวคนรองของเจ้า ก็ได้สามีเป็นผู้ทรงความรู้ในศิลปศาสตร์ สามารถวางกโลบายอันโกศลให้ แก่ประเทศชาติประหลาดอะไรกับ ความกล้าหาญ ถ้าขาดปัญญาความรู้ ก็เหมือนร่างกายที่ปราศจากจิตใจ เพราะด้วยศิลปศาสตร์นี้ ที่สามารถนำความเจริญรุ่งเรือง แห่ง ทรัพย์ สมบัติ และเกียรติคุณ ของอาณาจักรซิงหลิน ส่งสูง ยิ่ง ๆ ขึ้นโดยลำดับ."

ขณะนั้น เมี่ยวซัน ผู้มีโฉมงาม เหมือน พระ-

จันทร์เมื่อแรกขึ้นในวันเพ็ญ ฉายพระเนตรอันเสงี่ยมงาม ทูลสนองตอบพระราชบิดาว่า

“ข้าฯ ถ่อ พระราชบิดาผู้มีพระคุณปกเกล้าแท้จริงไม่มีใครเกลียดชังความเย็นหนุ่มสาว และความบันเทิงยินดีในความรักความหรรษาที่ผูกมัดดวงหทัยทั้งสองให้รวมกันเป็นหนึ่ง ซึ่งสามารถกระโดดข้ามพ้นหุบผาแห่งความตายและทนทานอยู่ได้ยิ่งด้วยดวงดาว แต่อนิจจา ความไม่ถาวร ซึ่งแน่แท้เที่ยงของสิ่งทั้งหมด ย่อมมายืนอยู่ด้วยในความสุขทั่วนี้ แม้ความบันเทิงยินดีที่มีอยู่ในแสงแดด ก็ยังมีเงามืดฉายเข้าไปในดวงหทัยของหม่อมฉัน ความจริงชีวิตที่มีอยู่ก็เป็นสิ่งที่น่ายินดีรื่นรมย์ แต่ก็เป็นความรื่นรมย์เหมือนดังเสียงนกที่ส่งเสียงร้องระงมยินดีอยู่ในป่าทางทิศใต้โน้น หรือเป็นความงามเหมือนดังสายรุ้งที่เห็นอยู่เหนือทุ่งทางทิศตะวันออก ซึ่ง

ถาวรอยู่ได้ก็ชั่วขณะเท่านั้น ครั้นแล้วก็อันตรธานสูญไป.

"ข้าแต่มหาราช ขอได้โปรดทรงสดับเถิดพระเจ้าข้า ซึ่งเสียงปริเทวนาการของเหล่าผู้ได้รับทุกข์มาตลอดยุคสมัย ที่เข้าไปรมเร้าดวงใจของหม่อมฉัน แทบแตกสลาย ผู้ที่ต้องตายไปแล้วในสงครามเพื่อความเย็นใหญ่แห่งอาณาจักรของเรา กำลังขู่คำรามจะทำลายราชวงศ์เพื่อขอความชอบธรรมที่เราได้ทำแก่เขาไว้ หม่อมฉันไม่ได้เห็นดอก หรือว่าบ้านเมืองของเหล่าราชศัตรูต้องถูกเปลวไฟเผาพินาศสิ้นมฤตยูผู้มีรูปร่างต่าง ๆ อย่างน่าสยดสยอง ได้ฉุดคร่าล่าชีวิตมนุษย์ในท่ามกลางแห่งผู้ไม่มีความผิด เพื่อความกระหายที่เหลือร้ายและเพื่อเกียรติแห่งประเทศของเรา หม่อมฉันยินดียอมสละตนเพื่อออกบวชเป็นภิกษุณีอยู่ในวัด ขจัด

ยาปกรรมบำเพ็ญกุศล จนกว่าจะได้ บรรลุโพธิคือความรู้แจ้ง แล้วเหยียบเมฆแห่งสวรรค์ล่องลอยไปในสากลโลก จากตะวัน ออกไป ตะวันตกได้ในชั่วพริบตาเดียวแล้วหม่อมฉันจะช่วยพระบิดาและพระมารดาขึ้นสู่สวรรค์ และจะช่วยผู้ที่ได้รับทุกข์ทรมานอยู่ในโลก กลับใจผู้ที่ทำชั่วให้กลายเป็นทำแต่ความดี นี่คือความตั้งใจปรารถนาของหม่อมฉัน แม้ว่าหม่อมฉันจะต้องแต่งงานด้วยจำเป็น ก็ขอให้ผู้ซึ่งจะมาเป็นคู่ครองนั้นเป็นนายแพทย์ เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องคอยแต่ปลดเปลื้องความทุกข์ทรมานของสัตวโลกเท่านั้น.”

ทันใดในทันที พระลลาฏแห่งพระยาจักรพรรดิซึ่งขมวดนิ่วอยู่แล้ว ก็ขมวดนิ่วยิ่งขึ้น ไม่สามารถจะระงับพระพิโรธไว้ได้อีกต่อไป เพราะถ้อยคำที่พระธิดาทูลสนองเป็นเหมือนไฟที่เข้าไปเผาผลาญอยู่ในพระหทัย พระองค์แผดพระสุร-

เสียงออกมาดังพ้าผ่าว่า “เหม่ นังตัวดี ไปเย็น
ภิกษุณีทุศีล ทำให้เสียเชื้อชาติราชสกุลวงศ์
เนื่องร้ายที่เกิดขึ้นแก่กิ่งของลำต้นจะอยู่ไม่ได้
ต้องตาย ดูหรือลูกของกูแท้ๆ เย็นภิกษุณี ไป
เย็นพวกถือพุทธศาสนาซึ่งหาเลือดแห่งความกล้า
ก็ไม่มี ศาสนาอย่างนี้มีแต่สอนให้คนมีใจ
อ่อนแอและความตายความต่ำช้า ลักพาเอา
ความสุขความยินดีในชีวิตให้หายไปจากใจจน
หมดสิ้น ดีอะไร กำลังอำนาจเท่านั้นที่ครองโลก
โลก สงครามที่ร้ายกาจเท่านั้นซึ่งให้สิ่งดีๆ
แก่ชีวิตของเหล่าผู้กล้าแข็ง ให้ได้มาซึ่งอำนาจ
เกียรติคุณ นางงามที่สุด และทรัพย์สมบัติอันได้
เลือกคัดแล้ว ส่วนพวกภิกษุซึ่งมีผิวเผือดซีด
พร่ำแต่สวดมนต์ภาวนาและดูแต่คัมภีร์ เย็นพวก
อ่อนแอซึ่งชังต่อรางวัล เพราะขาดความกล้า
หาญที่จะชิงฉวยเอามา.”

ครั้นแล้วเมียวซันผู้มิขนติอดทน เหมือนแผ่นพสุธาทรงรับไว้ทั้งกรรมดีและกรรมชั่วของมนุษย์ ก็ทูลตอบด้วยพระเสียงอันอ่อนหวานและเยาๆว่า "ข้าแต่พระราชบิดา พระผู้เป็นใหญ่ในแดนดินถิ่นทะเลและเวหา ได้โปรดทรงฟังลูกเถิดพระเจ้าข้า นับเวลาแต่ยุคสมัยนมนานไกลมาแล้ว พระราชาธิบดีทรงละโมภต่อเกียรติยศได้กระทำให้พื้นแผ่นดินเป็นรอยริ้วเหลือแต่ซากเพราะด้วยไฟเผา นองไปด้วยโลหิตยิ่งกว่าน้ำในมหาสมุทรแต่ในที่สุดมฤตยูก็มาคร่าเอาพระราชาธิบดีเหล่านั้นไปสู่เชิงตะกอนจิตกาธาร ปราสาทราชมนเทียรและป้อมปราการอันสง่าของพระราชาธิบดีเหล่านั้น ในบัดนี้ก็เหลือซากให้เห็นแต่เนินดินอยู่ภายใต้ฟ้าครอบที่มืดมัวและถูกฝนในฤดูสารท พวกชาวบ้านชาวนาได้ยินหรือดูประหนึ่งว่าได้ยินเสียงร่ำร้องครวญคราง ตามสายลมที่พัด

ฮือๆมา ชาวบ้านชาวนาก็สยองกลัว ริบกลับมาเรือนของตนในเวลาเมื่อค่ำคืน อยู่ภายในกระท่อมน้อยของตนภายใต้แสงไฟซึ่งส่องแสง.”

ถึงตรงนี้ พระยาจักรพรรดูเหมือนจะคลายพระพิโรธลงไปบ้าง จึงตรัสออกมาอีกว่า—

“จริงอยู่ที่เกิดมาก็ต้องตาย แต่ผู้ใดสิ้นชีวิตไปในสงคราม และเกียรติคุณผู้นั้นคือผู้ได้เคยมีชีวิตอยู่จริง เหล่าผู้ถือพุทธศาสนาตายไปแต่ก็ไม่เป็นผู้เคยมีชีวิตอยู่จริง เพราะอะไรคือชีวิตแก่คนเหล่านั้น ที่ถือว่าความมีชีวิตอยู่เป็นดังห้องพักชั่วคราวแห่งความตายเท่านั้น เมตตากรุณา อดทน นี่คืออะไร เป็นแต่คำเหลวๆไหลๆที่เหล่าผู้อ่อนแอกล่าวอย่างขัดๆ เพื่อลวงผู้ที่กล้าแข็งให้หลงยินดีตาม และเพื่อรักษาความอ่อนแอ อันไร้ความสามารถของตนไว้เท่านั้น เราผู้เป็นเจ้าเป็นใหญ่ในแผ่นดินทะเล

และเวหา นานาประเทศย่อมเกรงขาม ยานพ้า
ของเราแล่นลอยไปตามลม ย่อมทำความพินาศ
และความตาย กระจายไป ทั่วแดน เทพแห่ง
สงครามย่อมติดตามเราไป ทรงพระแสงดาย
คือสายพ้า สว่างไปทั่วหุบเขาแห่งความมืด
ให้เหล่าศัตรูหมู่อมิตร ได้เห็นทางแห่งความ
ฉิบหายมาสู่ตน เพราะด้วยแสงไฟที่เผาผลาญ
บ้านเมืองของตนสว่างจับท้องหาว เลิกคิดเสีย
เถิด เมียวซัน เลิกคิดเรื่องมิใจอ่อนแอเหล่านี้
เสีย จงรักษาจารีตประเพณีแห่งสกุลของเรา
ดำเนินตามวิถีอันมีเกียรติคุณ แห่งความแสวง
หาอย่างใหญ่และความมีอำนาจ เพราะเราไม่
สัญญา รับรองให้ความใฝ่หวัง อะไรกับ ความสุข
ซึ่งอยู่ไกลมาก ซึ่งเย็นแต่เงา ๆ เหมือนความฝัน
เราให้ ก็แต่ประโยชน์ ในปัจจุบัน อันเกิดจาก
ลำแขนซึ่งกล้าแข็งของเรา.”

เมี่ยวซัน ผู้มีร่างแบบบาง และงาม อ่อนช้อย เหมือนสนย้อย แต่ว่าแข็งเหมือนลักษณะต้นไทรอันตระหง่าน และมีใจมั่นเหมือนใจเพชร ทูลตอบว่า “ขอพระเป็นเจ้าพึงระวังว่า สิ่งที่ร้ายแรงยิ่งกว่าเทพแห่งสงคราม และร้ายกาจยิ่งกว่าสายฟ้านั้นยังมี คือความเจ็บแค้นของเหล่าผู้ที่ถูกให้ร้าย และด้วยหัวใจที่เจ็บช้ำดังจะแตกสลาย ย่อมก่อให้เกิดไฟแห่งความพยาบาทเผาผลาญอยู่ภายใน จ้องปองร้ายตอบแทนต่ออาณาจักรที่รุกราน ทำความเดือดร้อนให้แก่เขา บ้านเมืองที่มีสง่ามีป้อมปราการอันสูงตระหง่านเมื่อวานนี้ มาวันนี้ถูกเพลงแห่งความพินาศเผาผลาญนับด้วยร้อย นี่ก็เพราะด้วยกรรมสนองกรรม ความเกลียดชังย่อมก่อให้เกิดความเกลียดชัง ความพยาบาทย่อมตอบแทนกันด้วยพยาบาท แต่ลูกขอแสวงวิถีทางที่ปราศพ้นไป

จากทางที่กล่าวนี้ ไปสู่สถานที่ซึ่งมีแต่ความสงบ
เย็นนิตย์ คือโลกแห่งเพชรแดนนิรพาณอันยิ่ง
ใหญ่ไม่มีตาย เพราะฉะนั้น ลูกได้ตกลงใจ
แน่วแน่แล้วไม่หวั่นไหว แม้โลกจะต้องทำลาย
ไปเพราะด้วยไฟเผาพินาศ ลูกก็ไม่เปลี่ยนใจ.”

พระยาจักรพรรดิได้ทรงฟัง พระเนตรก็ฉาย
แสงแปลบปลาบเหมือนฟ้าแลบ ในดวงพระหทัย
ราวกับจะลุกด้วยเปลวไฟแห่งพิโรธ ตรัสตวาด
แหวก้องไปในกลว่า “เหม่ อิทรยศ จงไปหาโลก
แห่งความสงบพ้นทะเลทำมิดในแดนอันเย็นเยือก
แห่งความตายเถิด” ขณะนั้นพระนางโปยาเทวี
กตกพระทัยเบนอย่างยิ่ง ทูลออนวอนขอชีวต
พระธิดาเมี่ยวซัน ด้วยพระวาจาอันน่าสงสารว่า
“ไดโปรดเถิดพระองค์ผู้เย็นเข้า อย่าประหาร
เลือดเนื้อของหม่อมฉันเลย ถ้าเมี่ยวซันตาย
หม่อมฉันก็ต้องตายด้วย พระองค์ลืมเสียแล้ว

หรือว่าเมื่อหม่อมฉันตั้งครรภ์ลูกคนนี้ ฝันว่ามี
ดวงดาวอันสุกปลั่งลอยเข้ามาสู่อก แล้วเห็นหมู่
เทพบุตรทรงพัสตราภรณ์ดั่งแสงสว่าง มาขับ
กล่อมสดุดีบูชา ลูกของเราคนนี้ไม่ใช่คนธรรมดา
แต่คงเป็นผู้ที่อยู่ในโลกแห่งบริสุทธิ์พ้นดวงดาว
อันไปโน้นลงมาเกิด ชอได้ทรงยับยั้งชั่งพระทัย
เสียให้คิดก่อน หน่อยจะถูกอำนาจซึ่งเราไม่
สามารถจะรู้ได้ลงโทษเราก็ทราบไม่ได้."

พระยาจักรพรรดิทรงร้องพระพักตร์ซึ่งแสน
จะเย็นทุกข์ของพระมเหสี รวนเรพระหทัยด้วย
ความสงสัยและความกลัวอยู่สักครู่หนึ่ง แล้ว
ตรัสว่า "ให้นางเมียวซันถอดเครื่องทรงเสีย
แล้วจัดหาเครื่องขาวให้ใส่ แล้วไสหัวมันไปอยู่
ในอุทยาน ให้มันไปตายเพราะความหนาว จะ
ได้สิ้นเคราะห์สิ้นกังวลหายหนักใจไปเสียที."

พระอิตาเมี่ยวซันถวายบังคมลงแทบพระยาท
พระยาจักรพรรดิ์ เพื่อแสดงความขอบพระคุณ
ด้วยนางทรงคิดว่า บัดนี้ ได้ ก้าวย่าง พระยาทสู่วิถี
แห่งนิรพาณแล้ว แลด้วยอำนาจแห่งพระเมตตา
กรุณาของนาง คงจะเอาชนะความเกลียดชัง
ของพระราชบิดาได้ในที่สุด.

ด้วยประการฉะนี้ นางเมี่ยวซันเมื่อทรงเครื่อง
เป็นอย่างนักบวชแล้ว ก็เสด็จออกมาประทับอยู่
ที่ในราชอุทยาน อันเครื่องทรงของนักบวชที่ห่อ
หุ้มพระกายอยู่นั้น จะสามารถซ่อนเร้นบิดบัง
ความงามอันมีลักษณะเป็นทิพย์หาได้ไม่ ถ้าจะ
เปรียบก็เหมือนดวงมณีอันหาค่าไม่ได้ ฝังอย่าง
เรียบๆง่ายๆ อยู่ในเรือนโลหะที่สามัญ แต่เรือน
โลหะนั้นจะบิดบังแสงอันเรืองวาวแห่งแก้วมณีให้
อับแสงแม้แต่น้อยก็หาไม่ บัดนี้นางเมี่ยวซันเข้า
สู่สถานที่แห่งสงบแล้ว อยู่ในแดนที่มิดอกไม้

ควงตะวันและลมเย็นเพื่อนร่วม นกทั้งหลายก็
รักใคร่ พากันบินมารอยๆ เย็นฝูงๆ อย่างยินดี
ปริดา ส่งเสียงร้องดูประหนึ่งว่าแซ่ซ้องสดุดี
ราชินีแห่งพวกของมัน.

รุ่งอรุณ เมื่อพระอาทิตย์ไขแสงอุทัย นาง
ส่งหทัยซึ่งเปี่ยมด้วยความรักความเมตตา แผ่
ไปทั่วตลอดพิภพ และแทบจะกล่าวได้ว่าพระ
อาทิตย์ที่ส่องแสง ดูส่องสว่างยิ่งขึ้น และดอก
ไม้ก็ส่งกลิ่นหอมยิ่งขึ้นเพราะด้วยพระกรุณาที่นาง
มาปรากฏองค์ ณอุทยานที่นี้นางประทับอยู่
ตลอดมาครบขวบปี เมื่อเข้าฤดูวสันต์ ดอกไม้
ต่างๆ นานาก็เบิกบาน ครั้นเข้าฤดูสารท น้ำหมย
ก็ตกลงมาก็ค้างแข็งเห็นขาวอยู่ทั่วไป ครั้นแล้ว
พระยาจักรพรรดิพร้อมด้วยพระมเหสีและข้าราช
บริพาร เสด็จมาเยี่ยมในสวนขวัญ เพราะบัดนี้
พระยาจักรพรรดิคลายพระพิโรธลงไปแล้ว พระ

องค์มิพระพักตร์อันยิ้มแย้ม ตรัสปลอบโยนเมี่ยวซันราชธิดาว่า

"ดูราลูกรัก ผู้มีความงามความพิสมัย จงพังพ่อบ้างเถิด จะทรมานกายอยู่โดดเดี่ยวในป่าหมู่ไม้อยู่อย่างนี้ เพื่อปรารถนาทำคุณความดีให้แก่บรรดาคนทั้งปวงนั้น ก็เหมือนดังเพชรเม็ดน้ำค้าง ย่อมมลายหายไปสิ้นเมื่อต้องแสงแดดแผดเผา จงให้อดิตเร้นไปด้วยหมอกขาวแห่งความลืม และถือว่าประหนึ่งได้เกิดใหม่จากครรโภทรแห่งความทุกข์โศก แสวงหาทางอันรุ่งเรืองเหนืออากาศแห่งเมฆอันมืดมัว แล้วฉายแสงให้รุ่งเรืองเหมือนพระสุริยเทพ เมื่อเคลื่อนไปในอากาศ มีดวงพักตร์ตามห้อมล้อมเป็นบริวาร."

ครั้นแล้วพระราชินีราชมารดา ทรงสงสารและหวั่นวิตกด้วยธิดายอดทีรัก จึงตรัสด้วยถ้อย

คำอันอ่อนละมุนเหมือนเม็ดฝนอันอุ่นในวสันตฤดู ว่า “ดูรา เจ้าเย็นตังหงส์ทองของแม่ จงฟังเสียงของแม่บ้าง เพราะความรักของแม่ย่อมแผ่ไปถึงแดนที่พ้นจากโลกนี้ แม้ความตายก็ไม่สามารถจะเอาชนะความรักของแม่ซึ่งมีแก่ลูกได้ จงระวังความพิโรธแห่งบิดาของลูก ซึ่งร้ายแรงยิ่งกว่าการแผลงฤทธิของเหล่าอสูรเมื่อทำสงครามกับทวยเทพบนเมืองสวรรค์ จงผ่อนปรนยอมตามพระประสงค์ของพระบิดาเถิด มิฉะนั้นเจ้าและทั้งแม่ก็จะต้องถึงแก่ความตาย.”

เมียวซันราชธิดาผู้ทรงความบริสุทธิใสสะอาดมีดวง พระเนตร งามน่ารัก คลออยู่ ด้วย น้ำหมอกแห่งอัสสุชล ประสานพระหัตถ์เคารพทูลตอบพระราชินีผู้พระราชมารดาว่า “เพราะด้วยเห็นแก่ประโยชน์แห่งความวัฒนา ของ พระราชบิดา ลูกจึงเคารพบูชาพระพุทธเจ้า ละจากวังไปปฏิบัติ

พระสัตยธรรมแห่งพระองค์ ข้าแต่พระแม่เจ้า ขออนุญาตให้ลูกได้บวชเป็นภิกษุณีเถิด เพราะยากนักที่จะได้พบพระพุทธเจ้า คนเราก็เปรียบเหมือนเต่าตาเดียวอยู่ในมหาสมุทร ผุดขึ้นแสวงหาที่พำนักเกาะเกี่ยวซึ่งลอยอยู่ เราเปลี่ยนใจก็เพื่อแสงหาที่พึ่งอาศัยในพระไตรรัตน์ อันจะนำเราไปสู่ปัญญาความรอบรู้ที่สูงสุด ด้วยความสงสารสมเพชโลกซึ่งหุ้มอยู่ด้วยความหลง เราจึงดำเนินตนให้เข้าสู่ทางทั้งแปด แม้ดวงหทัยแห่งโพธิ ความรู้แจ้งจะลึกซึ้งพันวิสัยแห่งจิตก็คิด แต่ก็เป็นสิ่งที่อำนวยความสงบพักและคุณความดี นับแต่นี้ไป ลูกสละความหยิ่งอหังการและความโกรธให้สิ้นไปไม่กลับคืนมาอีก เพื่อหวังในพระมหานิรพาณ อันเย็นสถานมีสภาพอยู่ทนทานตลอดนิรันดรกาล.”

ขณะนั้น พระยาจักรพรรดิกำลังทรงสดับถ้อย

คำเหล่านี้ซึ่งมีความไพเราะอ่อนหวานยิ่งกว่าน้ำผึ้งซึ่งปราศจากมลทิน พระองค์ก็ทรงจินตนาการอยู่สักครู่ ครั้นแล้วก็ทรงเห็นว่าควรจะเอาชนะได้ด้วยอุบายอันฉลาดดีกว่าจะใช้อำนาจเข้าบังคับ พระองค์จึงตรัสด้วย พระวาจาประหนึ่งว่าทรงหายพิโรธแล้วว่า “อันว่าเหล็กนั้นย่อมแข็งยิ่งขึ้นเพราะด้วยเอาเหล็กเข้าตีจากการเสียดสีของไม้สีก่อให้เกิดมีไฟขึ้นฉันใด ความปรารถนาอย่างโง่ๆ เกิดมีขึ้นได้ก็ด้วยความขัดขืนเย็นน้ำเลี้ยงแต่ถ้าให้ต้นไม้แห่งความปรารถนาอย่างโง่ๆนี้ได้ไปปลูกอยู่ในดินที่ผ่อนตามใจ ในไม่ช้าต้นไม้นั้นก็จะต้องตายไปเอง นี่แน่นายทหารจงนำทหารร้อยหนึ่งจัดเป็นขบวนนำเสด็จลูกหญิงเมียวซันไปสู่อารามนกขาว แล้วแจ้งแก่พระภิกษุณีผู้เจ้าอาวาสว่า เราอนุญาตให้เมียวซันบวชเป็นภิกษุณีได้ บวชแล้วจงจัดให้ทำงานแต่ในๆ

สวนที่หนักลำบากยากที่สุด และเย็นงานต้องออกกำลังกายมากที่สุด ถ้าไม่จัดให้เย็นไปตามนั้น เราจะเอาโทษถึงชีวิต.”

พระอิตาเมียวซันถวายบังคมชิดแทบพระบาท ทูลตอบด้วยน้ำพระเสียงอันนุ่มนวลว่า “ลูกขอขอบพระคุณพระราชยิดาเย็นอย่างยิ่ง ด้วยพระกรุณาอันยิ่งใหญ่นี้ กุศลกรรมใดๆ ที่ลูกได้ ขอถวายส่วนแก่พระราชยิดาด้วย” แล้วหันไปทางพระมารดา ผวาเข้าสวมกอดด้วยน้ำพระเนตรอาบพระพักตร์ ทูลว่า “พระแม่เจ้าที่รักของลูก พระแม่เท่านั้นที่เย็นสหายและผู้ปกป้องภัยให้แก่ลูกในเมื่อโลกหันหลังให้ พระแม่เย็นบ่อเกิดทำให้ลูกพ้นภัยจากความพิโรธอันร้ายแรงแห่งพระราชยิดามาแล้วถึงสองคราว ขอพระแม่เจ้ามั่นพระทัยไว้เถิด ว่ากรรมอันเย็นสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ย่อมมีสภาพลึกซึ้ง ไฟ น้ำ ลม ประลัย

ที่เผาผลาญโลก เมื่อสิ้นกัปป์ ก็หาอาจทำลายได้ เมื่อสิ้นประลัยกัปป์แล้ว สากลโลกก็จะมิสภาพเป็นแดนอันบริสุทธิ์แห่งสวรรค์สุขาวดี แล้วเราก็จะได้ประสบพบกันด้วยอาการอันยิ้มแย้ม มือถือดอกปทุมชาติอย่างนี้สวรรค์ทิพยรรพตโน้น.”

สองพระองค์ทรงจากกันไปด้วยประการฉะนี้ ครั้นแล้วพระอิดาเมี่ยวซัน พร้อมด้วยทหารรักษาพระองค์กองร้อยหนึ่งเป็นผู้นำ ก็เสด็จออกจากราชอุทยาน ผ่านไปตามถนนสายต่างๆ ในพระนคร มีผู้คนพลเมืองชาวนาครต่างพากันมาชมพระบารมีแห่งความงาม ลางคนกล่าวว่า “นั่นอย่างไร พระอิดาเมี่ยวซัน ผู้เป็นดวงแก้วอันงามรุ่งเรืองของอาณาจักรซิงหลิน เสด็จไปแสวงหาทางแห่งความสงบ ขอให้ความหอมแห่งความอ่อนโยนของพระองค์แผ่ซ่านไปทั่วแผ่นดินและแดนสวรรค์ ประดุจดังความสุขสงบอันเลิศ

ของฤดูร้อนในยามเย็น เปลี่ยนพระทัยอันแข็ง
กระด้างของพระยาจักรพรรดิ์ ให้หยุดเลิกการ
รบราฆ่าฟันอันนำแต่เงาซึ่งความมืดแห่งความตาย
มาสู่ทุกบ้านเรือน.”

กองทหารถืออาวุธเป็นแสงอยู่แปลบปลาบ นำ
เสด็จพระธิดาเมี่ยวซันไปจนพ้นเขตที่จอแจ
ออกมาแล้ว ก็ลุถึงถนนที่ตัดตรงไปกลางทุ่งซึ่ง
ตารดายด้วยดอกไม้ตลอดสองข้างทาง ข้างหน้า
โน้นเป็นเขาเขียวขัด ปกคลุมด้วยหมู่ไม้สน
ซึ่งต้องลมก็มีเสียงดังเบา ๆ และวังเวงดังเสียง
พิณ ภายใต้หมู่ไม้อันหนาทึบ หลังคาแดงแห่ง
วัดนกขาวก็ปรากฏเห็นแก่ผู้ที่เข้าไปใกล้ พระธิดา
เมี่ยวซันเสด็จประเวสเข้าสู่ยังสถานที่นั้น นาย
ทหารผู้นำเสด็จแจ้งพระราชดำรัสสั่งแห่งพระยา
จักรพรรดิแก่ภิกษุณีเจ้าอาวาส ซึ่งออกมารับ
เสด็จพร้อมด้วยภิกษุณีอีกสองรูป อัญเชิญเสด็จ
พระธิดาเมี่ยวซันสมด้วยพระเกียรติยศ.

พระฤดาเมื่อวันมีพระอาการสงบเสงี่ยมเย็น
เหมือนพระจันทร์เมื่อแรกขึ้น แต่ที่มีความสง่า
งามประดุจเขาพระสุเมรุ ประสานพระหัตถ์เคารพ
แล้วตรัสว่า “ข้าแต่พระเย็นเจ้าผู้ทรงศีลคุณ
เสมอด้วยพระสัมมาผู้เย็นอัคคสาวิณ แห่งพระ-
กัสสปพุทธเจ้า ไฉนพระคุณเจ้าจึงรับรองให้
เกียรติแก่ข้าพเจ้าเหมือนหนึ่งว่ามีราชอิสริยศและ
อำนาจเล่า สิ่งเหล่านี้ข้าพเจ้าได้สละทิ้งเสียไกล
แล้ว อันมงกุฎของกษัตริย์ราชตระกูลนั้น ข้า-
พเจ้าถือเสมือนมงกุฎอันประดับด้วยดอกไม้ซึ่ง
เหี่ยวแห้ง เพราะข้าพเจ้ากำลังถูกทะเลทุกข์ส่งฟอง
แห่งความทุกข์ตั้งหมื่นโลกมาท่วมทับข้าพเจ้า
เพราะฉะนั้นจึงได้มาแสวงหาความพ้นภัยอันมั่น
คง คือพระนิรพาณอันไม่มีตาย ไม่มีเปรียบได้
แก่ตัวข้าพเจ้าและบรรดาคนอื่น ๆ ทั้งหมด.”

ภิกษุณีเจ้าอาวาสมีจิตสงสาร แสดงอาการ

ยิ่งเหมือนมารดายิ่งแก่ลูกด้วยความรักอันอ่อนหวาน ตอบสนองว่า “ดูรา พระราชธิดาแห่งพระมหากษัตริย์ผู้ทรงฤทธิอันยิ่งใหญ่ ขอจงทรงสดับ พระองค์ผู้มีพระกรงามปลั่งดังลำเงิน แต่อ่อนสขม แบบบางเหมือน เรณเกสรแห่ง ดอกชาขาว · พระองค์จะทรงอดทนต่องานหนักอย่างยิ่งแห่งความเป็นนวกภิกษุณีได้ไฉน เพราะพระยาจักรพรรดิตรัสสั่งมาเด็ดขาด ให้จัดงานที่หนักอย่างยิ่งและต่ำช้าที่สุดให้แก่พระองค์ ถ้าไม่ทำตามพระราชบัญชา ก็จะทรงลงโทษแก่อาตมาให้ถึงตาย และทำลายบรรดาวัดทั้งหลายในราชอาณาจักรให้หมดสิ้น เพราะฉะนั้นหน้าที่อันมีประจำอยู่ทุกวัน คือรุ่งเช้าเมื่อพระอาทิตย์อุทัย พระองค์ต้องเสด็จขึ้นจากบรรทม เอาไม้กราดๆ วัด แล้วทรงตักน้ำมาจากบ่อ และไปแสวงหาฟืนยังป่าเขาที่เปล่าเปลี่ยวแยกหอบเอามา พระ

ขนอง อันอ่อน แบบบาง ซึ่งเคย ประสบ สัมผัสแต่
พัสตราภรณ์อันควรแก่ราชสกุล จะต้านทานทน
ต่อสิ่งที่ต้องแบกหนักได้ละหรือ.”

แต่พระธิดาเมี้ยวซัน ตรัสตอบอย่าง ยืนยันว่า
“ข้าแต่หลวงแม่เจ้าผอารยะ ขออย่าได้หวั่นวิตก
แก่ข้าพเจ้าแม้แต่น้อย เพราะร่างกายนี้ข้าพเจ้า
ถือในบัดนี้ว่าเป็นเสมือนธุลีอันไร้ค่า นอกจาก
จะมีไว้เพื่อรับใช้เพื่อนผู้ร่วมเกิดเท่านั้น.”

ภิกษุณีเจ้าอาวาส รู้สึกสงสาร ตอบว่า “ที่
ตรัสมานี้จริงอยู่ เมื่อมีพระทัยและพระวาจา
เป็นอย่างนั้น อาตมาก็ไม่กล้าจะขัดขืนฝืนพระทัย
เพราะในสิ่งที่ศักดิสิทธิ์เป็นขญาลัย ย่อมมีและ
เป็น อำนาจสุขุม ละเอียดอ่อน ยิ่งกว่าลม เบายิ่ง
กว่าใยฟ้าที่อยู่ตามยอดหญ้า แต่ว่ากล้าแข็ง
ยิ่ง กว่า เพชร ซึ่งอาจ ต้านไว้ ได้ แม้ แต่พระ แสง
ศัสตรา แห่งท้าว พระยาจักรพรรดิ์ผู้ทรงฤทธิ์อำ-
นาจอันยิ่งใหญ่.”

ครั้น แล้ว ภิกษุณี เข้า อาวาส จึง นำ พระ อิติวุ
เมี่ยวซันไปตามลานอันสงบในบริเวณวัด เข้าสู่
วิหาร อันสูง ตระหง่าน ซึ่งเป็น ที่ประดิษฐานพระ-
พุทธปฏิมาทอง พระอิติวุเมี่ยวซันถวายอภิวาท
แล้ว ทรงกล่าวคำเป็นปณิธานว่า "ข้าแต่พระผู้
ทรงพระมหากรุณา ข้าพเจ้าปรารถนาจะออก
จากโลกนี้ไป ขอพระองค์โปรดประทานอย่าให้
ข้าพเจ้ารู้แพ้และยอมแก่กิเลสมารที่ส่งมาทดลอง
ความมั่นคงในความเชื่อความศรัทธา ขอให้
ข้าพเจ้า จงเย็น เหมือน โอสถทิพ ชะโลมใจ ผู้ เจ็บ
ผู้ ได้ทุกข์ และให้ เย็นเหมือนดังหยาดน้ำค้างที่
ชื้นฉ่ำและเย็นเหมือน กระแสลม อันพัดมาอ่อน ๆ
ในวสันตฤดู ประเล้าประโลมชูดวงใจที่ด้านแล้ว
เย็นหมันแล้วเพราะด้วย ยาปเข้าครอบงำ กลับ
เผล็ดดอกออกช่อเย็นกุศลผลบุญ ขอให้ข้าพเจ้า
เย็นเหมือนนาวาแห่งความรอดพ้นทั่วสากล เพื่อ

นำสรรพสัตว์ให้รอดพ้น ข้ามทะเล แห่งความเกิด และความตาย ด้วยเถิดพระเจ้าข้า.”

เมื่อพระธิดาเมี่ยวซันเสด็จไปถึงวัดเย็นเวลาเย็น ขณะนั้นบรรดาภิกษุณีกำลังประชุมกันสวดมนต์อยู่ เสียงสาธยายพระสูตรดังเจื้อยแจ้วอยู่ในท่ามกลางอากาศอันสงบเงียบ กลิ่นธูปหอมตลบระคนปนกับกลิ่นอากาศซึ่งพัดมาจากป่าสนครั้นแล้วล่วงเข้าราตรีกาล และค่อย ๆ เลือนหมดไปเย็นเวลาจะใกล้รุ่ง เห็นดาวประกายพรึกพวยพุ่งรุ่งแสงสุกสว่างทางทิศตะวันออก พระธิดาเมี่ยวซันเสด็จลุกขึ้นจากบรรทมเพื่อทรงกระทำภารกิจตามหน้าที่ พอเสด็จย่างมาถึงทางลานวัด ก็ทอดพระเนตรเห็นชายคนหนึ่งมีท่าทางอันมิสง่า จ้องมองดูนางอย่างสนใจ.

ชายแปลกหน้าคนนั้นกล่าวทักขึ้นว่า “ดูก่อนพระธิดาผู้ภักดีในพระศาสนา หัตถ์ของท่านทั้ง

สองละเอียดอ่อนเหมือนกลิ่นของดอกไม้ จะเสด็จไปตักน้ำลำบาก ตรากตรำจากบ่อที่อยู่ไกลหาได้ไม่ แต่ความภักดีในพระศาสนานี้จะถูกความชิงชังประสงค์ร้ายของพระราชยิดา มาเป็นเครื่องกีดกันไว้หาได้ไม่ เพราะฉะนั้นในลานวัดณที่ตรงนี้เอง จะต้องมีพุน้ำอุบัติขึ้น เพื่อท่านจะได้ตักน้ำตามสบายไม่เหนื่อยยาก."

ทันทีทันใด ในที่ซึ่งชายแปลกหน้าคนนั้นทอดสายตามองแลไป ก็เกิดมีน้ำพุ ใสปานแก้ว เย็นยิ่งกว่าน้ำแข็ง และบริสุทธิ์สะอาดดังแดนทิพไหลหลั่งพลั่งๆขึ้นมา พระยิดาเมียวชันตกตะลึงจังงัง ตรัสถามอย่างละล่าละลักว่า "ดูรา ท่านผู้ลึกลับ ท่านนั้นมาแต่ไหน" ชายแปลกหน้าขณะนั้นเลื่อนลอยขึ้นไปในกลางอากาศ กล่าวตอบว่า "เรานี้คือท้าวสักกะเทพยดา ด้วยอำนาขบุญบารมีของนาง กระทำให้อาศน์ของเรา

294.3121S
อ197ก
น 33
ม1455
อม(ร.)

กระด้างร้อนเพราะด้วยแรงแห่งกุศลกรรมของนาง จำเยื่นต้องลงมา" ครั้นแล้วพระธิดาเมี่ยวซันจึงกระทำสัจจกิริยา เปล่งวาจาว่า "ถ้าจะมิผลแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดในอธิษฐานที่มุ่งไว้และถ้าข้าพเจ้าปรารถนาอย่างแท้จริงในที่จะให้สัตว์ทั้งหลายได้รับแต่ความสุข ก็ขอให้น้ำพุจากธารนี้จงเยื่นโอสถบำบัดความเจ็บป่วยแก่ผู้ซึ่งได้ลิ้มรส หรือแก่ผู้ที่กระทำบุญยาตรามาสู่ยังที่นี้" ด้วยแรงอธิษฐานของพระธิดาเมี่ยวซันแต่ตลอดจนสิ้นกัปป์ของพระกัสสปพุทธเจ้า ใดๆ มีผู้กระทำบุญยาตรามายังธารน้ำพุนี้ และคนเหล่านั้นทั้งหมด ถ้าไม่แรงด้วยยาปอกุศลที่ทำไว้ ย่อมหายจากโรคภัยไข้เจ็บและมีชีวิตใหม่เมื่อได้ลิ้มน้ำอันศักดิ์สิทธิ์นี้.

ขณะนั้นเมื่อพระธิดาเมี่ยวซันเสด็จเข้าไปใน

วิหารเพื่อทรงทำหน้าที่กวาด ก็ทรงเห็นพระเวส-
สุกรรมเทพผู้เป็นนายช่างของเทวดา แต่งองค์
เสื้อผ้าอย่างชาวบ้านนอก กำลังกวาดพื้นวิหาร
อยู่ พระเวสสุกรรมเมื่อเห็นพระธิดา ก็
กล่าววาจาขึ้นว่า "แท้จริงข้าพเจ้านี้เป็นผู้นิรมิต
สร้างปราสาทวิมาน เวชยันต์และสุธัมมาศาลาใน
สวรรค์ชั้นไตรตริงส์ แต่บุญกุศลที่ได้ ไม่เท่ากับ
ได้รับใช้พระพุทธเจ้า ในขณะซึ่งยังมีพระชนม์
อยู่" พระเวสสุกรรมกล่าววาจาเป็นเครื่องบูชา
ด้วยความปีติเบิกบานด้วยประการฉะนี้ ครั้นแล้ว
พระธิดาเมื่อวันเสด็จออกจากวัดไปเพื่อทรงเก็บ
ฟืนที่บนเขา ทันใดนั้นตรงชายป่า ก็ปรากฏมี
ชายคนหนึ่งสวมเสื้อสีเขียวแก่อย่างใบสน กำลัง
แบกฟืนเดิมคุ่มๆ มา พอเห็นพระธิดา ชายคน
นั้นก็ย่อตัวคุกเข่าลง กล่าววาจาอย่างเคารพ
นบนอบว่า

"ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ พระราชินีโพธิสัตว์ โปรดประทานพระเมตตา แก่ข้าพระองค์ด้วย ข้าพระองค์เป็นเทพารักษ์ สิงสถิตอยู่ที่ภูเขานี้ เพราะด้วยแรงแห่งกรรม ต้องมาทนทรมานชีวิตเป็นอย่างนี้ นับเวลา ล่วงมาได้หลายพันปีแล้ว ขอให้ข้าพระองค์รับหน้าที่แยกพันแทนพระองค์เพื่อข้าพระองค์ได้บรรลุผลโสดาบันด้วยเถิด" พระธิดาเมี่ยวซันตรัสตอบขอบคุณแล้วเสริมต่อว่า "สาธุ ขอให้เป็นไปตามที่ท่านปรารถนาเถิด."

ในขณะนั้นไม่ช้า มีฝูงนกบินมาจากทิศานุทิศลงมาห้อมล้อมพระธิดาและนำผลไม้อันหายากมาถวายให้เสวย ครั้นถึงเวลาเย็นและขณะที่พระธิดาเจริญภาวนา ก็ปรากฏมีเสียงแห่งเทพประดุจว่าเป็นเสียงกระซิบพึมพำลอดเข้าไปในวิหาร ระฆังใหญ่ก็มีเสียงดังเหง่งหง่างขึ้นเองไม่มีคนตี

เสียงก้อง กังวานแล่นไล่อย่าง ลูกคลื่นไปกระทั่ง
ถึงกลางใจเขา เมื่อภิกษุณีเข้าอาวาสเห็นสิ่งประ-
หลาดอัศจรรย์เหล่านี้ ก็หวั่นกลัวเป็นอันมาก จึง
เรียก ภิกษุณีรูปหนึ่ง เข้า มา หา แล้ว สั่ง ว่า
“เธอจงรีบไปเฝ้า พระยา จักรพรรดิ เป็นการด่วน
แล้วทูลว่า บัดนี้มีอำนาจจากสวรรค์มาทำงาน
ช่วยพระอิศา เวลานี้ที่ในวัดมีแต่เสียงเทวดา
กระซิบกระซาย มีเสียงย่างเดินของเทวดาที่
ขั้นบันได เขายิ่งกว่า แสง แดด ที่ส่อง แล่น เข้ามา
เพราะฉะ นั้น เราไม่ สามารถ จะทำโทษ ทรมาน ผู้
เป็นบุญชน หรือ ทำตามบัญชาของ พระมหา
กษัตริย์ ที่ ทำ สง คราม ต่อ สู้ กับ ธรรมได้ ต่อไป
แล้ว.”

ขณะนั้นประจวบกับพระยาจักรพรรดิเสด็จไป
ประทับแรมที่ราชนิเวศน์สำหรับ ฤดูร้อน ที่บนเขา
นางภิกษุณีซึ่งรับใช้เข้าอาวาสจึงรีบไปสู่ ณ ที่นั้น

ทางตรงหน้าพระตำหนักราชนิเวศน์ เป็นอุทยาน
อันรื่นรมย์และงดงาม มีชื่อว่าอุทยานแห่ง
นิตยกาลวสันตฤดู ส่วนตัวพระตำหนักนั้นเล่า
ก็ใหญ่มโหฬาร มีหอคอยสูงตระหง่านแวววาว
ด้วยแสงทอง ดประหนึ่งว่าเปล่งแสงแห่งความ
หยิ่งของพระยาจักรพรรดิ์ พวยพุ่งไป ตลอดทั้ง
สวรรค์และแผ่นดิน ขนข้อมปราการ ไม่ช้านาน
จะได้ยินเสียงศาสตราวุธกระทบกันและเสียงแตร
และรอบบริเวณมณฑลพระตำหนักมีฝูงนกน้ำคล้าย
นกมหิมาล่องลอยแปลบปลาบอยู่ไปมาในอากาศ
เพื่อรับใช้สนองพระราชบัญชาแห่งพระยาจักร-
พรรดิ์.

มีเสาเหล็กพุ่งขึ้นไปสูงหลายเสา บน
ปลายเสามีประกายไฟอยู่แปลบปลาบ ดูดังจะ
ท้าทายสวรรค์ นั่นคือเสาส่งสัญญาณของพระยา
จักรพรรดิ์สำหรับบอกไปยังกองทัพบกและอากาศ

โดย อาศัย อำนาจ ของ กระแส อากาศ เย็น พาหะ
ส่งข้ามตลอดโลก นายทหารยามนำนางภิกษุณี
ผ่านลาน พระตำหนัก อย่างนี้ไป เย็นลำดับ หลาย
ชั้น แต่ละชั้นมีทหารแน่นขนัด และผ่านสถาน
ที่ต่าง ๆ แต่ละแห่งสูงละลิ่วไปหลายแห่ง เข้า
ทวารใหญ่ไป ถึง ๓ ทวาร ทวารแรกเย็นทอง
บรอนส์ ถัดไปเย็นทวารเงินแล้วทวารทอง จึง
ลุถึงห้องกว้างและสูงใหญ่ มีช่องพระแกลกรุ
ด้วยแกวมณี บนพระแท่นที่ประทับอันทำด้วย
แก้วไพฑูรย์ พระยาจักรพรรดิประทับอยู่ มีหมู่
เสนามาตย์ราชบริพารเฝ้าแหนอยู่รอบห้อง แล้ว
ปรากฏมีหมู่นางระบำงามหยดย้อยราวกับเทพธิดา
ออกมารำร่ายถวายตัวอยู่หน้าที่นั่ง ซึ่งอบอวล
หวนหอมไปด้วยกลิ่นหอมในอากาศ อันเกิดจาก
เครื่อง หอม ซึ่ง สรรหา เอา มา จาก ประเทศไกล
นายทหารนำนางภิกษุณีไปถึงเชิงพระที่นั่ง นาง

ภิกษุณีแสดงความเคารพตามประเพณี แล้วทูล
ข้อความตามที่ภิกษุณีเจ้าอาวาสสั่งมา.

พระยาจักรพรรดิเมื่อทรงทราบ ดวงพระ-
เนตรซึ่งฉายแสง แห่งความหยิ่งก็อับแสงมัวลง
และพระกายสั่นสะท้าน ทรงข่มพระทัยให้เห็น
สงบอยู่ได้แต่ภายนอก เปรียบเหมือนทะเลที่
สงบอยู่ก่อนเกิดมีพายุฉะนั้น - พระองค์ตรัสสั่ง
แก่นางภิกษุณีว่า "จงกลับไปได้ บอกแก่เจ้า
อาวาสว่าเราจะส่งคนถือคำสั่งของเราไปให้ทราย
ภายหลังในเวลาเร็วที่สุด" ครั้นนางภิกษุณี
ออกไปแล้ว พระยาจักรพรรดิก็เสด็จขึ้น เข้าไป
ประทับในที่รโหฐานแต่ลำพังพระองค์ ทรงทอด
พระกาย ลงบน พระที่ทอง ทอดถอน พระทัย ด้วย
ความหวั่นวิตกและเกรงกลัว ตรัสออกมาว่า
" สงครามคือพระเข็นเจ้าของเรา เราปกครอง
โลกด้วย อำนาจ แห่งความ กลัว นานาชาติที่

บังอาจยั่วออกกำลังต่อกรกับเรา ต้องพินาศลง
ด้วยเปลวไฟเผาผลาญทำลายสิ้น นี่จะให้ ปีศาจ
เวตาล พวกถือ พุทธศาสนา หน้าซีดไม่มี เลือดมา
เปลี่ยนแปลงความเย็นไปของโลก และย่อนไส้
ถึงในอาณาจักรของเราหรือ แต่ไฉนหนอเราจึง
หวั่นกลัว ในดวงตา อันดำขลับ ของ เมี่ยวซัน
เราได้เห็น ความตำหนิ ติเตียน มีบ่อย ๆ อยู่ในนั้น
คราวนี้รู้สึกว่ามีอำนาจอะไรซึ่งไม่เห็นตัว เข้า
มาต่อสู้กับเรา ผู้ถือพุทธศาสนานี้มิวิชาความรู้
แปลก ขืนละไว้ไม่กำจัดเสียแต่ต้นมือ อ้ายตัว
หนอน กะจ้อย ร่อย ก็จะกลายเป็น อสรพิษ ร้ายมา
รัดเรา แล้วใครก็จะกล่าวว่า เราต้องพ่ายแพ้
เพราะผู้หญิงสาว.”

ตกลงแน่วแน่ในพระทัยดังนี้แล้ว ทรงเรียก
ทหารรักษาพระองค์อยู่ข้างนอก เข้ามา และตรส
สั่งว่า “ไปตามแม่ทัพฮูบิหลิเข้ามาโดยด่วน

ช้าไม่ได้" ทหารรับพระราชบัญชาออกไป ไม่ช้า
แม่ทัพฮูบิหลิเข้ามาเฝ้า พระยาจักรพรรดิตรัส
ด้วยมีพระอาการอันยิ้มย่องว่า "นี่แน่ ท่าน
ฮูบิหลิ เรารู้ว่าท่านมีความจงรักภักดีในตัวเรา
มีพยานให้เห็นในการงานที่ท่านรับใช้เรามานับได้
ตั้งร้อยครั้ง เพราะฉะนั้นที่เรียกท่านมาหาในครั้ง
นี้ เพราะมีเรื่องเกี่ยวข้องกับเราอย่างใกล้ชิด
ท่านย่อมทราบอยู่ว่าเมียวซันลูกหญิงของเราไป
มัวเมาเฝ้าหลงนับถือลัทธิศาสนาที่เลวทรามและ
ขลาดกลัวซึ่งเป็นลัทธิศาสนาที่คนโกนหัวโล้น
จากอินเดียนำเข้ามาเพื่อหวังทำลายอาณาจักร
ของเรา แม้กระนั้นเราผู้ไม่แพ้ใคร ต้องยอม
รับว่าแพ้มัน เราไม่เคยแพ้แก่กษัตริย์ใดที่ใหญ่
กว่าเรา แต่ว่าแพ้แก่เด็กหญิงรุ่นสาวกระจ้อยร่อย
เขากล่าวกันว่าอิเด็กคนนี้มีอะไร แปลกประหลาด
อัศจรรย์แวดล้อมตัวมันอยู่ หรือจะกล่าวให้ชัด

คือ อินเดีย นำวิชาร้าย เข้ามาบ่อนใจคน ในอาณาจักรซิงหลินให้เสียไป.”

ฮูบิหลิ แม่ทัพทูลถามว่า “ก็เทพเจ้าแห่งสงครามอันยิ่งใหญ่ซึ่งเป็นที่พึ่งพำนักของพระองค์จะทรงกำจัดอย่างร้ายที่ว่านี้จะไม่ได้หรือ พระเจ้าข้า.”

พระยาจักรพรรดิตรัสตอบว่า “ถ้าทรงช่วยด้วยก็เป็นพระคุณ จำไว้จงดี ถ้าปล่อยให้ลัทธิอ่อนแอมีแต่ความรักความเมตตาปรานีเข้าครอบงำได้เมื่อใด เมื่อนั้นสงครามและความเป็นลูกผู้ชายจะต้องเลิกกัน แต่ไหนแต่ไรมา อาณาประชาของเราเต็มใจสละเลือดเนื้อเพื่อสงครามของเรา เกลียดผู้ที่เราบอกให้เกลียด และเผาผลาญประเทศชาติต่าง ๆ ที่ต้องพินาศ เมื่อเราต้องการทรัพย์ของประเทศชาตินั้น และใครเป็นศัตรูแห่งอาณาจักรซิงหลิน เราก็ชักชวน

ยอกแก่ประชาชนของเราให้รู้ เราทำให้ราษฎร
เหล่านั้นต้องเสียเลือดและน้ำตาแก่ญาติพี่น้อง
แต่ว่าเราก็ให้เกียรติคุณและชื่อเสียงเป็นเครื่อง
ตอบแทน มาบัดนี้จะเกิดเบื่อหน่ายและขาดความ
เป็นลูกผู้ชายไป และเขาเหล่านั้นจะกล่าวว่าชีวิต
นั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียว ความดุร้ายก่อให้เกิด
ความดุร้าย เราอย่านำความเศร้าโศกและ
ความตายมาให้แก่ผู้ที่ไม่ได้ทำอันตรายเราเลย
มา – เรามาแสวงหาความเป็นมิตรกันเถิด ให้
เราไต่ถามถึงสาเหตุที่พระมหากษัตริย์ทรงทำ
สงคราม และขอให้พระองค์เลิกการรุกรานและ
ใฝ่แต่ทางธรรมดังนี้ ณ บัดนี้ เพื่อไม่ให้ประ-
ชาชนเกิดใจทรามและนำความฉิบหายมาสู่
ราชบัลลังก์ของเรา ท่านจงคุมทหารที่กล้าแข็ง
ไปล้อมวัดนกขาว แล้วเผาผลาญให้พินาศสิ้น
และให้ลูกสาวเรากับทั้งภิกษุณีทั้งหมดต้องตาย
ไป.”

ฮูบิหลิแม่ทัพถวายบังคมกัมต่ำและกราบทูล
ว่า "ข้าแต่พระเย็นเจ้าอันยิ่งใหญ่ ผู้เย็นมหา
วิชัยกษัตริย์ เช้าตรู่พรุ่งนี้ ข้าพระองค์จะยก
ทหารไป และก่อนเวลาพระอาทิตย์จะลับไม้ ขอ
พระองค์เสด็จขึ้นไปบนหอคอยในพระราชวัง
แล้วทรงทอดทัศนาไปทางทิศตะวันตก ด้วยพระ-
กล้องส่องดูไกล ก็จะทรงเห็นเปลวไฟไหม้วัดอยู่
แดงฉาน."

ครั้นแล้วต่อจากนั้น เสียงในละแวกเขาก็
กึกก้องด้วยทหารเดินทัพภายในเวลาพระอาทิตย์
ขึ้นยังไม่ถึงกึ่งท้องฟ้า วัดก็ถูกทหารอันดร้าย
ล้อมไว้รอบ ต่างกวัดแกว่งคบไฟเข้าเผาวัด ใน
ไม่ช้าเกิดมีเปลวเพลิงและควันพุ่งสูงขึ้นเวหา
พวกภิกษุณีต่างตกใจกลัวความตาย วิ่งแล่น
กันไปหาพระธิดาเมี่ยวซัน ร้องต่อว่าอย่างละล่ำ
ละลักว่า "เพราะด้วยนางผู้เย็นกาลกิณี พวกเรา

นี้จักจะต้องตายด้วยไฟเผาพินาศสิ้น” พระธิดาเมี่ยวซันมิได้ทรงสะทกสะท้าน และมิพระอาการสงบอยู่แล้วตรัสว่า “ถูกแล้ว ข้าพเจ้าคนเดียวเท่านั้น ที่เป็นต้นเหตุทำให้พวกท่านถึงฉิบหาย” ตรัสแล้วก็ทรุดองค์ลงคุกเข่า น้อมพระทัยระลึกถึงพระพุทธคุณ โดยทรงกล่าวว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นจอมแห่งโลก ข้าพระองค์คือธิดาแห่งพระยาจักรพรรดิเมี่ยวจวง ขอได้ทรงช่วยข้าพระองค์ด้วย พระองค์เสด็จออกจากพระราชวังไป ข้าพระองค์ก็สละวังมาด้วยความปรารถนาอันเกี่ยวกับพระองค์ใน ปางก่อนเสด็จไปสู่เขาอันปกคลุมด้วยหิมะเพื่อหวังสำเร็จในพระโพธิญาณ ข้าพระองค์มาที่นี่ ก็มีเจตนาเป็นเช่นเดียวกัน ขอได้ทรงโปรดช่วยให้รอดพ้นจากไฟอันร้ายแรง ซึ่งกำลังจะเผาผลาญด้วยเถิด พระเจ้าข้า ขอให้เทพวัสสวลาหกอันเย็นเยือก ส่งวัสสธาราลงมาดับความร้อนของแผ่นดินด้วยเถิด.”

ทันใดนั้นปรากฏมีเมฆดำทมึน โปรยฝอยฝน ลงมาห่าใหญ่ ดับไฟที่กำลังไหม้เสียหมดสิ้น ประดุจดังหยาดน้ำค้างอันเย็นฉ่ำชื่นแห่งพระธรรม โปรยลงมาดับเพลิงแห่งราคะให้กษัยสิ้นไปฉะนั้น เมื่อฮิหลิแม่ทัพเห็นความประหลาดอัศจรรย์ดังนี้ก็ตัวสั่น เรียกนายทหารในบังคับบัญชาคนหนึ่งเข้ามาหาแล้วสั่งว่า "ท่านจงรีบไปกราบทูลพระยาจักรพรรดิว่า แม้แต่ลมและเมฆยังช่วยและเข้าด้วยพระธิดา พวกเราไม่สามารถจะเผาวัดให้พินาศได้ เป็นอันจนพันปัญญา ได้แต่คอยรับพระราชบัญชาว่าจะทำอย่างไรต่อไป."

นายทหารรีบคลาสงจากทานแมทพ กรีบรุด ไปเฝ้าพระยาจักรพรรดิ และกราบทูล เรื่องให้ทรงทราบ พระยาจักรพรรดิทรงพิโรธเป็นกำลัง ตรัสสั่งว่า "นำนางเมียวซันมาในวังเดี๋ยวนี้ มันต้องตาย" ฝ่ายพระมเหษีทรงทราบพระประ-

สงค์อันรุนแรงของพระยาจักรพรรดิ์ ก็เสด็จมา
เฝ้าโดยด่วน ทูลเตือนพระสติว่า "ข้าแต่พระ
ทรงฤทธิ์ ได้โปรดทรงสดับคำทูลเตือนพระสติ
ซึ่งออกจากดวงใจอันซื่อสัตย์ภักดีของหม่อมฉัน
บ้าง ถ้ามีอำนาจเหนือสามัญมาต่อต้านพระองค์
และเป็นจริงตามที่กล่าวนี้ ก็มิยังควรที่พระองค์
จะทรงแสวงหาความทุกข์พินาศมาเพิ่มเติม ควร
โปรด ประทาน ชีวิตแก่ผู้ซึ่งมิได้ ทำ อันตราย แด่
พระองค์แต่ประการไร เถิดพระเจ้าข้า."

พระยาจักรพรรดิ์ ทรงสดับ ก็เพลาพระพิโรธ
ลงไปบ้าง ตรัสว่า "เราไม่อยากจะให้โลหิต
ของลูกมาเปรอะเปื้อนเย็นมลทินที่ในวัง ขอให้
มันยอมปฏิบัติตามใจเรา ก็จะยกโทษให้ในทันที
เพราะฉะนั้นจงจัด อุทยาน แห่งนิตยกาล วสันตฤดู
เนืองแน่นไปด้วยหมู่นางระบำและดนตรีให้จับระบำ
และขับลำจำเรียงมีเสียงดนตรีที่ประสานกัน ของ

โลกิยสุข เป็นเครื่องล่อให้มันหลงระเริงบันเทิง
อยู่ในความรัก ถ้าเคราะห์ดี เมื่อมันมาอยู่ใน
หมู่ไม้ออกดอกสล้าง มันอาจลืมพระพุทธเจ้า
และเครื่องความทุกข์แห่งโลกเสียก็ได้."

— ๒ —

ความสิ้นชีพของเมียวซัน

พระอัครเมียวซันเสด็จออกจากอารามอันสงบ มิทหารถืออาวุธครบมือในบังคับบัญชาของแม่ทัพยูบิหลิ เป็นผู้นำดำเนินตามคำรัสสั่งของพระยาจักรพรรดิ์ ไปสู่ทางซึ่งมิแต่ความทุกข์และความตาย ด้วยประการฉะนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชวาจาพระยาจักรพรรดิ์ ทรงจัดให้มีชุมนุมการสนุกรื่นเริงแห่งโลกิยสุข ขึ้นในพระอุทยานแห่งนิตยกาลวสันตฤดู จากสุมทุมหมู่พุ่มพฤกษ์อันดาษดาด้วยดอกกุหลาบและดอกมะลิ จากพลับพลาซึ่งปกคลุมด้วยดอกชบา มีเสียงอันไพเราะระเรื่อยเจื้อยแจ้วล่องลอยออกมา ในขณะ

ที่มีหมู่หญิงสาวชายหนุ่มห่อหุ้มด้วยพัสตราภรณ์ที่โปร่งเบา ออกมาระบำรำร่ายเย็นวงกง เอิบอาบอยู่ด้วยความบันเทิงแห่งชีวิต หนุ่มสาวเหล่านั้นร้องลำทำนองเพลงด้วยเสียงใส และไพเราะเย็นใจความว่า

"ถึงฤดูวสันต์แล้ว เข้านกเขาอันแยบยางของฉัน จงผินผันมาเหลือบแลดู ตื่นขึ้นสู่ความบันเทิงแห่งความรัก จงรับเอาของขวัญที่ความหนุ่มสาวจะให้ได้.

"หว่างสุมทุมพุ่มไม้ดอกกุหลาบและดอกมะลิจงมอบตัวแก่โชคที่เย็นสุข สำราญสำเริงอยู่กับคู่ที่เลือกแล้ว มีชีวิตผ่านไปในกาลเวลาอันมีแต่สุข.

"พระกฤษณ์ทรงปี่อยู่ในป่า อุระอันอ่อนละมุนซาบซ่านลุกเย็นแสงด้วยเพลิงกาม ไม่มีหัวใจของใครสามารถจะต้านทานได้.

"ความรักซึ่งครอบงำอยู่เหนือทุกโลก คือ ลูกศรดอกไม้จากคันทองของพระกามเทพ ที่แผลงเบื่นความบันเทิงสุขเหลือพรรณนา จงอย่าเบือนหน้าหนีจากความสุขของท่านนี้ไปเสียเลย."

พระธิดาเมี่ยวซันทรงสดับเครื่องชักชวนยวนใจเหล่านี้ทั้งหมด แต่ก็ไม่ทรงไหวสะเทือน ทรงเห็นว่าบรรดาบทร้องลำนำเหล่านั้น เบื่นเสมือนเสียงนกร้องแจ้ว ๆ อยู่เท่านั้น ทรงมั่นอยู่ในพรตสมาทาน มิพระอาการไม่หวั่นไหวเหมือนยอดเขาที่อยู่ในท่ามกลางแห่งพาย ผ่ายพระยาจักรพรรดิเมื่อทรงเห็นพระธิดาเมี่ยวซันมั่นอยู่ในปณิธาน แม้มิพระอาการอ่อนโยนละมุนละม่อม แต่ก็ไม่หวั่นไหวดังนี้ ก็เกิดมานะทิฐิมิพระทัยแข็งกระด้าง ทรงถือเอานโยบายของพระองค์ยิ่งกว่าเสียงของธรรมชาติและความชอบธรรมที่มุ่ง

เอาชีวิตแห่งพระธิดาเมี่ยวซันให้จงได้ แม้พระมเหสีจะทูลร้องขออยู่ร่ำไรแต่ก็ไม่เป็นผล ว่า "ข้าแต่พระจอมบดี ขอได้ทรงสังหารชีวิตหม่อมฉันเสียด้วย เพราะมารดาซึ่งอยู่ในความตายของลูกจะต้องทนทุกข์ทรมานร้ายแรงยิ่งกว่าถูกปลายคมดาบแทงทะลุเข้าไปในหัวใจของตนเสียอีก."

แต่พระยาจักรพรรดิจะทรงลดละพระพิโรธก็หาไม่ ตรัสห้ามพระมเหสีให้หยุดพร่ำพระเสียงปริเทวนาแล้วตรัสว่า —

"ถ้าอิหญิงสาวคนนี้ไม่ตายไป เราก็จะได้เห็นแต่ลัทธิทมิฬกัดกินกร่อน ซึ่งมันนับถือบูชานี้ เข้ามาบ่อนทำลายแม้จนกระทั่งเสายันอันรองรับราชบัลลังก์ และราชอาณาจักร ซึ่งมั่นคงของเรา ไม่ได้ คนอย่างอื่นางนั้น ย่อมเป็นศัตรูสำคัญของมนุษย์ เพราะสงครามและความต่อสู้เป็นกฎธรรมดาแห่งชีวิต ซึ่งจะต้องมีอยู่ต่อไป

ตลอดกาล สังหารผลาญประเทศชาติต่าง ๆ ให้อาบด้วยโลหิตและตายไป ผู้ใดไม่ว่าใครทั้งหมด ถ้าเพิกเฉยต่อกฎธรรมดานี้ ก็จะถึงกาลกิริยาเหมือนหยาดน้ำเหมยที่ค้างแข็ง ถูกแสงแดดในเวลาเช้าฉะนั้น.”

แล้วหันไปตรัสสั่งแม่ทัพฮูบิหลิ “จงให้ทหารคุมตัวเมี่ยวซันไว้ และเอาดาบประหารมันเสียให้ตายอยู่ในสวน ให้สาสมที่มันเกลียดชังต่อของขวัญในชีวิตซึ่งมีไว้ให้แก่มัน.”

ครั้นแล้วพระธิดาเมี่ยวซัน แวดล้อมด้วยหมู่ทหาร ก็เสด็จดำเนินไปสู่กาลอันเย็นวาระสุดท้ายของนาง ด้วยพระอาการอันไม่มีสะทกสะเทือน.

พระนางโปยาเทวีหายวายพระทัย โผเข้าทรงสวมกอดพระธิดาไว้ และตรัสร้องว่า “ดูกรเจ้าพวกสัตว์ในนรก เจ้าจงฆ่าเราทั้งสองเถิด อย่าให้เราต้องมีชีวิตระทมอยู่ในราตรีแห่งความ

ทุกข์โศกไม่มีสร่างเสียเลย” ครั้นแล้วดูประหนึ่งว่ากวางที่ต้องถูกลูกธนูล้มลง พระนางโปยาเทวีก็ทรงวายผวาสิ้นสมปฤดี.

“แท้จริง ความงามและความบันเทิงจะต้องสูญสิ้นไป แสงสว่างที่กระจ่างแจ้งที่สุดจะต้องดับไปจากโลก” นี่คือเสียงของทวยเทพร่ำปริเทวนาถึงวาระที่สุดแห่งความบริสุทธิ์สุจริตและความงาม เสียงครวญครำร่ำไรและรุนแรงดังก้องไปตลอดเขา เพราะธรรมชาติรู้สึกเศร้าอยู่ด้วยความตายแห่งผู้เป็นจอมแห่งกรุณาเมตตาธรรม อากาศอันพยับมืดปกคลุมหุ้มห่อโลกตลอดไปในความมืดมัว ดวงดาวก็ฉายแสงสลัวริบหรี่ ทางเบื้องบุรพทิศ พระอาทิตย์โชติช่วงดวงแดงดังลูกไฟ คงเหลือแต่ในบริเวณรอบองค์พระอิดาเมียวซัน ที่มีแสงสว่างเรืองๆ รัศมีแห่งความสงบอยู่ ดูประหนึ่งว่าความบริสุทธิ์

อันประภาศริ ฉายสว่างเข้าไปแม้ในความมืด
แห่งความตาย พระอิตาเมี่ยวซันผันพระพักตร์สู่
ทิศประจิม แล้วทรงตั้งปณิธานแน่วแน่ กล่าว
พระวาจาว่า

"ขอให้ดวงจิตของข้าพเจ้าจงอย่ารู้แปดเปื้อน
เป็นมลทินด้วยความมิใจร้าย ขอให้หทัยของ
ข้าพเจ้าเป็น ภาชนะ ทอง รอง รับ เครื่อง หอม อัน
ประเสริฐ คือความรักความเมตตากรุณา แผ่
ซ่านไปทั่วโลกานุโลก แล้วเปลี่ยนใจแห่งความ
ชังความโกรธ ให้กลับเป็นใจมีเมตตากรุณาและ
ความสงสารเวทนา ในโลกต่างๆ จบสากล ไม่
มีจุดใดที่ซึ่งพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสละพระชนม์
ชีพเพื่อประโยชน์แห่งสัตวนิกร พระองค์ประทาน
พระโลหิตยิ่งด้วยน้ำใน๗สมุทร และประทานดวง
พระเนตรยิ่งกว่าดวงดาวทั้งหลายในท้องฟ้า และ
เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงเข้ารวมอยู่ในองค์พระ-

พุทธเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถจะรู้ได้ว่าพระองค์หรือข้าพเจ้าเย็นผู้ซึ่งได้รับความทุกข์ทรมาน แต่สิ่งทั้งหมดที่มีอยู่ในจิตของข้าพเจ้าเข้ากันเหมาะเจาะกับพุทธจิต ซึ่งบริสุทธิ์เหมือนดอกบัวในสระอยู่ภายใต้ดวงจันทร์อันขาวหรือเหมือนหิมละ (หิมาลัยบรรพต?) อันยังยืนเย็นนิตยกาล ข้าพเจ้าไม่ได้ปรารถนาความบันเทิงสุขในสวรรค์ แต่ข้าพเจ้าชอบเย็นผู้นำโอสถและแสงสว่างไปสู่แม้แต่โลกนรกที่อยู่ก้นบึ้ง.”

ครั้นแล้วนายเพชฌฆาตยกดาบขึ้นร้อง แล้วฟันลงไปอย่างรวดเร็วเหมือนฟ้าแลบ ยังพระธิดาผู้เย็นบุญบุคคล แต่คมดาบที่เย็นแสงแปลบปลาบเมื่อถูกต้องพระองค์ก็สั่นสะเทือนไม่ระคายเคืองแก่พระองค์แม้แต่น้อย ฝ่ายนายเพชฌฆาตซึ่งเย็นเหมือนความตายมาเกิดก็ไม่ลดละความดุร้ายทารุณ เอาหอกเข้าแทงซ้ำ แต่ด้ามหอกหัก

สะบั้นราวกับเป็นล่าต้นข้าว ตัวหอกที่ขาวปลาย
ก็หลุดกระเด็นแตกออกเป็นหลายเสี่ยง ลงมา
ตกกระจายอยู่บนพื้นพสุธา เมื่อยูบิหลีแม่ทัพเห็น
เพชฌฆาตถดถอยด้วยความตระหนกตกใจกลัว
ก็กล่าวอย่างขึงขังว่า “อย่างไรเสียจะต้องตาย
มิฉะนั้นก็เท่ากับเราผ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตามพระ-
ราชโองการแห่งผู้เป็นเจ้าของเรา จงเอาเชือก
เส้นใหม่นี้เข้าโอบพันรอบพระศอ และให้พระธิดา
ต้องสนพระชิวิตไปด้วยการรัด” ในเวลารวดเร็ว
โดยทันที เชือกไหมสีเหลืองก็โอบรัดรอบพระศอ
อันลออดังงาช้าง ร่างอันปราศจากชิวิตของ
พระธิดาเมียวซันก็นอนนิ่งอยู่ยังพื้นพสุธา.

ขณะนั้นเกิดลมหนาวเฉียบแห่งความตาย พัด
จากแดนอากาศภายนอกทุ่งเข้ามาสู่พิภพ โลก
ธาตุก็มืดมิดราวกับจะลบโลก นอกจากมีแสงฟ้า
แลบแปลบ ๆ แหวกความมืดมน อนธการ อยู่เท่า

นั้น พินพิภพเหมือนหนึ่งถูกประหารถึงกลางใจ โลกก็ไหวสั่น บันดาลให้หอคอยรบอันมิความหยิ่งอย่างสง่าในมหาราชวังก็สั่นสะเทือนเหมือนกับจะเตือนแสดงว่ามรณกรรมแห่งพระธิดาเมยวซันนี้ เป็นสัญญาณเครื่องหมายแห่งความพินาศของอาณาจักรซิงหลินจะมาถึง ในท่ามกลางแห่งเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นนี้ เทพผู้เป็นเจ้าเขาก็มาปรากฏกายเป็นเปลวไฟ และบางท่านก็กล่าวว่าเปลวไฟนี้เป็นรูปเสือโคร่งสูงใหญ่ มารับเอาร่างอันปราศจากชีวิตของพระธิดาเมยวซันขึ้นหลังแล้วหายไป.

ความมืดเข้ามาห่อหุ้มคลุมร่างพระธิดาเมยวซันณขัดนั้น ดูหนาทึบยิ่งขึ้น ครั้นแล้วดูเหมือนได้รับความสดชื่น พระธิดาเมยวซันก็พนดูประหนึ่งว่าตื่นขึ้นจากหลับ และรู้สึกว่าพระ

องค์ทรงเลื่อนลอยไปในอากาศซึ่งหาเขตสุดไม่ได้ฉะนั้น.

พระอิตาเมียวซันถอนพระทัยดำริว่า "พระราชบิดาสั่งให้รัดคอเราตาย แต่ไฉนจึงรู้สึกว่ามาอยู่ยังที่นี้ ณ ที่ไม่มีเขา, ต้นไม้หรือติณชาติใดๆ ไม่มีดวงตะวันดวงจันทร์และดวงดาว ไม่มีสถานเย็นที่อยู่แห่งสิ่งมีชีวิต ไม่มีศัพท์สำเนียงแม้เสียงน้ำไหลอันไพเราะในลำธาร หรือเสียงนกร้องจอแจ มีแต่ความมืดเย็นกลางคืนและความเงียบกริบ ปกคลุมไปทั่วสิ่งทั้งหมด ดูราวกับเย็นผ้าคลุมแห่งความตาย เราจะอยู่ในแดนอันอ้างว้างว้าเหว่นี้ได้อย่างไรหนอ."

ในทันใดนั้น ในท่ามกลางแห่งความมืดมัวปรากฏว่ามีร่างแห่งเทพพวยพุ่งแสงเย็นรัศมีสินิล พระอิตาเมียวซันทรงดำเนินเข้าไปหาแล้วตรัสถามขอความกรุณาว่า "แดนอันน่า

กลัวสยดสยองนักคือแดนอะไร ข้าพเจ้ารีบเร่งมา
ตามห้วงแม่น้ำแห่งความตาย ไปสู่เหวอันมืด
ลึกณที่ใดในยัดนี้."

เทพยองค์นั้นทูลตอบว่า "ที่นี่คือนิรยโลก
เย็นแดนอันอ้างว้าง เปล่าไม่มีเขตเย็นที่สุด
มีความมืดมิดเขนอนนตกาล แม้ดวงดาวนับ
ล้านก็ไม่สามารถส่องแสงไปถึง หรือดวงอาทิตย์
นับล้านดวงก็ไม่สามารถทำให้แดนนี้มีความอบ
อุ่นได้ ผู้มีกรรมชั่วย่อมมาเกิดในแดนนี้ มี
สภาพล่องลอยไป เหมือนใบไม้ที่แห้งเหี่ยวอยู่ใน
ห้วงแห่งความมืด ลอยไปก็ลอยมา ไม่มีจุด
หมายและแนวทางที่จะไป ไม่มีใครมองเห็นใคร
แม้จะมีอยู่ด้วยกันเย็นจำนวนมาก ต่างก็นิ่ก
าตนอยู่ตามลำพัง แต่ผู้เดียวในแดนอันหาเขต
สุดมิได้ หวาดสะดุ้งกลัวเพราะด้วยอยู่ในแดนซึ่ง
ปราศจากขอบเขต แต่ก็ดูประหนึ่งว่าถูกล่าม

ทรมานไว้ด้วยสิ่งปกคลุมซึ่งไม่มีแปรเปลี่ยน แม้แต่นอันน่าสพึงกลัวนี้ เมื่อว่าในตัวท่านก็มิได้สะดุ้งแล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงเป็นผู้รับเทวโองการแห่งท้าวสักกเทพยดิ ให้มาเป็นผู้นำทาน เพราะความบริสุทธิสะอาดของท่านยังด้วยดวงดาวที่สุกปลั่งฉายแสงอันแจ่มใส นิริยโลกย่อมชนะต่อความบริสุทธิสะอาดนี้ไม่ได้ เพราะท่านกล่าวว่า เมื่อท่านกระทำภาวนาการ ยาปและความชั่วร้ายก็อันตรธานไป เหมือนราตรีอันดำมืดต้อง แสงแดงชมพูของพระอาทิตย์ เมื่อรุ่งอรุณฉะนั้น.”

มีร่างต่าง ๆ เลื่อยลอยไปรอบ ๆ เทพองค์นั้น และพระธิดาเมี่ยวซันดู เหมือนหนึ่งใบไม้เหี่ยวถูกลมในฤดูสารทพัดพาไปในท่ามกลางความมืดมัวอันหาความชื่นไม่ได้ ต่างพิลาปร่ำไรอยู่ด้วยหมดหวังอันลึกซึ้งไม่มีสุด พระธิดาเมี่ยวซัน

ทรงรู้สึกสมเพชเวทนาเป็นที่สุด ก็ทรงบูชาระลึกถึงพระพุทธทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตว่า

"ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระรัตนไตรย์ ในอากาศอันว่างเปล่านี้ มีแต่ความมืดทับทวีความมืด ร้ายกาจนักหนา แต่ด้วยพระปณิธานแห่งพระพุทธเจ้า ที่จะทรงช่วยสัตว์ทั้งหลายในสากลโลกย่อมไม่ไร้ผล ความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธ-เจ้าอันทรงแสงสว่างวัดไม่ได้ (พระอมิตาภาพุทธ) ย่อมเรืองแสงฉายแสงแรงกล้ายิ่งกว่าสุวรรณบรรพต (เขาพระสุเมรุ) ตั้งโกฏิเขา แสงสว่างทั่วโลกยิ่งโลก พระองค์ทรงบันดาลให้สรรพสัตว์เปลี่ยนใจ ให้มาเดินในวิถีแห่งบริสุทธิ์สมบูรณ์และอากาศความว่างเปล่าอันดำมืดนั้นเอง เมื่อได้รับความอบอุ่นแห่งพระกรุณา ก็จะลุกเรืองแสงเหมือนดังในสวรรค์แห่งความสว่างและดอกไม้ ด้วยอำนาจในพระคุณอันไม่มีที่สิ้นสุด

แห่งพระไตรรัตน์ขอให้สัตว์ทั้งสิ้นที่รับทุกข์ทรมาน
อยู่ในนรก จงเปลี่ยนกลับใจมาทางที่ชอบคือ
ธรรม แล้วปรากฏตัวเย็นกายทองสถิตในดอก
บัวบนสวรรค์นั้น เถิด.”

ด้วยอานาจ แห่งกุศล และด้วยความรักภักด
ใน พระพุทธเจ้า ของ พระธิดาเมี่ยวซัน บุญบุคคล
บันดาล ให้ ไฟ ที่ทรมาน สัตว ยาปใน นรก ดับ สิ้น
เหมือนโคมประทีปที่ดับแสง ความดิกลิกแห่ง
อากาศก็บริบูรณ์เต็มด้วยรัศมีสว่างขาว ความ
มืดอันเย็นกำเนิด แห่งความมืด ทั้งหลาย ก็มลาย
หายสูญไป เหมือน ดังหมู่ อสูร ที่ พ่าย แพ้ แก่
ท้าวสักกะเทวราชและทวยเทพนักรบของพระองค์
บังเกิดมีมณีพฤกษ์ต้นไม้แก้ว เมื่อต้องลมอันส่ง
กลิ่นหอม ก็แกว่งไกว ประสาน เข้า กัน กับ เสียง
สวรรค์ บรรดาสัตวยาปผู้ได้ทุกข์ ต้องถูกเพลิง
แห่งความสิ้นหวังเผา ทรมานก็พลัน มีความรู้สึก

เหมือนดังนี้ อยู่ในความรักภักดีแห่งพระธรรม ร่างกายกลายเป็นทอง นั่งอยู่บนดอกปทุมชาติแห่งสัปตรัตน์ คือแก้ว ๗ ประการ ได้ยินเสียงน้ำและพระสุรเสียงพระพุทธเจ้าซึ่งมีจำนวนเหลือนับ กำลังตรัสพระธรรมเทศนาโปรดสัตว์อยู่ทั่วไป.

เทพผู้นำกระทำเคารพถวายสดุดีแก่พระชิดาเมียวชันว่า "ข้าแต่ท่านผู้มีเมตตากรุณาดังเพชรทิบริสุทธิใสสว่าง ผู้มีความชนะต่อนิรยภูมิ กระทำให้เมืองนรกกลายเป็นเมืองสวรรค์ เพราะด้วยอำนาจแห่งความรักความเมตตา แต่พระองค์จะต้องมีส่วนแสดงบทบาทอยู่ในโลกซึ่งเรียกร้องเพื่อความสำเร็จผลจากพระองค์อยู่ บัดนี้ร่าง อันปราศจากชีวิต ของ พระองค์ ซึ่งเทพารักษ์ผู้เป็นเจ้าเขา นำไปไว้ ใน ป่าสน คอย พระองค์เสด็จกลับไปเพื่อได้คืนพระชนม์ชีพ มรรคาอันจะ

พาไปสู่ความรู้แจ้งของพระองค์นน ยังจะต้องกระทำให้สำเร็จผลสมบูรณ์อีกต่อไป.”

ในชั่วเวลาไม่นาน พระอิดาเมียวซันผู้ทรงมีชัยชนะ หลุดพ้นจากแดนมีดอันเย็นความตาย ก็กลับคืนเข้าสู่ร่างเดิมในท่ามกลางป่า เมื่อทรงระลึกถึงความมืดและความสยดสยองที่มีอยู่ในนรก พระองค์ก็ทรงถอนพระทัยยาวยังเกิดความทุกข์วิตกดำริว่า “เราจะแสวงหาทางอันรู้แจ้งอยู่ในท่ามกลางป่าเขาอันงามได้อย่างไรหนอ” น้ำพระเนตรไหลพร่างพราวดูราวกับห่าฝน ขณะนั้นพระองค์เหลียวพระพักตร์ไป ก็ประสบเห็นชายหนุ่มคนหนึ่งมีรูปร่างและกิริยาท่าทางงดงาม มายืนอยู่ข้างๆ.

ชายหนุ่มคนนั้นถามว่า “ดูก่อนเจ้าผู้มีพักตร์พริ้ง ท่านมาแต่ไหน เหตุไรจึงมารำไห้อยู่โดดเดี่ยวในท่ามกลางป่าเขาลำเนาไม้เหล่านี้”

พระอิดาเมี่ยวซันก็ตรัสเล่าเรื่องทั้งหมดให้ชายคนนั้นฟัง.

ชายหนุ่มคนนั้นจึงพูดว่า "ข้าพเจ้าก็อยู่โดดเดี่ยวเหมือนกัน มาเถิดนางผู้โฉมงาม เรามาร่วมเป็นสามีภริยากัน และสร้างกระท่อมอยู่ในท่ามกลางหมู่สนนี้ ปล่อยชีวิตให้ล่วงผ่านไปด้วยความสุขสงบและความรักอันระรื่น."

พระอิดาเมี่ยวซันได้ทรงฟังคำกล่าวของชายด้วย ถ้อยคำซึ่งทรงขยะแขยง และเกลียดกลัว และดูประหนึ่งว่ามีเหล็กร้อนแดงแทงบั่กเข้าไปในดวงพระกมล ก็ทรงพิโรธเป็นที่สุด ตรัสด้วยพระสุรเสียงดังว่า

"จงออกไป เราผู้เพิ่งมาจากแดนซึ่งมีแต่ภาพอย่างร้ายกาจน่ากลัว จะมีแก่ใจคิดถึงแต่เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ได้ละหรือ เราผู้ได้ตั้งปณิธานเพื่อ ตรัสเป็น พระโพธิสัตว์ จะลืม ความ ทุกข์ยากของโลก มามีชีวิตอยู่รื่นรมย์ไม่ต้องทำอะไรใน

ท่ามกลางป่าเขาเหล่านี้ได้ไฉน.”

ทันใดนั้น ปรากฏเป็นรัศมีเรืองขาวอยู่รอบชายหนุ่มคนนั้น เสื้อผ้าที่นุ่งห่มก็กลายเป็นทอง เอาหัตถ์วางบน พระเศียร พระธิดาเมี่ยวซันกล่าวคำอำนวยพรว่า

“ดูกร เมี่ยวซัน ผู้หาที่เปรียบไม่ได้ นี่เป็นครั้งสุดท้ายในการทดลองความภักดิ์ของเจ้า เรานี่คือพระพุทธเจ้าผู้มีแสงสว่างวัดไม่ได้ (พระอมิตาภพุทธเจ้า) เรามานี่เพื่อเป็นมัคคุเทศก์พาเจ้าไปสู่เกาะอันศักดิ์สิทธิ์แห่งทะเลตะวันออก ณ ที่นั้น เจ้าจะได้สำเร็จพระโพธิญาณสถิตย์บนบัทมอาศน์อันสูง เป็นที่เคารพของปวงเทวดาและมนุษย์.

พระธิดาเมี่ยวซันถวายอภิวาทขอบพระกรุณาธิคุณ กราบทูลถามด้วยความหวั่นวิตกว่า “ข้าแต่พระองค์ เกาะนี่อยู่ที่ไหน และทำไฉนข้าพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นหญิงอ่อนแอจะเดินทางไปให้ถึงที่นั้นได้.”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "เกาะอยู่ไกลจากที่นี่ไป อยู่ในท่ามกลางทะเลลึก ชายฝั่งเกาะถูกน้ำทะเลอันเงียบสงบท่วมเลยถึง อากาศบนเกาะอวลไปด้วยกลิ่นหอมแห่งดอกไม้ ที่เกาะนั้นมีวิหารอยู่สองหลัง มีมาตั้งแต่ครั้งนมนานนับไม่ถ้วนกัปป์ วิหารหลังหนึ่งเป็นที่อยู่ของหมู่ชายผู้ทรงศีล อีกหลังหนึ่งเป็นที่อยู่ของสตรีผู้ทรงความบริสุทธิ์ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้สำเร็จอรหัตภูมิแล้วทั้งนั้น ในสักครู่จะได้พาเจ้าไปถึง เหมือนหนึ่งขับขี่ไปกับลม แต่ก่อนไปจงกินลูกถอทิพย์เสียก่อน ลูกไม้นี้เกิดอยู่บนสวรรค์ ผู้ใดได้กินแล้ว สามารถข้ามโอฆแห่งความเกิดและความตาย เพราะลูกถอทิพย์เกิดขึ้นได้ด้วยกรรมดีของเจ้าที่ทำเอาไว้แต่ชาติก่อนนับไม่ถ้วนชาติ และผลแห่งกุศลกรรมนี้คืออมตะความไม่รู้ตาย."

— ๓ —

ชัยชนะของเมี่ยวชัน

ดาวผกาพริกค่อยจางแสงไปในท้องฟ้าซึ่ง
เย็นสิครามอ่อนอันนุ่มนวล อากาศก็อบอุ่นอาย
ไปด้วยทองที่ละลาย ในขณะที่นักษัตรบดี คือ
ดวงอาทิตย์อันเรืองแสง กำลังขึ้นสู่ฟ้าอย่างสง่า
ผ่าเผยด้วยความมีชัยชนะ ราวกับเย็นพระยา
มหาจักรพรรดิผู้ครองโลก เสด็จตามจักรไฟและ
และจตรงคเสนาและยงทิวของพระองค์ เพราะ
พระองค์เย็น มหาสัตว์และเย็น เจ้าเย็นใหญ่แห่ง
โลก ในขณะเสด็จผ่านไป ด้วยความมีชัยชนะ
ฝูงชนก็เย็นสุขสโมสร ยินดีปรีดาอยู่ในพระ
ธรรมบวรแห่งพระพุทธเจ้าตลอดไปในโลก และ

เล่นนักขัตฤกษ์มโหฬาร คลื่นในทะเลทั้ง ๗ ก็
เงียบสงบ พระอาทิตย์พระจันทร์ก็โคจรไปตาม
วิถีอันสว่างเรืองโดยลำดับ ไม่มีดาวร้ายฉาย
แสงแรงอิทธิพลแห่งความชั่ว มาเกลือกกลั้ว
โลกพิภพ ไม่มีถิ่นใดตกอยู่ในอำนาจแห่งทะเล
ทรายอันทำให้ปราศจากชีวิต มีก็แต่ความสวย
ความงามอร่ามด้วยต้นไม้และดอกไม้ ไปทั่วโลก
และด้วย บุญ บารมี แห่ง พระ ยา มหา จักร พรรดิ
บันดาลให้ แผ่นดินมีชีวิตชุ่มชื่น เหมือนได้รับ น้ำ
อมฤตจากท่อธารในสวรรค์ นี่มิฉันใด ก็เปรียบ
ได้เมื่อพระอาทิตย์อุทัยไขแสงอยู่เหนือ พื้น ทะเล
ฉะนั้น คลื่นซึ่งเป็นสีนิลแห่งกลางคืนก็เปลี่ยนเป็น
สีทอง ดูเรืองรองราวกับเปลวไฟอยู่ตามยอดของ
ละลอกลูก คลื่น เป็นประหนึ่งว่าแสงอาทิตย์เมื่อ
อุทัยคือน้ำอมฤต นำชีวิตอันสดชื่นและความ
ยินดีปรีดามาให้ ทะเลส่งเสียงดังพึมพำกังวาน

ลิกตอนที่อยู่ใกล้ชวากถ้ำ แห่งเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีฝูงพระยานาค แผ่แม่เบี้ย เย็นแสง พราย ๆ พรรณราย ส่งเสียงระคนกันไปกับเสียงแห่งสมุทร.

เหนือขึ้นไปที่ผาสูงของเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งปกคลุมด้วยเถาวัลย์ระเกะระกะ จะเห็นลำต้นของหมู่สนมีแสงลุกเหมือนไฟ เพราะต้องแสงแดดอันแดงอ่อน ๆ และอุ่น ส่วนใบของหมู่สนก็มีเสียงเหมือนมีใครกระซิบกระซายอยู่ในท่ามกลางลมอันบริสุทธิ์สดชื่นที่พัดรำเพยมาในเวลาเช้า กลางเกาะนี้มีทิวเขา ตรงตอนยอดมีไม้ต้นสูงขึ้นสงตระหง่าน มีกิ่งก้านเกี่ยวพันประสานกัน เมื่อต้องแสงแดดก็เป็นสีเขียว และสีทองรองเรือง งามประเทืองดังแสงของท้องฟ้าในเวลาเย็นแห่งฤดูร้อนอยู่เย็นนิจ อากาศบนเกาะก็ขจรไปด้วยกลิ่นหอมแห่งดอกไม้ หลายอย่าง

ต่างพรรณ อันบานดารดาษอยู่ในทุ่ง ตามสุมทุม
พุ่มไม้ ก็งามตระการด้วย หมู่ดอกกุหลาบ ทิริม
ลำธารมีหมู่ชบาแดงขึ้นเย็นขอบถั้น เหล่าต้นรัง
มุ็ดอกดกระกะ ส่งกลิ่นขจายจรราวกับกลิ่นหอม
ที่มาจากภาชนะทองแห่งฐูปบาตรฉะนั้น.

ในเกาะอันอุดมด้วยมงคลนี้ ไม่มีพายุมา
รุกราน มีก็แต่ทะเลอันสงบราบคายเขียว ดังสี
มรกตปริ่ม ๆ อยู่รอบเกาะ ดอกไม้ก็ไม่ตายด้าน
เพราะถูกน้ำเหมยหรือน้ำค้างแข็งมาตอแย หิมะ
ก็ไม่มีตกปกคลุม พื้นแผ่นดินให้ขาวสล้าง เหมือน
อย่างผ้าคลุมขาวแห่งความตาย ต้นไม้ที่เขียว
สดก็ไม่ตายเพราะบาดแผลที่ถูกลูกดอกเหล็ก คือ
ลูกเห็บมาทิ่มแทง เมฆซึ่งเย็นสม่อ ความเหี่ยว
หู่ใจก็ไม่ส่งเย็น เม็ดฝน อัน หนาว เฉียบ ยะเยือก
เย็น มีก็แต่น้ำแห่ง แสงจันทร์ที่ร่วงลงมาเย็น
น้ำค้างอันชื่นฉ่ำ สำหรับ หล่อเลี้ยงหมู่ไม้ที่แบบ

บางทีสุดสุดลก. เพราะเกาะนี้เป็นเหมือนรัตนมณีมีค่างามซึ่งตกแต่งประดับมงกุฎแห่งสมุทรที่

ในท่ามกลางพ่มไม้ซึ่งประดับด้วยดอกไม้นานาสิและต้นไม้ใหญ่ที่กล่าวนี้ มีวิหาร ๒ หลัง สูงตระหง่านเหมือนดังเมฆที่เลื่อนลอยอยู่ในอากาศ เพราะวิหาร ๒ หลังนี้สร้างด้วยหินอ่อนอันหาตำหนิมิได้ มีหลังคาตาดด้วยแก้วประพาฬ วิหารหลังหนึ่งเป็นสำนักที่อยู่ของหมู่พระภิกษุ และอีกหลังหนึ่งของหมู่พระภิกษุณี และพระภิกษุและพระภิกษุณีเหล่านี้ทั้งหมด ล้วนได้สำเร็จพระอรหัตภูมิ บำเพ็ญพรตเจริญภาวนาในพระธรรมอยู่ในเกาะอันศักดิ์สิทธินี้มาเป็นเวลานับได้พันๆ ปี เพราะด้วยบุญบารมีซึ่งได้บำเพ็ญมาดีแล้ว ท่านเหล่านี้จึงมีอำนาจ สามารถยืดอายุ

เวลายืนมาไต้นานจนกว่าจะสิ้นกัป์ป์ และมิฤทธิ์เป็น ๔ ประการ (คือสามารถเห็นสิ่งต่างๆ ในโลกอื่น สามารถรู้ใจของผู้อื่น สามารถได้ยินเสียงต่าง ๆ ได้ทั้งหมดและสามารถนฤมิตตนให้มีมากมีอำนาจผ่านล่วงไปได้ ในอากาศใน ดินและในน้ำไปสู่ยังโลกอื่นๆ ได้) และบรรลุความรู้สึกอันหาเขตสุดมิได้ ๔ ประการ (ไม่ทราบว่ามีอะไรบ้าง) จนสามารถว่าประหนึ่งใช้อากาศเย็นยานพาหนะ ใช้รุ่งเย็นพัสตราภรณ์เครื่องนุ่งห่ม และใช้น้ำค้างเย็นภักษาหาร ดูดังเทพอันรุ่งเรืองแสงในต้นแห่งกัป์ป์ (เมื่อยังไม่ได้ลงมากินข้าวรสคืองวันดิน).

ในท่ามกลางภูมิประเทศอันงาม และความสงบแห่งเกาะนี้ ที่เทวดาพาพระอิดาเมียวซันพันจากแดนอันมีแต่ความทุกข์ ความโศกเศร้า ในประเทศถิ่นเดิมของพระองค์ มาปรากฏพระกาย

ยืนอยู่ณ ซ่องนผาในอาภรณ์เครื่องขาว บริสุทธิ์ดังหมอกที่สกาววาวแสงในเวลาเช้าตรู่ มิพระกรอ้าไปสู่ยังดวงอาทิตย์เมื่อ อุทัย เพื่ออ้างองค์ผู้เย็นใหญ่ มิแสง เย็นประภามณฑล ได้เย็นทิพสักขิพยานในพรตสมาทานของพระนาง ดังนี้

"ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแก่ 'ดอกบัวแห่งพระธรรมอันแท้จริง' (สัทธธรรมปุณฑริก) ผู้เย็นราชาทอง เย็นสัญญาณเครื่องหมายอันเห็นไปทั่วแห่งองค์พระพุทธเจ้าผู้ประภาแสง ซึ่งพระธรรมของพระองค์ย่อมอบอุ่น และชำระดวงจิตให้ผ่องใส ของได้เย็นสักขิพยาน ในพรตสมาทานอนมนคงของข้าพระองค์ อานาจหรือบุญบารมใดๆ ที่ข้าพระองค์จักได้มาในภายหน้า ขอให้อำนาจหรือ บุญบารมีนั้นจงเย็นเครื่องรับใช้ เพื่อบรรเทาและขจัดความ ทุกข์ โศก อันเกิดจากกามกิเลสซึ่งเผาเร่าร้อนอยู่ ให้อาณาจักรซึ่งหลิน

กลับคืนสู่ทางที่ชอบ ประดุจดังได้น้ำค้างอันอ่อนละมุนด้วยความเมตตากรุณา ดับบรรดาไฟแห่งความเกลียดชัง กระทำให้บิดามารดาญาติพี่น้องของข้าพระองค์ บรรลุโลกอันรุ่งเรืองแห่งสวรรค์ เทอญ.”

เมื่อพระอิดาเมี่ยวซันสมาทานพรตดังนี้แล้ว ก็เสด็จดำเนินไปในหมู่บ้านสน ทันใดนั้นมิหงส์เหมราชขนยีกเย็นสีทองและมรกตอร่ามงาม บินปราดจากห้องเวหาสีคราม ลงมาหว่างต้นราช-พฤกษ์อันสูงลิ่วและมีดอกดกสล้าง แล้วส่งเสียงร้องวิเวกหวานเย็นที่จับใจยิ่งนัก.

นกทั้งหลายส่งเสียงร้องถึงเรื่อง “ความจริง ๔ ประการ” ถึงเรื่องความไม่เที่ยงถาวรของบรรดาสิ่งที่ประกอบกันขึ้นเย็นรูป (สังขาร) และถึงเรื่องความเมตตากรุณาอันหาเขตสุดมิได้แห่งพระพุทธเจ้า พระอิดาเมี่ยวซันทรงฟังด้วย

ปลิมบิติเย็นสมาธิจิต เพราะฉะนั้นในเวลาวัน
หนึ่งจิงทรงรู้สึกเหมือนเย็นเวลาชั่วโมงเดียว
ครั้นนกหงส์โผกลับขึ้นไปในเวหาอันเขียวจัด
เหมือนมรกตปราศจากมลทิน พระอาทิตย์ก็
เลอนลงตาทางทิศตะวันตกฉายรศมีเรองๆ และ
สงบเงียบลอยเข้าไปในหมู่ไม้ ในเวลาย่ำสนธยา
และในขณะเวลาเดียวกัน ดวงจันทร์ในวันศุกล-
ปักษ์อันอ่อน ก็แขวนค้างอยู่กลางเวหาทางขอบ
ฟ้าทิศตะวันออก.

ระหว่างทางในป่าไม้ มีคนเดินมาเย็นสอง
แถว แถวหนึ่งเย็นพระภิกษุ อีกแถวหนึ่งเย็น
ภกษุณี ตางเดนเยองยางมาอยางแชมชา ครน
มาถึงเฉพาะหน้าพระธิดาเมียวซันก็กัมเคารพ
กระทำสัมมานะ แล้วพระเถริเย็นผู้ประธาน
เหลียบดูอย่างสุภาพและกล่าวขึ้นว่า “มาเถิด
ภคินี ที่ในวิหารของเรามีบทมอาศน์เพชรนิรมล

และเมื่อพระองค์ได้สำเร็จความรู้แจ้งบริบูรณ์แล้ว
และด้วยบุญบารมีที่สร้างสมไว้ พระองค์จะได้
สถิตบนอาศน์นั้น และปกครองเกาะอันศักดิ์สิทธิ์
นี้ เพราะบรรดาพวกข้าพเจ้า ซึ่งได้บำเพ็ญ
ภาวนาส่หน ทางอันเป็นสันติสุข มาแล้วนับได้
หลายพันปี ได้คอยมาแล้วนานถึงกาลมาแห่ง
พระราชินีของเรา คือพระโพธิสัตว์ผู้ทรงได้รับ
ทุกข์มาแล้วอย่างสาหัส ณ ทันมีแต่ความสุขเป็น
ศุภมงคล และทวยเทพผู้ทรงฤทธิ์ก็มาปรากฏ
กายร่วมชุมนุมกับเรา กระทำสักการบูชาใน
ฌานมหาศาลาอันศักดิ์สิทธิ์ ณ ทันเราถึงแล้ว
ซึ่งความรู้สึกในหลักแห่งพระพุทธศาสนา ที่
กล่าวถึง ความประสาน เข้ากันและ ความสัมพันธ์
อันต่อเนื่องถึงกันของเหล่าสรรพสัตว์ นับตั้งแต่
พระอรหันต์และเทวดา จนถึงเหล่าวิหค และมฤค
ตลอดถึงอุปเทวดาวิทยาธรซึ่งอยู่และเล่นสนุกอยู่

ในท่ามกลางความหอมแห่งบุบผชาติ ซึ่งดาร
ดาษประดับสนาม และพุ่มไม้ อันเขียวชะอุ่มของ
เรานี้.”

พระธิดาเมี่ยวซันทรงดำเนินตามเหล่าภิกษุณี
ไปตามระหว่างทางต้นลูกบ่วยและลูกถอซึ่งกำลัง
ออกดอกช่อ ผ่านสนามหญ้าอันงามลออมีไม้
ดอกต่าง ๆ ประดับ ไปสู่ประตูทางเข้าวิหารซึ่ง
เป็นประตูแกะสลักตั้งอยู่สูงตระหง่าน ที่หน้าประ-
ตูทางเข้านั้นมีน้ำพุทอง ๔ แห่ง ส่งน้ำพุพุ่งออก
มาเป็นฝอยใสกระจ่าง เป็นเครื่องหมายบอก
ลักษณะทางแห่งความจริง ๔ ประการ ถัดเข้าไป
เป็นอุทยานอันงาม ไสวด้วยต้นรังและดอกไม้
ครั้นแล้วพระธิดาเมี่ยวซันพร้อมด้วยเหล่าภิกษุณี
ก็เสด็จเข้าวิหารอันโอฬาร สูงตระหง่านเหมือน
ดังอาคารสถานที่ในความผันภายในสถานณทันี

พระธิดาเมี่ยวซันก็ทรุดองค์ลงถวายอภิวาทแทบพระพุทธอาศน์.

ทุก ๆ วันเมื่อรุ่งอรุณแสงพระอาทิตย์อุทัยไขจับท้องฟ้าทางทิศตะวันออก พระธิดาเมี่ยวซันพร้อมด้วยเหล่าภิกษุณี เสด็จออกไปเจริญภาวนาอยู่ในท่ามกลางแห่งหมู่ไม้และในทุ่ง ทรงพยายามบำเพ็ญเพื่อให้บรรลุจุดที่หมาย ปลางทางซึ่งเห็นเรือง ๆ แสงดังดาวทองอยู่ในทางข้างหน้าโน้น เก้าปีล่วงไปแล้วด้วยประการฉะนี้ พระธิดาเมี่ยวซัน ทรงเจริญภาวนา และท่องบ่นพระสูตร และด้วยความหอมแห่งธูป และดอกไม้ที่บูชากระทำให้ความทุกข์ทรมานและดวงหทัยที่เย็นแผลของพระธิดาขจัดหายไปหมดสิ้น.

คืนวันหนึ่ง ภายหลังที่ได้ทรงบำเพ็ญภาวนาอยู่ที่โคนต้นไม้สูงเย็นเวลาติดต่อกันมาได้หลายวัน พระธิดาเมี่ยวซันทรงดำเนินและภาวนาอยู่

ในหว่างหมู่สนที่ขึ้นเงื่อมง่ำชะง่อนผาริมชายเกาะ
ในท่ามกลางแห่งความเงียบสงัดของกลางคืน
และตามช่องระหว่างกิ่งสนที่ดำทมึน พระธิดา
เมียวซันทรงทอดทัศนาการไปยังพื้นทะเลที่กว้าง
ไพศาลและสงบเงียบอยู่ภายใต้แสงจันทร์อันสุก
ขาวในวันเพ็ญ.

เงียบสงบอยู่รอบด้าน อากาศก็เอิบอาบด้วย
แสงสว่างขาวดั่งเงินยวง ท้องทะเลต้องแสง
พระจันทร์ฉาย เห็นพราวพรายเป็นแถบขาวลิ่ว ๆ
เรื่อยไปไกลไม่มีที่สิ้นจนสุดสายตา เหมือนหนึ่ง
ว่าเป็นทางขาวไปสู่แดนอันบริสุทธิ์ แสงสว่าง
ของท้องทะเลและอากาศและลมรวมกันทั้งหมด
ให้ปรากฏเป็นสีขาวนวลสงบ พระธิดาเมียวซัน
ทรงทอดทัศนาดูท้องทะเลที่เลื่อมพราย ทันใดนั้น
ทรงรู้สึกว่าเครื่องพันธนาการอันเป็นมายาทำให้

หลง ผูกมัดรัดอัตตาคือตัวของตนก็ขาดสะบั้น กระทำให้ดวงจิต พลันเข้า รวมสู่ กับความบริสุทธิ และความงามน่ารักแห่งโลกจักรวาล บังเกิดญาณ ทัศนะ รอบรู้แจ้ง อันยิ่งใหญ่แล่น เห็นตลอดด้วยทิพเนตรแห่งพระชิดา ทรงสามารถทงทะลุเข้าไปในแดนอันไม่มีสุด แห่งจักรวาลานุจักรวาล อันประกอบด้วยโลกพิภพนับไม่ถ้วนตั้งล้าน โกฏิโลก ทรงเห็นโลกเหล่านี้ กระจ่างแจ้งในพระมโนญาณ เหมือนดวงจันทร์อันสะคราญสว่างขาวฉายแสงลงไปในทะเลสาบในคืนอันสงบเงียบแห่งฤดูร้อนฉะนั้น ในขณะนั้นพระชิดาเมื่อซันอาจเสวยชีวิตสุขอยู่ในแดนอันไม่ตาย คือพระนิรพาณ แต่ในระหว่างปากทางอันจะย่างเข้าไปสู่ยังแดนอมตนี้ เสียงคร่ำครวญปริเวทนา ของ สรรพสัตว ที่รับทุกข์ทรมาน แสนสาหัส อยู่ในโลก นับด้วยล้านๆ โลก แล่นเข้าไป

กระทบพระโสตรของพระองค์อยู่ กระทำให้พระองค์ปัก พระทัยไม่เข้าสู่นิรพาณลำพังแต่พระองค์เดียว แต่จะทรงอยู่ในภูมิเย็นพระโพธิสัตว์โดยทรงตั้งปณิธานมั่นอยู่ในพระศาสนา ไม่หวั่นไหวและแข็งประดุจเพชรว่า "ข้าพเจ้าจะไม่เข้าสู่ภูมิอันเย็นที่สุดแห่งสันติ แต่ลำพังผู้เดียวเย็นอันขาด จะเพียรพยายามอยู่ตลอดไปในอันที่จะช่วยสรรพสัตว์ในโลกนับด้วยล้านโกฏิโลกให้พ้นทุกข์."

ขณะนั้นมีฝนดอกไม้โปรยลงมาจากสวรรค์ เสียงเทพเสียงพิณทิพก็สดดีความมีชัยชนะแห่งพระโพธิสัตว์ ครั้นแล้วแสงสว่างดังสีทองซึ่งมาพร้อมกับดวงอาทิตย์เมื่ออุทัย ก็ไขแสงสว่างงามยิ่งขึ้น อากาศในยามเช้าก็สดชื่นยิ่งขึ้น ในขณะที่แผ่นสวรรค์และแผ่นดินร่วมกันยินดีปรีดา.

ครั้นบรรดาพระอรหันต์ได้ยินเสียงสังคีต

ของทวยเทพ ก็เปล่งวาจาออกมาว่า “แท้จริง เมียวซันผู้เป็นภคินีแห่งเรา ได้บรรลุโพธิแล้ว บัดนี้เธอจะต้องได้รับอภิเษกเสด็จเถลิงอาศน์เป็น อธิราชินีแห่งเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ทิศตะวันออกนี้.”

พระธิดาเมียวซัน เสด็จขึ้นเถลิง บัทมอาศน์ อันสูงตระหง่านภายในวิหารอันงามโอฬาร แวดล้อมพร้อมพรั่งด้วย บรรดาพระอรหันต์ ภิกษุและภิกษุณี มิหมู่เทพทรงแสงอาภาดั่งเปลวไฟ สว่างไสวด้วยแสงทิพไปทั่วบริเวณแห่งเกาะ บรรดาพระโพธิสัตว์จากโลกอื่นก็พากัน เสด็จมา อย่างเนืองแน่น จนต้นไม้และดอกไม้ทั้งหมดในเกาะสว่างพรายๆ ไปด้วย แสงทิพ แห่ง พระโพธิสัตว์เหล่านั้น ราวกับว่าเป็นแสงเพชรรัตน์ กระทำให้เกาะนั้นเปลี่ยนสภาพกลาย เป็นเหมือนสวรรค์ตะวันตก คือ แดนสุขาวดี ในท้องทะเลก็เรืองแสงแปลบๆ ดั่งฟ้าแลบ มิฝงเทพเจ้าสมุทรผุด

จากปราสาทแก้วประพาฬมีรัศมีเป็นสีเขียวและสีทองเลื่อมพรายและพากันมายังเกาะอันศักดิ์สิทธิ์นั้นด้วยความยินดีปรีดา เหล่าอุปเทวดาก็เหาะร่อนดุจหิ่งห้อยน้อยอยู่รอบ ๆ ต้นไม้และในกลิ่นของดอกไม้ เพื่อร่วมความยินดีปรีดาอันเย็นสากลแห่งสวรรค์ด้วย.

พระอิดาเมี่ยวซันได้ทรงรับถวัลยาภิเษกเย็นพระโพธิสัตว์แห่งเมตตากรุณาด้วยประการฉะนี้ ความสงบเสงี่ยมและความบริสุทธิ์สะอาดได้ชัยชนะต่อความตระหนี่ด้วยประการฉะนี้ ครั้นแล้วเทพผู้ทรงฤทธิ์องค์หนึ่งกล่าวขึ้นว่า “ใครเล่าจะเย็นผ้ารับใช้อันภักดียังยินนานในพระอิดาเมี่ยวซัน.”

ขณะนั้นอิดาพระยานาคตนหนึ่งก็ยินขึ้น ยกมือขึ้นพนมด้วยอาการอันสงบเสงี่ยม กล่าวว่า “แม้ข้าพระองค์มิชาติกำเนิดเย็นนาคอยู่ในมหา-

สมุทรก็ดี แต่พระผู้เป็นโพธิสัตว์ย่อมแผ่ไปถึงทั่วสากลจักรวาล" พระอิตาเมี่ยวซันก็ทรงรับนางนาคไว้เป็นสาวกตลอดกาลของพระองค์ด้วยประการฉะนี้.

ครั้นแล้วมิภิกษุหน่มองค์หนึ่งชื่อซันไน่ ทูลขึ้นว่า "ข้าพระองค์เป็นกำพร้าตั้งแต่มีกำเนิดมาในโลก และเจริญวัยเติบโตเหมือนต้นสนที่โดดเดี่ยว ข้าพระองค์เบื่อหน่ายในสังสาระอันมีทุกข์ จึงแสวงหาวิถีทางขึ้นอยู่เหนือสังสาระโลกเหมือนดังนกกะเรียนโผผินบินตามวิถีแห่งพระอาทิตย์ไป ข้าพระองค์จึงไปอุปสมบทอยู่ในวิหารเขาตอกไม้ แต่ได้รับคำแนะนำจากเทพเจ้าในความฝันว่า ไกลออกไปในกลางทะเลตะวันออกมีเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งข้าพระองค์พึงไปสู่ ข้าพระองค์จึงเดินทางมาไกลมุ่งมาสู่ยังแดนแห่งเกาะนี้ อันมีลักษณะดังดวงมณีอยู่ในท่ามกลาง

ทะเลลึก และเป็นเกาะอันเย็นที่พึงพำนักในมหาสมุทรแห่งสังสาระ ข้าพระองค์มีภักดียิ่งมั่นอย่างยิ่งใหญ่ในพระโพธิสัตว์ และจะไม่รักษาชีวิตของข้าพระองค์เพื่อพระธรรม.”

พระอิตาเมียวซันทรงพระจินตนาการจะพิสูจน์ความมั่นคงของซันไฉ่ ดังได้ประกาศปฏิญาณไว้ จึงมีพระบรรหารสั่งว่า “ท่านจงไปที่ยอดเขาโน้น แล้วคอยฟังคำสั่งของเราณที่นั้น.”

ภิกษุซันไฉ่ก็เดินออกจากหมู่ไม้ ไปสู่ยังยอดเขาสูงที่พระโพธิสัตว์ตรัสบอก แล้วนั่งอยู่มองดทะเลอันมีแสงเลื่อมพรายขาวราวฉัยว่าได้เห็นความงามวิจิตรในความฝัน ทันใดนั้นปรากฏแก่สายตาของซันไฉ่ เป็นกองทัพเรือมหึมา แล่นมุ่งหน้ามาที่เกาะ แล้วเห็นพวกทหารล้วนมีหน้าตาดุร้ายลงจากเรือ มือถืออาวุธอันเป็นแสงแปลบปลาบและคบไฟ เดินเป็นขบวนมาในทุ่งที่สงบ.

พระอิดาเมี่ยวซันทอดพระเนตรเห็นกองทหาร พวกศัตรูเหล่าร้ายก็ตกพระทัย เสด็จหนีขึ้นไป บนยอดเขาสูง ทันใดนั้นซันไล่ก็ตกใจเย็นกำลัง เพราะเห็น พระอิดา เมี่ยวซัน ขณะ เสด็จ หนี ตะลี ตะลานจากศัตรู พลัดตกลงไปในเหวลึก ซันไล่ ก็ไม่ได้ นึกถึง ชีวิตตน โจนโผลงไปในเหวเพื่อ ขอตายตามด้วย ในทันทีทันใดนั้นเอง ซันไล่ก็ รู้สึกว่าตนมานั่งอยู่บนยอดเขา จะเป็นอันตรายแต่ อย่างไรก็หาไม่ และเห็นพระอิดาเมี่ยวซันทอด พระเนตรดูอยู่ด้วยพอพระหฤทัย กองเรือรบและ เหล่าโจรร้ายก็หายมลายไป เหมือนเมฆที่ถูก ลมพัดหนีกระจายไปฉะนั้น.

พระอิดาเมี่ยวซันตรัสว่า "นี่เป็นการพิสูจน์ ความภักดีแห่งตัวท่านเป็นครั้งสุดท้าย ที่เชิงเขา สิระร่างกายเก่าของท่าน และด้วยกรรมดีของ ท่าน บัดนี้มีชัยชนะมีสิระร่างอันเกิดใหม่แล้ว

เบื้นร่างอัน ประกอบด้วย สุขุม อากาศ ธาตุ พร้อม
ด้วยฤทธิอำนาจพิเศษ สามารถบิดเบือนจำแลง
กาย ล่องลอยไปในพ้า พาตนไปถึงแดนแห่ง
พรหมโลกได้ เหล่าโจรสลัดซึ่งท่านเห็นเบื้นแต่
ภาพมายาซึ่งเทวดาสำแดง เพื่อให้ท่านแสดง
ความรักภักดีของท่าน ด้วยการพลิบูชาที่ยิ่ง
ใหญ่ด้วยประการฉะนี้.”

— ๔ —

ผลแห่งกรรมชั่ว

พระชิดาเมี่ยวซัน เสด็จ ประทับอย่ สงเด่นบน
ยัทมอาศน์เพชร ฉายพระรัศมิเย็นสิเลือมพราย
สว่างไสวไปด้วยความงามทั่วทั้งเกาะ เหมือน
นายสารถิแห่งมนุษย์และแห่งเทพ กวาดดูโลก
ด้วยดวงตาอันสว่างแจ้งแห่งความเมตตากรุณา
อันไม่มีเขตสุดฉะนั้น ครั้นแล้วทรงทอดทัศนา
ไปไกลถึงในแดนแห่งอาณาจักรชิงหลิน ก็ทอด
พระเนตรเห็นพระเจ้าเมี่ยวจวง พระยาจักรพรรดิ
ทรงรับทุกข์ทรมานเพราะด้วยกรรมชั่ว แห่งพระ-
องค์ ประชวรพระโรคต้องบรรทมอยู่แต่ในพระที่
ด้วย พระกาย มีแผลเป็น มะเร็งร้าย อันน่าเกลียด

พระอิศาเมียวซันจะทรงระลึกถึงเรื่องความดุร้าย
และความอยุติธรรมของพระราชบิดาที่ทรงมีต่อ
พระองค์ก็หาไม่ ทรงเห็นก็แต่ผู้ได้รับทุกข์เพราะ
ผลแห่งกรรมชั่วที่ทำไว้เท่านั้น เพราะพระหฤทัย
แห่งพระโพธิสัตว์ย่อมบริสุทธิ์ผุดผ่องประกอบ
ด้วยเมตตากรุณา พระอิศาเมียวซันทรงหันไป
ทางซันไฉ่และตรัสว่า "ดูเถิด บัดนี้พระเจ้า
เมียวจวงพระยาจักรพรรดิผู้เป็นพระราชบิดาของ
เราต้องรับทุกข์ แม้พระองค์จะทรงมีอำนาจและ
ความสง่าสักเท่าใด ก็ไม่สามารถเอาชนะได้ต่อ
แรงกรรม ซึ่งมีลักษณะละเอียดยิ่งกว่าหมอก
สามารถแทรกผ่านกำแพงกั้นที่สูงลิ่ว เข้าไปได้
ถึงชั้นในแห่งพระราชมนเทียรอันประภาศริของ
พระยาจักรพรรดิ หากพระองค์สิ้นพระชนม์ชีพ
ลงเมื่อใด และด้วยความหนักแห่งกรรม ก็จะ
ไปเกิดในอบายภูมิในขุมนรกกันปัง แต่เราจะ

ช่วยพระองค์ได้ ก็โดยบำบัดพระโรคที่เกิดเป็น
แผลร้าย ซึ่งทำให้พระกายเน่าเปื่อยและพิการ
แล้ว เบิก พระหฤทัยซึ่ง ใน ขณะนั้นมีแต่ ภูผาเหล็ก
แห่ง ความ หมดหวัง แวดล้อมอยู่ จนไม่มีทางไป
ให้ทรงเห็นวิถีทางแห่งดอกไม้งาม เข้าสู่แดน
แห่งความหวังในสิ่งซึ่งสูงกว่านั้น คือหนทางของ
พระโพธิสัตว์ ซึ่งพร้อมอยู่เสมอที่จะสละชีวิต
หรือร่างกายอินทรีย์ไม่ว่าในส่วนไร ถ้าจำเป็น
เพื่อช่วยสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ และโดยเหตุที่
พระโรคของพระยาจักรพรรดิเกิดแต่กรรม เรา
ผู้เดียวเท่านั้นจะบำบัดให้หายได้ เพราะฉะนั้นด้วย
อำนาจฤทธิ์ของท่าน ท่านจงไปยังอาณาจักร
ซิงหลินและกราบทูลพระองค์ให้ทรงทราบว่า ยา
ในโลกที่จักรักษา พระโรคให้หายได้มีอยู่ขนาน
เดียวเท่านั้น คือน้ำมันอันประกอบด้วยแขนและ
ตาของมนุษย์ และพระโพธิสัตว์องค์หนึ่งสถิตยัง

เกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ในทะเลตะวันออก ทรงยินดี ยอมสละ พระกร และชีวิต ของ พระโพธิสัตว์ เอง อุทิศถวายแด่พระองค์ แล้วท่านจงบันดาลให้ พระราชบิดาของเราเปลี่ยนพระทัยสละราชสมบัติ อิสริยยศแล้วเสด็จมาที่นี่ และด้วยประการนี้ เรา ก็จะได้ โปรด บิดามารดา ของเราสมดังได้มี ปณิธานไว้ และนำ พระองค์ขึ้นสู่ ทิพยโลก แห่งสวรรค์."

ครั้นแล้วในชั่วเวลาเท่ากับที่คนมีกำลังแข็งแรงยื่นแขนออกไปแล้วงอกลับทันที ชันไฉ่ก็หายวับไปจากเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ไปปรากฏตนขึ้นในนครชิงหลิน ซึ่ง ณ ที่นั้นมีประกาศบอกป่าวอยู่ที่ทวารกำแพงพระราชวังว่า ถ้าใครรักษาพระยาจักรพรรดิให้หายพระโรคได้ จะได้รับเครื่องตอบแทนเป็นรัชทายาทสืบต่อราชสมบัติ.

ชันไฉ่ เดิน องอาจ ไปยัง นายทหาร ที่อยู่หน้า

พระทวารวัง และกล่าวด้วยเสียงอันหนักแน่นว่า "ข้าแต่ท่านผู้เป็นเจ้าหน้าที่ โปรดเข้าไปกราบทูลแต่พระองค์พระจักรพรรดิเถิดว่า บัดนี้ภิกษุรูปหนึ่งมายืนอยู่ที่หน้าพระทวาร และปฏิญาณตนต่อสิ่งอันศักดิ์สิทธิ์ของภิกษุรูปนั้นคือพระไตรรัตน์ว่า ภิกษุรูปนี้ผู้เดียวเท่านั้นที่สามารถจะนำความปราศจากโรคมาถวายแต่พระองค์ได้" แต่โดยที่พระเจ้าเมียวจวงและคนอื่นทั้งหมดในราชสำนัก ไม่มีความเลื่อมใสและรักใคร่ในพระธรรมของพระพุทธเจ้า นายทหารอยู่ที่นั้นจึงตอบว่า "จะมีอะไรดีมาจากภิกษุผู้เร่ร่อนไม่มีที่อยู่ ถ้าท่านกล่าวด้วยความสัตย์จริง ท่านไม่มีความขายหน้าบ้างหรือที่มาเยื่อนคนเร่ร่อนไปในโลกอีกประการหนึ่ง บรรดาผู้มีอวิทยาที่มีอยู่ในอาณาจักรซิงหลินทั้งหมด ก็ได้นำเอามาใช้เพื่อบำบัดพระโรคแล้ว เครื่องยาที่หายากยิ่งก็ได้

แสวงหานำเอามาจากแดนไกลแสนไกล แต่ก็ไม่สามารถจะรักษาพระโรคให้หายได้ ไฉนแพทย์เถื่อน ๆ เช่นภิกษุผู้เร่ร่อน จะรักษาท้าวเธอให้หายพระโรคได้ ในเมื่อบรรดาแพทย์หลวงทิ้งชื่อเสียงสามารถยิ่งยังรักษาไม่หาย กาซึ่งกินแต่เนื้อเน่าเหม็น จะเหินบินเหนือนกอินทรีผู้มีสกุลสูงได้ ไฉน.”

ซันไฉ่แสดงอาการสุภาพแต่ไม่ท้อถอย ก็ตอบว่า “ขอท่านได้โปรดเข้าไปกราบทูลด้วยเถิด เพราะอาตมามีวิทยาคมแปลก ๆ หลายประการ ซึ่งได้รับถ่ายมาจากอาจารย์ผู้เป็นที่เคารพของอาตมา” ฝ่ายนายทหารเมื่อเห็นภิกษุขอร้องอย่างรบเร้าไม่มีถอย ก็มีความรู้สึกอย่างแปลกประหลาดให้เกิดความสงสารเสียไม่ได้ จึงเรียกเจ้าหน้าที่ภายในพระราชวังให้นำซันไฉ่เข้าไปเฝ้า.

ซันไล่ตามผู้นำผ่านลานอันกว้างใหญ่มีระเบียงอันภูมิฐานและก้าวขึ้นบันไดอันสง่า แล้วมาหยุดตรงพระทวารพระราชมนเทียรซึ่งมีทหารรักษาอย่างแข็งแรง เมื่อเข้าหน้าที่พูดจาอย่กับทหารที่รักษาได้สักครู่ ทหารที่เผ่าอย่กแหวกทางบอกให้เข้าไปได้ พระแท่นที่ไสยาศน์แห่งพระยาจักรพรรดิงามวิจิตรเพริศแพร้ว แม้ใครที่ได้เห็น คงเข้าใจว่าอยู่ในพิมานของเทวดามากกว่าเป็นสถานที่ในเมืองมนุษย์ บนเพดานพระราชมนเทียรตาดด้วยแผ่นทองที่สลักเสลาผนังเป็นพระมณีมีภาพจิตรกรรมอย่างน่าพิศวงเครื่องประดับ เป็นภาพดูราวกับว่ามีชีวิต แสดงถึงวีรจริตของพระเจ้าเมียวจวงพระยาจักรพรรดิและเหล่าอดีตพระยาจักรพรรดิ ซึ่งทรงช่วยกันก่อสร้างราชอาณาจักร ในภาพจิตรกรรมเหล่านั้น จะเห็นหมู่ยานพาเข้าประจัญบานเอาชนะกัน

จะเห็นบ้านเมือง ที่มีความหยิ่งไม่ยอมอ่อนน้อม
และกระทำให้เย็นที่แค้นเคือง หรือเกิดความโลภ
ชิงแก่เมืองชิงหลิน ต้องพินาศลงด้วยแสงไฟแห่ง
สงครามอันแดงฉาน และด้วยไฟแห่งความพิ-
นาศที่ปล่อยลงมาจากอากาศดังห่าฝน เกิดเย็น
แสงสว่างให้ปรากฏเห็นคนตาย และคนเจ็บนอน
เกลื่อนกลาดอยู่ในถนน เห็นผู้คนพลเมืองซึ่ง
ตระหนกตกใจวิ่งกันสับสนขวักไขว่ไปมาแสวง
หาที่กำบังหลบภัยอันร้ายแรง ในภาพจิตร-
กรรมอีกภาพหนึ่ง ระบายเป็นภาพพระเจ้าเมียว-
วงประทับอยู่ในยานพาซึ่งฉายแสงเหมือนทอง
ทรงมองลงมาดูอย่างมีสง่าเย่อหยิ่งยังพื้นพิภพ
ซึ่งมีทั้งท้องทะเลพื้นแผ่นดินป่าเขา และบ้านเมือง
ใหญ่น้อยของมนุษย์ มองเห็นเป็นรูปเล็กกะจ้อย
ร่อยเทยไม่มีความสำคัญแต่อย่างไร แต่บน

พระที่ทองอันสูงส่ง พระยาจักพรรดิณบัดนี้ กำลังบรรทมและประชวรอยู่ มิพระรูปน่าเกลียด ด้วยแผลอันมาแต่โรคร้าย พระองค์บรรทม กระสับกระส่ายอยู่บนพระที่ แม้แสงสว่าง ในเวลาเย็นจะส่องลอดเข้ามาตามช่องมู่ลี่เย็น แสงอ่อน ๆ และสงบชวนให้หลับ แต่พระยาจักรพรรดิจะบรรทมหลับก็หาไม่.

ข้างพระที่มีพระนางโปยาเทวี ทรงยืนเฝ้าอยู่อย่างละห้อยด้วยความทุกข์ร้อน ไหนจะทรงโศกคิดถึงเมียวซันพระลูกน้อย ถัดพระนางไปคือเมียวชิงและเมียวหยินราชธิดาทั้งสอง แม้มีความงามละม้ายคล้ายคลึงกับเมียวซันผู้เป็นพระขนิษฐ์ภคินี แต่ว่ามีแววแห่งความหยิ่งและเมื่อคราวใดประสบเห็นพระยาจักรพรรดิทรงทุกข์ทรมานอยู่ พระองค์ไม่ทรงรู้สึกเลยว่าพระราชธิดาทั้งสองจะมีพระทัยสงสารพระองค์ ส่วน

โฮเฟงนายทหารและเขาไคว ราชบัณฑิตของหงวน
ซึ่งเป็นพระสามีของพระราชธิดาทั้งสองของพระ-
องค์ ยืนอยู่ต่างหาก และพูดกระซิบกระซาบกัน
ครันเมื่อซันไล่ผ่านเข้าไป คนทั้งสองมองดูด้วย
ประสงค์ร้าย ส่วนพวกแพทย์หลวงซึ่งยืนเฝ้าอยู่
และมีสีหน้าบอกว่าไม่มีเสียย เพราะความวิตก
แทบว่าจะไม่สังเกตเห็นเอาใจใส่ในตัวซันไล่ ผู้
ซึ่งแพทย์หลวงเหล่านั้นลงความเห็นว่าเป็น
แพทย์หลอกลวงยังอาจเข้ามาขันอาสารักษาโรค
ที่วิทยาศาสตร์บอกแล้วว่ารักษาไม่ได้ ครั้น
พระยาจักรพรรดิทรงเหลือบพระเนตรมาที่ซันไล่
ก็ตรัสถามว่า “ดูก่อนผู้ถือพุทธศาสนา ท่าน
นิมาจากไหน ท่านจะสามารถทำให้เราหายจาก
โรคกลับมีชีวิตและความสุขขึ้นได้ด้วยอย่างไร
วิทยาศาสตร์บอกอะไรแก่เราก็ไม่ได้แล้ว นอก
จากบอกว่าไม่มีทางแก้ให้หายได้เท่านั้น นักบวช

ในศาสนาของเราแนะให้หาคนที่บริสุทธิ์ปราศจาก
บาปมลทิน เอาไปฆ่าบูชายัญ เพื่อเปลื้องบาป
และความเจ็บป่วยของเราถ่ายให้แก่ผู้ที่จะถูก
บูชายัญ เพราะเทพเจ้าซึ่งโปรดโลหิต และถ้า
ได้บูชายัญเป็นเครื่องสังเวยแล้ว ก็จะละเลยเรา
ไป และถือว่าเราเป็นผู้บริสุทธิ์และทรงคุณความดี
ก็จะโปรดประทานชีวิตและความไม่มีโรคให้แก่
เรา แต่ตัวเจ้าซึ่งเป็นนักบวชในลัทธิศาสนาซึ่ง
เราเคยเกลียดชัง ลางทีซึ่งมานี่ จะมุ่งร้ายหมาย
พยาบาทเราบ้างกระมัง.”

ซันไฉ่ทลว่า “ข้าแต่พระองค์ ไม่ใช่เช่นนั้น
กุลวงศ์แห่งพระพุทธเจ้าย่อมถือว่าความโกรธ
ความพยาบาทไม่สิ้นสุดไปได้ ในเมื่อความโกรธ
ความพยาบาทนั้นยังมีอยู่ จะสิ้นสุดลงได้เมื่อไร
ก็เพราะด้วยความรักความเมตตา พระองค์หา
ทรงทราบไม่ว่า เหล่าผู้ที่พระองค์ทรงเกลียดชัง

นั้น ล้วนเป็นผู้ซึ่งอยากเป็นมิตรกับพระองค์ และไม่ใช่แต่พระองค์เท่านั้น ยังใคร่จะให้ความสงบสุข และความบันเทิงใจให้มีขึ้นแก่ใครๆ ทั้งโลกด้วย" พระยาจักรพรรดิทรงมีพระอาการทรนทราย ตรัสเป็นเชิงปริเทวนาว่า "กรรมของเราโดยแท้ ในเส้นโลหิตของเรามีโลหิตฉิดเป็นกระแสน้ำไฟ ร่างกายเราพุพองด้วยแผลมะเร็ง เหม็นขึ้นไปถึงสวรรค์ รู้สึกว่าในชีวิตของเรามีแต่ความเสื่อมโทรมที่เน่าเหม็น เหลียวไปทางไหนก็เห็นแต่ความหมดหวัง."

ซันไฉ่เดินเข้าไปใกล้องค์พระยาจักรพรรดิ เลิกผ้าที่พันแผลดู แล้วตอบสนองว่า "ข้าแต่พระองค์ การที่จะรักษาให้หายนั้นง่าย อาตมารู้วิธีลับ แต่ตัวยานั้นยากที่จะหาได้" เมื่อพระยาจักรพรรดิได้ทรงฟังดังนี้ ก็มีพระอาการเปรียบเหมือนชาวเดินเรือ ซึ่งถูกพายุใหญ่มา

ตลอดคืน ครั้นรุ่งเช้ามองเห็นฝั่งแต่ไกลก็ตื้นเต้นดีใจ เผยอพระองค์ขึ้นดูประหนึ่งว่าความเจ็บปวดรวดเร้ามีอาการด้านชาไปหมด ตรัสออกมาโดยดังว่า —

"ภิกษุพูดออกมาเถิด เราก็เป็นกษัตริย์มหาศาลยิ่งกว่าใครๆในโลก จะแสวงหาบรรดาโอสถที่มีอยู่ในใต้หล้า ตลอดจนในมหาสมุทรที่เย็นเป็นน้ำแข็ง ก็ย่อมจะแสวงหาได้ บอกชื่อยามาให้รู้เถิด นักพรตผู้ศักดิ์สิทธิ์ นักปราชญ์ราชบัณฑิตของเรา จะออกไปแสวงให้หามาให้ได้ในวันนี้."

แต่ชันไฉ่ยิ้มละไมเย็นนัยๆ ทูลตอบว่า "ยานี้ไม่มีอยู่ในตำหรับใดๆ และไม่มีใครยินยอมจะขายให้ได้."

พระยาจักรพรรดิทรงพระโกรธ และเสียพระทัย ด้วยทรงเห็นความหวังครั้งสุดท้ายของ

พระองค์ไม่เย็นผล ม่านอันมืดมนแห่งความเจ็บปวดและความตาย ก็เข้ามาปกคลุมห่อหุ้มอีก เปรียบเหมือนมืดฟ้ามัวฝนเย็นพายุอยู่ตลอดวัน ครั้นพายุหายไปแล้วมีแสงแดดอ่อน ๆ ส่องทะลอดจากเมฆดำ กระทำให้ฟ้าและดินมีความสว่างไสว แต่ในไม่ช้าความมืดมัวกลับเข้ามาเอาชนะต่อความหวัง กลายเย็นเวลากลางคืนมีแต่ลมพายุฝนตกกระหน่ำลงมา ฉะนั้น พระยาจักรพรรดิสะบัดพระพักตร์ไปทางอื่นตรัสว่า “ขงออกไป เจ้านำคยไฟแห่งความหวังมาให้เห็น แต่ครั้นแล้วคยไฟนั้นก็อันตรธานไปเหมือนรูปในมายา ฉุดเราให้ลงลึกยิ่งกว่าความลึกของมหาสมุทรแห่งความหมดหวังอันมืดมนเสียอีก.”

ซันไฉ่ยืมอย่างลึกลับแล้วออกไป พระยาจักรพรรดิตรัสสั่งให้ผู้ที่เฝ้าอยู่ออกไปทั้งหมด

ยกเว้นแต่พระมเหสีแต่ผู้เดียว เพราะพระองค์ต้องพระประสงค์จะบรรทมให้หลับ โดยอาศัยโอสถที่ทำให้เผลอเพลินพระองค์ ทรงถอนพระทัยตรัสว่า "มีแต่ในความลับอย่างเดียวเท่านั้นที่จะนำเราในความฝันให้ได้เดินทางไปสู่วันเวลาที่มีความสุขกว่าที่เป็นอยู่ในบัดนี้ เพียงแต่ได้สักครู่ยามก็ยังดี เปรียบเหมือนว่าได้ถอดเสื้อผ้าที่เหม็นและห่อหุ้มตัวอยู่ออกเสียได้ จงให้พวกดนตรีเข้ามาบรรเลง ขับกล่อมเราด้วยทำนองเพลงอันไพเราะอ่อนหวาน เพื่อให้สมองของเราที่หมนบ่วนอย่ด้วย ความคิดซึ่งทรมานใจเราให้เป็นทุกข์โศกยิ่งกว่าความเจ็บปวดแห่งร่างกายเสียอีก ได้บรรเทาลง."

บรรดาผู้ที่เฝ้าอยู่ แทนที่จะแสดงความสมเพชเวทนาต่อพระยาจักรพรรดิผู้ทรงทุกข์ กลับมีอาการยิ้มแย้มแสดงว่าโล่งใจ และพากันออก

จากเผ้าไป คงเหลืออยู่แต่พระมเหสีซึ่งทรงภักดิ์มั่นอยู่เสมอ คงเฝ้าอยู่ข้างพระที่ แม้จะทรงมีความวิตกกังวลเย็นห่วงใยในพระราชสวามีอย่างไรก็ดี แต่ต่างพระองค์ทรงพยายามหลีกเลี่ยงไม่เผยความในพระทัยออกมาให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ทรงทราบ เพราะเกรงว่าจะเป็นเครื่องทำลายความประสานสามัคคีซึ่งมีอยู่ต่อกันแต่ภายนอก ต่างองค์ทรงรู้ความคิดที่ในพระทัยของอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องเกี่ยวกับเมียวซันราชธิดา กล่าวคือพระมเหสีทรงโศกเศร้าแค้นเคือง พระราชสวามีแต่พระยาจักรพรรดิทรงเร่าร้อนร้าวพระทัยเป็นที่สุดเมื่อได้สำนึกความผิดของพระองค์.

พระยาจักรพรรดิผู้ประชวรบรรทมกระสับกระส่ายไปมาอยู่บนพระที่ ฝ่ายเหล่าศิลปินนักดนตรีก็บรรเลงเพลงขับกล่อมอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ไม่ให้มองเห็น กระทำให้ในห้องพระบรรทมระงม

ไป ด้วยเสียง ประสาน อันไพเราะ กล่อมพระหทัย
คล้ายกับเย็นโอสถวิเศษโสมทาให้ บรรหมหลับ
หรือ เหมือนกับ ลมตะวัน ตกใน เวลาเย็น ฤดูร้อน
รำเพยพัด มาอ่อน ๆ ในท่ามกลาง ระหว่างใบแห่ง
ต้นสนที่สูงลิ่ว ให้เกิดมีเสียงน่มนวลฉะนั้น.

ห่างไกลออกไปจากภาพแห่งพยาธิความเจ็บ
ป่วย โฮเฟงและเจาไควพร้อมด้วยเมียวชิงและ
เมียวหยินผู้ภริยา และบรรดามิตรสหายของตน
ทั้งหมดกำลังเสวยกันสนุกสนาน อยู่ในห้องโถง
อันกว้าง เพื่อฆ่าเวลาแห่งกลางคนให้ หมดไป
ด้วยความสนุก ณ ที่นั้นไม่มีเสียงบทเพลงที่ขับ
กลอมกงวานหอง มีแต่เสียงขมและเสียงรอง
ประสาน อันมีทำนองไปในทางบ้าคลั่งร่าระเริง
คึกคะนอง สุราเมรัยที่เลือกสรรมาแล้วเย็นอย่าง
ดีมีอยู่มากมายแล้วแต่จะเลือกลิ้มชิมกินให้เมามาย
จนเย็นบ้าครองสติไม่อยู่ก็ได้ ส่วน นางระยำมี

ภัสตราภรณ์โปร่งบางด้วยอากาศ ก็รำร่ายลีลาศ
หมุนตัวเย็นวง ๆ ไปรอย ๆ แล้วชะม้ายชายตา
อันมีแววอ่อนหวานแฉล้ม ยั่วยวนชวนผู้กำลัง
สนุกคึกคะนอง เพราะผู้เย็นใหญ่ปกครองสถานที่
นี้องค์แห่งกามเทพ โดยมิราคะกำหนัดเย็น
เจ้าของแห่งเวลา ครั้นแล้วผู้ที่มาเลี้ยงดูกัน
เหนื่อยอ่อนด้วยความสนุก เย็นสุขปลุกใจอยู่
ด้วยน้ำสุรา มีหน้าซีดเซียวและยู่ย่น ต่างก็ออก
ไปจากห้องโถงที่เลี้ยงดู เย็นเวลารุ่งเช้าตรู่
เรื่อง ๆ ด้วยแสงทองทางทิศตะวันออก.

เมื่อจะจากกันไป เจ้าไควฉดโฮเฟงออกมา
ห่างคนอื่น แล้วกระซิบบอกว่า "พยกันที่ศาลา
พักร้อนนกกะเรียนเหลืองเวลาเที่ยง กันจะพา
โฮ่หลิมาด้วย เรื่องที่เราเกี่ยวข้องกัน จะต้องลง
มือเสียให้เสร็จเด็ดขาดแต่บัดนี้" โฮเฟงตอบ
รับคำว่า "ดีแล้วพี่เย็นไปไม่ให้ผิดนัด."

พระอาทิตย์เวลาเที่ยงวัน ส่องแสงสว่าง
กล้ากลางเวหา โฮเฟงมาคอยอยู่ที่ศาลาพักร้อน
นกกะเรียนเหลืองในอุทยานนิตยวสันต์อยู่ด้วย
ความกระวนกระวาย รอบบริเวณสวนเย็นพุ่มไม้
ดอกพราวสีในท่ามกลางฤดูร้อน ลำธารซึ่งมี
หมู่ไม้ขึ้นบังมีเสียงดังจ้อก ๆ ด้วยกระแสน้ำ
ไหล มีน้ำใสเย็นเย็นละลอกกระเพื่อม ๆ พ้นออก
ไปในหมู่ดอกกุหลาบ ดอกมะลิ มีต้นชบาดอก
แดงและต้นดอกลลล้วน ตรงนคอศาลาพักร้อน
ที่กล่าวถึงหลังคามุงด้วยกระเบื้องเหลือง สถานที่
ซึ่งมีแต่ความสงบและความบริสุทธิ์ ผู้ที่คิดคด
ทรยศต่อพระยาจักรพรรดิ เลือกเอาเป็นที่รวม
พบเพื่อสมคบกันเย็นกบฏ.

ครั้นแล้ว ณ ทางอันอ่อนนุ่มด้วยหญ้าสอง
ข้างมีไม้เถาออกดอกช่อ เจ้าไควกับโฮ่หลิ
ข้าราชการในราชสำนัก ผู้มีนิสัยสันดานเย็น

สัตว์จำพวกเดียวกันก็เดินเข้ามา หน้าของโฮเฟงที่นิ่งและกระวนกระวาย เพราะวิตกกลัวว่าจะมีใครหักหลังเปิดเผยความลับชั่วร้ายที่คบคิดกันไว้ และมีใครจับเอาตัวเขาไควและโฮ่หลิคมขังไว้ ก็พลันหายไปดังปลิดทิ้ง พลางทักขึ้นว่า "โล่งใจไปถนัดที่มาถึง นึกหวั่นๆ ว่าเรื่องที่คิดไว้ จะมีใครหักหลังแตกความขึ้น."

เขาไคว – "ก็อย่างนั้น มีเรื่องเกิดขึ้นอย่างหนักใจ จึงทำให้มาช้าไป."

โฮเฟง – "ก็มีใครรู้เรื่องของเราอย่างไรบ้าง อย่างน้อยก็ขอให้เราตายด้วยการรบพุ่ง ฉันเป็นชายชาติทหาร ต้องการตายในสงคราม ไม่ใช่ตายด้วยถูกประหารชีวิต."

เขาไคว – "ยังไม่มีอะไรแตกความหรอก แต่เราต้องลงมือกันเสียแต่คืนนี้."

โฮเฟง – "ฉันไม่รักแผนการณ์ของพี่เลย

ฉันอาจทำสงครามเผาบ้านผลาญเมืองตั้งร้อย
โดยไม่มีความสงสาร เห็นอาณาประชาราษฎร์
ต้องล้มหายตายจาก เพราะด้วยตายด้วยความ
อดหยากและด้วยโรคภัยไข้เจ็บ ก็ไม่รู้สึกว่า
เป็นอะไร แต่ที่จะลอยเอายาพิษให้ผัวที่กำลังจะ
ตายกินเข้าไป ใจฉันมันรู้สึกพิพักพิพ่วนอย่างไร
พิลึก มันเป็นการกระทำที่เลวทรามอย่างไร้
เกียรติ.”

เจาไควว – “แต่มันจำเป็น อย่าลืมสัญญา
ที่ตกลงกันไว้ เมื่อพระเจ้าเมียวจวงตายไปแล้ว
เราก็ขึ้นครองราชสมบัติด้วยกัน และมีฐานะเท่า
กัน ฉันเป็นหัวสำหรับคิด แกเป็นมือสำหรับทำ
โฮเฟงเพื่อนผู้กล้าหาญ ถ้าไม่ใช่ในสงครามแล้ว
แกก็ทำอะไรไม่ได้สำเร็จหรอก.”

โฮเฟง – “คนเจ้าปัญญา ขอถามหน่อย
ถ้าขาดความกล้าหาญของฉันแล้วจะทำอะไรได้

ทหารของเราจะติดตามคนเช่นพี่ ซึ่งมีแต่ถดถอย
หนีไม่กล้าเข้ารบพุ่ง อะไรนิดก็ทำให้ตัวสั่นถึง
ขวัญหายเย็นลม อย่างนี้กระนั้นหรือ.”

เจาไคว – “ก็เพราะฉะนั้น ถ้าขาดแก
ก็เท่ากับฉันมีปัญญาความคิดแต่ขาดร่างกาย
ส่วนแกถ้าขาดฉัน ก็เท่ากับมีแต่ร่างกายแต่ขาด
ปัญญาความคิดอย่างนี้ เราจึงต้องมารวมประ-
สานกัน เราจะต้องครองราชสมบัติด้วยกันใน
สิทธิของภรรยาเราโดยลำดับ แกเป็นจอมทัพ
บังคับบัญชาทหาร ส่วนเราจะดำเนินการปกครอง
ตามแนวนโยบายของอาณาจักร.”

โฮเฟง – “ตกลง แต่ทำไมจะต้องด่วนจัด
การเล่า พระเจ้าเมียวจงจะมีชีวิตอยู่ไปได้สัก
กี่วัน บัดนี้กำลังเหมือนดวงไฟมีแสงริบหรี่ ๆ
จวนจะดับมิดับแหล่อยู่แล้ว.”

เจาไคว – “เรื่องมันควรจะเป็นเช่นนั้น แต่

เกิดเรื่องแปลกมาเข้า เมื่อคนนพระยาจักรพรรดิ์ทรงพระสุบิน ว่าทอดพระเนตรเห็นชายแก่คนหนึ่ง รับรองแก่พระองค์ว่า ภิกษุชื่อซันไฉ่เป็นผู้ถือความลับในเรื่องยาที่จะรักษาให้หาย เมื่อพระเจ้าเมียวจวง ทรงทราบจากความฝันอย่างนี้ก็เกิดมีหวังขึ้นใหม่ จึงตรัสให้ไปตามตัวซันไฉ่เข้ามาอีก แต่ซันไฉ่บอกว่าไม่มียาอะไรจะแก้ให้หายได้ นอกจากน้ำมันทำด้วยมือและตาคน.”

โฮเฟง – “กล้าอย่างอุกอาจมาก พระยาจักรพรรดิเห็นจะขับไล่เจ้าหมอเถื่อนคนนั้นไปเป็นแน่.”

เจาไคว – “ในทีแรกก็ทรงพิโรธมาก แต่ซันไฉ่รับรองอย่างหนักแน่นว่า ไกลออกไปในท้องทะเลลึกมีเกาะหนึ่ง ชื่อว่าเกาะศักดิสิทธิ์แห่งทะเลตะวันออก เป็นที่สถิตย์ของเทวโพธิสัตว์องค์หนึ่ง ซึ่งตามคำตรัสของพระพุทธเจ้าว่า

เป็นผู้ยินดีสละอวัยวะอินทรีย์ แม้แต่ชีวิตก็ให้ได้ ถ้าการเสียสละนั้น จะเป็นคุณประโยชน์แก่โลก."

โฮเฟง – "เรื่องแปลกประหลาดมาก แล้วต่อไปเป็นอย่างไรเล่า."

เขาไคว – "ผลมันก็แปลกประหลาดยิ่งขึ้นอีก คือ พระยาจักรพรรดิ์ตรัสสั่งให้เขาเขน และลินฉิน ซึ่งแกก็รู้ว่าคนทั้งสองนับถือพุทธศาสนา เดินทางไปยังเกาะนั้น เพื่อทูลขอดวงตาและแขนของพระโพธิสัตว์ ตามที่ซันไน่แนะหนทางที่จะไป ยัดนี่คนทั้งสองกำลังไปนมัสการบูชาที่ในวิหาร เพื่อสมาทานศีลก่อนที่จะไป."

โฮเฟง – "ทำไมจะต้องตกใจกลัวเรื่องผั้นๆ ของคนเจ็บ กลัวอะไรกับคำสัญญาของซันไน่ มันจะสำเร็จหรือ ที่พระเจ้าเมียวจงจะไปนับถือพุทธศาสนามองไม่เห็น เมื่อเวลายังดีๆ มีกำลัง

ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน ก็เกลียดชังศาสนานี้นัก มายัดนี้กำลังเจ็บป่วยอ่อนแอ ก็จะไปเข้าพวกอ่อนแอไม่สู้ใครก็ช่างเถิด นักปราชญ์ในศาสนาของเรากล่าวไว้อย่างแข่มแข้งราวกับเพชรน้ำหนึ่ง ฉายแสงว่า คนเจ็บอ่อนแอไม่มีวันที่จะหายกลับเป็นคนแข็งแรงได้ต่อไป ก็ไม่ควรมีสิทธิอยู่ในแผ่นดิน ขืนอยู่ก็เป็นเครื่องถ่วงให้หนักเท่านั้น ฉันกล่าวอย่างนี้ จึงเห็นว่าควรปล่อยให้ธรรมชาติดำเนินการไปตามเรื่องดีกว่า กว่าเขาเขนและลินฉินจะกลับจาก การไปแสวงหาเกาะอันไกลอยู่ในความฝัน อย่างนี้พระเจ้าเมียวจวงก็คงสิ้นพระชนม์หกคะโล่ไปก่อนแล้ว บอกทีว่าพิมิเหตุผลอย่างไร ทำไมจึงต้องวิตกไปมาก กลัวฤทธิอำนาจของภิกษุจะทำอันตรายอย่างนั้นหรือ.”

เขาไคว – “ถ้าจะพูดไป มันก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะต้องวิตกกลัวนัก แต่สังเกตเห็นชัน ไฉ่

พูดอย่างแข็งขันมันเหมาะนัก จนทำให้ฉันออก
เชื่อ ๆ มากอยู่ รู้สึกเหมือนกับสัตว์ลางชนิดที่
รู้ล่วงน่าว่าจะเกิดพายุพัดมา เหตุการณ์ที่กล่าว
เหล่านี้ ดูจะเป็นอิทธิพลของนางเมียวซัน.”

โฮเฟง — “เป็นไปไม่ได้ นางนั้นมันตาย
แล้ว.”

เจาไคว — “แต่อิทธิพลของนางอาจจะยังอยู่
ก็รู้ไม่ได้ อย่าลืมว่าเวลาเมียวซันตายเราไม่อยู่
ตัวท่านกำลังเป็นแม่ทัพยกไปปราบประเทศทาง
แดนมิภูเขาและหิมะปกคลุม ส่วนฉันก่อนหน้า
นั้นก็ปลอมตัวเป็นทูตไปแดนนี้ ไปยุยงส่งเสริม
ประชาชนที่นั่นให้แตกสามัคคี และเอาเงินทอง
เข้าของหว่านให้แก่พวกคิดคดทรยศต่อชาติของ
ตน พวกเหล่านี้ก็ทำความปั่นป่วนเกิดขึ้น จน
ถึงกับรบราฆ่าฟันกันเอง แล้วเราก็ประท้วงหรือ
แกล้งประท้วงว่า พวกเหล่านั้นล้าพรมแดนประ-

เทศเรา และต้องการจะทำสงครามกับเรา เรา
จึงจำเป็น ต้องรบ โดยอ้าง เรือง ข้างต้นนี้ เป็นเหตุ
แล้วก็เลยเอามาเป็นเมืองขึ้นของเรา กระทำให้
คนต้องตายและได้รับความเดือดร้อนตั้งพัน ๆ.”

โฮเฟง – “และตัวฉันนี้ก็ไม่อยากจะอวดอ้าง
นัก ว่าไม่ใช่ตัวฉันดอกหรือซึ่งเป็นข้าอันไม่มี
เกียรติแห่งเทพเจ้าประจำสงครามของเรา ที่เป็น
ตัวการกระทำให้บ้านเมืองนับได้ตั้งยี่สิบเมืองต้อง
พินาศเป็นถ่านเถ้าไป พวกชั้นสูงของประเทศ
นั้นต้องถึงแก่ความล่มจม และขรรดารายฎร
พวกชั้นต่ำก็ต้อง รู้สึกขมขื่นอยู่ภายในแอกของ
ต่างชาติที่ยกมาตีบ้านเมืองได้ อันที่จริงฉันรู้สึก
ว่าอำนาจและวัฒนธรรมของชาติเรา เห็นจะเป็น
ด้วยเทวดาบันดาลเพื่อให้เป็นมงคลแก่โลก.”

เจาไคว – “และเมื่อเรากลับมาถึงบ้าน ก็มี

เหตุการณ์แปลกๆเกิดขึ้น เช่น พระนางเมียว-ซันต้องตายไป เพราะพระบิดาเป็นผู้ฆ่า."

โฮเฟง – "ในราชสำนักแทบไม่มีใครเอ่ยถึงเรื่องนี้ เพราะทุกคนเห็นกันว่าเป็นเรื่องอันตรายถ้าพูดขึ้น."

เจาไคว – "เรื่องนี้ โฮ่หลิซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอดแนมของฉัน อาจบอกเรื่องให้เราทราบได้แน่มแจ้ง."

โฮ่หลิ – "ใต้เท้า ความจริงเมื่อพระบิดาเมียวซันต้องประสบความตายที่ในสวนนี้ มิเหตุอัศจรรย์แผ่นดินไหวและมืดมัว จะเป็นเพราะเหตุประจวบกัน อันเป็นไปตามธรรมดาหรือ อย่างไรก็ไม่ ทราบเพราะเรื่องแผ่นดินไหวตามธรรมดาของมัน มักประจวบเข้ากับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นแก่เรื่องราวของบ้านเมือง อย่างนี้ก็มีได้อยู่บ่อยๆ เหมือนกัน ที่ทำให้เกิดผลดีผลร้ายขึ้นได้แก่ประ-

เทศ นี่ถ้าว่าในฝ่ายพวกนับถือพุทธศาสนา ความตายของ พระอิดาเมี่ยวซัน จะเย็นลางนิมิตให้อาณาจักรซิงหลินพราวไปด้วยผ้าเหลืองก็ได้."

เจาไคว— "เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องลงมือกระทำยิ่งขึ้น โฮ่หลิจะต้องทำลายภิกษุซันไฉ่ และพระยาจักรพรรดิ์ ให้ฉิบพลันพร้อมกันในทีเดียว."

โฮเฟง— "ฉันไม่อยากสังหารคนด้วยเล่ห์กลเลย."

เจาไคว— "ทำไมจะทำไม่ได้ ใจขลาดเพราะถูกความเมตตากรุณาเข้าครอบงำกระนั้นหรือ."

โฮเฟง— "ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ฉันอยากให้ต่อสู้กันอย่างเปิดเผย เป็นลูกผู้ชาย."

เจาไคว— "และก็ทำให้ใครต่อใครต้องพลอยตายตามไปด้วยนับไม่ถ้วนอย่างนั้นหรือ ต้องการให้ไฟและความพินาศมีตลอดไปทั้งประเทศ

หรือ ถ้าเป็นอย่างนี้ใครเขาคงขอบคุณเรื่องเห็นแก่มนุษยธรรมอย่างของท่านแต่นิดเดียว.”

โฮเฟง—“แต่ลอบฆ่าเขา เอายาพิษให้กิน เสียชื่อร้ายแรง.”

เขาไคว—“สหายที่รักเอ๋ย อย่าหลงเพราะด้วยถ้อยคำเลย มันเป็นความลำเอียงเข้าใจผิดของคนสามัญ ผู้ใดกระทำสงครามรบราฆ่าฟันผู้คนให้ตาย และได้รับ ความ ทุกข์ เวทนา นับด้วยล้านๆคน แล้วยังทำให้ผู้ซึ่งเกิดมาทีหลัง ตกอยู่ในแอกแห่งความเป็นทาส คอยประชบสอพลอเพราะด้วยมีใจเป็นทาส คนนั้นคือที่นิยมเรียกกันว่าเป็นคนรักชาติเป็นวรบุรุษ คราวนว่าถึง เรื่อง ลอบ วาง ยาพิษ พระเจ้าเมียวจวงก็จะได้รับผลเท่ากับที่พระองค์ให้แก่ผู้อื่นมาแล้ว เช่นกษัตริย์แห่งจัมปานคร เป็นผู้ที่กีดขวาง ทางดำเนินนโยบายของบ้านเมืองเรา เวลานั้นฉันเป็น

เอกอัคร ราชทูต ประจำ ยัง ราช สำนัก จัมปานคร
พระเจ้าจัมปานครสั่นพระชนม์ไปในเวลาอันเหมาะ
กัน บ้านเมือง เกิด จลาจล รบรา ฆ่าฟัน กันเอง
เราก็ถือโอกาสส่งกองทัพ ยกไป ตี และบัดนี้
จัมปานคร ก็มาเข้า ส่วนหนึ่ง แห่ง ราช อาณาจักร
ที่เราคิดจะทำแก่พระเจ้าเมียวจวงก็เข้าทำนอง
เดียวกัน มันผิดแผกแตกต่างกับที่พระเจ้าเมียว-
จวงเคยทำมาแล้วที่ตรงไหน ขอให้เรื่องที่คิดไว้
ได้สำเร็จเถิด ความผิดร้ายของเราไม่ช้าใครๆ
ก็ลืมหมด นอกจากน้อย่าลืมว่า ถ้าซันไล่รักษา
พระยาจักรพรรดิหาย เราก็ฉิบหาย กลายเข้านัก
บวชในพุทธศาสนา ขึ้น ครอง ราชย์ แห่ง ซิงหลิน
ประเพณีที่สืบต่อของบ้านเมืองเราก็จะถูกแต่ความ
สบประมาท ไม่มีรบราฆ่าฟันกันอีก ไม่มีใคร
ตายอย่างมีเกียรติ แทนที่จะมีแต่เหล่าเสนาวิร-
บุรุษ ก็จะมีแต่ราชสำนักกอปรด้วยพวกภิกษุ."

โฮเฟง – “เย็นตัดสินใจตกลงตามนี้ ถูกฆ่าตายตั้งร้อยครั้ง ก็ยังดีกว่าความไม่เย็นลูกผู้ชาย คอยย่อนกำลังแห่งความมีสง่าแห่งชิงหลินให้เสื่อมโทรมไป พระเจ้าเมียวจงต้องตาย และภกษุคนนั้นต้องตายด้วย.

เจาไคว – “คืนนี้ โฮ่หลิจะเย็นผู้จัดการเอง.”

โฮ่หลิ – “ผมมีแผนการณ์ ผมจะนำเอาน้ำยาทำเย็นที่ว่าซันไฉ่เย็นผู้ผสม ถวายเย็นโอสถเสวยให้บรรทมหลับ แต่ในน้ำยานั้นผมจะลอบเอายาพิษอย่างร้ายแรงใส่ลงไปด้วย ยาพิษนี้ทาด้วยเขี้ยวงูรายมาจากอินเดีย และระหว่างเวลาเดียวกัน ซูต้าทนายของผมจะลอบเข้าไปฆ่าซันไฉ่ แต่ก่อนที่จะลงมือทำการนี้ ผมต้องได้รับคำมั่นสัญญาเย็นรางวัลเพิ่มเติม.”

เจาไคว – “อะไรฮะ เจ้าคนปลิ้นปล้อน

ก็เราให้คำมั่นสัญญาว่า จะให้ไปกินเมืองๆ หนึ่ง พร้อมทั้งให้ยศถาบรรดาศักดิ์ ไม่ใช่หรือ."

โฮเฟง – "ระวัง ถ้าหักหลัง จะต้องตายด้วยคมดาบนี้."

โฮ่หลิ- "ก็สัญญากันทีแรกว่าฆ่าคนๆ เดียว บัดนี้มาขอให้ฆ่าเขา ๒ คน เป็นเสี่ยงภัยมากกว่าเดิมไปเท่าตัว ผมหวั่นกลัวภิกษุมากกว่าหวั่นกลัวพระยาจักรพรรดิ มาจากไหนประเทศไหนก็ไม่มีใครรู้."

เจาไคว – "บอกมาว่าจะขอร้องอย่างไร เราไม่ใช่เป็นคนมีใจคับแคบหรอก."

โฮ่หลิ – "นอกจากรางวัลที่จะได้ตามข้อตกลงเดิม ผมต้องได้เป็นผู้บัญชาการทัพไปปราบเตียนเจง เมื่อมีชัยชนะแล้ว ขอรับตำแหน่งอุปราช."

เจาไคว – "ตกลงเป็นให้ตามที่ขอมา ไป

ด้วยกันเดี๋ยวนี้ เราไปทำปฏิญาณสาบานกันในเทวสถานแห่งเทพประจำสงคราม.”

โฮ่หลิ — “ผมพอใจแล้ว.”

โฮเฟง — “คืนนี้นะ ท่านเย็นผู้เบิ่ดประตูให้เราเข้าไปส่โซคลาภ.”

พวกเหล่าร้ายต่างพากันออกที่ประชุมไปด้วยประการฉะนี้ และคอยจนกว่าจะถึงเวลากลางคืนเมื่อโฮ่หลินำยาพิษเข้าไปถึงทวารห้องพระบรรทม ก็บอกแก่ทหารยามว่า ตนเย็นผู้นำยาสำหรับให้บรรทมหลับจากภิกษุซันไฉ่เข้าไปถวาย แต่พวกเหล่าร้ายไม่ได้นึกคาดถึงฤทธิอำนาจของซันไฉ่ เพราะเมื่อชมนมร่วมปรึกษาหารือกันที่ในสวนซันไฉ่ได้ยินและรู้เรื่องหมดเมื่อนั่งภายในพระราชวัง และขณะที่โฮ่หลิยื่นยาพิษให้แก่นายทหารยามรักษาพระองค์ พอดีซันไฉ่ก็ปรากฏตัวขึ้นมา คว้าขวดยาจากทหารยามและขว้าง

แตกกระจาย พลางร้องบอกว่า “จับคนร้ายไว้ กับทั้งเจ้าชายโฮเฟง เจ้าชายเจาไคว และซูต้า ลูกสมุน ซึ่งเป็นคนร้าย ฆ่าคนไว้ให้หมด” ทันใดพวกทหารยามก็กรูกันเข้ามาคว้าตัวโฮ่หลิไว้ได้ และยังไม่ทันจะรู้ตัวว่าเรื่องแตกความแล้ว โฮเฟงและเจาไควก็ถูกจับตัวมาคุมขังไว้ ระหว่างเวลานั้น ซูต้าลอบเข้าไปในห้องพักของซันไฉ่ เมื่อเห็นมีภิกษุนั่งอยู่ ก็เข้าใจเอาว่าเป็นซันไฉ่ ชักมีดสั้นจ้วงแทงทันที แต่ปรากฏว่าเป็นผ้ากาสาวพัสตร์เข้ามามัดตัวของซูต้าไว้แน่น จนกระดิกไม่ได้ ถึงกับตกใจร้องเสียงดัง ด้วยความกลัวตาย.

ครั้นรุ่งเช้า พระเจ้าเมียวจวงตรัสสั่งให้เบิกเสนามาตย์ราชบริพาร เข้าเฝ้า ณ ห้องบรรทม ส่วนหัวหน้าผู้คิดร้าย ๓ คน ยืนอยู่เฉพาะพระพักตร์ ในขณะที่ซันไฉ่เล่าเรื่องแผนการณ์ร้าย

ที่คนทั้งสามชุมนุมคบคิดกันที่ศาลาพักร้อนนก
กะเรียนเหลือง พระเจ้าเมียวจวงผินพระพักตร์
มาทางข้าราชการที่เฝ้าอยู่ ตรัสด้วยพระเสียง
เจ็บแค้นพระทัยว่า “ท่านทั้งหลายผู้มิอิสริยศ
และชื่อตรงต่ออาณาจักรของเรา ใครๆ เขาคง
เห็นว่าเราเป็นผู้มิโชคร้ายที่สุด ในบรรดาพระยา
จักรพรรดิซึ่งเคยเถลิงราชบัลลังก์แห่งอาณาจักร
ซิงหลิน ทั้งเทพทั้งหลายก็ยังมีความจงเกลียด
จงชังทุ่มถมมายังเราผู้เคราะห์ร้าย เกิดโรค
พยาธิเร่าร้อนเหมือนดังไฟ มีร่างกายทุรพลแม้
แต่เราเองก็รู้สึกน่าเกลียดขยะแขยง เพียงเท่านี้
ยังไม่พอแก่ความต้องการของเทพเจ้า ยังนำ
ความทรยศคิดคดให้เกิดขึ้นในครอบครัวของเรา
อีก ภายใต้เงาในห้องบรรทมของเรา ก็มีหอก
ดาบซุ่มซ่อนบ่อนชีวิต มียาที่นำเข้ามาเพื่อให้เรา
ได้นอนหลับบ้าง ก็กลายเป็นน้ำแห่งความตาย

และผู้ที่เป็นศัตรูเอก ก็คือคนภายในครอบครัว ของเราเอง ลูกเขยของเราซึ่งต่อหน้าก็ทำเป็น วิตกกังวลโศกเศร้าถึงเรามาก แต่บัดนี้ก็ได้รู้ แล้วว่ามันคอยเราเหมือนดังแร้งว่าเมื่อไรเราจะ ตาย แต่เพื่อจะไว้รอยแห่งความชั่วร้ายของมัน ให้เป็นรอยลึก มันจึงคอยให้ธรรมชาติจัดการ หยุดหายใจในตัวเราไว้ไม่ได จึงต้องเอายาพิษ มาใส่ให้เรากิน.”

ครั้น แล้วหัน พระพักตร์ ไปทาง พวกคิดกบฏ พลางตรัสว่า “จงพูดออกมาอ้ายพหล่าร้าย จะ แก้คดีนี้ได้อย่างไรก็ให้ว่ามา เพราะเรื่องนี้เรา ต้องการเห็นความยุติธรรม” เขาไควกัมต่ำ แล้วเริ่ม กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ ขอ พระองค์ ทรง พระเจริญ ด้วย พระเดชานุภาพ ข้าพระองค์รู้สึกเสียใจที่จะต้องกราบทูล ต่อไปนี้ ว่า พระปัญญาอันเฉียบแหลมบัดนี้ถูกพยาธิภัย

เบียดเบียนทำให้ทื่อไป เปรียบเหมือนโลหะที่
แข็งแกร่งถูกสนิมกัดกร่อนไปฉะนั้น ข้าพระองค์
ประสงค์ให้เสด็จสวรรคตเพื่อประโยชน์อันใด
เพื่อทรัพย์ความมั่งคั่งหรือ ข้อนี้ข้าพระองค์ทั้ง
สองก็มิเหลือความต้องการอยู่แล้ว เพื่อเกียรติ
หรือ ข้อนี้ข้าพระองค์ก็ได้เกียรติเป็นถึงราช-
สัสสุระของพระองค์ มียศถาบรรดาศักดิ์เหนือ
ใครๆทั้งหมดในราชอาณาจักร์ เพื่ออำนาจวาสนา
หรือ ข้อนี้ข้าพระองค์ก็มีอยู่แล้ว และด้วยศักดิ์
เป็นเขยหลวง ก็ย่อมเป็นรัชทายาทแห่งราช
บัลลังก์ ข้าแต่พระผู้ผ่านเกล้าและพระราชบิดา
ขออย่าทรงหลงผิดในข้อชักนำของคนอื่น ผู้คิด
ร้ายตัวจริงคือภิกษุฉลาดเฉโกผู้นี้ ที่พระองค์ทรง
เกลียดชังลัทธิศาสนาซึ่งมีลักษณะไม่ใช่ชายชาติ
ชาตรี และทรงเห็นว่าลัทธินี้จะเป็นภัยแก่ราช-
อาณาจักร ย่อมเป็นความจริง ความเกลียดชัง

ของคนขลาดซึ่งมิต่อคนกล้าหาญ ย่อมแสดงแผนการณ์คิดร้ายด้วยเร้นลับและลอบกัด ยิ่งกว่าจะกระทำการต่อสู้อย่างเปิดเผยซึ่งหน้า เพราะฉะนั้นพวกในลัทธินั้นจึงส่งภิกษุนี้มาทำลายพระองค์ โดยส่งยาพิษเข้ามาปลงพระชีวิต ถ้าหากทำการไม่สำเร็จ ก็จะดำเนินอุบายยุยงส่งเสริมและให้ร้ายอย่างเลวทราม เพื่อทำลายเหล่าผู้จงรักภักดีแม้จนผู้ที่อยู่ในราชกุลวงศ์ โดยอาศัยพระองค์เป็นเครื่องมือประหาร ซึ่งพระองค์ก็มิได้ทรงทราบด้วย โฮเฟงและข้าพระองค์ได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณมาด้วยความจงรักภักดี เห็นเป็นพยานอยู่ โฮเฟงก็ด้วยความกล้าหาญ ส่วนข้าพระองค์ก็ด้วยปัญญาดำเนินนโยบาย สามารถนำความก้าวหน้าขยายพระราชอาณาเขตออกไปกว้างขวาง จนประเทศต่างๆ ซึ่งแต่ครั้งยุคบรรพบุรุษของเรา ก็มิเคยมี

ที่มายอมอ่อนน้อม ยอมเย็นข้าใต้พระเดชานุภาพ ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเดชอันยิ่งใหญ่ ข้าพระองค์กราบทูลได้เท่านี้ ขอให้คุณความดีและความจงรักภักดีของข้าพระองค์ทั้งสอง จงเย็นดังโล่เพชรรัตน์ป้องกันความบริสุทธิ์ปราศจากความผิดด้วยเถิดพระเจ้าข้า.”

ขณะนั้นได้ยินเสียงโซ่ตรวนดังโฉ่งฉ่าง มิทหารคุมตัวซูต้า พันธนาการ ด้วยโซ่ตรวนเข้ามาเมื่อมาถึงเฉพาะพระพักตร์ ก็มีอาการสั่นเทิ้มทรงตัวไว้ไม่อยู่ ทรุดตัวลงทันที มีหน้าอันเขียวบคเพราะตกใจกลัวเย็นกำลัง พลางละล่ำละลักกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ ขอได้โปรดทรงพระกรุณาเถิดพระเจ้าข้า ขอได้โปรดพระราชทานชีวิตและให้พ้นจากการทรมาน ข้าพระองค์จะกราบทูลสารภาพเรื่องทั้งหมดไม่ปิดบัง คือว่า

ท่านโฮ่หลินายของข้าพระองค์เล่าว่า ถูกเจ้าชาย
เจาไควและเจ้าชายโฮเฟงใช้ให้ข้าพระองค์ไปฆ่า
ภิกษุนั้น แต่เมื่อข้าพระองค์ไปทำการ ร่างภิกษุ
กลับหายไป กลายเป็นแต่ผ้าเหลือง ผูกมัดรัดข้า-
พระองค์ไว้คล้าย กับว่าเกิดขึ้นด้วยอาคม มายา
ของพวกภิกษุ ซึ่งข้าพระองค์เข็ดหลายแล้ว ไม่
กล้าแตะต้องทำร้ายอิคเย็นอันขาด ส่วนน้ำยานั้น
ท่านโฮ่หลินายของข้าพระองค์เย็นคนผสมเอง
หาใช่ภิกษุนั้นไม่."

พระเจ้าเมี่ยงจวงตรัสว่า "เราให้อภัยแก่
เจ้าแล้ว ปล่อยอ้ายไพร่นี้ไปได้ แต่อ้ายกบฏ
สามคนนี้ ให้มันได้รับโทษทัณฑ์สมกับความผิด
คิดร้ายของมัน และให้เมียของมันตายตามไป
ด้วย เราเย็นคนเคราะห์ร้ายไม่มีโชคโดยแท้
ในเรื่องลูกเมียวซันคนเดียวเท่านั้นซึ่งเย็นลูกที่
ภักดีและซื่อตรงต่อเรา แต่เรากลับฆ่าเสีย ส่วน

ลูกที่เรารักใคร่ เมียอ้ายกบฏ กลับเล้ยงดู
สนุกสนานกันทุกคืน คอยหวังถึงราชสมบัติที่ผัว
มันจะได้ ก็ให้มันทั้งหมดไปทรงราชย์กันในเมืองนรกเถิด.”

ฝ่ายโฮเฟง เห็นว่าไม่มีหนทางที่จะรอดชีวิตได้ ก็เกิดมีมานะและความกล้าหาญเพราะหมดหนทาง ยอมรับสารภาพว่า “ดูก่อน ผู้ทรราช เรายอมสารภาพในเรื่องนี้ ว่าได้คบคิดกันจริง เพื่อทำให้ท่านถึงแก่ความตาย แต่ท่านต่างหากไม่ใช่เราที่เป็นผู้ประทุษร้ายปราชญ์ของชาติเรา และโดยเฉพาะตัวท่านถือว่ากำลังวังชาและความไม่มีโรคเท่านั้น ที่เป็นสิทธิควรมีชีวิตอยู่ คนที่ป่วยเจ็บจะปกครองอาณาจักรอันไพศาลได้อย่างไร แต่ลมยังพัดให้ภูเขาหวั่นไหวได้ นี่มิฉันใด ผู้ซึ่งมีชัยชนะอย่างไม่ปรานีมีใจแข็งกระด้างอย่างเหล็ก เมื่อถึงคราวมีความกลัวต่อความตาย ก็

หันไปเชื่อถือลัทธิศาสนาซึ่งเมื่อผู้นั้นยังมีกำลัง
วังชาอยู่ได้ย่ำยีบีฑา ถึงกับฆ่าเมียวซันผู้ยิดา
ด้วยก็มิได้ฉันนั้น ยิ่งกว่านเหล็กกลายเป็นดิน
เปียกได้ฉันใด พระยาจักรพรรดิเมียวขวงอาย
กอาณาจักรอันไพศาลซึ่งประกอบก่อสร้างขึ้นได้
เพราะด้วยความกล้าหาญและเสียสละ แห่งเหล่า
พระราชาธิบดีวีรกษัตริย์นับตั้งร้อยพระองค์ ให้
แก่ภิกษุในพุทธศาสนาก็ได้ฉันนั้น จงประหาร
เราเสียเถิดทรราชผู้อ่อนแอ ประหารได้ประหาร
ไป เราตายเพื่อประเทศชาติ และความตาย
ของเรา ก็เท่ากับเราสร้างดายขึ้นอีกตั้งพันเล่ม
เพื่อเป็นเครื่องแก้แค้นแทนเรา ธรรมดาชาย
จะเป็นชายโดยแท้จริงและรักประเพณีสืบต่ออัน
ใหญ่หลวงของตน จะไม่ยอมให้ความกล้าหาญ
ชาญชัยของชิงหลินต้องตายไป อาณาจักรอัน
ไพศาลของเรา จะกลับสภาพจากเป็นผู้ชนะ

โลก กลายเป็นแสวงหาความฝันของผู้ที่อ่อนแอ เพราะด้วยคำสั่งอันเกิดจากความนึกเห็นของคนที่อ่อนแอกระนั้นหรือ ขอให้คิดถึงเหล่าเสนาเสวกามาตย์ทั้งหมดที่อยู่รอบราชบัลลังก์ต่างมีความรักใคร่ในตัวท่าน บูชาท่านว่าเป็นผู้นำที่กล้าหาญ เหมือนดังเป็นที่รวมจิตใจของประเทศชาติ สามารถจะเสริมต่อให้ก้าวหน้าจากการงานที่บรรพชนของท่านสร้างค้างไว้ให้บรรลุถึงความใหญ่หลวงแห่งราชอาณาจักร แต่เพราะด้วยความเจ็บป่วยจวนจะตายไป และยิ่งกว่านั้นยังเป็นผู้หมกมุ่นอยู่ด้วยเรื่องฝันเรื่องลางกระทำให้ท่านเป็นผู้ที่ได้รับความดหมิ่นเกลียดชังเป็นดังเสื้อผ้าเก่าที่เปื่อยขาดแล้ว หรือเหมือนอาวุธที่หักแล้ว มีแต่จะทิ้งขว้างเสีย ดูก่อนผู้ทรราช จงรับเอาคำท้าอย่างไม่กลัวเกรง และความสาปแช่งของเราอย่างเต็มใจ ในขณะที่

ยังมิลมหายใจเย็นครั้งสุดท้าย ดังนี้."

พระยาจักรพรรดิมีพระเนตรลุกวาวดังเปลวไฟ ในเมื่อได้ทรงสดับถ้อยคำอันสามหาวของคนกยฏ ทรงผินพระพักตร์ไปทาง บรรดาเสนามาตย์ข้าราชการผู้ใหญ่ และตรัสว่า

"ขอท่านทั้งหลายจงพังดู อ้ายสองคนนี้เราโปรดปรานตั้งให้อยู่ในตำแหน่งสูงสุด แต่อ้าย มนุษย์อุบาทว์ ทรยศคอยจ้องดูเราอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ทำเย็นวิตกวิจารณ์ห่วงใยในตัวเรา พร้อมทั้งอิลูกสาวทั้งสองของเราซึ่งเย็นเมียมัน คอยท่าอยู่ทุกๆ วันว่าเมื่อไรเราจะตาย และเลี้ยงดสนกสนานกันทุกคืนวัน เราเย็นคนมีกรรม ในเรื่องลูก เปรียบเหมือน ต้นไม้ลางชนิดมีลูกเมื่อไรก็ต้องตาย เราตัดสินอย่างนี้จะเย็นยุติธรรมหรือไม่ คือให้ประหารชีวิตอ้ายพวกกยฏเหล่านี้ พร้อมทั้งเมียมันด้วย."

บรรดาข้าราชการผู้ใหญ่เห็นพร้อมพ้องกัน กับพระราชวินิจฉัยนี้ ฝ่ายพระมเหสีตกพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ทรุดพระองค์ลงขอพระกรุณาชีวิตของพระธิดาทั้งสอง แต่พระยาจักรพรรดิเชิรียบเหมือนเย็นสีหราชอยู่ในท่ามกลางไฟบ่า มิความตายเย็น แสงแดงฉาน แวดล้อมอยู่รอบตัว กำลังตระหนกตกใจกลัว วิ่งเพ่นพ่านอยู่ในวงไฟแห่งมฤตยู โดยไม่รู้ว่าจะมีภัยจากอำนาจอันลึกลับ และมองไม่เห็นอย่างร้ายแรงมาสังหารผลาญชีวิตลงเมื่อไร นิมิฉันใด พระยาจักรพรรดิทรงรู้สึกว่าตวงตาของคนทั้งหลายกำลังจ้องมาที่พระองค์ ไม่มีใครฉายแววแห่งความรักความสงสาร.

พระองค์ทรงจินตนาว่า “เงาทุกเงาย่อมมีกระบี่ซ่อนเร้นอยู่ ความตายและความทรยศคดโกงย่อมมีเขี้ยนเสี้ยงกระซิบกระซาบอยู่ตามวิสูตร

ในครรภมนเทียรสถาน เราจะมองดูใครด้วย
มิความไว้ใจ และบอกว่าคนนั้นคนนี้มีความรัก
ภักดีต่อตัวเราก็กล่าวไม่ได้ แต่ก่อนที่เราจะต้อง
ตายไปด้วยน้ำมือของพวกทรยศคิดคด เราจะ
ต้องประหัตประหารคนในครอบครัวของเราด้วย
ความตาย และความทรมานให้สาสม เสียก่อน
อาณาประชากรของเราจะต้องตายไปด้วยน้ำมือ
ของพวกทรยศคิดคด อาณาประชากรของเรา
จะต้องร้องไห้โศกเศร้าในเมื่อเราตายไป หรือ
อย่างน้อยก็ให้มันถึงแก่ความคับแค้นใจในญาติ
พี่น้องของมัน ซึ่งถูกประหารชีวิตไปเพราะด้วย
ความทรยศของมัน.”

พระมเหสีทรงอ้อนวอนอย่างละมุนละไมว่า
“ข้าแต่มหาราช เมอพระองค์ประชวร หม่อม
ฉันก็จงรักภักดีเผ้าปฏิบัติ เมื่อพระองค์ไม่ยอม
เสวยพระกระยาหาร หรือพระโอสถจากมือคนอื่น

แต่พระองค์ทรงไว้ พระทัยในหม่อมฉัน เมื่อเย็นเช่นนี้ หม่อมฉันใคร่จะกราบทูลขอพระกรุณาสักอย่างหนึ่งจะไม่ได้บ้างหรือ ถ้าความจงรักภักดีเผ่าปฏิบัติพยาบาล มีผลควรรับนับถือได้ หม่อมฉันก็ต้องร้องขอการตอบแทน ขอได้โปรดไว้ชีวิตลูกให้แก่หม่อมฉันเถิด เหตุไรจะต้องรับกรรมอันเย็นความผิดร้ายของสามีด้วย ขอได้ทรงระลึกถึงพระเกียรติคุณที่จะคงอยู่ต่อไปในวันข้างหน้าว่า พระผู้เย็นวิชัยกษัตริย์ว่าเย็นผู้ที่ประหัตประหารราชอิดาด้วย ความตายของลูกเมียวซันซึ่งเหมือนกับเย็นเงามีค จะต้องอยู่ติดตามเราจนกว่าเราจะตายไป ใช่แต่เท่านั้นก็หาไม่ ลูกของเราทั้งสามคนก็มีกรรม ถูกผู้เย็นพ่อประหารเสียทุกคน.”

พระยาจักรพรรดิเบอนพระพักตร์ มิพระอัสสุชลเย็มในหน่วยพระเนตร ประดุจว่าทรง

เห็นเหวลึกน่าสพึงกลัวอยู่เฉพาะพระพักตร์ พระองค์ตรัสอย่างมีพระเสียงอยู่ในลำพระศอว่า "ตกลงให้มันมีชีวิตอยู่ต่อไป แต่ให้ถอดยศออกจากตำแหน่งฐานะเป็นลูกหลวง และเอามันไปขังที่สนม ควบคุมตัวไว้ให้แข็งแรงเป็นอย่างนักโทษ เรามันมีกรรม ชีวิตของเรามีแต่ความเท็จหลอกลวงตัวเอง มีความเสื่อมโทรมอันน่าขยะแขยงซ่อนอยู่ภายในแห่งความรุ่งเรืองแพรวพรายแสง เห็นแต่หน้าอันยิ้มแย้มซึ่งเป็นเสมือนหน้ากาก ซ่อนความทรยศและความเห็นแก่ตัวไว้ภายใน เราไม่กล้าจะไว้ใจใครได้แล้ว แม้แต่ลูกในลำไส้ของตนเอง ขืนไว้ใจมันก็สมคบกันคิดร้ายเท่านั้น."

การดำเนินโดยทำนองคลองยุติธรรมก็ได้จัดไปเป็นผลด้วยประการฉะนี้ กล่าวคือเจ้าหน้าที่ได้คุมตัวคนกบฏทั้งสามออกจากพระราช

มนเทียร ไปสู่ตะแลงแกงที่สำหรับประหารชีวิต คนทรยศทั้งสามซึ่งใผ่สูงหวังมีส่วนร่วมกันในราชบัลลังก์ ก็ถึงแก่กาลกิริยาตายไปอย่างไร้เกียรติ ประชาชนที่พากันไปดู ต่างกล่าวอยู่พึมพำว่า "คำสาปมาตกยังราชสกุลเมียวจวงพระยาจักรพรรดิทรงทำให้โลหิตของนานาประชาชาติต้องนองแผ่นดิน เพราะด้วยการรบทัพจับศึก มาขัดนิภายในพระราชวังเอง ก็นองด้วยโลหิตแห่งพระญาติวงศ์เอง นับแต่วันมรณะแห่งพระนางเมียวซันมาแล้ว วาระที่สุดของพระองค์ก็มาถึง กำลังจะต้อนพระองค์ลงไปสู่ก้นบึ้งนรกอย่แล้ว."

ครั้นเมื่อการตัดสินอันร้าวใจเสร็จสิ้นลงไปแล้ว และทรงสั่งให้เอาตัวคนทรยศทั้งสามไปประหารชีวิตเรียบร้อยแล้ว พระยาจักรพรรดิก็ทรงทรุดพระองค์ลงเฮือก และทรงครวญคราง

ด้วยความเจ็บปวดรวดเร้า พระโลหิตซึ่งกลั้วอยู่
ด้วยพยาธิ ก็กลับทำให้มีพระอาการเร่าร้อน
ราวกับเปลวไฟ พระเศียรก็เวียนหมุน ทรง
พยายามระงับความทุกข์เวทนาแห่งพระกาย
ซึ่งเน่าบวมอย่างไรก็ไร้ผล ทรงคร่ำครวญว่า
“บาปกรรมของเราโดยแท้ คนที่เรารักเราใคร่
ที่สุด กลับตอบแทนความรักของเราด้วยความ
เกลียดความชัง เราเป็นเพียงเครื่องที่จะช่วยทำ
ประโยชน์ให้แก่มันเท่านั้น เป็นเหมือนน้ำพุ
สำหรับให้มันมาตักน้ำอันใส แห่งความมังมี
เกียรติยศและอำนาจไปเท่านั้น ชีวิตของเราก็
เป็นแต่ผ้าคลุมแห่งความบ้าศักดิ์ที่ทำให้เรามี
ความสุข แต่ความสุขอย่างนี้เป็นแต่รูปมายา
เหมือนดังแสงแดดแดงโชติช่วง ในเวลาสายัณห์
ขับอยู่ที่ก้อนเมฆแห่งยามเย็น และฉายแสงเย็น
สีอันรุ่งเรือง ลงไปบนพื้นน้ำในสระ เพื่อให้ดู

เหมือนหนึ่งว่าโลกมนุษย์นี้เป็นแดนสวรรค์ แต่พอล่วงเข้าเขตเวลาแห่งค่ำคืนอันหนาวเฉียบ ความงามที่ซูซ่าอ่าโอ่ก็ขาง หายกลายเป็นแสงขมุกขมัวเหี่ยวหุ่ใจ เป็นบันไดขั้นแรกอย่างน่าเศร้า ไปสู่ความมืดมิดเหมือนผ้าที่คลุมศพฉะนั้นฉันใด เราก็มีลักษณะและฐานะก็ฉันนั้น ความมีชัยชนะของเรา ราชอาณาจักรของเรา ณ บัดนี้ก็ไม่มีเป็นอะไร มันเลือนหายไปหมด และเข้าสู่แดนอันมืดขมุกขมัว ส่วนเราผู้เป็นมหาชนอันน่าสงสาร ก็สั่นสะท้านอยู่ณ ความมืดนั้น.

“เคราะห์กรรมแห่งชีวิต และโชคชตาของเรา ที่ล่อลวงคดโกงเราด้วยความซูซ่าหรูหรา ให้เราหลงอยู่เสมอ กระทำให้ไม่รู้ว่าภายในแห่งความซูซ่าหรูหรานี้ มีภัยน่าพิลึกสพึงกลัวซ่อนเร้นอยู่ แต่เดียวก่อน คิดว่าเมียวซันลูกหญิงเท่านั้น ที่มีความรักภักดีต่อตัวเรา และ

เราก็ประหารชีวิตเสีย ด้วยกำลังมัวเมาพราวตา
ด้วยความรุ่งเรืองแห่งอำนาจและชื่อเสียงเกียรติ-
คุณ ทำให้เรามองไม่เห็นและเกลียดชังความ
สุภาพสงบเสงี่ยม ของเมียวซัน เห็นความรัก
ความเมตตากรุณาของเมียวซันเป็นความอ่อนแอ
เกลียดชังลัทธิความเชื่ออันกอปรด้วยเมตตา
กรุณา และในความเย็นบ้าของเรา เราไม่ยอม
ฟังเสียงที่สุภาพอ่อนหวาน มาบัดนี้แม้จะต้อง
เสียอะไรไปทั้งหมดก็ไม่ว่า ขอให้ได้ยินน้ำเสียง
อย่างนั้นอีก แต่ก็ช้าเกินเวลาเสียแล้ว อนิจจา
เราปฏิเสธไม่ยอมรับสิ่งที่ดีมาครั้งหนึ่ง มาบัดน
ร่ำร้องอยากได้สิ่งนั้นอยู่ด้วยเศร้าเสียใจอย่าง
กล่าวไม่ได้ และรู้สำนึกในความผิดของตนแล้ว
แต่เราผู้อนาถาก็ไม่ได้มา เมื่อเดินอยู่ในวิถีทาง
ของชีวิต จะย้อนทางทวนกลับเพื่อหาที่พำนัก
พักผ่อนอยู่ในที่ซึ่งดารดายด้วยดอกไม้ก็ไม่ได้

เราเพิกเฉยละเลยมาเสียแล้วจะกลับไปอีกก็ไม่ได้ บรรดาความหอม แห่งสุคนธรส และความร่มรื่นเย็นแห่งพุ่มไม้ ไม่กลับเป็นของเราได้อีกแล้ว มีก็แต่ต้องก้าวรดหน้าต่อไป จนกว่าจะถึงที่สุด จนกว่ามฤตยูจะมาเปลื้องให้พ้นไปเสีย โดยเร็ว แล้วต่อไปเป็นอย่างไร ก็มีแต่ความเย็นเยือกเย็นอนันตะไม่มเขตสุด เย็นอนันตะแห่งความสูญความว่างเปล่าและความมืด ปราศจากจุดหมายปลายทาง และเราจะได้พบลูกเมียวซันอยู่ที่นั้น แล้วด้วยความโสกาดูรเราก็จะกล่าวคำขออโหสิกรรมว่า 'ลูกรัก จงยกโทษให้แก่พ่อเถิด ในสกลจักรวาลแห่งพิภพโลก ไม่มีใครจะมีทุกข์ลำเค็ญยิ่งไปกว่าพ่อ เพราะมีนรกลุกแดงเย็นไฟอยู่ภายในตัวพ่อ ถ้าลูกต้องรับทุกข์ทรมาน พ่อก็เช่นเดียวกัน ต้องได้รับกรรมตามสนองอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ทรมานแสนสาหัส และจะ

ต้องทนทุกข์อยู่อย่างนั้น จนกว่าเข้าจะยกโทษ
ให้แก่พ่อได้บริบูรณ์ แล้วให้ความรักภักดีซึ่ง
เคยมีอยู่กับพ่อ แต่พ่อไม่ใยดีมาแต่ก่อนคืนมา
ด้วย' แต่ทว่า จะมีเย็นอย่างที่นึกนั้นไม่ได้
ความรักความภักดีความมีคุณงามความมี
เกียรติคุณ เหล่านี้ไม่มีความหมายภายในนรก
แดนมืดอย่างร้ายกาจ ความเย็นอนันตะไม่มี
เขตสุด ย่อมไม่รู้เรื่องเหล่านี้ แม้แต่ในท่าม
กลางแสงแดดแห่งความอบอุ่น ความสว่าง
ความรักและความร่วมยินดีปรีดาของเราในเหล่า
มนุษยชาติ ก็ยังมีเงาแห่งความมืดนี้เข้ามาคุก-
คาม ไม่ใช่เพราะมีชีวิตอยู่หรือมีความตาย ที่
ครอบงำเย็นความหวาดสะดุ้งกลัว แต่ความมืด
ต่อความเงียบกริบแห่ง ความสูญ ความว่างเปล่า
อยู่ทางโน้นต่างหาก ที่เย็นใหญ่ครอบงำเราอยู่
แต่แล้ว ความสูญและว่างเปล่าและความมืดต่อ

นั้น เย็นมายาทำให้หลงเห็นไปด้วยกระนั้นหรือ
ก็เช่นนั้นแม้เดียวนี้มันก็ยังหลอกเราอยู่ เราได้ยิน
ด้วยความสะดุ้งถดถอยตัว : ซึ่งเสียงซัดสาด
กระทบฝั่งทะเลอันดำมืด แห่งความสูญ ความว่าง
เปล่านั่นอย่ แม้แต่ความหวังอันมีน้อยในตัวเรา
ผู้เย็นแต่ภูตรูปอยู่ในแดนว่างเปล่าหาเขตสุดมิได้
อาจได้พบลูกเมียวซัน แต่นี่ก็อีก อาจเย็นแต่
รูปมายาลวงตาให้เห็นไปก็เย็นได้ จงสั่งพวก
บรรเลงดนตรีหยุดบรรเลงเพลงเสียเถิด ดนตรี
นั้นเอง ก็ไม่เย็นสิ่งมีความแน่แท้เที่ยง เย็นความ
จริง มีก็แต่ทำให้จิตอันทรมานเราอย่ ประสบ
แต่เสียงสะท้อน ก้องของ ความ หมดหวัง ซึ่งว่าง
เปล่าอยู่เท่านั้น.”

พระยาจักรพรรดิ ทรง ครำ่าครวญ ด้วย เรื่อง
เคราะห์กรรม ความเย็นไป แห่งพระองค์และแห่ง

สากลจักรวาลด้วยประการฉะนี้ และเพราะด้วย
ชีวิตแห่งความโลภ และความกระด้างเข้ามาเย็น
เข้าเรือนอยู่ในพระทัยของพระองค์นั่งลึก ครั้น
เมื่อความประชดสอพลอ และความโลภอยากได้
ไม่สามารถจะช่วยให้พระเคราะห์กรรมบรรเทาลง
ได้ พระองค์จึงทรงเห็นว่าชีวิตและสากลจักรวาล
ดูเหมือนเย็นรูปมายาซึ่งประกอบขึ้นเพื่อลวงล้อ
ความทุกข์ลำบากของพระองค์ แต่เพราะได้ยา
ของซันไน่ซึ่งประกอบถวาย และเฝ้าระวังอยู่
พระองค์จึงบรรทมหลับลืมเรื่องเคราะห์กรรม
ไปได้ชั่วครู่ยามหนึ่ง.

แต่ต่อมาไม่ช้า เขาเจนและลินฉินก็กลับจาก
เกาะอันศักดิ์สิทธิ์ สำเร็จราชกิจที่ตรัสใช้ไป และ
นำเครื่องโอสถอันน่าสยะแสยง คือมือและแก้ว
ตามนุษย์ซึ่งซันไน่เอามาผสมทำเย็นน้ำมันยา
ถวายทาพระกายทางเบื้องซ้าย แผลมะเร็งร้าย

ในข้างนั้นก็หายสนิทดังปลิดทิ้งเป็นเนื้อดีไม่มีแผล แต่พระกายทางเบื้องขวายังคงเป็นแผลมะเร็งอยู่อย่างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพระยาจักรพรรดิเห็นดังนั้น ก็ตรัสร้องออกมาว่า "ดูกรภกยุ ท่านหลอกลวงเรา ยาของท่านทำหายแต่ข้างซ้าย แต่ข้างขวายังเป็นอยู่อย่างนั้น ยาของท่านหมดอำนาจทำอะไรไม่ได้หรือ."

ชันไฉทูลตอบว่า "มหาราช พระโรคของพระองค์เกิดแต่กรรมชั่ว และน้ำมันนี้เป็นสิ่งที่ให้มาด้วยการเสียสละแห่งความรัก แต่ว่าทำขึ้นด้วยมือซ้ายและดวงตาซ้าย จึงรักษาหายได้แต่แผลทางด้านที่ตรงกัน ถ้าจะให้หายอีกด้านหนึ่งต้องใช้น้ำมันทำจากมือและดวงตาทางขวา จึงจะใช้ได้."

พระเจ้าเมียวงตรัสว่า "ก็ใครเขาจะให้ได้เล่า เราไม่กล้าที่จะส่งคนไปขอจากบุคคลอัน

ลิกลับ ยังเกาะ ทางทะเล ตะวันออกให้เสียสละอิก ข้างหนึ่งได้ไฉน.”

ซันไฉ่ ทูลกระตุ้น ว่า “ขอพระองค์อย่าได้ทรงคิดเช่นนั้น อันชื่อว่าพระโพธิสัตว์แล้ว ย่อมถือว่าร่างกายของโพธิสัตว์ไม่มีค่าอะไร เว้น แต่จะมีค่า ก็เมื่อใช้ ร่างกาย นั้นให้เป็นประโยชน์ แก่ผู้ ได้ทุกข์เท่านั้น และเมื่อได้ประทานชีวิต หรืออินทรีย์ส่วนใดให้เป็นทาน แทนที่จะทรง เศร้าโศกเสียพระทัย กลับเป็นเครื่องทำให้ทรง เบิกบานยินดีเสียด้วยซ้ำ ข้อนี้อาตมาทราบดี ว่า พระโพธิสัตว์แห่ง เกาะ อันศักดิสิทธิ ณ ทะเล ตะวันออกทรงยินดีเสียสละประทานให้อิกได้.”

ด้วยประการฉะนี้ พระยาจักรพรรดิจึงตรัสใช้ ให้เจาเขนและลินฉินลงเรือเดินทางไปยัง เกาะ อัน ศักดิสิทธิ เป็นคำรบสอง เพื่อทูล ขอพระหัตถ์ และดวงพระเนตรอิกข้างหนึ่งของพระโพธิสัตว์.

ความเบื่อหน่ายในพยาธิที่รบกวน กลับมาสู่พระยาจักรพรรดิอีกครั้งหนึ่ง แม้จะทรงบรรเทาไปได้บ้างก็แต่ส่วนหนึ่งเท่านั้น พระองค์จึงยังไม่สามารถเสด็จลุกจากพระที่ และเสด็จออกมาว่าราชการงานเมืองของพระองค์ได้ ทรงท้อพระทัยอีกครั้งหนึ่ง ตรัสว่า "อนิจจา ได้เห็นแสงแดดแห่งความหวังที่จะขจัดเมฆฝนให้หมดไปก็แต่ชั่วแล่น ครั้นแล้วกลับมืดมนยิ่งขึ้น โชคชตาอันร้ายกาจ ยกเราให้ขึ้นสูงจากพื้นดินได้บ่อยๆ แต่แล้วก็ทุ่มทิ้งตัวเราให้ตกลงมาต่ำในธลียิ่งกว่าเก่า เราก็เป็นดังว่านี้ หวังว่าจะได้หายจากโรคภัยมีร่างกายบริสุทธิ์ กลับจมดิ่งลงไปในห้วงลึกอันดำมืดแห่งทรมาน ยิ่งคาดำมืดคือความหมดหวังที่สิงอยู่นี้ หนีร่นขึ้นไปอยู่ในอากาศที่ว่างชั่วคราวหนึ่ง แล้วกลับพากันมาใหม่ คล้ายกับมีชัยชนะมาล้อและลวง

เราอีก โดยกล่าวเย้ยว่า 'ตัวท่านเย็นสมบัติของเราอีก ถ้าท่านละทิ้งความหวัง ท่านก็ต้องกลับมาอยู่ในอำนาจของเราอีกเย็น คำรบสอง และจะต้องได้เผชิญกับความมืดอันว่างเปล่าแห่งความตายเย็นครั้งที่สอง'_"

เวลาล่วงมาจนถึงวันที่เจาเจนและลินฉินกลับจากราชกิจซึ่งไปเย็นผลสำเร็จ นำยาวิเศษเข้ามาถวายพระยาจักรพรรดิ แต่พอพระมเหสีทอดพระเนตรท่อนแขนก็ทรงร้องกรีดตรัสว่า "แขนนี้เย็นของใคร หม่อมฉันรู้จักดี จำรอยแผลเย็นที่มีอยู่ที่แขนได้ นี่คือแขนของลูกเมียวซัน โอ่ลูกยังมีชีวิตอยู่ นี่คือการตอบแทนเพื่อช่วยให้พระยาจักรพรรดิหายจากพระโรค จะมีใครเล่านอกจากลูกคนนี้ของพระองค์เท่านั้น ที่มีใจหาญถึงกับยอมเสียสละมือและตาเพื่อช่วยชีวิตของบิดาของตนได้."

พระยาจักรพรรดิตรัสว่า "ว่าอย่างไรนะเทวี ในโลกนี้มีอยู่เหมือนกันมีถมไป เมียวซันตายไปแล้ว จะเอามาให้ได้ที่ไหน ในห้วงเหวแห่งความตาย ความไม่มีอะไรอันเงียบฉี่ ความรักความงาม คุณความดี ความรู้ ย่อมละลายสูญหายเข้าไปสู่ความไม่รู้สึกมี และในความมืดแห่งความสูญ ไม่ว่าพระยาจักรพรรดิหรือไพร่ผู้ดี ย่อมหายเข้าไปในที่นั้นรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว."

ขณะนั้นซันไฉ่ก็เข้ามา และทูลว่า "พระมหาโพธิสัตว์พระองค์นี้ ได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีเพื่อบรรลุพระโพธิญาณมานาน ผู้ที่ทรงรักษาให้หายมาแล้ว นับจำนวนได้ไม่ถ้วน ขอได้ประทานมือและตามาเถิดพระองค์."

ครั้นแล้วซันไฉ่ก็จัดทำน้ำมันยาในทันใด เมื่อนำไปทาพระกาย พระยาจักรพรรดิทางเบื้องขวา

แผลก็หายดังปลิดทิ้ง จะหารอยเหลืออยู่แต่นิดเดียวก็หาไม่ วรรณแห่งพระกายก็ขาวสะอาดหมดจดเสมอกับด้วยพระกายทางเบื้องซ้าย พระยาจักรพรรดิปลาบปลื้มพระทัยเป็นที่สุด เสด็จลุกจากพระที่บรรทม ตรัสสั่งว่า "จงเรียกประชุมบรรดาเสนามาตย์ข้าราชการ ณ พระที่นั่งอมฤตยสภา เพื่อให้บรรดาข้าราชการได้ฟังเรื่องอันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นแก่เรา ณ บัดนี้."

ครั้นแล้วพระยาจักรพรรดิก็ทรงพระเครื่องต้นอันระยับด้วยทองได้อีกครั้งหนึ่ง เสด็จขึ้นประทับบนราชบัลลังก์รัตน์ มีหมู่พระวงศานุวงศ์และเสนามาตย์ราชบริพารล้วนแต่งตัวอย่างสง่าเป็นแสงอยู่แวบวาบ ยืนเฝ้ากันอยู่อย่างแน่นขนัด พระยาจักรพรรดิจึงตรัสเล่าเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ให้ฟัง ดังนี้

"ดูกร พระวงศานุวงศ์และเหล่าผู้มีบรรดาศักดิ์ทุกท่านในราชอาณาจักรของเรา จงตรับฟังเรื่องประหลาดอัศจรรย์อันได้เกิดขึ้น ซึ่งเราจะแถลงไขให้ทราบ เมื่อเราเจ็บหนักกำลังได้รับความทุกข์เวทนาแสนสาหัส มีภิกษุรูปหนึ่งจากแดนไกลมาหาเรา และด้วยคำแนะนำของภิกษุรูปนั้น เราจึงส่งคนไปยังเกาะอยู่ไกลแสนไกลในทะเลลึกไกล ดูราวว่าจะอยู่ในแดนแห่งความฝัน เมื่อคนของเราไปถึงที่นั่นแล้ว พระผู้เป็นอาจารย์อันศักดิ์สิทธิ์ได้สละมอบและดวงตาของท่าน มอบให้มาเป็นตัวยาที่ทำให้เรามีชีวิตใหม่ขึ้นอีก อย่างนี้."

บรรดาหมู่ข้าเฝ้าก็เปล่งวาจาออกมาว่า "ขอความนอบน้อมบูชาจงมีแก่พระภิกษุผู้อารยะ เป็นพระพุทธเจ้าซึ่งยังทรงชีวิตอยู่ ขอพระองค์ผู้ทรงเป็นเจ้าเป็นใหญ่ในเหล่าข้าพระองค์ จงทรง

พระเจริญปราศจากพระโรคและพยาธิภัย เสวย
ราชสมบัติไอศวรรย์ได้หลายพันปี มิพระยาท
ทรงเหยียบ อยู่บันยรรดาราชศัตรูด้วยพระเดชา-
นภาพด้วยเทอญ.”

ในห้องท้องพระโรงอันไพศาลก็กึกก้อง
สะท้อนเสียง เหมือนดังลมพัดโดยแรงเข้าไปใน
ปล่องถ้ำอันมืดมา ตามบรรดาพระระเบียงและ
หอสูงในพระราชวังก็โยกสะบัดว่อนด้วยธงทิวที่
ประดับละลานตา เสียงแตรเสียงกลองก็ดังเร้าใจ แล่นลั่นเย็นคลื่นเสียงแห่งความยินดีขึ้น
ไปถึงเมฆที่เลื่อนลอยมา ครั้นแล้วพระเจ้า
เมียวงก็ดำรัสสั่งให้เงียบเสียง ตรัสเล่าเรื่อง
ต่อไปว่า

“พระภิกษุซันไล่องค์นี้ มีคุณแก่เราอย่าง
ใหญ่หลวง เสมือนด้วยบิดาคนที่สองของเรา
เราจะขอถวายตำแหน่งตั้งเป็น ‘พระเถรจักษุ

เพชร' จงให้อาลักษณ์ของเรา จารึกนามตั้งนี้
เบื้น หลัก ฐานรักษาไว้ ในหอ จดหมายเหตุหลวง
ยิ่งกว่านั้น เราได้ลั่นวาจาไว้ว่า ถ้าใครรักษา
เราให้หายจากโรคได้ ก็จะแบ่งราชสมบัติให้
ครอบครอง เพราะฉะนั้น เราขอตั้งพระภิกษุ
ชันไล่ไว้ ในตำแหน่ง รัชทายาท แห่งราช อาณา-
จักรซิงหลิน เบื้นต้นไปตั้งแต่บัดนี้."

ขณะนั้น ชันไล่ก้าวย่างเข้าไปใกล้เชิงราช-
บัลลังก์ กระทำเคารพแล้ว ทูลว่า "ข้าแต่
พระองค์ อันวิสัยของนกกะเรียนบ่า ย่อมบิน
ขึ้นสู่ฟ้าเหินอยู่เหนือเมฆ และมีความขันเที่ง
ยินดีที่จะบินไปตามทางแห่งดวงอาทิตย์ ไฉนจะ
บินลงมาต่ำให้เหมือนกับเต่า ที่เกลือกกลั้วอยู่กับ
เปือกตม นิฉันใด ผู้เบื้นภิกษุก็ฉันนั้น จะหันลง
ต่ำสู่แผ่นดิน อันมีแต่หมอก ที่อับชื้นระคน ปน อยู่
ด้วยเมฆหมอกแดงแห่งราคะหาได้ ไม่ เพราะ

เป็นผู้สาวก แห่ง พระอาทิตย์ อันรุ่งแสง คือ พระพุทธเจ้าซึ่งทรงพระมหากรุณา ประดุจมหาสมุทร อันลึกหยั่งไม่ถึง ทรงชี้ทางไปสู่ความสุขสงบเป็นอนันตกาล ข้อนี้อย่างเดียวเท่านี้ที่อาตมาขอร้องจากพระองค์ คือขอให้ทรงครอบครองราชสิมาอาณาจักร์ แห่งพระองค์ด้วยความเที่ยงธรรม ทรงแสดงแต่ความเมตตากรุณาและความบริสุทธิ์ และทรงระวังคุณธรรมเหล่านี้ไว้ ขงดี.”

ถึงตรงนี้ พระยาจักรพรรดิทรงรู้สึกแปลกประหลาดอัศจรรย์พระทัย ตรัสว่า

“แปลกประหลาดมาก เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดมีเป็นขึ้นแก่เรา เราแทบจะรู้สึกว่ามีชีวิตได้เกิดใหม่ สิ่งอะไรที่แต่ก่อนนี้คิดเห็นว่ามีค่า มาบัดนี้รู้สึกว่าเป็นแต่ผงธุลซึ่งมีแสงแพรวพรายเท่านั้น เดียวนี้มองอยู่อย่างเดียวเท่านั้น ที่เรา

ยินดีอยากใคร่รู้คือเรื่องของท่านผู้ลึกลับซึ่ง
ทรงรักทรงกรุณาแก่เราถึงเช่นนี้ ไหนเจาเจน
จงเข้ามาเล่าเรื่องการเดินทางไปให้พังทิ."

เจาเจนเข้ามาคุกเข่าอยู่หน้าที่นั่ง และเริ่ม
เลาวา

"ขอเดชะพระบารมีจงทวีวัฒนาการ ตามที่
มีพระบรรหารดำรัสสั่งให้ข้าพระองค์ไปราชกิจ
ครั้งนั้น เมื่อข้าพระองค์ได้สมาทานบัญญัติ
วิหารอันศักดิ์สิทธิ์แล้วก็ลงเรือไปในมหาสมุทร
ตั้งเข็มไปตามทางพระภิกษุผู้เป็นที่เคารพบูชา
แนะบอกไว้ เมื่อเดินเรือมาในมหาสมุทรอัน
กันดารเป็นเวลานาน กลุถึงทะเลตอนที่สงบ
ราบคาบมีน้ำสีเขียวดังมรกต แล้วมีลมพัดมาสู่
เราพาเอากลิ่นหอมของดอกไม้นับด้วยหมื่นดอก
จากเกาะซึ่งอยู่เหนือน้ำดูราวกับก้อนเมฆเย็น
สีรุ้ง เหมือนกับว่าเป็นยอดขุนเขาของมหา

สมุทรที่เรืองแสง ที่ตรงท่าขึ้นเกาะรู้สึกเหมือน
หนึ่งว่าเป็นแดนสวรรค์งามไปด้วยสีเขียว และสี
ทองอย่างที่ไม่เคยเห็นมีที่ไหนในโลกนี้ แสงแดด
อันอร่ามยิ่งส่องลอดเข้ามาตามช่องของหมู่ไม้
อันลึกลับ ประสานเข้ากับสนามกับหญ้าซึ่งเป็น
สีมรกตแก่ ดอกไม้ที่บานอยู่ก็ดูดังเป็นถ้วยทิพ
บรรจุด้วยสีแสงสว่าง ฉายแสงอยู่แพรวพราย
เปรียบเหมือนฟ้าและดินมาบรรจบพบกันด้วย
ความรุ่งเรือง สามัคคีในท่ามกลางหมู่สนอรชร
ตรงเนินหญ้าอันเขียวสด มีถะก่อด้วยกระเบื้อง
เคลือบขึ้นสูงเด่น เสียงน้ำในลำธารซึ่งซ่อนอยู่
ภายใต้พุ่มไม้ มีดอกสล้างไหลดังจ้อก ๆ ไม่ขาด
สาย และที่แลเด่นเห็นอยู่เหนือสิ่งใด ๆ ในแดน
อันมีแต่ความสงบและความบันเทิงนี้ คือวิหาร
คูสร้างด้วยหินอ่อนขาว งามอัศจรรย์ราวกับ
ปราสาทในความฝัน ข้าพระองค์เคยท่องเที่ยว

ไปในที่ต่าง ๆ มาในโลกอันกว้างนี้ ได้เห็นประเทศและชนชาติมาแล้วนับไม่ถ้วน ก็ยังไม่เคยเห็นที่ใดจะงดงามล้วน หรือรู้สึกว่ามีความสงบเย็นใจเท่ากับที่มีอยู่ในเกาะนี้ เย็นแดนซึ่งงามที่สุดในใต้ฟ้าที่ครอบอยู่เย็นแน่แท้.

“เมื่อผ่านลานต่าง ๆ ซึ่งมากไปด้วยต้นไม้และดอกไม้สีสดไสว แล้วก็เข้าไปในห้องวิหารอันสูงใหญ่ เห็นจะไม่มีที่ไหนในโลกนี้ที่เห็นตระหง่านเหมือนกับที่นี่ ฝาผนังประดับด้วยภาพจิตรกรรม ที่นี่จะเห็นภาพเรื่องประสูติของพระพุทธเจ้า ที่นี่จะเห็นภาพต้นโพธิพฤกษ์ และใต้ต้นไม้นี้พระพุทธเจ้าได้ทรงบรรลุแจ้งพระโพธิญาณ ที่นี่จะเห็นที่ซึ่งเสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน ภาพเหล่านี้วาดขึ้นด้วยฝีมือวิจิตรอย่างน่าพิศวง ดูราวกับว่ารูปเหล่านั้นมีชีวิตจิตใจ และเย็นฝีมือของช่างเทวดาคือพระเวสสุกรรม ภายในห้อง

อันมลังเมลือง ด้วย แสง แก้ว มณี มีรัตนบัลลังก์ บัทมอาศน์ และมีพระโพธิสัตว์เสด็จประทับอยู่ ข้าพระองค์ ถวายอภิวาท แล้วกราบทูล เรื่อง ตามที่ทรงใช้ว่า

'ข้าแต่ พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระ รัศมี รุ่งเรือง ยิ่งนัก บัดนี้พระเจ้าเมียวขวง พระยาจักรพรรดิ แห่งอาณาจักรซิงหลิน ประชวรพระโรคเบื่นแผล ร้ายเน่าเหม็น และโดยคำแนะนำของพระภิกษุ ชันไฉ่ว่า ที่ในเกาะศักดิ์สิทธิ์แห่งทะเลตะวันออก มีพระโพธิสัตว์เสด็จประทับอยู่ พระองค์ทรง ยินดีเต็มพระทัยสละประทานชีวิตหรืออินทรีย์ส่วน ใดส่วนหนึ่งของ พระองค์แก่สรรพสัตว์ผู้ได้ทุกข์ เวทนา เหตุนี้พระเจ้าเมียวขวงจึงตรัสให้ข้าพระ-'องค์มาทูลขอพระหัตถ์และพระเนตรของพระองค์ เพื่อเอาไปผสมทำเบื่นยารักษาแผลร้ายนั้น ถ้า พระผู้ทรงความ ศักดิ์สิทธิ์ได้ โปรด ด้วยพระมหา

กรุณา พระราชาธิบดีแห่งข้าพระองค์จะทรงรู้สึก
ในพระมหากรุณาธิคุณน้อยอย่างใหญ่หลวง' พระ-
โพธิสัตว์ทรงฟังข้าพระองค์กราบทูลแล้ว ทรง
ทอดพระเนตรอันเปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณา
และงามดังดวงดาว แต่มพระอาการมนคงราว
กับเขาพระสุเมรุซึ่งตั้งอยู่บนพื้นพิภพโลก ก็ตรัส
สั่งข้าพระองค์ทั้งสองให้ตัดพระหัตถ์และควักเอา
ดวงพระเนตรข้างซ้ายไปได้ทันที ครั้นทรงเห็น
ลินฉินทำอาการริรอ ก็ตรัสเตือนให้ริบลงมือ
อย่าริรอตัวสั่นกลัว ครั้นเมื่อลงมือตามที่ตรัส
ประทานเสร็จแล้ว ก็มีโลหิตไหลแดงออกมา แต่
มิกลิ่นหอมตลบไปทั้งห้อง เย็นกลิ่นหอมยิ่งกว่า
บรรดากลิ่นหอมทั้งสิ้นที่มีอยู่ในโลกพิภพนี้ ทุก
คราวที่ข้าพระองค์กับคณะไปทูลขอพระหัตถ์และ
พระเนตรแม้ในครั้งที่สอง ก็ไม่เห็นพระองค์ทรง

เศร้าโศก มิก็แต่ทรงแสดงความยินดีด้วยความบันเทิงพระทัย.”

พระยาจักรพรรดิ์ — “เจ้ายังเล่าขาดไปอย่างหนึ่ง พระโพธิสัตว์องค์นั้นมิลักษณะพระรูปโฉมเย็นอย่างไร.”

เจาเจน — “ขอได้ทรงกรุณาเถิด พระเจ้าข้า พระโพธิสัตว์องค์นั้นมิพระรูปโฉมเหมือนพระอิดาเมี่ยวซัน ราวกับเย็น พิมพ์เดียวกัน.”

พระยาจักรพรรดิ์ “เรารู้แล้ว เราไม่ตกใจแต่อย่างไร อะไร ๆ ที่เย็นอยู่รอบตัวเรา มันเปลี่ยนแปลกเย็นไปได้ต่าง ๆ นานา จนรู้สึกว่าอินทรีย์ของเราด้านไม่เห็นอะไรเย็น แปลกเย็นใหม่เสียแล้ว ลูกเมี่ยวซันของเรายังมีชีวิตอยู่เพราะด้วยความร้ายของเรา แต่นางก็มิได้ตอบแทนเราอย่างไรนอกจากแต่ด้วยความดี เราเปลี่ยนใจไปแล้วตั้งแต่บัดนี้ เราผู้ซึ่งเคยเย็นศัตรู

ร้าย เกลิดชัง พระพุทธเจ้า จะไม่ขออะไร หมด นอกจากจะขอศึกษาและปฏิบัติพระธรรม ถวายตัว และชีวิต ไว้ ใน พระ ศาสนา จน กว่า ชีวิต จะหาไม่."

ตรัสแล้วเสด็จ ลงจาก ราชอาศน์ ประสานพระหัตถ์ทรงดำเนินไปที่ภิกษุซันไฉ่ แล้วตรัสขอสมาทานศีล ซึ่ง ภิกษุ ซันไฉ่ ก็ ถวาย ศีล ๕ ให้ทรงถือ.

พระยาจักรพรรดิ – "ขอพระเป็นเจ้าได้โปรดสอนข้าพเจ้าต่อไปเถิด ที่ข้าพเจ้าไม่ทราบ ไม่เป็นสิ่งที่จะแก้ตัวได้."

ซันไฉ่ – "ความจริง ๔ ประการ (พระอริยสัตย์ ๔) คือเป็นรากฐานแห่งแต่นของพระธรรม พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระกรุณาเสด็จลงมา สั่งสอนแต่สิ่ง เดียว คือ ความทุกข์ ต้นเหตุ แห่ง ทุกข์ ทางดับทุกข์ และทางที่จะไปถึง คือทางอัน

ประเสริฐทั้ง ๘ ให้พ้นจากโลภ โกรธ หลง ซึ่ง
ทำให้เกิดทุกข์."

พระยาจักรพรรดิ์ — "ก็แหละ ตามนโยบาย
แห่งสงคราม และการต่อสู้ของโบราณย่อมยก
ย่องอย่างเดียว คือความสำเร็จผลมีชัยชนะ
อันจะนำมาซึ่งความเย็นใหญ่เกียรติคุณและความ
เจริญวัฒนา แต่ความหลักศาสนาของพระพุทธ
เจ้า ดูเหมือนต้องการจะทำลายสิ่งเหล่านี้เสีย
ทั้งหมด ย่อนเอากำลังความฉกรรจ์ของผู้ชายไป
จากเรา กระทำให้เย็นที่เยี่ยหยันแก่ศัตรู และก็
ด้วยเหตุที่กล่าวนี้ และด้วยความเชื่อมั่นในความ
เย็นเจ้าเย็นใหญ่ในประเทศชาติของตน จึงทำ
ให้ ข้าพเจ้า แสดง ความ เกลียดชัง แก่เหล่าผู้ถือ
พุทธศาสนา เพราะตามเรื่องราวอันกล่าวด้วย
ชีวิตความเย็นไป และโชคลาภ ของ ประเทศชาติ
ตามที่ได้เคยอ่าน สิ่งที่ดีที่สุดและสูงที่สุดในชีวิต

ย่อมมีอยู่แก่ชาติที่ชนะและเป็นชาตินักรบ แต่สำหรับผู้ที่อ่อนแอหรือรักสงบ ก็มีแต่ชีวิตอันต่ำต้อย และยากไร้ ขาดความนับถือของโลก เป็นบันทึกเหตุการณ์อันว่างเปล่าจากเกียรติหรือความยิ่งใหญ่."

ซันไฉ่ – "ตามที่มีพระดำริอย่างนี้เหมือนดังพระยาแมลงปออันรุ่งเรือง ซึ่งเป็นพระยาจักรพรรดิแห่งโลกแมลงอันกระจ้อยร่อย สากลโลกของพระยาแมลงปอ ก็คือเขตแดนอันน้อยมีอากาศอบอุ่นด้วยแสงแดดอันเป็นสีทอง เป็นแดนที่พระยาแมลงปอพะวงหลงตัวด้วยความหยิ่ง และนับจำนวนกระพือปีกอันระยับแสงในระยะวันหนึ่ง เท่ากับเป็นปีหนึ่งของมนุษย์ แต่จะรู้ก็หาไม่ว่า เมื่อฤดูเปลี่ยนเวียนหมุนไป พอถึงฤดูหนาว พระยาแมลงปอและพวกของตนก็จะต้องถึงแก่ความตายไปก่อนเวลาอันควร

เพราะด้วย อำนาจ แห่งน้ำเหมย คือ น้ำค้าง แข็ง กระทำให้ความรุ่งเรือง มิสง่าผ่าเผย ของตนจาง แสงกลายเย็นผงชุลีไป อันชีวิตของแมลงปอมี ระยะเวลายาวนานเท่าใด ก็เปรียบได้กับอายุขัย แห่งชีวิตมนษย์ เมื่อเทียบกับอายขัย แห่งจิต ของเทวดา โลกสามารถให้เห็นบรรดามหานคร ที่มิสง่านับไม่ถ้วน ซึ่งต้องล่มจมไปแล้ว ในสมัยลึกดำบรรพ์ มีมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง ทรงปราบชนะได้ทั้งโลก และทั้งอกสภูมิที่แวดล้อมอยู่ ทรงมัวเมาฮึกเหิมด้วยเดชานุภาพ ถึงกับขึ้นไปทำสงครามถึงเมืองสวรรค์ เทวราช ทงสจาตุมหาราชกตองออนนอม แตกระนนยง ทรงผันจักรแห่งราชอาณาเขตต่อขึ้นไปอีก จน ได้รวมเทพอาศน์กับท้าวสักกะเทพบดี เพียง เท่านั้นยังไม่พอ ยังพยายามจะกำจัดท้าวสักกะ ผู้เย็นใหญ่ให้พ้นไปเสียจากเทพอาศน์ แต่บุญ

บารมีของมหากษัตริย์องค์นั้นหมดและอันตรธานไป ท้าวเธอก็ต้องตกจากสวรรค์และถึงแก่พระชนม์ชีพ ท้าวพระยามหากษัตริย์องค์นี้มีชนม์ชีพถ้านับดังที่มนุษย์นับอยู่ในเวลานี้ ก็ได้จำนวนถึง ๓๖ ล้านปี แม้เมื่อว่าถึงมนุษย์ในโลกนี้ ก็ยังไม่มีใครรู้เรื่องของท้าวพระยาองค์นี้ เพราะท้าวมันอาตร คือท้าวพระยาพระองค์นี้ มีพระชนม์ชีพถ้าจะเทียบกับอายุเวลาของแมลงปอตามที่พระองค์และคนอื่น ๆ ในระยอบแห่งโลกของเรานี้คิดเห็น ก็มีระยะเวลานานเท่า ๆ กันฉะนั้น.”

พระยาจักรพรรดิ — “ความไพศาลของกาลเวลานี้เหลือที่จะอนุมานคิดเห็นได้ ข้าพเจ้าหลงผิดไปถนัดทีเดียว.”

ซันไฉ่ — “หลงผิด ความจริงก็เป็นเช่นนั้น ไม่ว่ากัลปไหนทุกกัลป ย่อมมีคนที่หลงผิด

ผู้ซึ่งได้บำเพ็ญบุญบารมีได้บ้างแล้ว ก็ไปเกิดในตระกูลมหาศาลมีความมั่งคั่งและอำนาจ แต่แล้วถูกความเอ้อเพ้อเห่อเหิมที่เรียกว่าชื่อเสียงและเกียรติคุณเข้าครอบงำ ทำให้เดินออกนอกทางใหญ่ ไปสู่ทางเล็กแห่งความโลภและความดุร้ายซึ่งเป็นทางแยก อันจะไม่ได้รับผลดีแต่อย่างไร นอกจากได้รับแต่ความเศร้าโศกและความทุกข์ยาก เป็นกรรมสนองกรรม คือความเกลียดชัง และความพยาบาทของเวรจากผู้ที่ตนเคยทำแก่เขาไว้ และก็น่าอนาถ ผู้ซึ่งเคยถูกเบียดเบียนด้วยความอยุติธรรมจนต้านชินต่อความดุร้ายนั้น ครั้นเมื่อกลับเป็นผู้มีอำนาจ กลายเป็นผู้มีใจดุร้ายไร้ยุติธรรม เบียดเบียนคนอื่นเหมือนดังตนเคยถูกคนอื่นเบียดเบียนมาแล้วทั้งนักเพราะด้วยโมหะเข้าครอบงำ แล้วในลำดับเวลาต่อไป ผู้นั้นก็ได้รับกรรมตามสนอง โลก

ก็หมุนเวียนเปลี่ยนเรื่อยไปเช่นอย่างนี้ ความเกลียดชังก่อให้เกิดมีความเกลียดชัง ความผิดต่อความผิด จะนำไปสู่ที่ไหนก็ไม่รู้ ไม่มีที่ไปให้ถึงที่สุดทางได้ เพราะสังสารโลกทั้งหมดนี้เป็นเหมือนกลุ่มด้าย ซึ่งพันกันยุ่ง การกระทำหรือกรรมของมนุษย์ย่อมผ่านและเกี่ยวพันกันยุ่งจนกว่า พระพุทธเจ้าผู้มีแสงประภา จะมาทรงบอกทางให้เราไปสู่สิ่งที่อยู่เหนือขึ้นไป และทรงกระทำให้สากลจักรวาลอันหาเขตไม่นี้ กลายเป็นแดนอาณาจักรแห่งธรรม.”

พระเจ้าเมียวจวง — “ท่านอาจารย์ผู้เป็นที่เคารพ คำของท่านอาจารย์เป็นที่ควรยินดีพึงรับเอาไว้ เปรียบเหมือนน้ำค้างในเวลากลางคืนอันสดชื่นประพรมอยู่บนดอกไม้ที่หรุบเหี่ยวฉะนั้น แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่รุมเร้าอยู่ในความคิดของข้าพเจ้าไม่รู้หาย แม้คติแห่งลัทธิความเชื่อที่

ประจำแก่มนุษย์จะดีมิธรรมอย่างไรก็ตามที เมื่อ
ว่าถึงในสิ่งน่า สพึงกลัวอันดำมืด แห่งแดน ที่เย็น
เฉียบหาเขตสุดไม่ได้ คติแห่งลัทธิที่กล่าวมา
ข้างต้น ก็ต้องแข็งตัวและตายไป เพราะคติ
เหล่านี้ เป็นแต่สิ่งที่ผลิตขึ้น เพื่อความต้องการ
ของมนุษย์ ตราบเท่าที่เป็นเครื่องรับใช้ในเรา
ได้สมความมุ่งหมาย ก็เรียกสิ่งนั้นว่าดี แต่ใน
ท่ามกลางแห่งแดนอันมืดและลึกลับอยู่โน้น สิ่ง
เหล่านี้จะมีประโยชน์อันใด ยิ่งไปกว่าเสียงหึ่ง
แห่งปีกของ แมลงที่ขยับ ในท่ามกลาง แห่งวันอัน
สว่างในฤดูร้อน ความคิดเรื่องนี้ มันทำให้
หวาดสะดุ้งบ่วนอยู่ในใจของข้าพเจ้าอีดอัดเหมือน
กับเป็นผีอำ คือความหวาดสะดุ้งกลัวถึงความ
สูญความว่างเปล่าอันหาเขตสุดไม่ได้ หรือความ
มืดมิดไม่มีเขตสุดนี้เอง.”

ซันไฉ่ — “มหาราช นี่ก็อีก ที่พระธรรมของ

พุทธองค์เย็นผลใช้กันได้ อันความ คิดหลาย ความคิดย่อมเกิดจากความคิดเดียว นั้นฉันใด ธรรมอันประจำสากลจักรวาลก็มีแต่หนึ่ง ซึ่งเย็นย่อเกิดแห่ง พระพุทธเจ้าเย็น หลาย พระองค์ ก็ฉันนั้น ความกลัวแห่งความสูญความว่างเปล่าของพระองค์ (หลักพรหมในเวทานต์) เย็นแต่มายา หาก อินทรีย์ ความ รู้สึก ของ พระองค์ เปลี่ยนไป อะไรในบัดนี้ซึ่ง ทรงรู้สึก ว่ามืดมิด เหมือน กลางคืนไม่มีที่สุด ก็อาจกลับเห็นเย็นมหาสมุทรแห่งความ สว่างรุ่งเรือง ขึ้นก็ได้ ใน 'ข้อไขแห่งความ เย็น อนันตะ' เหล่า ภิกษุผู้ ได้รับ ฤทธิ์อำนาจ จาก องค์ พระพุทธเจ้า ให้ อยู่ นอก เขตพันแดนแห่งกาละและอวกาศ ย่อมเห็นแจ้งซึ่งสากลจักรวาล อันกอปรด้วยโลกน้อยใหญ่นับไม่ถ้วน เห็นโลกอื่นอันอยู่พ้นอากาศอันแคบนี้ และตลอดทุกโลกเหล่านั้นไป พระพุทธเจ้าก็ได้พยายามเพื่อ

นำและตรัสเทศนาสั่งสอนให้สัตวนิกร ทั้งหมดในโลก เปลื่องสากลจักรวาลแห่งอวิชชา ให้กลายเป็นแดนอันรู้แจ้งและไม่ตายค้อแดน พระนิรวาณ ดูก่อน มหาราช พระองค์จงทรงสละความหวาดกลัว จากสมองซึ่งเจ็บป่วยเป็นโรค แล้วทรงดำเนิน ตาม วิถีทางของ พระองค์ เพราะผู้เป็นสาวกพระพุทธเจ้าจักต้อง เอาชนะโลกนี้ และแดนแห่งความตายให้จงได้."

พระเจ้าเมียวจวง – "ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างแท้จริงแล้ว ว่าได้รับความปลดเปลื้อง จากความวิตกกลัว อันพึงชัง ไปหมดแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนมีอะไรกระตันเตือนบังคับให้ออกไปแสวงหาโลกใหม่ แต่มีอยู่สิ่งหนึ่งซึ่งข้าพเจ้ายังยกพร่องอยู่ และดูจะเป็นของธรรมดาและสำคัญยิ่งแก่ข้าพเจ้าในวิถีดำเนินชีวิตอย่างเก่าของข้าพเจ้าด้วย สิ่งนั้นคือความรู้สึกเศร้าสลดต่อบรรดา

ความชั่วร้าย อันเกิดจากภัยแห่งสงครามสืบมา
จากการปราบปรามของข้าพเจ้า นั่นแหละที่ยัง
ขาดอยู่."

ซันไฉ่ — "มหาราช ทรงจินตนาการ
ทบทวนดูถึงความทุกข์ยากของผู้อื่นเถิด เมื่อ
กองทัพน้ำของพระองค์ส่งความตายลงไปจากฟ้า
มีผู้ซึ่งมีความสุขได้รับทุกข์ถึงแก่ความตายไป
เป็นจำนวนสักเท่าไร ความหวังสุขที่ต้องกลับ
เป็นความเสียใจมีมากสักเพียงไร แผนการ
เพื่อ ความสุข และ ความเจริญ ต้องคลาด เคลื่อน
เสียไปตลอดมีอะไรบ้างและเท่าไร อุตสาหกรรม
และความอุดมสมบูรณ์เป็นความสุขสงบ กลับ
เป็นความพินาศแห่งถ่านเถ้า ความอดหยาก
และความมีโรคภัยไข้เจ็บ และผู้ที่ยังมีชีวิตรอด
เหลืออยู่ ก็ต้องผเชิญต่อความหมดหวังในชีวิต
มีแต่ความขมดิ่งลงไป เหล่านี้มีเหตุมาจากไหน

ก็มาจากเหตุเพื่อพระยาจักรพรรดิเมียวจวงได้มี
พระเกียรติอันยิ่งใหญ่ และได้ทรงสร้างเป็นมหา
อาณาจักร ซึ่งจะถาวรคงอยู่ได้อย่างมากลางที่
ก็เพียงสามชั่วอายคนเท่านั้น แล้วก็จะถึงความ
สิ้นสุดเป็นอวสาน ขอได้ทรงบำเพ็ญความเป็น
อนันตะ ๔ ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา
และ อุเบกขา แล้วพระองค์จะทรงรู้สึกเศร้าสลด
ในความทุกข์ของโลก และจงทรงเพิกเฉยเสีย
ไม่ได้ จนกว่าจะได้ทรงช่วยและไม่ทำภัยอันตราย
เพื่อนร่วมโลก."

พระเจ้าเมียวจวง — "ข้าพเจ้ารับจะปฏิบัติ
ตามที่ว่านี้ ขอบรรดาพระพุทธเจ้าทั้งหมดใน
สิบทิศ จงทรงเป็นสักขีพยานในพรตสมาทาน
ของข้าพเจ้าด้วยเถิด ส่วนท่านผู้เป็นอาจารย์ใหญ่
และเป็นพุทธเจ้าซึ่งยังทรงชีวิตอยู่ ขอได้รับ
ข้าพเจ้าไว้เป็นศิษย์ที่แท้จริงของท่านด้วยตลอด

กาล เพราะข้าพเจ้าตั้งใจเด็ดเดี่ยวแล้ว เมื่อ
ได้ชดใช้โทษที่ทำแก่ผู้อื่นไว้ เมื่อสามารถจะ
ชดใช้ได้แล้วข้าพเจ้าก็จะทำ และจะกระทำบุญ
ยาตราไปสู่เกาะอันศักดิ์สิทธิ์ แห่งทะเลตะวันออก
เพราะมีอะไรดึงดูดให้ไปยังที่นั้น มีอำนาจอะไร
ก็ไม่ทราบลางประการมากระตุ้นให้ข้าพเจ้าละวิถี
แห่งชีวิตอย่างแต่ก่อนเสีย ข้าพเจ้าเบื่อเหมือน
ตัวดักแด้อยู่ในรังอันเย็นที่คุมขังมิดต่อ ต้องการ
แต่จะให้ปีกงอกเสียโดยเร็ว เพื่อออกไปภายนอก
สู่อากาศที่สว่างด้วยแสงแดด พ้นแล้วจากเครื่อง
พันธนาการ.”

ซันไฉ่ — “มหาราช ขอได้ทรงรักษาข้อ
สมาทานของพระองค์นี้ไว้ให้มั่นคง และมีความ
แข็งเหมือนกับเพชรเถิด.”

พระเจ้าเมี่ยวจวง — “ท่านผู้ลึกลับ ท่านนั้น

มาจากไหน ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีอะไรลับลี้เมื่อมาอยู่เฉพาะหน้าท่าน."

ซันไฉ่ – "อาตมาเป็นผู้หนึ่งของบรรดาอาจารย์แห่งแคนตะวันตก เป็นสาวกผู้ภักดีในพระโพธิสัตว์แห่งความเมตตากรุณา."

ทันใดนั้นพลันชั่วเวลาผู้มีกำลังเหยียดแขนออกแล้วงอกลับ ร่างของซันไฉ่ก็หายวับไปจากอาณาจักรซิงหลิน และไปปรากฏในเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ ถวายอภิวาทแทบองค์พระชิดาเมี่ยวซัน กราบทูลถึงเรื่องราวที่ได้ไปกระทำเป็นผลสำเร็จมาว่า "ข้าแต่พระโพธิสัตว์ผู้ทรงพระทยาธิคุณ บัดนี้พระเจ้าเมี่ยวจวงหายประชวรพระโรคแล้ว เพราะด้วยสิ่งพลีอันหาที่เปรียบมิได้ที่โปรดประทานไปรักษา พระเจ้าเมี่ยวจวงได้เสด็จขึ้นจากเหวลึกแห่งนิริยโลกได้แล้ว มิพระยาทสถิตมั่นอยู่บนหนทางแห่งองค์แปดแล้ว

แต่ดวงหทัยของข้าพระองค์มีความรู้สึกประดุจว่า มีลูกศรดำแห่งความตายเข้าไปเสียบในสมองของข้าพระองค์ ดูเหมือนหนึ่งถูกทายไหม้ด้วยเหล็กแดง เมื่อมาได้เห็นพระทิพยาจารย์แห่งข้าพระองค์ต้องเสียพระเนตรและพระกรไป ราวกับไม้งามในป่าต้องล้มลงหรือสระซึ่งปราศจากบัวฉะนั้น.”

พระอิดาเมียวซันตรัสตอบด้วยพระเสียงอันนุ่มนวลและบันเทิงพระหทัย ประดุจฝนตกที่เชยมาบนพื้นดินที่ร้อนแรงและแห้งผากว่า

“ดูกร ศิษย์ผู้ภักดี ข้อนี้ท่านไม่พึงจะวิตกกรรมดีในที่สุดย่อมมีชัยชนะ และจงรู้เถิดว่าพระโพธิสัตว์ทั้งหลายเมื่อทรงบำเพ็ญการบริจาคย่อมไม่รู้สึกเสียใจ มิก็แต่ยิ่งมีความบันเทิงซาบซ่านไปทั่วสรรพางค์กาย ทรงรู้สึกอบอุ่นอยู่ใน

ความเมตตากรุณา และเมื่อมองไปในช่องวิถีอันไกล ก็เปรียบเหมือนดวงดาวสกาวแสงบริสุทธิ์ผุดผ่องแห่งความมีชัยชนะเป็นที่สุด ฉะนั้น.”

ยอนกลาวถึงพระเจาเมยวขวง พระองคทรงประกาศเป็นพระราชบัญชาว่า บรรดาแก้วแหวนเงินทองของมีค่า ซึ่งเป็นผลได้มาจากการสงครามนับไม่ถ้วนครั้ง ให้นำเอาไปช่วยเหลือปลดเปลื้องและบรรเทาผู้ไดทุกข์ ส่วนประเทศชาติต่างๆ ที่ทรงปราชชนะ แทนที่จะตกเป็นทาสเชลย ก็ให้กลับคืนสานติภาพ และไมตรีเพราะความสัมพันธไมตรีที่แท้จริงของมนุษย์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล ไม่ใช่อยู่ที่ความหยิ่งอันรุนแรงของฝ่ายที่ชนะ ซึ่งมีอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่งคือผู้แพ้ ซึ่งสวมหน้ากากแห่งความนอบน้อมประจบประแจง แต่ซ่อนความเกลียดชังอันขม

ชินไว้ภายใน นี่เป็นพระวาจาที่พระเจ้าเมียวจวง ทรงกล่าว และทรงเปลี่ยนพระทัยจากความรักในศึกสงคราม และความดุร้ายทารุณ มาเป็นความเกลียดชังในสิ่งเหล่านั้น.

พระองค์ทรงพยายามชะมักเขม้นเปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี เย็นเวลาล่วงมาได้ถึงสามปี จนอาณาประชาราษฎร์ตลอดไปในราชอาณาจักร์กล่าวกันว่า “แท้จริง เสือร้ายเปลี่ยนใจกลายมาเป็นหงส์ ขอถวายอภิวาทนับล้านแก่พระองค์แห่งพระพุทธเจ้า เพราะในกาลบัดนี้ ประชาชนมิหวังจะอยู่ได้ด้วยดีมีแต่ศานติสุข สามารถปลุกความรักและอำนวยชีวิตให้มีแก่ลูกหลานโดยมิพักต้องหวั่นวิตกว่าเลือดเนื้อเชื้อไขของตนจะต้องตายด้วยความทุกข์ทรมาน ถูกสังหารผลาญชีวิตไปในสงครามไม่เหลือหลอ.”

ครั้นเวลาล่วงมาได้สามปีปลาย พระยา

จักรพรรดิก็มีพระราชโองการสั่งให้ประชุมบรรดาเสนามาตย์และข้าราชการทั้งปวง ในท้องพระโรงอันไพศาลและงดงามอีกครั้งหนึ่ง ก็แววาวพราวแสงไปด้วยเครื่องพัสตราภรณ์และแก้วมณี อันมีประดับอยู่ในบรรดาหมู่ข้าเฝ้า ครั้นแล้วพระเจ้าเมียวจวง เสด็จขึ้นประทับเหนือราชอาศน์มณี มีพระราชดำรัสว่า

"ดูกร พระวงศานุวงศ์และเสนามาตย์ข้าราชการทั้งหลายแห่งอาณาจักรซิงหลิน เรามีความเบื่อหน่ายต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างแต่ก่อนของเรา ในสามปีที่ล่วงมานี้ เราได้พยายามจะกำจัดสิ่งร้ายที่เราได้กระทำไปด้วยการสงครามอันทารุณให้หมดสิ้นไปเสียทั้งหมด และบัดนี้เราจะขอสละจากราชสมบัติ และมอบไว้แก่ผู้ที่จะสืบต่อ ให้ดำเนินนโยบายการปกครองของเราเป็นอย่างใหม่ กล่าวคือ ความมีไมตรีเป็น

มิตรภาพ ไม่ใช่ความเกลียดชังเป็นศัตรูกัน ความสงบเย็นศานติ ไม่ใช่ความแตกร้าวเป็นศึกสงคราม ซึ่งมีชัยชนะอย่างปราศจากถาวรนำมาแต่ความเดือดร้อนโสกาดูร เราขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่รับราชการในตัวเราด้วยความจงรักภักดี และขอลาท่านทั้งหลายไป เพราะด้วยมีความตั้งใจจะออกจากแดนแห่งราชอาณาจักรไปสู่ยังกลางมหาสมุทร เพื่อแสวงหาเกาะอันศักดิ์สิทธิ์แห่งทะเลตะวันออก เพราะความปรารถนาและวิถีแห่งชีวิตเก่าของเรากำลังเสื่อมเหมือนไฟที่กำลังจะมอดดับไป และในเวลาอีกเล็กน้อยก็จะเป็นความหยุดพัก ใครอยากจะไปกับเราด้วย เราอนุญาตให้ตามไปได้ แล้วแต่ใจสมัคร ลูกสาวของเรา คือ เมี่ยวเชง และเมี่ยวหยิน ซึ่งบัดนี้เราอนุญาตให้พ้นโทษแล้ว และพระนางโปยามเหสีของเราจะติดตามไป

ด้วยในการเดินทางครั้งนี้ ตลอดทั้งสหายที่รัก
ทั้งหลายซึ่งปรารถนาจะเดินทางไปกับเรา ส่วน
ผู้ที่ยังคงอยู่ เราขอลาท่าน" และในโอกาสที่
กล่าวนี้ ได้มีผู้เต็มใจติดตามเสด็จไปด้วยเป็น
จำนวนมาก.

— ๕ —

สู่เกาะอัศกัดสิทธิ์

มหาสมุทรดูเหมือนหนึ่งว่าเป็นทางที่เลื่อม
พรายไปด้วยแสงไฟและแสงทองที่ละลายแล่น
ยาวยืดไปสู่แดนสีฟ้าอันหาเขตสุดมิได้ ใน
ขณะที่พระเจ้าเมียวจวงพร้อมด้วยพระมเหสี
พระธิดาเมียวเชงและเมียวหยินและเหล่าข้าเฝ้าผู้
ภักดิ์ได้สมาทานเบ็ญจศีลแล้วเสด็จลงนาวาพา
พระองค์ออกเดินทาง ทรงสละแล้วซึ่งราชอำนาจ
และราชอาณาจักรซึ่งเปรียบด้วยเสื้อผ้าพัสตรา-
ภรณ์ที่เก่าคร่ำคร่าแล้ว พ้นจากเครื่องพันธนา-
การแห่งความปรารถนาและความโลภอันพึงชัง
ไปได้แล้ว พระยาจักรพรรดิ์ทรงมีพระหฤทัย

ผ่องแผ้ว ยกพระหัตถ์แล้วตรัสด้วยความยินดี
โสมนัสว่า “ข้าพเจ้าขออภิวาทนอบน้อมแด่
บรรดาพระพุทธเจ้าแห่งโกฏิโลก และอีกทั้งเทพ
และนาคทั้งหลายในห้วงทะเลลึก เวลาอันอับเฉา
ในชีวิตบนราชบัลลังก์หมดไปแล้ว ความท่วม
ท้นด้วยคำประจบเยินยอและสอพลอ ความชู่ชู่
สง่างาม ความปราศจากซึ่งจิตใจ เกียรติยศ
และสงครามเหล่านี้ ก็เปรียบเหมือนสงสารจักร
คือกงเกวียนแห่งความเกิดใหม่อันไม่มีที่สิ้นสุด
ซึ่งเรารู้สึกเหนื่อยเต็มที ด้วยเหตุนี้ดวงหทัยของ
เราจึงเกิดเจ็บป่วย และชีวิตก็เย็นเหมือนสิ่งอัน
น่าเบื่อหน่าย ตกอยู่ในอำนาจพยาธิความเจ็บ
ป่วยเข้าสู่ปากเหวแห่งอบายภูมิ เราก็รู้สึกอยาก
จะประสบความตาย แต่ก็หวั่นกลัวที่จะตายไป
นั้นมากกว่า.

“มาบัดนี้ด้วยพระกรุณาธิคุณแห่งพระพุทธ

เจ้า เราได้หายจากพยาธิภัยนั้น ได้สละทิ้งชีวิต
เก่าและคร่ำคร่ามาแล้ว พระสุริยเทพเสด็จประ-
เวศออกจากเมฆอันดำมืด เข้าสู่แดนอากาศอัน
ปลอดโปร่งด้วยความมีชัยชนะฉันใด ก็เหมือน
เราได้ลงเภตรามาสู่ทะเลลึกมีดวงหทัยซาบซ่าน
ด้วยยินดี เพื่อแสวงหาแดนอีกโลกหนึ่ง ฉัน
ก็ฉันนั้น ข้าแต่เทพจากเบื้องบน และนาคจาก
ห้วงคูหาหินและทะเลลึก ได้โปรดบันดาลให้ลม
พัดมาแต่อ่อน ๆ พาข้าพเจ้าเดินทางไปในกระแส
แห่งสมุทรด้วยดีด้วยเถิด.”

พระยาจักรพรรดิทรงเบิกบานยินดีด้วยประ-
การฉะนี้ และบรรดาผู้ซึ่งโดยเสด็จพระองค์มา
นับตั้งแต่เวลาออกจากกรุงซิงหลินแล้ว ก็ไม่
เห็นสิ่งไรอยู่รอบด้าน นอกจากท้องทะเลอันกว้าง
ใหญ่ไพศาล ซึ่งมีคลื่นเย็นแสงเลื่อมพรายคล้าย
พวงมาลาแห่งเปลวไฟ แต่ครั้นเมื่อเดินทางห่าง

มาไกลจากนครแห่งซิงหลิน และด้วยอกุศล
กรรมของพระยาจักรพรรดิ์ ขณะนั้นเกิดมีเมฆ
มืดมหึมาปกคลุมไปทั่วฟ้า พันมหาสมุทรก็ดูดำ
และนิ่งสงบก่อนจะเกิดมีพายุใหญ่ เพราะฉะนั้น
ใครๆ ที่ในเรือต่างก็ตระหนกตกใจ เสียงลม
ครวญครางดูดังเสียงปริเทวนาแห่งฝูงผีในเปรต-
โลก แล้วก็เกิดคลื่นใหญ่แต่ละลูกโตเท่าภูเขา
มียอดแตกกระจายเห็นขาวราวกับห่าฝนแห่งหิมะ
ตกลงมาปกคลุมโลก ในขณะที่นาวาแล่นตุหรัด
ตุเหร่ไร้ที่พึ่ง ถูกลมพัดตะบึงพาออกนอกทางที่
จะไปไกลจากเกาะอันศักดิสิทธิ์ เรือต้องลอย
ตหรัดตเหร่ไปเช่นนี้ได้หลายวัน เหมือนดังใบไม้
ที่เหี่ยวถูกลมในฤดูสารทพัดหายไป และมีก้อน
น้ำแข็งใหญ่น้อยลอยมาอยู่รอบๆข้าง ดูดังเป็น
วิมานสีขาวของเทพแห่งมฤตยู ครั้นแล้วเรือก็
ลอยพลัดเข้ามาสู่เกาะเปล่าเปลี่ยวเกาะหนึ่ง ดู

ถมึงทึงน่าสพึงกลัว มิลมพายุพัดมาอยู่เสมอมิ
ได้ขาด ตามชะง่อนผาน่าเศร้าใจบนเกาะนั้นมี
หิมะปกคลุม กลางเกาะมีเขาใหญ่ห่อหุ้มด้วย
หิมะอันเย็นเยือก แต่ยอดนั้นแดงฉานด้วยเปลว
ไฟ เย็นสถานที่ความร้อนและความเย็นมาบรรจบ
พบกันในเกาะนี้ กระทำให้เห็นเย็นแดนที่น่ากลัว
และเหี่ยวแห้งใจ บนเกาะนี้ที่คนในเรือผู้ไร้ความ
สุขพากันขึ้นไปเพื่อหลบภัยในทะเล ต่างคน
ทอดอาลัยในชีวิตที่อนาถไร้โชค ได้แต่สาหร่าย
ทะเลอันปราศจากรสชาติ ซึ่งมีอยู่ตามแง่หินกิน
เย็นอาหารพอประทังความหิวโหย และยังถูกน้ำ
ทะเลอันเค็ม และเย็นเฉียบซัดสาดจนเยียกโชก
ช้า ๆ นาน ๆ ยอดเขาก็มีเปลวไฟพลุ่งขึ้นมาแดง
ฉาน ดูประหนึ่งว่าสำแดงความพิโรธของเทพเจ้า
ให้ปรากฏเห็น และในท่ามกลางเสียงซึ่งดังเย็น
น่าสลัน เปลวไฟที่พลุ่งขึ้นมาก็แตกกระจายเย็น

ฝนไฟ ตกร่วงลงไปในหุบเขาซึ่งเย็นแข็ง แสง
ไฟแดงจับท้องฟ้าทิมดมัว จะเห็นดวงดาวแม้แต่
ดวงเดียวก็หาไม่ ยิ่งเพิ่มให้คนเหล่านั้นมีความ
ทุกข์และความสะดุ้งกลัว นึกว่าตนในบัดนั้นคง
ไม่มีชีวิตรอดไปได้ ด้วยความกลัวต่อมรณภัย
คือฝนไฟ คนเหล่านั้นจึงหนีภัยเข้าไปอาศัยอยู่ใน
ถ้ำใหญ่เหลือประมาณ ดูดังว่าจะทะลุเข้าไปใต้
แผ่นดินลึกถึงกันยัง คนเหล่านั้นจึงจุดคบไฟส่อง
ทางเดินลึกเข้าไปในที่ซึ่งมืดต่อ แต่ยังเย็นที
ค้ำชูน้ำใจที่หนีพ้นมาได้จาก ความ คุกคาม ของ
โลกธาตุซึ่งกำลัง เย็นบ้าคลั่ง เพราะตัวเกาะทั้ง
หมดมีอาการเคลื่อนขนลงเหมือนท้องทะเลเพราะ
เกิดแผ่นดินไหว ครั้นเมื่อเดินลึกเข้าไป พ้นถ้ำก็
สั้นระรัวเหมือนจะถูกใครทำอันตรายกำลังจะตาย
ไป ขณะนั้น มีหิน ก้อนใหญ่ ตกลงมายังปิดปาก
ถ้ำกระทำให้หมดทางที่จะกลับออกไปได้ พระยา

จักรพรรดิและราชบริพารต่างตระหนกตกใจกลัว เสียวสะท้านไปทั่วกาย เมื่อรู้ว่าตนต้องมาถูกบิศาจร้ายแรงแห่งไฟและน้ำนำตัวมาคุมขังไว้ยังกลางใจโลก ได้เดินเพ่นพ่านไปในตามหลืบถ้ำอันมืด คบไฟที่อาศัยส่องดูทางมีแสงหลัว ๆ ส่องสว่าง ให้เห็นได้แต่มัว ๆ ในชั่วเย็นวงกลมพนออกไป ดูดังเย็นยักษ์บิศาจหรือสัตว์ร้ายหมอบตักคอยจับตัวเอาไปเย็นภักษาหาร เห็นดำมืดถมึงทึงน่ากลัวยิ่งนัก ไม่รู้ว่าอันตรายจากความตายที่ซ่อนอยู่มองไม่เห็นตัว จะมาถึงเมื่อไร แล้วมีอากาศร้อนวูบวาบส่งขึ้นมาจากเหวลึกที่ในถ้ำ มาสัมผัสตัวร้อนเผาผิวเนื้อ ทุกซอกทุกหลืบถ้ำซึ่งมีอยู่อย่างสลับซับซ้อน ก็มีเสียงโฮกฮากครวญครางอึกทึกกึกก้อง ดูดังว่าเย็นเสียงร้องของบิศาจที่กู่ก้องด้วยดีใจที่คนเหล่านั้นต้องไปติดขังอยู่ในคูหา.

พระยาจักรพรรดิและราชบริพารเสด็จและเดิน
เรื่อยไปไม่หยุดยั้ง เพื่อทรงหาทางเสด็จหนีออก
จากภัยอันน่าสพึงกลัว แต่จะทรงพบทางออกไป
สู่อากาศข้างนอกก็หาไม่ แม้อากาศข้างนอกจะ
อบมวมแต่หมะ ถ้าเทียบกับทนกคอสวรรค์ ยิ่ง
เสด็จต่อไปก็ยิ่งลงลึกและยิ่งร้อน ทรงผ่านบ่อ
ใหญ่มีน้ำเดือดเย็นควันขึ้นพลุ่ง ๆ อยู่หลายแห่ง
แสดงว่าใต้บ่อนั้นคงมีไฟ และดูประหนึ่งว่าเย็น
กรรมบันดาลให้ไปสู่ความตาย ที่เห็นเย็นดวง
ดาวแสงแดงริบหรี่ แวม ๆ มา แต่ไกล จากความ
มืด กระทำให้คนเหล่านั้นเดินตามแสงนั้นไป
แม้ขณะนั้นความร้อนและอากาศที่สูดเข้าไปเย็น
พิษทวีขึ้นทุกทีก็ไม่มีหยุดยั้ง จนรู้สึกเหน็บชาและ
วิงเวียน ครั้นแล้วคนเหล่านั้นก็ประหลาดใจที่มา
พบบ่อใหญ่ล้วนเย็นไฟ จากน้ำไฟที่ในบ่อซึ่ง
เหมือนหนึ่งว่ามาจากกันยิ่งลึกในนรก มีควันพิษ

พลุ่งๆขึ้นมา เพดานและผนังคูหาซึ่งถูกความร้อนเข้าครอบงำ ดูเหมือนกำลังจะเลือนเข้าหากันเพื่อต้อนคนเหล่านั้นให้หนีต่อและลึกลงไปเพื่อสู่ความตายด้วยไฟอันร้ายแรง.

ครั้นแล้วพระเจ้าเมียวจงกทรงทอดอาลัยเปรียบเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่ต้องอสนีบาต ทรุดพระองค์ลงทรงร่ำปริเทวนาว่า "เคราะห์กรรมของเราโดยแท้ อะไรที่จูงใจให้เดินทางมาครั้งนี้ อนิจจา เกียรติศักดิ์ เกียรติคุณของเราที่สูญไป. เมื่ออยู่ในซิงหลิน เราราวกับเป็นเทวดา ปราสาทอันสง่าผ่าเผยของเรา มียอดประดับด้วยมณีรัตน์ ๗ ประการ ทุกแห่งทิศเพรียบพร้อมไปด้วยความงามมีสิริลักษณ์สมบูรณ์ ในครรภมนเทียรทองของเราทุกเช้า ก็อวลหวนหอมไปด้วยกลิ่นอันสดชื่น เสียงที่มาจากพิณต่างร้อยเครื่อง ดีดกล่อมประสานเสียงแสนจะไพเราะ เหมือนดัง

เป็นเสียงคนตริมาแต่สวรรค์ แต่บัดนี้ได้พราก
จากเราเสียหมดแล้ว เรากำลังเข้ามาอยู่กลาง
ใจโลก ถูกดึงไปสู่ไฟแห่งนรก เหลวไหลไม่ได้
เรื่องในคำสัญญาของซันไฉ่ ในคำสั่งสอนของ
พุทธะที่ว่า กรรมดีย่อมเผล็ดผลแต่ความสุข ไม่
ได้ ไม่ได้ พยายามตามหาความดี และได้รับผล
ตอบแทนก็คือความทุกข์ภัยดังนี้ มีอันตรายอยู่
หนาแน่นตลอดทางเดินที่เรามีภักดี และบัดนี้ก็
จะถึงความตายอย่างอนาถ ถูกหลอกลวง.”

ฝ่าย พระมเหสี ทรงเห็น พระสวามี ทรงระทม
ทุกข ผกราบทูลเพื่อถนอมหลอเลี้ยงพระหฤทัยว่า
“ข้าแต่พระองค์ ขอได้ทรงระลึกถึงพระนามพระ
เกียรติคุณ ซึ่งเป็นกษัตริย์เชื้อชาติชาย อันวิถี
ทางแห่งความดี ไฉนจะทรงรู้สึกว่าจะมาหลอก
ลวงพระองค์เล่า กรรมเก่าที่เป็นอกุศลของ

พระองค์ดอกพระเจ้าข้า ที่ชักนำพระองค์มาถึงอย่างนี้.”

ครั้นแลว พระอิศาเมี่ยวเชงและเมี่ยวหยินซึ่งผูกใจเจ็บเกลียดชังต่อพระยาจักรพรรดิมานาน แต่อัดอั้นซ่อนเร้นไว้มานาน ก็พลันผุดให้ปรากฏออกมา กล่าวขริภายขึ้นว่า “ผู้ใจร้ายสมแล้วที่รับทุกข์ เปรียบเหมือนเสือร้ายไม่ไว้หน้าให้แต่ใคร แม้แต่เลือดเนื้อเชื้อไขของตนเองก็ยังไม่พ้นภัยความดุร้าย เมี่ยวซันซึ่งบัดนี้บูชาราวกับเป็นพระพุทธเจ้าที่ยังทรงชีวิตอยู่ ก็ถูกฆ่าตายด้วยฝีมือนายเพชฌฆาต และเราเล่าไม่มีความผิดร่วมสมรู้อะไรด้วยสักนิดเดียว ก็ถูกลงโทษร่วมกับความผิดของสามี ในคดีหาว่าเป็นกบฏทดโท่รห์ เราเกือบจะเอาชีวิตไว้ไม่ได้รอด ต้องถูกถอดออกจากฐานันดรศักดิ์ และถูกกัก

ถูกทรมานคุมขังตัวไว้ไม่ให้พ้นเดือดร้อนจนกว่าจะตายไป.”

ขณะที่ต่างฝ่ายต่อว่าตำหนิติเตียนกัน แสงไฟก็ดูแดงและร้อนแรง รัศมีดูอัดยิ่งขึ้น ใบหน้าของผู้ที่อยู่ในนั้นแต่ละคนดูแดงเข็นแสงเลือดยิ่งขึ้น ครั้นแล้วเขาเจนผู้มีความจงรักภักดีอยู่เสมอ และตามเสด็จมาด้วย พยายามจะให้คนเหล่านั้นบรรเทาซึ่งโมหะ ก็กล่าวเตือนสติขึ้นว่า “หยุดเถียงกันเสียเถิด สหายทั้งหลาย ประโยชน์อะไรจะมาวิวาทโต้เถียงกันที่ปากทางมฤตยู ถ้าเราจะต้องตายไป ก็ขอให้ตายด้วยกรรมดีมีไมตรีจิตต่อกัน ไม่ใช่ด้วยความพยาบาทมาดร้ายอันรุนแรง เราทั้งหมดแต่ละคนต้องมาตกอยู่ในสถานการณ์อย่างนี้ ก็เพราะกรรมที่ทำไว้. ข้าแต่พระราชาธิบดี ขอได้ทรงระลึกถึงความหยิ่งและความโลภที่ได้ทรงดำเนินมาแล้ว แม้จะ

เย็นวิถีทางซึ่งดูดิงามไปได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แต่ผลที่สุดก็จะต้องมีแต่ความทุกข์ระทมยิ่งขึ้น เพราะกรรมชั่วจะเห็นว่าเย็นดีก็เพราะมีผลสุกได้ช้า ถ้ามีผลสุกแล้วเมื่อใด ก็มีแต่ความลำเค็ญเย็นทุกข์แสนสาหัส ดูประหนึ่งว่าชดใช้แก่ระยะกาลเวลาที่เนิ่นนานช้ากว่าจะสุกเย็นผล.

"พระโพธิสัตว์เอาชนะได้ด้วยอาศัยอำนาจแห่งความกล้าหาญ ฝ่าความทุกข์ความเดือดร้อนแสนลำเค็ญ แม้ชีวิตก็ยอมเสียสละได้ ดังนี้มิใช่หรือ มหาราช หากพระองค์ทรงพ่ายแพ้และสิ้นพระชนม์ชีพณที่นี้ กรรมดีจะคงอยู่ ไม่หายไปไหน จะคงอยู่เหมือนดังเมล็ดพืชซึ่งเร้นอยู่ในดินอันดำมืด ไม่ช้าเมล็ดพืชนี้ก็จะงอกงามเย็นต้นไทรใหญ่ นี้ฉันใด พระองค์จะทรงมีชัยในพระชาติอีกชาติหนึ่งก็ฉันนั้น สหายทั้งหลาย จงสละความบาดหมางของท่านเสีย กอบ

ก่อต่อเนื่องกรรมสำหรับความสุขภายหน้าเถิด"
พระยาจักรพรรดิ์และพระราชธิดาได้ทรงสดับ
ต่างก็ได้ พระสติกลับพระทัย ประทานอโหสิกรรม
แก่กันด้วยประการฉะนี้ เพราะในที่อันอยู่เฉพาะ
หน้าแห่งความตายและความตระหนกตกใจกลัว
บันดาลให้ความเกลียดชังและความปรารถนา
ดีนรนผ่อแห้งจนไม่มีอะไรเหลือหลอ และต่าง
องค์ทรงทิ้งอวัชแห่งความหยิ่ง พระยาจักรพรรดิ์
ค่อยทรงแช่มชื่นขึ้นบ้าง และทรงรำพึงว่า "แท้
จริง วิถีแห่งกรรมนั้นลึกลับเหลือคิดเห็น เพราะ
เดิมมาเราก็เดินตามวิถีแห่งความหยิ่งและความ
ทารุณ กระทำความพินาศและความตายให้แก่
ฝูงคน แสงแดดแห่งโชคเย็นความเจริญก็ส่อง
มายังวิถีทางของเรา และเมื่อเราขึ้นอยู่บนราช
อากาศยานนาวา อันฉายแสงแปลบปลาบเย็นสี
ทองของเราผ่านไปในที่ใด และเมื่อได้ขอดทัศ-

นาการออกไป เห็นนครต้องพินาศทำลายไปด้วย เปลวแดง แห่งสงคราม มิควันพลุ่ง ๆ ขึ้นดั่งเมฆมืด คล้ายกับเขื่นควันธูปที่บูชาความยิ่งใหญ่ของเรา เราก็เปล่งวาจาออกมาว่า 'เราเขื่นเจ้าเขื่นใหญ่ในดิน ในทะเล และในอากาศ เราปกครอง แผ่นดิน ก็เหมือน กับ อำนาจแห่งสุริย-เทพบนท้องฟ้า รถศึกอากาศของเราฉายแสงราวกับเปลวจากแสงดาบของเทพประจำสงคราม เราหว่านกระจาย ความตายไปใน ประเทศต่าง ๆ หากผู้ใดต่อต้านเรา ไม่น้อมเคียรเคารพแก่เรา ผู้ปกครองโลกอันแท้จริง เราก็จะเปิดน้ำพุไฟออกเผาผลาญทำลาย เหมือนดังพายุใหญ่ที่เขย่าและพังโลก' แต่มาบัดนี้ เมื่อเราแสวงหาทางศานติสุขพร้อมสิ้นทั้งจิตใจ ก็ถูกอกุศลกรรมของเราเข้ามาโอบรัดดังวงแห่งไฟ และเราก็จะต้อง ตาย ไป โดย อาการ เขื่น คน อ่อนแอ อนาถา

เหมือนดังตัวแมลงเข้าสู่เปลวเพลิงฉะนั้น.”

เจาเจนรู้สึกสงสารพระยาจักรพรรดิ์ จึงพยายามกราบทูลประเล้าประโลมพระหทัยพระเจ้าเมียวจวง ด้วยถ้อยคำปานประหนึ่งว่าเย็นน้ำค้างหยาดลงมาบนแผ่นดินที่แห้งผาก ว่า

“ข้าแต่พระองค์ ขอได้โปรดทรงสดับ ขออย่าได้ทรงท้อพระทัย พระโพธิสัตว์เสด็จออกไปแสวงพระโพธิญาณ คือพระมหานิรวาณ แม้โลกจะถูกไฟเผาผลาญพินาศลง พระองค์ก็ยังเสด็จประทับอยู่บนวชิรบัลลังก์ใต้ต้นโพธิพฤกษ์ ไม่ทรงหวั่นสะเทือนจากการคุกคามอันน่าสพึงกลัวของพระยามาร และเหล่าบรวาร พระพุทธกัสสปเจ้าของเราก็มีดังที่ว่านี้ และจะเย็นเช่นเดียวกันแด่พระพุทธโคดมเจ้า และพระพุทธเมตไตรยเจ้า ซึ่งจะทรงเย็นผู้นำแห่งโลกในกาลต่อไป ขอพระองค์ทรงตั้งพระหฤทัยให้แข็งมั่นเหมือน

เพชรไว้ อย่าได้สะทกสะท้าน แม้จะอยู่ที่ปากขุมนรก เพราะบรรดาพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ย่อมแผ่พระมหาทยาธิคุณไปกระทั่งแม้ในแดนอเวจีขุมนรกลึกที่สุด เพราะเป็นพระปณิธาน แห่งพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์เหล่านั้น ว่าสากลโลกนั้น จะต้องได้เป็นแดนอันบริสุทธิ์และเป็นนครแห่งธรรม และพระพุทธเจ้าและโพธิสัตว์ทั้งหลายจะไม่ทรงหยุดพัก ในขณะที่มีบุคคลเหลืออยู่แม้ผู้เดียว ที่ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในดวงดาวอันไกลแสนไกล ทรงระลึกถึง พระนาม แห่งพระพุทธ ด้วยน้ำใจอันภักดิ์เถิด พระเจ้าข้า แม้จะจมดิ่งลงไปในนรก ก็อาจจะชักพันได้ไปสู่สวรรค์ แม้จะถูกทุ่มทิ้งลงไปในไฟก็ไม่ไหม้ แม้เวทล้อมอยู่ด้วยภูตผีปีศาจ แต่มันก็ทำอะไรแก่พระองค์ไม่ได้" ครั้นแล้ว พระเจ้าเมียวงก็มีพระทัยเหมือนดังแผ่นดิน ที่ตกอยู่

ในอำนาจน้ำค้างแข็งแห่งฤดูหนาวห่อหุ้มเอาไว้จนตายไป กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นเมื่อได้รับกลิ่นไออันชุ่มชื่นแห่งวสันตฤดู มิแต่จะผลิตระบัดใบพิชพรรณ์ให้เขียวชอุ่ม ให้มีความบันเทิงแจ่มใสด้วยบยผชาติ และเสียงแซ่ซ้องแห่งเหล่าปักษาชาติ นั้นฉันใด ดวงหฤทัยของพระยาจักรพรรดิซึ่งถูกโซ่แห่งอกุศลกรรมล่ามเอาไว้เย็นชานานทรงรู้สึกได้แสงเรืองๆ ใหม่ด้วยความหวังและความสุข ประดุจเย็นแสงสว่างจากดวงดาวอันไกลก็ฉันนั้น.

พระองค์ตรัสว่า “แท้จริง อกศลกรรมห่อหุ้มเราไว้ทั้งหมด ยึดยังดวงใจของเราเสียสิ้นจากความเรียกร้องอันอ่อนหวาน และภักดิ์เพื่อให้ประสบซึ่งความสุข เรากลับเอาทิฐิมานะอันแข็งแกร่งประดุจเพชรมากระสันรัดตัวเอง และมีความโลภเจตนาให้เผาผลาญประดุจด้วยไฟ

เพราะฉะนั้นฉับพลัน แผ่นผาอันใหญ่มหิมาในถ้ำ
คูหาที่มืดมัวจึงเข้ามาห่อหุ้มตัวเรา และคุก
คามเราเหมือนกับความตาย ซึ่งกำลังจะบีบรัด
ทำลายร่างกายเราให้หมดรูปลักษณะจนจำไม่ได
และในขณะเดียวกันนั้นที่ปลายเท้าของเราก็มีทะเล
สาบแห่งไฟ ลุกลามเราให้ถึงความอันตรายที่
ร้ายแรงเหมือนดังขุมลึกอเวจี แต่พระพุทธเจ้า
ทรงปรากฏพระองค์เป็นพระโพธิสัตว์ขุมทรัพย์
แห่งโลก (Bodhisattva Treasure of the Earth
ไม่ทราบว่าพระโพธิสัตว์องค์ไร) ทรงวชิรอัน
วาวแววในพระหัตถ์ ประหัตประหารพันฟาดประตู
นรก และด้วยดวงมณีทองแสงสว่างแจ่มยิ่งกว่า
ดวงดาวที่สุกสว่างยิ่งนัก พระองค์ย่อมฉายแสง
ประภาส่องไปถึง แม้ในแดนอันเป็นอนันตะอยู่
ด้วยความว่างเปล่าและความมืดอันลึกซึ่ง กระทำ
ให้เหล่าสัตว์ที่รับทุกข์ลิ้มตาขึ้นด้วย ความหวัง

และดำเนินไปตามวิถีทางที่ขึ้นสูง พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสไว้หรือว่า 'เมื่อเปลี่ยนใจในสรรพสัตว์แล้ว เราก็ทำให้สัตว์เหล่านั้นเข้าสู่วิถีอันเย็นอริยมรรค' ถ้าแม้เม็ดแห่งผงธุลีก็อาจบรรลุพุทธภูมิได้ ณ ที่ใด ที่นั้นก็มีหวังแก่ข้าพเจ้า" ตรัสแล้ว พระเจ้าเมียวจวงก็ถวายอภิวาทด้วยความสำนึกพระองค์ ทรงอธิษฐานพร้อมด้วยคนอื่น ๆ ว่า

"ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าแห่งสิบทิศ พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์เจ้าแห่งบรรดาอนันตโลก พระโพธิสัตว์และเทวดาอารักษ์ ขอให้ความทุกข์ของข้าพเจ้าทั้งหลายที่มาจากเหวลึกแห่งนรก ณ ที่นั้น จงขึ้นไปสู่พระผู้อันยิ่งใหญ่ด้วยพระกรุณาธิคุณ ขอให้ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รอดพ้นไปจากห้องมืดแห่งความตายที่นั้น และได้กลับไปเห็นสวรรค์อันพราวพร่างด้วยดวงดาว

ตารดาษ เพื่อจะได้เดินทางต่อไปยังเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ เถิด.”

ทันใดนั้น ท้าวสักกเทวราชพร้อมด้วยเทพนิกรบริวารของพระองค์ก็เสด็จลงมาช่วย เพดานหินแห่งคหาก็บันดาลแยกออก กระทำให้พระเจ้าเมียวขวง และทั้งราชบริวารได้ทอดพระเนตรห้วงเวหาแห่งสวรรค์ได้อีกครั้งหนึ่ง และได้เห็นองค์ท้าวสักกเทวราชผู้เย็นจอมเทพนักรบ ทรงเครื่องครบด้วยยุทธนาภรณ์ มีพระกายใหญ่โตประดุจว่าภูเขาไฟในอากาศ โล่เพชรของพระองค์ส่องแสงสว่างยิ่งกว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ และในขณะที่ทรงแกว่งพระแสงขรรค์เพชร มีแสงอยู่แปลบปลาบกระทำให้พระเจ้าเมียวขวงและราชบริวารต้องเบือนหลบ เหตุด้วยแสงรัศมีที่พระขรรค์เพชรอาจทำให้ผู้เห็นเสียจักษุได้ เพราะเย็นแสงแรงกล้ายิ่งกว่ารังสีม่วงครามและม่วงแก่ที่ม

อยู่ในสายพ่าอย่างร้ายแรง ถัดองค์ท้าวเทวราช
ไป คือ เหล่าเทพยริวารนับไม่ถ้วน ล้วนมีรูปกาย
เหมือน แสงสว่าง แห่งสวรรค์ เอามาประกอบทอ
ขึ้นเป็นรูป เบื้องบนท้องพ่าซึ่งครึมด้วยเมฆมืด
ก็กลับสว่างจ้าประดุจด้วยแสงไฟ เกิดมีสงคราม
ขึ้นบนสวรรค์ บนแผ่นดินและในทะเล เพราะ
พวกภูตยักษ์แห่งไฟใต้ดินและอสูรและเหล่านาค
มังกรร้ายในมหาสมุทร ยกพวกพากันมารบกับ
ทวยเทพ อสูรใหญ่มีร่างกายกำยำมหึมา และ
น่ากลัวประดุจว่าเป็นภูผาในนรก ดังที่มีกล่าวไว้
ในพระสตรว่า

ข

“ ขณะเมื่ออสูรถือเอาซึ่งรูปร่างเป็นตัวตน
ยืนอยู่บนสันเพชรในกลางมหาสมุทร
ความลึกแห่งทะเลซ่อนร่างกายไว้ครึ่งหนึ่ง
ส่วนที่สูงดั่งยอดเขาพระสุเมร คือเศียรของอสูรเห็น
ตระหง่าน,”

ลมพายุพัดมารุนแรงราวกับว่าเป็นมหาวาตะที่พัดมาเขย่าโลก ฝูงมังกรตัวโตผุดขึ้นมาจากคลื่นอันมหึมา ล่วๆพลวตัวอันเลื่อมพรายลอยยิดขึ้นไปในเวหา ดูประหนึ่งว่าจะทำให้ทวยเทพต้องจมทวมด้วยน้ำจากทะเลลึก แต่เหล่าเทพแผลงศรไฟดังห่าฝนรุนแรงยิ่งกว่าฟ้าแลบกระทำให้คลื่นในมหาสมุทรดิฟองกระจายขึ้นไปในอากาศเหมือนลำเสาแห่งไอน้ำ ราวกับว่าเป็นวันอันสิ้นกัปป์ เมื่อชีวิตทั้งหลายร่วงหล่นอยู่ในโลกซึ่งกำลังจะตายไป และบรรดาพื้นแผ่นดินก็กลายเป็นทะเลทรายอันแห้งแล้ง ก็กก้องกัมปนาทด้วยเสียงลมแห่งประลัย บรรดานาคมังกรเมื่อต้องศรไฟก็หล่นลงไปในทะเลด้วยความเจ็บปวด ส่วนมหาอสูรก็ถูกพระขรรค์เพชรแห่งท้าวสักกะฟาดพัน พลันล้มลงดังหอคอยอันใหญ่โตแห่งปราสาทของพระยาจักรพรรดิผู้หยิ่ง

ด้วยฤทธิอำนาจ ต้องทำลายลงพินาศลงจาก
สายฟ้า ขณะนั้นร่างของอสูรก็หายไป กลาย
เป็นตัวอนุปรมาณู หนีกลับไปสู่แดนของตน
แต่บัดนั้นเองภูตยักษ์แห่งไฟใต้ดิน มีร่างกาย
ใหญ่โตล้วนเป็นไฟก็ผุดขึ้นมา ราวกับว่าจะเผา
ผลาญทวยเทพและสวรรค์ให้ไหม้เป็นจุณด้วยน้ำ
หินไฟที่ละลาย เขาอาวุธที่ถือคือหอกไฟตั้งพัน
เล่มที่มแทงที่โล่เพชรของเทวดา และรูปร่าง
หน้าตาของภูตยักษ์ร้ายนี้ใหญ่โต และน่ากลัว
ยิ่งนัก จนเมื่อพระเจ้าเมียวจวงและราชบริวาร
ทอดพระเนตรเห็นแล้วก็ตกพระทัยกลัวถึงหนาว
สะท้าน พระนางโปยาและเมียวเชง เมียวหยิน
ราชธิดา ต่างทรงเกาะแน่นอยู่กับพระยาจักร-
พรรดิด้วยแสนจะตกใจกลัว เพราะร่างร้ายที่ผุด
ขึ้นมาจากใต้ดิน และคุกคามจะทำให้สิ่งทั้ง
หลายตายสิ้นด้วยพิษไฟ ดูประหนึ่งว่าร่างร้ายนี้

ซึ่งมิรู้ที่จะหาถ้อยคำมาพรรณนา กำลังจะประ-
มวลรวมเอาความน่ากลัวทั้งหมดในชาติปางก่อน
ตั้งพันชาติ มาปรากฏให้เห็นเบื้องหน้าเดียว ท้าวสักกะเทวราชทรงเนรมิตรพระกายให้
ใหญ่โตเต็มท้องฟ้า มีรัศมีสว่างไสวด้วยอำนาจ
แสงแห่งธรรม เข้าโรมรันกับอำนาจของธรรม
คือศัตรูร้าย ครั้นแล้วพระขรรค์ฟ้าของพระองค์
ส่องเป็นแสงสายฟ้าแลบสีม่วง กระทำให้โลก
ธาตุสั่นสะเทือน สว่างไสวไปทั่วฟ้าและดิน
เหมือนอาทิตย์ตั้งพันดวงส่องแสง ก็แล่นไป
ฟันฟาดถูกบิศาจร่างร้าย พลัดกลิ้งหัวหายไปใน
เหวลึก ท้าวสักกะเทวราชจึงเอาหินแข็งแกร่ง
เสมอเพชรกลบปิดผนึกปากเหวไว้ เพื่อมิให้
บิศาจร้ายออกมาคุกคามโลกด้วยไฟได้อีกต่อไป
ขณะนั้นแสงพระขรรค์ของเหล่าทวยเทพก็แปลบ
ปลาบเป็นแสงเพียงขาดตา แล่นจากขอบฟ้าจาก

แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เสียงแตรบรรฦาม
ชัยสนั่นลั่นเลื่อนและกึกก้องไปตลอดตั้งหมื่นโลก
เสร็จชนะมารแล้ว ท้าวสักกเทวราชและเทพ
เสนาก็เสด็จกลับไปยังโลกแห่งสามสิบสาม (คือ
ดาวดึงสพิภพ) สู่ปราสาทแห่งมิชัย (คือเวชยันต์)
เมื่อท้าวสักกเทวราชลับหายไปแล้ว เกาะซึ่งมี
ทะเลล้อมนั้นบ่วนเป็นข้าก็กลับสงบเงียบ ความ
ทุกข์โศก และความตระหนกใจ ก็กลายเป็น
ความชื่นบานยินดี พระเจ้าเมียวงทรงสดุดี
ด้วยบทว่า

"ชัยะ ขอความมีชัยจงมีแก่แก้ว ทั้งสาม
ขอความมีชัยจงมีแก่พระพุทธเจ้าผู้ทรงทิพ พระ
กรุณาธิคุณของพระองค์เย็นเสมือนอากาศอันแผ่
ซ่านไปทั่ว และไปถึงกันยังแห่งนรก ความมืด
อันเย็นประดมอันธการ เมื่อต้องแสงสว่างเรือง
แห่งพระองค์ ก็ปลาศนาการหนีไปเสมือนอริราช

ศัตรูที่พ่ายแพ้แก่พระมหาวิชัยกษัตริย์ เปลวไฟที่ไหม้อยู่ก็ดับลงด้วยอำนาน้ำค้างอันหวานฉ่ำแห่งพระเมตตา ไกลไปในอินเดีย ข้าพเจ้าได้เห็นพฤกษชาติต้นหนึ่งขึ้นอยู่ มีความงามยิ่งกว่าแสงสริยาภา ปกคลุมด้วยสิ่งเขียวอันมีชีวิต โลกอันนับไม่ถ้วนได้รับความ ซาบซ่านจากพฤกษชาติต้นนี้ ซึ่งมีอากาศอวลกลิ่นด้วยสุคนธรส รำเพยพัดพามาอ่อน ๆ กระทำให้ใบ ปลิวพลิ้ว ๆ ดัง ปีกของเหล่าอุปเทวดา เย็นดวงหทัยอันแท้จริงแห่งโลก ข้าแต่ 'พฤกษชาติแห่งปัญญา' สุมทุมพุ่มใบอันมงคลเย็นดังฉัตรกั้นอันเขียวชอุ่มเหนือรัตนบัลลังก์ พลัง ๆ ดังท่อธารแห่งรังสีแสงสว่างท่วมทันทั่วสากลโลก ความสว่างรุ่งเรืองแห่งกายทองของพระพุทธเจ้า เรืองจ้ายิ่งกว่าแสงพระจันทร์ฉายเมื่อเต็มดวง ซึ่งเลื่อนลอยไป

ในเวหาสิ่งครามที่ปราศจากเมฆหมอก พระยา
มารมีอาวุธหอกเขี้นสายฟ้า มาผจญพระผู้เขี้น
บดีแห่งโลก และด้วยฝูงยักษ์มารอันเขี้นขริวาร
ล้วนถืออาวุธเขี้นเปลวไฟ รวมประดากันเข้ามา
แต่ด้วยพระเมตตายารมีอันหาเขตมิได้ของพระผู้
เขี้นราชาแห่งธรรม บันดาลให้ฝนไฟกลายเขี้น
ดอกบัว หอกแห่งความเกลียดชังของพระยา
มารที่พุ่งแทงมาก็ไพล่แพลงและกลายกลับเขี้น
ก้านบัว และด้วยพระเมตตาอันประกอบด้วย
วิริยขันติตลอดกาลมาอันหาเขตสุดมิได้ ย่อม
แผ่ไปตลอดโลกทั้งหมด เหมือนดังกลิ่นหอม
แห่งดอกไม้และธูป ซึ่งอาจเปลี่ยนจิตใจแห่ง
สัตว์ให้ได้รับ รสพระอมตธรรม เมื่อได้ทอด
ทัศนาการไปในโลก ซึ่ง ปกคลุม หุ้มห่อ ด้วยเมฆ
แห่งความทุกข์อันดำมืด ข้าพเจ้าได้เล็งเห็นพระ
พุทธเจ้าซึ่งเขี้นทิพย์ เสด็จประทับอยู่บนวัชร-
อาศน์รัตนบัลลังก์ อันสง่างามเรืองๆ แสง แทง

ตลอดไปในพิภพโลก เปลี่ยนสุมทุมพุ่มไม้เป็น
มณีพฤกษ์ในสรวงสวรรค์ พระองค์คือสารถี
ของเทวดาและมนุษย์ ถ้าจิตประสานเข้ากันได้
กับจิตแห่งโพธิอันไม่มีเขตสุดได้แล้วเมื่อใด เมื่อ
นั้นก็เป็นอันสำเร็จผลแห่งปณิธาน สามารถข้าม
โอฆสงสารห้วงมหรรณพ เดินทางลุถึงเกาะอัน
ศักดิ์สิทธิ์แห่งทะเลใต้."

พระเจ้าเมียวจวงทรงรู้สึกปีติยินดีในการ
เจ้าด้วยประการดังนี้ ทรงยกพระหัตถ์ขึ้นประ-
สานระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ.

ทันใดนั้นปรากฏมีนาวาอันประกอบสร้างขึ้น
ด้วยแก้ว ๗ ประการ มีเสาสามเสาทำด้วยนิล
มณี ตรงที่ถือท้ายมีทิพยบุคคลมีพักตร์ผ่องเย็น
สุวรรณ ฉายแสงดังแสงที่ส่องนำทางอันอาภา
นุ่มนวล เคลื่อนเข้ามาสู่ยังเกาะผานั้น เมื่อได้
เห็นความประหลาดอัศจรรย์ดังนี้ บรรดาผู้ที่อยู่
บนเกาะก็มีจิตปีติยินดีทวีขึ้น พระเจ้าเมียวจวง

ยก พระหัตถ์ขึ้นประสานและกัม พระเศียรลงต่ำ นอบน้อมแก่ผู้ซึ่งถือท้ายเรือ ทรงกล่าวคำบูชาว่า

"ข้าแต่ท่านผู้ทรงสิริอาภา มิพระคุณแห่งพระพุทธเจ้า ปรากฏแล้วอยู่บนพักตร์ที่เบื้นทอง ขอได้มีความกรุณาแก่พวกข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อให้รอดพ้นความตายจากเกาะผาอันร้ายนี้ เพื่อได้เดินทางเบื้นบุญยาตราไปสู่เกาะอันศักดิสิทธิ์ สมดังที่ได้มีปณิธานไว้ เถิด."

บุรุษผู้ถือท้ายเรือตอบว่า "อันสัปตรัตนนาวานี้ประกอบสร้างขึ้นด้วยบุญพรตสมาทานแห่งบรรดาพระพุทธเจ้า เบื้นนาวาซึ่งไม่ถูกคลื่นซัดสาด หรือมอับปางลงเพราะด้วยลมพายุที่พัดเข้า ฝูงสัตว์นับจำนวนด้วยอสงขัยยิ่งอสงขัย อยู่ในโลกซึ่งนับคำนวณไม่ได้ ได้อาศัยนาวานี้แล่นข้ามโอฆสงสารแห่งความเกิดและความตาย เพราะสัปตรัตนะคือแก้วแห่งธรรม ๗ ประการอัน

ไม่มีแพ้แห่งบรรดาพระพุทธเจ้า เสามณีนิล ๓ เสา คือพระไตรรัตนอันศักดิสิทธิ์ จงมีปัติยินดีเถิดที่กรรมก่อนของพระองค์จะเป็นปัจจัยให้ได้ประสบแก้ว ๓ ดวงนี้ และด้วยนาวาชื่อว่า 'ปฐมพรตสมาทาน' นี้ จะพาพระองค์ข้ามมหรรณพอันลึก จงมีหทัยอยู่ด้วยศรัทธา สละทิ้งเสียซึ่งความสะดุ้งกลัวเหมือนโซ่ตรวนที่แตกหักแล้ว ลงสู่นาวานี้ออก จากเกาะผาแห่งทุกข์ระทมที่ต้องมาตกอยู่เพราะด้วยอกุศลกรรมไปเถิด และด้วยพระมหากรุณาอันหาเขตมิได้แห่งพระพุทธเจ้าได้กระสันรัดพระองค์ไว้ เป็นเหมือนเครื่องกันป้องกันภัยอันตราย แล้วแข็งแรงยิ่งกว่าดายองครักษ์ในปราสาทของพระองค์ เพราะสามารถป้องกันช่วยพระองค์พ้นจากที่คุมขัง และพ้นภัยจากยักษ์ร้ายแห่งน้ำและไฟ.''

คนบนเกาะทั้งหมดก็ลงเรือนาวา และผ่านเข้าไปในปริมณฑลรัศมีของทิพยบุคคลผู้ถือท้าย

ดวงใจของคนทั้งหลายก็ผ่องแผ้วเบิกบานมีกำลังวังชา ยังเกิดความหวังอันประหลาด เปรียบเหมือนแม้สุมทุมไม้ที่ในป่าทึ่มชนอยู่ใต้ท้องฟ้าอันมืดมัว เกิดมีลมพัดเอาเมฆมืดอันมนมืดให้พ้นไปจากแสงอาทิตย์ กระทำให้ช่องระหว่างป่าซึ่งแต่ก่อนดูมืดชนน่าเศร้าใจ กลายเป็นมีความสว่างเป็นสีทอง ฝูงนกที่มีสุขก็แซ่ซ้องต้อนรับแสงอาทิตย์อันเป็นบ่อเกิดแห่งชีวิตและความเบิกบาน นี่เปรียบได้ฉันใด ผู้ที่อยู่ในเภตรานาวาทิพก็เปรียบได้ฉันนั้น ต่างรู้สึกมีแต่ความสุขสงบและความหวังในขณะที่เดินทางไปในกลางทะเลอันรื่นรมย์แห่งฤดูสารท เห็นคลื่นเป็นฟองขาวเลื่อมพรายคล้ายดอกปทุมชาติ ได้สูดกลิ่นหอมอันประหลาดบริสุทธิ์ของดอกไม้นับไม่ถ้วนชนิด ซึ่งปลิวลอยมาจากเกาะอันศักดิ์สิทธิ์ฉะนั้น.

— ๖ —

ความสำเร็จผลอันยิ่งใหญ่

เมื่อพระเจ้าเมียวจวง และบรรดาราชบริวาร บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง ซึ่งทรงแสวงหามาช้านาน และเย็นความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ คือ เกาะอันศักดิ์สิทธิ์นั้น ก็เย็นเวลาเกือบเที่ยงวัน มองเห็นเกาะอันศักดิ์สิทธิ์เย็นแสงเรืองงามในท่ามกลางแสงแดด ซึ่งสว่างไสวมีสภาพเย็นความสงบอยู่เย็นนิตย์ในท่ามกลางมหาสมุทรเขนสมวงคราม มีลมพัดมาอ่อน ๆ และเรื่อย ๆ ตามถ้ำผาที่เย็นปล่องโปร่งแห่งเกาะมีเสียงพึมพำสาดซ่าของน้ำทะเลซึ่งไม่มีหยุดพักระคนปนกันไปกับเสียงทิพย์ของเหล่าอุปเทวดา

เป็นเสียงบทสังคีตแห่งความสันโดษกล่อมใจให้เป็นสุขสงบไป กับทิวาวาร อันเรื่องแสง ดังสิทองบรรดาผู้เดินทาง เย็น สมุทรยาตรา ก็ต่างลง จากยานนาวามาสู่ยังหาดทราย และหันกลับไปดูอีกครั้งหนึ่ง แต่ยานนาวาซึ่งประกอบด้วยแก้วรัตนมณีและผู้ที่ถือท้ายเรือก็หายลับตาไป ไม่เห็นอะไร นอกจากขอบฟ้า อันไกล ลิบในทะเล ซึ่งเย็นสนิท คนเหล่านั้นค่อย ๆ เดินไปตามทาง ซึ่งพาตนเข้าไปภายในเกาะ ครั้นเดินมาถึงที่มีไม้สนขึ้นร่มครึ้มก็เห็นภิกษุซันไฉ่ ซึ่งเย็นผู้มาคอยต้อนรับแทนองค์พระโพธิสัตว์.

ภิกษุซันไฉ่ปราศรัยทักว่า "ท่านทั้งหลายจงเจริญ ด้วยความมานะชากขันต่อสู้กับภยันตรายมากมายหลายประการ และด้วยความภักดีมั่นอยู่ในพระพุทธเจ้า ท่านก็ได้มีชัยชนะและลุถึงเกาะอันศักดิ์สิทธินี้แล้ว แต่ด้วยอำนาจแห่งอกุศลกรรม

อันยังไม่ไหม้หมดไป ยังเหลือความทุกข์ร้าย
แรงอีกอย่างหนึ่งซึ่งพระองค์จะทรงประสบ”
พระเจ้าเมียวงทรงได้ยินก็เสียวสยดเย็นเยือก
เข้าไปในพระหฤทัย เบื่อนพระพักตร์และมีพระ
อาการสั้นสะเทิ้ม.

พระองค์ตรัสด้วยพระเสียงอันเศร้าว่า “ข้า
แต่ภิกษุผู้มีจักษุสว่างไสว ผู้เย็นไกวัลเทพนำ
อนามัยและชีวิตมาให้แก่ข้าพเจ้า ในขณะที่ต้อง
นอนเจ็บอยู่ด้วยโรคร้าย แม้แต่ได้มาอยู่ในที่นี้
ซึ่งเย็นที่ดังในสรวงสวรรค์ ความซึ่งประดุจว่ามี
มืออันขาวซีดดังความตาย เอื้อมมาถูกต้องได้
ถึงทีด้วยกระนั้นหรือ ข้าพเจ้าวิตกกลัววาระ
ที่สุดของข้าพเจ้ายิ่งนัก เหมือนดังดอกไม้ใน
ฤดูร้อนบานอยู่ในวันอันเย็นฤดูสารทซึ่งมีความ
เย็นชื่นและสว่างไสว แต่มีความเศร้าเหี่ยวหู่ใจ
เข้ามากลั้ว กระทำให้วิตกกลัวต่อน้ำค้างแข็ง

อันเย็นเฉียบซึ่งกำลังไกลเข้ามา ในหัวใจของข้าพเจ้าทั้งกลางวันและกลางคืน เผ่าแต่นึกฝันถึงเมียวซัน นอนหลับก็ฝันเห็นดวงหน้า เวลากลางคืนตื่นขึ้นเห็นดวงดาวก็นึกถึงดวงตาที่น่ารัก เห็นเมฆที่ลอยไปในท้องฟ้าเวลากลางคืน ก็นึกถึงเส้นเกศาซึ่งงดงาม เออหนอ ความเย็นสุขนั้นคือนกกะเรียนที่บินอย่างชดช้อยเห็นขาวราวหิมะสู่แดนซึ่งดวงอาทิตย์กำลังจะตกลับโลกไป ความเย็นสุขนั้นคือเหล่าดอกไม้ที่ส่งกลิ่นหอมอยู่ยังสุมทุมพุ่มไม้ และตามหุบเขาอันเขียวดังมรกตแห่งเกาะอันเย็นสุขนี้ แต่ข้าพเจ้าผู้มีร่างกายเป็นมนุษย์ปุถุชนช่างเดือดร้อนเสียนี่กระไร ที่จะต้องมารับทุกข์ร่อนเร่อยู่ในโลกแห่งความโศกเศร้าอยู่ตลอดไป เย็นร้ายอย่างไรก็ตามที ขอเห็น ขอเผชิญหน้าต่อสิ่งอันน่ากลัวซึ่งจะนำความทุกข์อันซ่อนเร้นอยู่มาสู่ตนเถิด.”

ภิกษุซันไถ่ไม่ตอบว่าอะไร เย็นแต่นำทาง
ไปอย่างเงียบ ๆ ผ่านสุมทุมพุ่มดอกไม้และสนาม
หญ้าอันเขียวดังมรกตไปสู่วิหารซึ่งเห็นตระหง่าน
มียอดแล่นลิ่วขึ้นสู่ฟ้า เหมือนดังสายรุ้งใน
ความฝัน ผ่านลานอันสงบซึ่งมีหมู่ไม้ตนสูง ๆ
ดูสงบนิ่งเหมือนหนึ่งว่ากำลังง่วงจะนอน หลับใน
ตอนบ่าย ดวงตะวันเย็นคล้อยไปทางตะวันตก
ฉายแสงเห็นเย็นเงายาวลอดลงมาตามใบแห่ง
หมู่ไม้นั้น ครั้นแล้วขณะนั้นก็ผ่านเข้าทวารอันสูง
ใหญ่ สู่สถานอันศักดิสิทธิ์ซึ่งกว้างขวางและ
เรืองแสง ตามผนังประดับด้วยรูปจิตรกรรมเย็น
เรื่องพระพุทธประวัติ ตอนประสูติ ตอนออก
มหาพิเนกษกรม ตอนสำเร็จพระโพธิญาณใต้ร่ม
เงาต้นโพธิพฤกษ์อันสง่า รูปจิตรกรรมเหล่านี้
เย็นฝีพระหัตถ์แห่งเทพวิสสุกรรม มีความเย็น
ศิลปยิ่งด้วยลักษณะกว่าบรรดาภาพทั้งหมดที่

จิตรกรผู้มือเอกของโลกเย็นผู้สร้าง สูงขึ้นไป
บนบัทมอาศน์เพชร พระโพธิสัตว์เมี่ยวซันเสด็จ
ประทับอยู่ แต่พระพักตร์ของพระองค์เหมือนดัง
เรือนทอง ซึ่งถูกควักเอารัตนมณีอันมีค่าไป
เสียแล้ว พระองค์ไม่มีพระเนตรและพระกรก็
เหี้ยนหายไป เย็นองค์พยานอีกสถานหนึ่งให้เห็น
ความเสียสละของพระองค์ พระนางโปยาทอด
พระเนตรเห็นก็เสียพระทัย ตรัสออกมาว่า “ลูก
ที่รักของแม่ พระพุทธเจ้าทรงพระกรุณาให้ข้าม
น้ำข้ามทะเลมายังทีนี้ ก็เพื่อให้หัวใจของแม่
ต้องแตกสลาย และตายไปด้วยความทุกข์ระทม
กระนั้นหรือ” เมี่ยวเชงและเมี่ยวหยินมีน้ำพระ-
เนตรไหลอาบพระพักตร์ ตรัสปริเทวนาว่า “โอ้
น้องของพี่ ความเสียสละของน้องเพื่อช่วยชีวิต
ของพ่อ ร้ายกาจถึงเพียงนี้หรือ จะต้องได้รับผล
ตอบแทนเย็นถึงเช่นนี้ คือมีชีวิตอยู่ในความมืด

มีร่างกายกุดด้วนน่าเกลียดน่ากลัวและหมดที่พึ่งอย่างนี้หรือ" ส่วนพระเจ้าเมียวจวงทรงรู้สึกว่าเหมือนมีความทุกข์โศกเจ็บปวดรวดเร้าตั้งหมื่นเข้าไปทิ่มแทงในพระทัย อกุศลกรรมที่ทำไว้เย็นเหมือนน้ำไฟไหลท่วมท้นมายังพระองค์ ทรงปริเทวนาว่า

"เมี่ยวซัน ลูกรัก ผู้ซึ่งอยู่ในคลองแห่งมโนทักษ์ของพ่อ เสมอแม้ในสัตตพิธรัตนเภตรา รูปร่างหน้าตาของลูกยังเข้ามาอยู่ในญาณทัศนะของพ่อ เย็นเครื่องล่อให้รุดหน้าตามมาไม่ท้อถอย ครั้นได้มาเห็นลูกก็เหมือนหนึ่งว่าได้เห็นเทวีแห่งราตรีกาลอยู่ในห้วงแห่งความคิดลึกเย็นสิคราม พัสตราภรณ์ของลูกอันเรืองแสง ดูประหนึ่งว่าเย็นเครื่องที่ทอด้วยแสงรังสี ทายอยู่บนพื้นทะเลในทางอันขาวแห่งดวงจันทร์ แม้กระนั้นปราชญ์ยังกล่าวว่า เปลวไฟในอวิจินรกฉายแสง

ประดุจว่าเย็นแสงมณีในสวรรค์ เฉพาะหน้าผู้มิบาป ล่อให้ติดตามแสงนี้ไปสู่แดนแห่งกรรมของตนนี้ฉันใด พ่อก็ถูกนำตัวมาแม้กระทั่งถึงเกาะอันศักดิ์สิทธิ์นี้ เพื่อให้ได้สำนึกในบาปกรรมที่ทำไว้นี้ฉันนั้น โอ้อาตมา แม้ว่าจะต้องจมดิ่งลงไปในนรกลึก เปลวไฟในนรกอาจหุ้มห่อความทุกข์ยับแค้นใจไว้ แต่ก็ไม่ยิ่งไปกว่าความทุกข์ยับแค้นใจยิ่งด้วยเปลวไฟในอวิจี เหมือนดังที่รู้สึกเย็นอยู่เดี๋ยวนี้ ที่มาอยู่เฉพาะหน้าผู้ซึ่งตนเย็นผู้ได้ทำผิดคิดร้ายไว้ ความได้สำนึกในโทษและความสะดุ้งละอาย เข้ามาท่วมตนอยู่ชั่วขณะเดียวในขณะนี้ เย็นความทุกข์ยับแค้นยิ่งเสียกว่าที่ได้มีอยู่ตั้งหมื่นปี" พระเจ้าเมยวงมีพระหทัยท่วมอยู่ด้วยความทุกข์อันหนักจนไม่สามารถจะทรงแยกเอาไว้ได้อีกต่อไป ก็ทรุดพระองค์ลง มีพระอินทรีย์อ่อนไม่กระทำ

การตามหน้าที่ ทรงอ้อนวอนอยู่ในพระหทัยแต่
จะให้สันพระชนม์ไปเท่านั้น.

พระโพธิสัตว์เมียวซันตรัสด้วยพระเสียง
ปานว่าเย็นน้ำค้างที่ฉ่ำชื่นอยู่บนพื้นดินซึ่งแห้ง
ผากว่า "ข้าแต่พระบิดา และทั้งพระมารดา
ที่รัก ตลอดจนพี่ที่รัก ขอได้ทรงสดับ การ
สละชีวิตและอินทรีย์เพื่อช่วยทุกชีผู้อื่น ย่อม
เป็นที่บันเทิงอย่างยิ่งของพระโพธิสัตว์ และ
อาตมาอาจสละกายของตนอีกได้ เพื่อให้ความ
ชนะแก่ผู้อื่น ให้ได้ความสงบและความสุขและ
ความเจริญต่อไปในพุทธวิถี และบัดนี้ อาตมา
จะระลึกถึงประสิทธิภาพแห่งสัจจะ ระลึกถึง
คุณธรรมซึ่งบรรดาพระพุทธเจ้าในอดีตย่อมทรง
ชนะและได้มา ระลึกถึงบุญบารมีอันไม่มีที่สิ้นสุด
แห่งความรักความเมตตา ซึ่งเย็นอนันตและ
ด้วยอานุภาพแห่งที่กล่าวนี้ อาตมาขอกระทำ

สัจจกิริยาอธิษฐาน ณ บัดนี้ ถ้าการให้แขนและดวงตาไม่ทำให้อาตมารู้สึกเสียใจ มิก็แต่ความบันเทิงใจ อัน สุขสงบ และ ความรัก ความเมตตาอันหาเขตสุดมิได้ นี้เป็นสัจจะความจริงไซร้ ก็ขอให้ร่างกาย ของตน จงกลับคืนดี เหมือนอย่างเดิมโดยบริบูรณ์ เทอญ.”

ตรัสขาดคำ พระกายของพระโพธิสัตว์เมี่ยวซันก็ปรากฏมีพระกรงอกออกมา มีความงามยิ่งกว่าเงิน ขาวยิ่งกว่าดอกลิ่ พระนขาเป็นสีชมพู ส่วน ดวง พระพักตร์ซึ่ง วิรุธอย่างเศร้าใจ ก็ปรากฏมีดวงพระเนตรซึ่งงามดังกับดอกบัวต้องได้อาย เพราะด้วยกุศลกรรมแห่งการบริจาคอย่างใหญ่ แรงด้วยการเสียสละอันรุ่งเรือง กระทำให้พระโพธิสัตว์เมี่ยวซันทรงมีความงามเฉิดฉาย ยิ่งกว่าความงามของนางเทพอัปสรแห่งท้าวสักกะเทวราช.

ครั้นแล้ว ทั้งหมด ก็เข้าสวมกอด กันด้วย
ความยินดี จนน้ำพระเนตรไหล พระนางโปยา
พระราช มารดา ทรงกอด พระศอ พระราช ธิดาไว้
ไม่ปล่อย พระหัตถ์ เพราะ ยังทรงรู้สึกระแวง
พระทัย และทรงหวนวิตกอยู่ ของพระเนตรคู่
พระราชธิดาแล้วตรัสว่า “โอ้ เจ้าสิ่งเย็นที่รัก
แม่มีความรู้สึกประหวั่นพรั่นพริ่ง เหมือนหนึ่งว่า
มิลมหนาวพัดจากแดนหิมะอันไกล เข้าไปแผ่
ซ่านเย็นยะเยือกทั่วสรรพางค์กาย ว่าตัวเจ้านี้
ยังเย็นลูกที่เกิดจากอกของแม่อยู่หรือไฉน
หัวใจของเจ้ายังคงเหมือนอย่างเดิมหรือไฉน
เจ้าตายไปสู่แดนอันมีดเย็นยะเยือก แล้วกลับเย็น
ชืนมาใหม่ จะไม่มีความรู้สึกอันลึกลับเปลี่ยน
แปลงไปบ้างหรือ ดวงจิตของเจ้าซึ่งกอปรด้วย
เมตตากรุณาอันอ่อนโยน จะไม่ถูกสิ่งน่ากลัวที่

ได้เห็นในแดนอันหาเขตมิได้ มาบันทอนรอนลงบ้างหรือไฉน."

พระโพธิสัตว์เมียวซันตรัสตอบด้วยพระวาจาอันอ่อนหวานว่า "อันความน่ากลัวในแดนซึ่งหาเขตสุดมิได้ จะทำให้ดวงใจของลูกเปลี่ยนไปอย่างไรก็หาไม่ ความดิกลิกมิดต่อและเย็นเยือกในแดนนั้นถูกแสงสว่างแห่งความรักความเมตตาของพระพุทธองค์ ฉายแสงให้ความมืดกลายเย็นความสว่าง แดนนรกก็กลับเย็นแดนสวรรค์ประดับด้วยพฤกษมณีและบัวสวรรค์ เพราะผู้ซึ่งเย็นศาสนิกชนภักดิ์มั่นอยู่ในธรรม ย่อมมีชัยชนะต่อโลกแห่งภูตผีปีศาจ และกำจัดเสียอย่างเด็ดขาดในบรรดาความพิลึกสพึงกลัวแห่งแดนซึ่งอยู่พ้นไปโน้นได้."

ด้วยประการฉะนี้ เมื่อเวลากำลังเคลื่อนเรื่อยๆ เข้ามาเย็นสนธยาราตรีกาล คนเหล่านั้น

ก็ปล่อยดวงใจให้อยู่ในความเยือกยานสำราญใจ นกหงส์ก็ลงมาจากสรวงสวรรค์ จับกิ่งไม้สูงซึ่งสะพรั่งด้วยดอกช่อ ส่งเสียงร้องประสานหวานเจื้อย จับใจบรรดาผู้ได้ฟัง กระทำให้คนเหล่านั้นทั้งหลายที่อยู่เสียงลมสงัดสนั่น.

เสียงนกหงส์ที่ร้องนั้น มีทำนองเป็นเพลงกล่าวถึงความจริง ๔ ประการ ธรรมะและอำนาจอารมณ์อันเย็นอนันต ๔ ประการ (ไม่ทราบว่าอะไร) และความสว่างรุ่งเรืองอันขาวบริสุทธิ์ผุดผ่องแห่งพระนิรวาณอันเย็นอนันต นกหงส์ส่งเสียงร้องเป็นเพลงในเบื้องต้น กล่าวถึงความทุกข์โสกาดูรแห่งโลกและกาลเวลาอันเย็นอนันตหาเขตสุดมิได้ เมื่อผู้ใดได้ฟังเพลงนั้นแล้วแดนอันเย็น ทุกข์โศกก็ปลาศนาการ เปรียบเหมือนมิพัสดุราภรณ์แห่งความลืมเข้ามาปกคลุม

กระทำให้ชุ่มชื่น ด้วยอัสสุชลแห่งความ ปีติยินดี ครั้นแล้ว เสียงเพลง ทนกร้องก็ระเรื่อย เจื่อยแจ้ว ดังกระแสน้ำที่ไหลเรื่อย มีแต่ความประสานและความผาสุกใจ เย็นความสุขสงบในโลกสงสาร อันหาความเย็นที่สุดแห่งทุกข์ไม่ได้ จะดับไปไม่มีเหลือหลอ ก็ต่อเมื่อ เข้าสู่ความเย็น อมตธรรม คือพระนิรวาณ ด้วยได้ฟังเพลงที่กล่าวนี้ บรรดาผู้ซึ่งได้ฟังก็มีจิตเย็นปีติซาบซ่าน มีความสงบสุขเข้าสู่ความมีสมาธิจิตอันเลิศลอย อยู่เหนือโลกพ้นไปไกลจากอวกาศและเวลา.

นกหงส์ส่งเสียงร้องจบบทเพลงแล้ว ก็ถาบินขึ้นสู่ฟ้าอยู่เหนือเมฆ ฝ่ายพระเจ้าเมียวจงทรงโสมนัสยินดีเปี่ยมพระหฤทัย ก็ตรัสอุทานขึ้นว่า “บทเพลงอันหวานเพราะแห่งสวรรค์ นำเอาความลืมแห่งตน และความทุกข์โศกที่เผารุมร้อนอยู่ในชีวิตให้หมดไป ความเย็นจักรพรรดิ

ของอาตมาแต่ก่อน มาบัดนี้ รู้สึกว่าเย็นเหมือน
บ่ออากูลมิกลิ่นเน่าเหม็นร้ายน่าพึงขยะแขยง มิ
ไยอันก่อให้เกิดความผั่นและความทะเยอทะยาน
อย่างพิลึกสพึงกลัว ซึ่งทรมานดวงใจยิ่งขึ้นทุกที
มาบัดนี้ อาตมาได้เห็นแดนอัน บริสุทธิ์ผุดผ่องมี
แสงอยู่เรื่องๆ ใกล้เข้ามาแล้ว ในเกาะอันแพรว
พรายด้วยสีเขียวและสีทองแห่งเกาะน้อยอันงามนี้
มีดอกไม้สวรรค์อันเย็นเหมือนอกมณี นำเอา
น้ำค้างแห่งความไม่มีตายมาให้แก่ผู้ที่เหนื่อย
เมื่อยล้าได้ลิ้มรสฉะนั้น.”

เสียงระฆังในวิหาร ดังกังวานเย็นคลื่น
เสียงแล่นผ่าไปในอากาศอันเงียบสงบเวลาเย็น
และเมื่อบรรดาภิกษุและภิกษุณีมาประชุมกันแล้ว
พระโพธิสัตว์เมื่อจะตรัสว่า “ดูกรหมู่สงฆ์
ของสดับข้อความที่ข้าพเจ้าจะกล่าว เราจะต้องไป
รวมชุมนุมกันที่ฝั่งด้านตะวันตกแห่งเกาะเพื่อ

เจริญภาวนาเพ่งดูดวงอาทิตย์ซึ่งกำลังจะตกลับไป
และเราก็จะได้เห็นแดนอันเย็นบรมสุข."

ครั้น แล้ว พระโพธิสัตว์เมียวซัน เสด็จนำหมู่
สงฆ์ และคนอื่นทั้งหมดไป ทาง หว่าง สุมทุม พุ่ม
ดอกไม้ อันน่าขันเทิงใจ ผ่านสระบัว โบกขรณี
และสนามหญ้าซึ่งเขียวดังมรกต มีหมู่เนื้อมฤค
ที่เชื่องช้องมองดูด้วยดวงตาอันดำนิล ฝูงนก
ฝักบัว และนกกะเรียนมีขนขาวราวหิมะ เดิน อยู่
ใน สนามหญ้า อย่างไม่ หวาดกลัว เพราะใน
เกาะอันเย็นสุขนี้มีแต่ความสงบและความประสาน
เข้ากัน ไม่มีใครจะยกมือขึ้นประหารหรือทำอัน-
ตรายสัตว์เหล่านี้ให้ตายไปหรือให้พิการ ครั้น
แล้วก็บรรลุถึงฝั่งตะวันตกแห่งเกาะ ก็ได้เห็น
ดวงอาทิตย์กำลังจะตก ยอแสงดังทับทิมมณี
แดงดวงมหึมา ต่างคนก็ตั้งจิตเย็นสมาธิเพ่งดู
ที่ดวงตะวัน และเพ่งพิจารณาถึงความกว้าง

ไพศาลแห่งมหาสมุทร ซึ่งพรายแพรวด้วยแสง
ในเวลาสายัณห์ ดูเหมือนหนึ่งว่าเป็นมหาสมุทร
ซึ่งประกอบขึ้นด้วยแผ่นแก้วไพฑูรย์ (ข้อความ
เหล่านี้มาจากอมิตายุธยานสูตร) มีเส้นวิเชียรมณี
ที่เป็นแสงแปลบ ๆ ผ่านไปตลอด ปรากฏเป็นรูป
หอสูงที่ประกอบด้วยรังสีขึ้นในท้องฟ้า และมีลม
มาจากทิศนั้น พัดมาอ่อน ๆ เย็นระรื่นชื่นฉ่ำแก่ชีวิต
ยิ่งกว่าได้สูดลมอากาศเวลาเช้าเมื่อเย็นไข้ร้อนเร่า
มาตลอดคืน และจากรังสีอันพรายแพรวนี้ เกิด
เป็นมีเสียงอันไพเราะอ่อนหวานประสานสุข บอก
แจ้งซึ่งรหัสย์แห่งพระธรรม คือ ทุกขัง อนิจจัง
และอนัตตา และจากหอสูงแห่งแสงซึ่งซ้อนกัน
ตั้งพันชั้น มีบุษปเกตุ คือ ช่องดอกไม้ห้อยลงมา
ประดับด้วยรัตนมณี มีเสียงดังพิณแลบในท้องฟ้า
เวลาเย็น ครั้นแล้วในขณะที่เพ่งดูด้วยมีความ
รู้สึกเย็นยิ่งนัก ถัดไปก็ได้เห็นความงามอันประ-

หลาดอัศจรรย์แห่งสวรรค์สุขาวดี มาปรากฏในจักษุญาณ เห็นสุมทุมพุ่มไม้ในสวรรค์ เห็นพฤกษมณีมีกิ่งแก่วงไกวเมื่อต้องลมอันระรื่นด้วยสุคนธรสพัดโชยรำเพยมา มีเสียงเย็นเพลงสวรรค์อันประสานเข้ากันกับ สัจจะ และสุดดีแห่งพระธรรมอันศักดิ์สิทธิ์ ในท่ามกลางสุมทุมพุ่มไม้แห่งแสงสว่าง มีผู้ซึ่งปราศจากบาป และมีลักษณะอาการเรียบร้อยอ่อนละมุน ประดับด้วยพวงมาลามณีรัตน์เย็นมกุฎสิราภรณ์ เสวยปีติสุขอยู่ในบุษบกวิมานดอกไม้.

ครั้นแล้วพระโพธิสัตว์เมี่ยวซัน และบรรดาบริษัทแห่งพระองค์ ด้วยอานาจแห่งบุญบารมีจากพิภพโลก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง แดนอันเย็นบรมสุขคือสวรรค์สุขาวดีเย็นบันจบให้แผ่ซ่านไปตลอดสกลจักรวาล รู้ว่าอำนาจที่กล่าวนี้ เข้ามาห่อหุ้มตนให้พ้นไปจากโลกซึ่งเยือนด้วยผงธุลี

ดูประหนึ่งว่าหายวับไป ดังเมฆในฤดูร้อนเมื่อต้องกระแสลม.

พระโพธิสัตว์ตรัสขึ้นว่า "ท่านทั้งหลาย จงดูให้ดี ในท่ามกลางโลกแห่งแสงสว่างและดอกไม้นั้น ซึ่งประกอบด้วยแรงอธิษฐานแห่งพระ-อมิตาภพุทธเจ้า จะเห็นรังสีแสงสว่างพราวแพรวเหมือนเย็นมหาสมุทร อันถอปรด้วยแสงสว่างอย่างไพศาล ฉายสะท้อนให้เราเห็นบรรดาสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนามที่มีอยู่ในโลกานุโลกทั้งหมด ตลอดไปในสกลจักรวาลานุจักรวาลอันหาเขตมิได้."

ทุกคนต่างเพ่งมอง ก็ได้เห็นระยอบแห่งโลกานุโลกอันหาเขตไม่ได้ ในชั้นแรกเห็นสายใยสว่างแวบๆมีขนาดเล็กเหลือคณนา ลางเส้นของสายใยกำลังไหม้ลุกเป็นแสงไฟอย่างร้อนแรง ลางเส้นก็มีแสงมืดๆมัวๆ ลางเส้นก็เป็น

สิสลัวเพลาอ่อนลงมา แล้วมิรังสิแสงทองและขาวนิรมล ฉายยิดยาวและกว้างใหญ่ออกไปทุกทิ เข้าหาสายใยเหล่านั้น เมื่อรังสิอันบริสุทธิ์นิเข้าไปใกล้ สายใยเหล่านั้นต่างก็แล่นเข้าไปหา และเข้าไปปนระคนกับรังสินั้นอย่างยิติยินดี แต่สายใยซึ่งมิแสงมิดๆมัว หรือมิแสงไฟแรงกล้าหาได้เอาใจใส่ด้วยไม่ ซ้ำจะเบ่งแสงให้แรงกล้ายิ่งขึ้นคล้ายกับจะโกรธเคือง ครั้นแล้วภาพที่เห็นก็เปลี่ยนแปรไปอย่างน่าอัศจรรย์ เกิดมิพระอาทิตย์ผู้เย็นยิดีแห่งดาวพระเคราะห์ปรากฏเป็นแสงแพรวพรายขึ้นหลายดวง แผ่รัศมิทะลุไปในอากาศ ประดุจว่าเย็นพระยาจักรพรรดิมหาวิชัย มิโลกบริวารน้อยใหญ่เหมือนเหล่าเสนาผู้กล้าหาญแห่งพระยาจักรพรรดิ ความประสานเข้าเย็นขังหวะของบรรดาพิภพโลก ก็เปรียบได้ด้วยเสียงแตรเครื่องดุริยะที่เป่าฉลองความมิ

ชัย และประหลาดมหัศจรรย์ยิ่งไปกว่า สกล
จักรวาลที่กล่าวนี้ ก็แสดงตนให้ปรากฏเห็นเป็น
แผ่นภพแห่งชีวิตนับไม่ถ้วน ที่อยู่สูงยิ่งขึ้นไป
ในอากาศ ก็แผ่อิทธิพลลงมายังแผ่นภพที่อยู่
ต่ำลงมา เหมือนดังอากาศในแสงแดดที่หอม
พุ่งจรุงใจ จาก สาระแห่ง ความหอม ของดอกไม้
เห็นหมู่โลก น้อยใหญ่ ที่ รวม กัน เป็น กลุ่มๆ เป็น
ทางขาว นับไม่ถ้วน คือทางช้างเผือก แผ่
ไปในอากาศ หาเขต สุดมิได้ ลางกลุ่ม ก็มีรูป
อันมีชีวิตแปลกประหลาด ซึ่งไม่มี มนุษย์ ไร เคย
ฝันเห็น ลางกลุ่มก็เกิดมีมนุษยชาติ ซึ่งเป็นผู้
ก่อให้เกิดต่อในโลกของเรานี้ มีจำนวนที่มนุษย์
เองไม่สามารถจะนึกนับได้ และในโลกเหล่านี้
ทุกโลก พระโพธิสัตว์ได้ทรงพยายามกระทำกิจ
ของพระองค์ เพื่อประโยชน์นำมาซึ่งความสุข
แก่เหล่าสัตว์ทุกรูปและนาม ณ ที่เหล่านี้ย่อมมี

พระมหาจักรพรรดิประจำโลกละองค์ ทรงปกครองเป็นธรรมิกราช แล้วยังมีพระศาสดาเป็นผู้ทรงเปลี่ยนใจคนให้มีแต่ความรักความเมตตาและคุณธรรม ฉายคุณงามความดีแผ่ออกไปพ้นโลกนี้ ให้เกิดแต่ความหวังและความปรารถนาคุณงามความดีเป็นมงคล ตลอดไปแม้ในหมู่สัตว์ที่อยู่ในแผ่นภพเบื้องต่ำลงมา ณ ที่อันก็มีบรรดาพระโพธิสัตว์ซึ่งทรงสละประเทศและอาณาจักร์ เสด็จออกไปหาความรอบรู้อันสมบูรณ์ บ้างก็ทรงสละอินทรีย์แขนขาแม้กระทั่งชีวิตเพื่อช่วยทุกข์ของผู้อื่น เพราะด้วยความรักความเมตตาเป็นสากล เป็นอำนาจบังคับให้ต้องกระทำและบำเพ็ญ ในมหาสมุทรอันไพศาลอันหาเขตสุดมิได้ บังเกิดมีฟองขาวเป็นกลุ่มๆ นั้นฉันใด ในอากาศอันกว้างใหญ่ไพศาล ก็บังเกิดกลุ่มดาวเป็นกลุ่มๆ คือทางช้างเผือก นี้ก็ฉันนั้น

ทางช้างเผือกเหล่านี้มีลักษณะอยู่ในระยะต่างๆ กัน ที่กำลังเกิดก็มี ที่เกิดแล้วนานก็มี ที่กำลังจะดับไปก็มี ในแดนแห่งช้างเผือกนี้ มีเมฆเย็นสีทอง และมีลมเพชร ก่อให้เกิดกลุ่มก้อนเหลวใหญ่โตเหลือประมาณ กลุ่มก้อนเหลวนี้ค่อยงวดตัวแข็งขนเย็นลำดับ ก็มาเย็นดวงอาทิตย์พร้อมด้วยกลุ่มก้อนอื่นๆ อันเย็นบริวาร และชีวิตก็ลงมาเกิดเย็นโลกมนุษยชาติ เสวยสุขและทุกข์อันกำหนดนับไม่ได้ มีประวัติศาสตร์สง่างามและที่ควรละอายระคนปนกันไป แต่ละโลกก็ประกอบทอขึ้นด้วยเส้นใยแห่งกรรมของเหล่าสัตว์มีชีวิต เพราะสกลจักรวาลนี้เย็นแต่กรรมที่สร้างและทอขึ้น เย็นรูปไม่มีที่สิ้นสุด เย็นรูปแบบที่มีสีแดงฉานน่ากลัวก็มี เย็นรูปแบบที่บริสุทธิ์งามก็มี แล้วแต่จิตใจแห่งตนเย็นเครื่องกระตุ้นให้เย็นไป ในลางแห่ง โลกที่เกิดมาถึง

ระยะสมบูรณ์เต็มที่แล้ว ได้พยายามต่อสู้จนได้ชัยชนะ ปราบอำนาจที่เย็นปรบักษ์ราบลงไปแล้ว ย่อยอนุปรมาณูแห่งโลกของตนเพื่อประโยชน์ในความต้องการของตนแล้ว ก็กระทำให้มีชีวิตงดงามยิ่งขึ้น และมีอำนาจอันไม่มีใครชนะได้ แม้กระนั้นโลกต่าง ๆ ก็มีความแก่ถึงอายุขัย ชีวิตก็มีความเคลื่อนไหวอ่อนลง เกิดมีดวงอาทิตย์ส่องแสงอันแรงกล้าจากท้องฟ้าอันมืดมัวลงมาทำให้โลกนั้นกลายเย็นทะเลทรายอันเงียบเชียบปราศจากชีวิต.

ในขณะนั้นเอง ก็เกิดไฟประลัยเผาผลาญระบบแห่งจักรวาลให้มลายหายไปเหมือนดังชีวิตอันสั้นที่สุดแห่งตัวแมลงในฤดูร้อน กลุ่มก้อนแห่งโลกต่าง ๆ ก็เป็นเหตุการณ์ตอนหนึ่งของสกลจักรวาล และสรรพสัตว์สิ่งมีชีวิตซึ่งเวียนว่ายอยู่ในโลกสงสาร ผ่านจากโลกนี้ไปโลกโน้น

เดียวสูงเดียวต่ำ ครอบงำวนเวียนไปไม่มีที่สิ้นสุด ขณะนั้น พระโพธิสัตว์เมียวซันและบรรดาสหายของพระองค์ เพ่งมองดูหอสูงแห่งแสงในท้องฟ้าอย่างใกล้ชิด ก็ได้เห็นสัตว์คือสิ่งมีชีวิต บ้างขนสูงและลงต่ำ บ้างก็เดินทางจากความสว่างไปหาความมืด บ้างก็จากความมืดไปสู่ความดกลึกแห่งราตรีกาล บ้างก็ขึ้นจากความมืดไปหาความสว่าง แต่กระนั้นก็ยังมีลางหมู่ ซึ่งมีความสุขยิ่งกว่าพวกอื่นทั้งหมด ซึ่งเคลื่อนคล้อยจากภพแห่งความสว่างไปสู่แดนอันรุ่งเรืองบริสุทธิ์ผุดผ่องยิ่งกว่า.

พระโพธิสัตว์ตรัสว่า “จงดู ดูคนซึ่งโง่เขลาเบาปัญญา ปล่อยใจให้กามกิเลสฝ่ายต่ำเข้าครอบงำจิตใจที่ใฝ่สูง ให้ตกจมอยู่ในโลกแห่งเดียรัจฉาน เสียสภาพความเป็นมนุษย์ซึ่งต้องพยายามเอาชนะในสิ่งเหล่านี้ ในภพซึ่งเป็นเหมือน

หนึ่งความฝัน แวดล้อมไปด้วยภยันตรายและ
ความทุกข์ลำเค็ญ ถูกทรมานอยู่ด้วยความ
ปรารถนา คือตัณหาอันร้ายแรง เขาคนโง่
เหล่านั้นจะปกครองโลกนี้ไว้ไม่ได้ แต่กระนั้น
ลางทีก็มีผู้ซึ่งยังใฝ่ฝันและจำได้ถึงสิ่งสูงขึ้นไป
กว่า และมีความปรารถนาอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ
รู้ได้เพียงเงา ๆ ซึ่งเปรียบเหมือนกลิ่นหอมแต่
ปางบรรพซึ่งกำลังจะหมดกลิ่นไป ติดอยู่ใน
ความจำอย่างเงา ๆ เท่านั้น แต่มนุษย์ผู้โง่เขลา
เขาปัญญาที่ต้องตกต่ำจมอยู่ในโลกแห่งเดียรัจ-
ฉานหาได้สำนึกจำได้ในข้อนี้ เพราะความโง่เขลา
ปิดบังปัญญาไว้ เว้นแต่พระโพธิสัตว์ทรงมีพระ
กรุณาอันหาเขตสุดมิได้ ทรงถือเอาพระชาติเป็น
รูปสัตว์เดียรัจฉาน แล้วประทานคำสั่งสอนตาม
สมควรแก่ความต้องการแก่เขาเหล่านั้น เพราะ
เขาเป็นผู้มีกรรมหมดหวังแล้ว ด้วยเหตุฉะนี้

ขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งอยู่ในความไม่ประมาท มิฉะนั้นคุณสมบัติของกายและใจที่เป็นคุณงามความดีซึ่งได้มาด้วยความพยายามบำเพ็ญนับด้วยอนันตชาติและด้วยยากแค้นแสนสาหัส อย่าต้องให้สูญหายไป เพราะด้วยกรรมชั่วแห่งชีวิตด้วยคุณงามที่วานี้จะเป็นปัจจัยจำเป็นแก่การเดินทางอันแสนทุรกันดารข้างหน้าจากเหวลึกบัดนี้จงดูอีกภพหนึ่ง เป็นภพของผู้มีใจแคบไร้ผล ซึ่งจะไม่ขันพันจากสิ่งแม้เล็กกระจ้อยร่อยและเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ประจำวันในชีวิตของเขา เพราะเขาสร้างที่คุมขังตัวของเขาไว้ ทรัพย์สมบัติอันเล็กน้อยของเขามีอยู่ในโลกนี้แต่แห่งเดียวกระนั้นก็ยังเป็นกังวลห่วงใยอยู่ในสมบัตินั้น ความต้องการเพียงแต่ร่างกายของเขาเท่านั้นก็พอใจแล้ว จะเชิญให้ขึ้นสูงไปกว่านั้นก็ไม่ได้

ความจริงแม้จะได้เห็นเทวโลกก็ตกใจกลัวเพราะด้วยกว้างใหญ่เสียแล้ว เพราะฉะนั้นคนจำพวกนี้จึงแชเชือนอยู่บนพื้นโลกหลุดออกไปนอกกำแพง ก็ยืนอยู่บนทางที่ผ่านตัดกัน และพ้นออกไปนอกประตูแห่งบ้านของตนแล้วก็กลับเข้าไปอีก คนจำพวกนี้ แม้อยู่ในโลกก็เหมือนอยู่ในโลกแห่ง ภูตแห่งเปรต เพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกที่ตนอยู่.

"เหล่าผู้ซึ่งหมกมุ่นอยู่ด้วย บาปแห่งตะกละกินและเมามาย จะต้องรู้สึกเดือดร้อนทรมานอยู่ด้วยความหิวกระหาย ครั้นเมื่อได้อาหารและเครื่องดื่มมา สิ่งเหล่านั้นก็กลายเป็นไฟเพราะด้วยแรงแห่งอกุศลกรรม พวกที่อยู่ในโลกแห่งความมืดมัวนี้ คือหมู่เปรตซึ่งไร้ที่พึ่ง มีชีวิตอยู่ด้วยความจำในสิ่งเล็กๆน้อยๆเมื่อล่วงไปแล้วเท่านั้น เป็นแดนที่น่าทุเรศเดือดร้อนมี

แต่การทรมานเย็นอย่างยิ่ง เว้นแต่เมื่อมีพุทธ-
ศาสนิกชนผู้มีศรัทธาเกิดความสมเพชเวทนา
ก็ช่วยเหลือเปรตเหล่านี้ด้วยการเซ่นอุทิศให้ไป
เมื่อได้สาธยายพระสูตรด้วยเสียงสูงต่ำหนักเบา
และว่ามนต์เย็นทำนอง เปรตสัตว์ยาปีกระตือ-
รือร้นมารุมล้อมอยู่รอบๆเหมือนดังใบไม้ร่วงซึ่ง
ถูกลมฤดูสารทพัดพามา ยินดีที่ได้สูดกลิ่นควัน
อันศักดิ์สิทธิหอม และเมื่อได้ยินเสียงสาธยาย
ซึ่งถ้อยคำอันมีความหวังและความรักความ
เมตตา ฝูงเปรตเหล่านั้นก็มีใจอยากใคร่ยกตน
ให้ขึ้นส่ง และบรรดาพระพุทธเจ้าที่มาตรัสใน
ยุคนั้น มักจะประทับอยู่ในวิหารสถานบุญเย็น
พิเศษ เผื่อทรงเหวี่ยงข่ายแห่งพระกรุณาไป
ดักติดพวกเหล่านี้ จะได้ทรงนำขึ้นสู่สูงกว่าขึ้น
ไปฉะนั้น.”

พระเจ้าเมียวขวงตรัสถามว่า “ไม่มีบ่อเกิด

แห่งความหวังอย่างอื่นบ้างหรือ พระโพธิสัตว์ไม่เสด็จไปยังโลกอันมืดมัวบ้างเลยหรือ?"

พระโพธิสัตว์เมียวซันตรัสตอบว่า "ทอดพระเนตรดูซิ แม้แต่ในขณะนี้ก็ยังมีพระโพธิสัตว์องค์หนึ่งเสด็จเข้าไปในเปรตโลก."

พระเจ้าเมียวจวงทอดพระเนตรดูอย่างใกล้ชิด ก็ทรงเห็นโลกแห่งเปรตได้ชัดแจ้งและละเอียดลออยิ่งขึ้น เป็นโลกมีลางส่วนซ้อนอยู่บน ลางส่วนอยู่ล่าง แต่ว่าทั้งหมดอยู่ผ่านพ้นพันมนุษย์โลกนี้ไปเป็นอีกโลกหนึ่ง บรรยากาศในภพนั้นมีลักษณะเศร้าและมัวซัว เป็นสีเขียวจนกระทั่งเป็นสีมืด ดวงตะวันซึ่งส่องเปรตโลกและทั้งมนุษยโลกที่เราอาศัยอยู่ มีแสงอย่างสว่างจ้า แต่ก็เป็นสีเขียว ท่ามกลางแห่งความมืดมัวซัวนี้ มีรูปนับไม่ถ้วนเลื่อนลอยไปคล้ายใบไม้แห้ง รูปเหล่านี้มีลักษณะเหมือนกับรูปที่มีอยู่ใน

คนลางคน แต่ลึกลงไปในกันยังของเปรตโลก อยู่ใต้พื้นพิภพนี้ไป ร่างของเปรตเหล่านั้นก็ดี รูปวิการเป็นต่าง ๆ น่าสพึงกลัว บ้างก็เป็นรูปงู ยาวตั้งวา มีตัวลุกแดงด้วยเปลวไฟ ที่เป็นรูปคนมีหัวเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ อย่างที่คน เคยทำร้ายสัตว์เหล่านั้นมาแต่ชาติปางก่อนก็มี ในเปรตโลกนี้ แม้จะเป็นโลกเศร้าอย่างไรก็ดี แต่ก็ยังมีรังสีแสงขาวและแสงทอง ซึ่งฝูงเปรตมองไม่เห็น ฉายแสงเป็นแต่อ่อน ๆ และในทันทีทันใดนั้นก็เกิดมีแสงสว่างอันรุ่งเรือง ปรากฏเป็นรูปมนุษย์ทอง ทรงดวงมณีอยู่ในผ้าพระหัตถ์ มีรัศมีงามยิ่งนัก ยิ่งกว่าดาวพระพุธหัสบดี.

พระโพธิสัตว์เมื่อจะตรัสขึ้นโดยดังว่า “ดูก่อนคือทูตแห่งพระพุทธเจ้า เกิดจากแสงสว่างแห่งโพธิ ข้อเกิดแห่งแสงสว่างนี้ ท่านทั้งหลาย

จักได้เห็นในไม่ช้า ทูตผู้นำความบรรเทาทุกข์มาให้แก่โลกอันเย็นทุกข์นี้.”

บรรดาเปรตทั้งหลายในร่างกายอันเหี่ยวแห้งน่าทุเรศ พากันออกมาล้อมองค์พระโพธิสัตว์เพื่อขอรับพระทยาธิคุณและช่วยพาไปให้พ้นแห่งโลกอันมัวซัวของตนนี้ พระโพธิสัตว์ทรงยิ้มด้วยพระกรุณา มีความงามสง่ายิ่งกว่าดาวประจำเมืองในเวลาราตรีอันสงบ และโปรยปรายด้วยน้ำค้างในกลางฤดูร้อน ก็เทศนาพระธรรมคือพระอริยสัตย์ ๔ ประการ วิถีทางที่เย็นบุญอันจะหนนให้ขึ้นสู่วิถีที่สูงขึ้น สัตวยาปไร้ที่พึ่งเหล่านั้นเย็นอันมากที่ออกันอยู่รอบ ๆ ก็รู้สึกซาบซึ่งเต็มตื้นด้วยย่อเกิดอันใหม่แห่งความยินดี แล้วพากันเข้าไปใกล้แสงสว่างแห่งมณี สริรร่างอันมัวซัวของตน ก็เรืองแสง ด้วยสีสรรอันแพรว

พราย เหมือนปลานกกระจอกในทะเลใต้กระโดด
ขึ้นจากทะเล บินร่อนอยู่เหนือพื้นน้ำในอากาศ
ซึ่งอบอุ่นด้วยแสงแดด และมีกายตัวฉายแสง
เย็นสีเงินงามระยับเย็นสีรุ้ง นี้ฉันใด ฝูงเปรตซึ่ง
พระโพธิสัตว์ทรงช่วยให้พ้นทุกข์ด้วยพระเมตตา
กรุณาอันหาเขตสุดมิได้ ได้กระโดดโลดขึ้นจาก
โลกอันมืดมัวไปสู่ภพอันสูงกว่า นี้ก็ฉันนั้น
ลางตนมาถือกำเนิดเกิดใหม่เป็นคน บ้างก็ไป
เกิดเป็นอุปเทวดา บ้างก็ไปเกิดในภพที่รุ่งเรืองใน
เทวโลก ในเวลาไม่ช้ารังสีที่ปรากฏเป็นองค์แห่ง
การุณยภาพก็เลือนแสงหายไปจากภพนั้น พระ-
เจ้าเมียวงจึงทรงถามว่า “นั่นเสด็จหายไป
ไหน อันงานแห่งพระทยาธิคุณที่เห็นเมื่อกี้น
ทรงปรากฏมีอยู่ทุก ๆ โลกตลอดไปทั่วพิภพจักร-
วาลหรือไม่.”

พระโพธิสัตว์ตรัสตอบว่า “พระองค์ย่อม

เสด็จไปด้วยความมีชัยชนะยังภพต่าง ๆ ที่ต่ำลงไป ยังน้ำจงทอดพระเนตรดูโลกที่ต่ำที่สุดอยู่ใต้แดนเปรตโลกลงไป.”

ทันใดนั้น ก็ปรากฏภาพเย็นโลกแห่งความมืด และแดนมีน้ำท่วมอยู่เดือดพล่าน นั่นคือแม่น้ำวิตารนี มีต้นไม้ลูกเย็นไฟแดงขึ้นอยู่สองฝั่ง ใบของต้นไม้เหล่านี้เย็นรูปดายคมกริบยิ่งกว่าคมของมีดโกน ห้อยย้อยลงมาในแม่น้ำในนรก ตัดแขนขาสัตว์ขาปที่ถูกคลื่นในแม่น้ำซัดเข้ามา พระเจ้าเมียวงทอดพระเนตรก็ทรงเสียวสยองตรัสถามว่า “โลกน่าพิงกลัวนี เย็นภพอะไร สัตว์ขาปที่ตกมารับทุกข์ทรมานในนี้คือจำพวกไหน ทำขาปกรรมอะไรจึงต้องถูกทุ่มทิ้งหัวปักลงมาในแม่น้ำอันเดือดนี้.”

พระโพธิสัตว์ แสดง พระ อาการ ทรง สงสาร สมเพช แล้วตรัสว่า “มนุษย์ซึ่งกระทำกรรม

ชั่วร้าย ต้องได้รับความรุ่มร้อนเหมือนถูกไฟเผา พวกได้รับทุกข์เหล่านี้ คือพวกผู้ร้ายฆ่าคน เบียดเบียนข่มขืนจน กระทำชู้กับเมียเขา พึงรู้ไว้ว่า ราคะความกำหนัดและความพยาบาท เกลียดชังแม้ในชีวิต ก็กระทำให้โลหิตเป็นพิษ มีความรุนแรงและหยาบคายในสิ่งเหล่านั้นยิ่งขึ้น และใช่แต่ผู้กระทำบาปจะได้รับ ความเสื่อมโทรมทางจิตใจ แต่ไฟแห่งราคะเหล่านี้ ยังฉายแสงเป็นความร้อนพันแดนที่อยู่ใกล้ออกไปอีก ก่อให้เกิดภพต่าง ๆ ซึ่งไม่บริสุทธิ์ ด้วยเหตุนี้แม่น้ำวิตารนี และต้นไม้ไฟที่ลุกเป็นเปลวขึ้นได้ ก็ด้วยอำนาจแห่งราคะและโมหะ พวกที่ได้ทุกข์อยู่นี้จะพ้นจากที่นี้ไปหาได้ไม่ จนกว่าจะได้ใช้โทษแห่งกรรมชั่วของตนเสียก่อน จึงจะหมดกรรม เหมือนไฟไม่มีใครดูแล ย่อมมอดไปเอง ฉะนั้น ถัดไปคือผู้ซึ่งยังเป็นมนุษย์อยู่ในโลก

เป็นผู้ปราบชนะกระทำศึกสงครามรุกราน ปล่อย
ปีศาจร้ายน่าสยะแสยงแห่งความดุร้ายทารุณและ
ความโลภ กระทำให้ชีวิตเป็นพันๆต้องตาย
โหงลงในสงคราม ยิ่งกว่านั้น ยังมีผู้ซึ่งได้รับ
ทุกข์ทรมานและตายไป เพราะด้วยโรคภัยที่
ระบาด และทุพภิกขภัย เป็นจำนวนอีกมากมาย
คนที่ปราบชนะเหล่านี้จะต้องได้รับโทษ รบฆ่าฟัน
กันเองนับเวลานานเป็นกัปป์ๆ ต่างเอาดาบอัน
ปลาบแปลบฟาดฟันกันเอง เป็นแผลอย่าง เหวอะ
หวะ หรือไม่ก็ต้องต่อสู้กับหมู่ปีศาจ ซึ่งเกิดจาก
ความพยาบาทสาปแช่งของเหล่าผู้ที่ต้องเสียชีวิต
ไปเพราะด้วยกระหายเกียรติของผู้เป็นทรราชรุก
รานเขา ผู้ที่ได้รับโทษร้ายแรงยิ่งกว่า คือผู้ซึ่ง
มีความโลภอย่างเฉโก และมีเลือดเย็น กระทำ
ร้ายวางยาพิษเขา และด้วยความมีใจร้ายอำมหิต
มองดูคนที่ตนวางยาพิษต้องได้รับความทรมาน

ชักปะหงับๆ อยู่เฉพาะหน้า ก็ไม่มีความสมเพช
เวทนาแม้แต่นิดเดียว เพราะมีหัวใจแข็งเย็น
เหมือนน้ำแข็ง คนเหล่านี้เมื่อตายไป จะไปเกิด
ในที่แห่งความมืดมีแต่น้ำแข็งห่อหุ้มทรมานตน
อยู่ในนั้น ไม่สามารถได้รับความตายหมดความ
รู้สึกสิ้นทรมานไปได้ คนลางพวกใช้อุบาย
อันอ่อนหวานบ่อนใจผู้ที่ใจบุญ และสั่งสอนธรรม
ที่ผิดร้ายเย็นมิจฉาทิฐิ ให้เกิดความเย่อหยิ่ง
ทนงองอาจและพองตัว จะต้องรับโทษใช้กรรม
ไปเกิดอยู่ในที่มีแต่ตัวคนเดียว ในระหว่างโลก
อันอยู่เขตนอกแห่งอากาศ ในท่ามกลางความ
มืดแห่งความมืด กระทำให้ตามืดบอดมองไม่
เห็นหนอะไร (โลกันต์?) พระเจ้าเมียวจวงทรง
ถามว่า "คนที่ตกไปอยู่ในที่ทุกข์ทรมานอย่างนี้
จะไม่มีหวังไปเกิดใหม่ จะต้องทนทุกข์อยู่อย่าง
นั้นตลอดไปหรือไฉน."

พระโพธิสัตว์เมื่อจะตรัสว่า "แม้ผู้ที่ตกไปในนรกที่กล่าวนี้ ก็ยังไม่หมดหวังเสียทีเดียว เพราะพระการุณยภาพอันหาเขตสุดมิได้ ย่อมอาจโอบล้อมไปถึง แม้ในสถานที่อยู่ลึกถึงกันยังและพระวิริยภาพแห่งพระพุทธเจ้าย่อมอยู่ถาวรยิ่งกว่าดวงดาว จงทอดพระเนตรตรงท่ามกลางแห่งแสงเปลวไฟ จะปรากฏเห็นดอกบัวทองไม่มีอันตรายแต่อย่างไร นั่นคืออาศน์แห่งพระโพธิสัตว์อันรุ่งเรืองแสง."

ในนรกแม้ในห้วงเหวลึกของอวิจี พระโพธิสัตว์ก็เสด็จไปโปรดถึง ตรัสเทศนาพระธรรมของพระพุทธองค์ ไฟนรกก็ดับลง แม้น้ำวิตารณีที่ร้อนแรงก็เย็นลง คลื่นในนั้นที่เดือดพล่านก็กลายเย็นเหมือนสระบัวโบกขรณีซึ่งอยู่ภายใต้ดวงจันทร์ในฤดูร้อน และเหล่าผู้ได้รับทุกข์บ้างก็เกิดมีความหวังขึ้นใหม่ และพยายามจะแสวง

หาบุญกุศล ละเว้นจากการเบียดเบียน และถ้าผู้ร่วมเกิดของตนกำลังมิโทสะเกลียดชังอย่างรุนแรงไม่มีล่าง ตนก็มีใจถ่อมยอมรับเอาด้วยดี เมื่อต้องตายไปอยู่ในนิริยโลก ก็ยังพยายามจะไถ่บ่นอย่างแช่มช้าขึ้นมาหาชีวิตใหม่ พระเจ้าเมียวงทรงรู้สึกสังเวชผู้ที่ได้รับทุกข์ทรมานนั้นกว่าจะพ้นจากทุกข์ขึ้นมาได้ก็นานนัก ทรงทนอยู่ไม่ได้ก็ตรัสถามว่า "ทำไมทางดำเนินเย็นไปแห่งชคัตโลกที่เห็นนี้จึงค่อยเย็นค่อยไปอย่างช้านัก ลางผู้ดังที่ได้เห็นดูไม่รู้สึกตัว แม้เมื่อพระโพธิสัตว์มาปรากฏพระองค์ คงมิใจร้ายเกลียดชังและทำร้ายฆ่าฟันกันอย่างไม่หยุดหย่อน และรอบตัวเราในนรกแห่งดอกบัวขาว แม้น้ำแข็งในขุมนรกนี้จะละลายแล้ว แต่ตนก็ยังคงอยู่ต่อไปในนั้น.

"พระโพธิสัตว์เมียวซัน เมื่อพระองค์ได้

สำเร็จความรู้แจ้งนับแต่นั้นมา ก็เป็นมัคคุทเทศก์แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้ายังอยู่ในภูมิต่ำ ก็จะต้องฝากตัวเป็นศิษย์กับผู้ซึ่งพ้นไปไกลจากข้าพเจ้าแล้ว เพื่อเข้าสู่วิถีทางด้วยความเมตตากรุณาแห่งพระพุทธเจ้าซึ่งมีอยู่ในพระองค์โพธิสัตว์ และด้วยดังนี้เท่านั้นที่ข้าพเจ้าจะได้ก้าวต่อไปให้บรรลุผล พ้นจากกลางคืนแห่งความโง่เขลาของข้าพเจ้า ขอพระองค์ทรงแจ้งให้ทราบด้วยว่า สัตวบาปเหล่านี้ไม่มีความหวังอย่างไรบ้างหรือ หรือว่าจะต้องรับทุกข์ทรมานอยู่ตลอดไป.”

พระโพธิสัตว์เมียวซันตรัสตอบว่า “เมื่อว่าถึงพระผู้ทรงรู้แจ้งดีนอยู่เสมอแล้ว สรรพสิ่งทั้งหลายย่อมรวมอยู่ในพระมโนญาณเป็นอันหนึ่งอันเดียว สรรพสิ่งทั้งหลายย่อมปรากฏอยู่ในพระมโนญาณเป็นนิตย์นิรันดร์ แต่เมื่อว่าถึงผู้

ซึ่งยังเดินทางวนเวียนอยู่ในความเกิดและความตาย คือวัฏสงสาร กาลเวลาก็เย็นเพียงเหลียมหนึ่งแห่งจักรวาลเท่านั้น อันมีกฎแห่งกรรมเย็นเครื่องยังคัย และอีกอย่างหนึ่ง พึงกำหนดรู้ไว้ว่า ทุกภพแห่งชีวิตย่อมมีภพอันสูงขึ้นไปกำหนดเย็นขอบเขตและแทรกซึมไว้ ซึ่งผู้มีชีวิตอยู่ในภพที่มีระดับต่ำกว่าย่อมมองไม่เห็นได้ทั้งหมด ถ้าจะมองเห็นก็เพียงแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดเท่านั้น เย็นลดหลั่นกันลงไปด้วยกาลเวลา บรรดาแดนแห่งไฟและน้ำแข็งแห่งนรก ก็สร้างขึ้นด้วยมโนญาณและจะทำลาย และหมดไปได้ก็ด้วยมโนญาณเท่านั้น สัตว์เหล่านี้เมื่อใดเปลี่ยนจิตใจละเสียจากยาป เมื่อนั้นน้ำแข็งก็จะละลายไฟที่ทรมานก็จะมอดดับไป บัดนี้จงดูผู้ซึ่งทำดีไว้ กรรมดีนั้นย่อมพาตนไปสู่ภพสูง สู่โลกแห่งมหาราชทั้ง ๔ (จาตุมหาราชิกภูมิ) และแดนอันรุ่งเรืองแห่งท้าวสักกเทพบดี.

"อันกรรมชั่วและจิตชั่วย่อมก่อให้เกิดเย็นแดนแห่งน้ำแข็งและไฟ นั่นฉันใด กรรมดีและจิตที่กอปรด้วยเมตตากรุณาย่อมก่อให้เกิดเย็นสถานแห่งเทพ อันเย็นโลกแห่งความสว่างและความบันเทิง นั่นฉันนั้น."

ครั้นแล้วก็ปรากฏเห็นเวชยันต์วิมานปราสาทอันไพศาลและไพโรจน์ดังแสงมณี มีมุขปราสาทสะพรั่งนับด้วยร้อย เย็นความผ่องแห่งความงามประดุจดังเมฆในฤดูร้อนซึ่งมีรุ้งปรุงเรืองประเทืองแสง ล่วงขึ้นสู่ท้องฟ้า ยิ่งสูงยิ่งอร่ามงามบริสุทธิ์แจ่มใสเย็นสีเขียวครามจัด ซึ่งห่อนที่โลกนี้จะเคยรู้เคยนึกเห็น รอบๆ วิมานมีสุมทุมพุมดอกไม้ทิพย์งามที่สุดในมนุษยโลก ดอกไม้เมืองมนุษย์นั้นเท่ากับพวงมาลาที่โรยและเหี่ยวแล้ว มีรูปอันมีชีวิตเรืองด้วยแสงสว่างยิ่งกว่าความงามอันไพโรจน์ของดวงอาทิตย์ เคลื่อนไปในแดน

สวรรค์ในวิมาน คือรถทิพซึ่งพราวแสงเย็นเปลว
ดังฟ้าแลบ ในท่ามกลาง คือองค์ท้าวสักกเทว-
ราช มีพระรัศมีโอภาสข้าดังอาคเณยิ์ คือภูเขา
ไฟ เมื่อพระเจ้าเมียวจวงทอดพระเนตรเห็นดังนั้น
ก็ทรงมีปีติตกตะลึง ทรงรู้สึกว่าความงามสง่า
แห่งสมบัติจักรพรรดิของพระองค์ในอดีต คือ
ปราสาทราชวังแห่งอาณาจักรซิงหลิน ก็เย็น
เหมือนกระท่อมหญ้า เมื่อนำเอาไปเปรียบกับ
ความงามอัศจรรย์ของวิมานเวชยันต์ ส่วนพระ
ธิดาเมียวเชงและเมียวหยิน ซึ่งหยิ่งทนงในความ
งามของตน เมื่อนำเอาไปเทียบกับความงาม
ของเทพอัปสรชาวสวรรค์ที่ตนได้ทอดพระเนตร
ก็เห็นได้ว่าความงามในมนุษย์ของตนต้องอับเฉา
ลงทันที พระเจ้าเมียวจวงทรงทอดพระหฤทัย
ตรัสว่า “เทพเหล่านั้นเมื่อเป็นมนุษย์อยู่ คงจะ

ได้สร้างกุศลผลบารมีไว้ใหญ่หลวง จึงได้ขึ้นไปเสวยสุขและอำนาจอันไพโรจน์รุ่งเรืองบนแดนสวรรค์ อะไรกับอำนาจวาสนาของเรา จะเอาไปเปรียบกับของท้าวสักกเทวราช ผู้ซึ่งทรงสายฟ้าเย็นเทพศาสตราวุธ แวดล้อมด้วยเหล่าสรเสนาซึ่ง เปล่ง แสง เสมอ ด้วยเปลวไฟ เสด็จไป กระทำสงครามกับเหล่าอสุรที่ร้ายแรง ซึ่งอาจสำแดงเดชให้โลกธาตุเกิดหวาดไหวด้วยลมและพายุร้าย เพื่อให้โลกกลับคืนเข้าสู่ความเคลื่อน หมุนเวียนไปตามระเบียบ.”

พระโพธิสัตว์เมียวซันตรัสตอบว่า “ท้าวสักกเทวราชนั้นได้บำเพ็ญพรตบารมีมาในชาติก่อนๆถึง ๗ ประการ จึงได้ขึ้นมาเสวยทิพอาศน์อันไพศาลแห่งท้าวสักกะ พรตบารมี ๗ ประการนั้น คือ มีกตัญญูกตเวทีเลี้ยงดูบิดามารดา มีความเคารพนับถือผู้เฒ่าผู้แก่ มีความสุภาพ

อ่อนหวานด้วยวาจา ไม่กล่าวคำส่อเสียดนินทา ปราศจากความเห็นแก่ตัวในการบริจาคทาน กล่าวแต่คำสัตย์จริง มีชีวิตอยู่ด้วยความเหนี่ยวรั้งใจ อดกลั้นความโกรธขึ้นไว้ได้ทันที พรตบารมีเหล่านี้ ท้าวสักกเทพบดีได้ทรงบำเพ็ญมาตลอดพระชาติในโลกมนุษย์ จึงได้ขึ้นมาเสวยเสพสมบัติเป็นใหญ่ในแดนสามสิบสาม คือสวรรค์ชั้นไตรตรึงส์ ท้าวสักกเทพบดีอาจทรงเห็นสิ่งต่างๆ ได้ตั้งพันด้วยพระเนตรของพระองค์ ทรงทราบและทรงรู้แจ้งในสภาพของสิ่งเหล่านั้นได้ทันทีเพื่อทอดพระเนตรเห็น.”

ขณะที่พระเจ้าเมียวขวงและราชบริวารกำลังทอดพระเนตรดูอยู่ด้วยความประหลาดอัศจรรย์ใจ ก็ปรากฏเห็นเป็นภาพอิกภาพหนึ่งเรืองๆ ประเทืองแสงแรงกล้าแห่งมวลดอกไม้ ดูว่าร้อนแรงด้วยแสงแห่งราคะ มีทวยเทพติดตามเหล่านาง

ฟ้าด้วยราคะฤทธิอันเร่าร้อน รัศมีพวยพุ่งออก
จากกายเทพเหล่านั้น ก็เย็นสิเข้มและไม่บริสุทธิ์
ขึ้นทุกที ในขณะที่เสวยกามสุขอย่างเต็มที่ใต้
หว่างหมู่สุมทุมพุ่มไม้ มีความบันเทิงสุขและ
ยาวนานยิ่งกว่าภาพสุขอย่างยวดยิ่งแห่งพิภพ
ของมนุษย์หลายเท่าพันทวี พระโพธิสัตว์เมียว-
ซันทอดพระเนตรเห็นแล้วก็ทรงสลดเศร้าพระ-
หฤทัย แต่พระเจ้าเมียวขวงทรงรู้สึกกำเริบด้วย
ฤทธิราคแห่งถ่านไฟเก่า ถอนพระทัยแล้วตรัส
ว่า

“น่าเสียดายนักหนาที่กำลังวังชาของเรา
ไม่กระปรี้กระเปร่าเหมือนเมื่อยังหนุ่มกรุ่มกริ่ม
อยู่ครั้งกระโน้น ครั้งเมื่อยังกระชุ่มกระชวยอยู่
ตัวเราย่อมเย็นเข้าแห่งดวงตาของนางงาม และ
ด้วยความดื้นรนแห่งความใคร่เย็นอำนาจให้เรา
เรียกร้องต้องการในชีวิตอันไพศาล เสวย

บันเทิง สุขสำเริงสำราญ ยิ่งกว่าที่ได้ เคยพบเห็น
เย็นวัน อันยิ่ง ด้วยความ กระหายมิรู้อิ่ม เย็น
กลางคืนอันเย็นด้วยรสรัก ในเมื่อเราได้เด็ด
ดอกไม้อันงามแสนงามลออตา อันจะหาได้
ในราชอาณาจักรแห่งซิงหลิน แต่บัดนี้ความชรา
เข้ามาครอบงำตัวเรา เหมือนดังน้ำเหมยที่เย็น
เฉียบแข็งกระด้างจับหัวใจ วันเวลาอันเย็นทิพ
เรืองแสง เย็นสี อร่าม จับตัว เราใน ครั้ง กระโน้น
บัดนี้จางแสงเลือนหายไปจากความจำเหมือนฝัน
เห็น แม้กระนั้นความบันเทิงสุขในครั้งกระโน้น
ก็ไม่รู้สึกว่าได้เสวยสุขยิ่งไปกว่าที่ได้ประสบเห็น
ในครั้งกระนี้ ความยินดีสุขในโลกของเรามีนาน
อยู่ชั่วขณะชั่วแล่นเท่านั้น ผิดกันกับในแดนแห่ง
ภพนี้ ซึ่งเหล่าเทวดาผู้มีสุขอาจยืดความสุขให้
เนิ่นนาน ออกไปได้ และบรรดา นางงามทุก
ดินแดนและทุกสมัย เมื่อเปรียบกับความงาม

ของเทวีเหล่านางฟ้า ก็จะไม่มีความงามนั้นเหลืออีกต่อไป.”

พระโพธิสัตว์ตรัสเตือนพระเจ้าเมียวขวงอย่างเคร่งขรึมว่า “เทวดาเหล่านี้เรียกว่า ผู้เสวยสุขข้องอยู่ในกาม (กามาพจร) มัวเมาอยู่ด้วยความสนุกแห่งรูป ถูกไฟแห่งราคเผาผลาญจนจิตใจถึงแก่ความเสื่อม และด้วยอำนาจแห่งความหนักของกรรมชั่ว ความบันเทิงสุขในสวรรค์ก็จะพลันหายไป แล้วจุติจมดิ่งไปสู่ยาปภพชดใช้ความชั่วอย่างสาหัส.

“สัตว์ยาปที่ตกไปอยู่ใต้น้ำในวิตารนินทินี้จะผุดขึ้นมาสู่แสงสว่างได้เร็วกว่า เพราะอย่างน้อยก็ได้สำนึกเกลียดชังกรรมเดิมอันชั่วช้าของตน และวิบากกรรมชั่วที่ได้ทำไว้ ย่อมปรารถนาจะหาโอกาสเข้าดำเนินในวิถีอันประเสริฐทั้งแปด แต่เหล่าเทวดาผู้โง่เขลานี้ย่อมเสพความหวาน

แห่งน้ำผึ้งซึ่งติดอยู่ที่ปลายคมดาบอันคม รู้แต่ความบันเทิงแห่งยาบ หารู้ถึงพิษสงแห่งยาบที่จะต่อยเอาตนไม่ เหตุนี้ เทวดาเหล่านี้จึงเย็นสัตวยาบ และหลงงมงาย ยิ่งเสียกว่าผู้ที่ตกอยู่ในขมลึกแห่งนรก.”

พระเจ้าเมียวงว “แท้จริง ที่เทวดาเหล่านี้ได้รับความบันเทิงสุขอยู่ในขณะนี้ ก็เย็นผลมาจากบุญบารมีที่ได้สร้างสมมาแต่ชาติปางก่อน ถ้าบุญบารมีเหล่านี้ เมื่อหว่านไปก็จะได้ผลกลับเย็นทุกชั่วแล้ว ก็จะมีประโยชน์อะไรที่บุญบารมีนี้กลายเย็นบ่วงข่ายพาตนเข้าไปติดอยู่.”

พระโพธิสัตว์ “แท้จริง ก็เย็นผู้ได้หว่านเมล็ดพืชแห่งกุศลกรรม แต่ควรจะรู้แจ้งซึ่งข้อนี้ เราอาจเพียรขึ้นสู่วิถีแห่งความดีสูงขึ้นไป แต่เมื่อขณะขึ้นบ่ายขึ้นไป ก็จะประสบสิ่งซึ่งล่อลวงสุขุมยิ่งขึ้น เหล่าผู้ซึ่งขึ้นบ่ายขึ้นไปได้สูง อาจ

หยุดแวะเวียนหลงอยู่ในความบันเทิงสุขที่ได้จาก
บุญซึ่งได้สะสมไว้ในปางก่อนก็ได้ เพราะฉะนั้น
แทนที่จะรู้สึกเห็นทางอันเย็นความบันเทิงสุขมยด
ยาวต่อไปข้างหน้าอีก กลับนึกว่าถึงที่สุดแล้วก็
หยุด ไม่ย่ายยืนต่อขึ้นไป ยถาทิฏฺฐิวิปฺปยุตฺโต
ความเสื่อม กลับเย็นผู้จนด้วยบุญเหมือนกับเมื่อ
แรกกระทำบุญยาตราย่ายยืนขึ้นมา อันตรายซึ่ง
แวดล้อมทางที่เราย่ายยืน ขึ้นไปนั้นใหญ่หลวงนัก
จนกว่าเราจะผ่านพ้นป่าแห่งความหลง ข้ามบึง
แห่งความโลภ และล่วงพ้นผาสูงแห่งความ
โกรธความพยาบาท รอดถึงดินแดนดอกไม้
แห่งนิรวาณ เมื่อนั้นแหละ จึงจะกล่าวได้ว่าพ้น
ภัยอันตราย จงทอดพระเนตรดูเทวดาเหล่านั้น
อย่าทรงหลงคล้อยตามไปในความสุขของเทวดา
เหล่านั้น ควรจะตักเตือนและมีกรุณาแก่เทวดา
เหล่านั้น แล้วผ่านเลยไปในแดนแห่งอากาเร็น

ที่บริสุทธิ์กว่า คือสวรรค์ชั้นดุสิต ซึ่งเป็นที่สถิต
แห่งพระโพธิสัตว์อันจะได้เสด็จลงมาในโลกแห่ง
เราในกาลข้างหน้าโน้น และจะได้สำเร็จ พระ
โพธิญาณตรัสเป็นพระโคตมะพุทธเจ้า พระองค์
ประทับอยู่ในวิมานทองบนยอดเขาเงิน และฉาย
พระแสงรังสีแห่งความสงบสุข และความรักอัน
บริสุทธิ์ยิ่งไปทั่วพิภพโลก."

ขณะนั้น ก็ได้ทอดพระเนตรเห็นประดุจดัง
แสงฉายในกระจก ซึ่งแสงสว่างงามแห่งความ
อ่อนละมุนและบริสุทธิ์ แผ่ซ่านไปทั่วทุกแดน
พิภพประดุจว่าเป็นเหล็กมุกดาแห่งปัญญา และ
เป็นดอกกุหลาบแห่งความรักอันละมุนละไม.
ที่ในนันทนวันแห่งสวรรค์ชั้นนั้น ทวยเทพผู้เรือง
แสงเสวยความบันเทิงสุขอันบริสุทธิ์วิเศษในดวง
หฤทัยเปี่ยมด้วยเมตตากรุณา ไม่มีราคจริตเข้า
ไปย่อนทอนความดี เพราะทันเมื่อมองไปปราด

เดียว ก็พอใจในความปรารถนาแห่งความรักอัน
มีอยู่ทั้งหมด เทพเหล่านี้ย่อมเคลื่อนไหวไปดูดัง
ว่าขับ ระบำอย่าง สลับซับซ้อน เหมือน ดวงดาวที่
พราวพร่าง และจากกายอันเรืองแสง พวยพุ่ง
ออกมาเป็นรัศมีบริสุทธิ์ยิ่ง เป็นดังกำลังแห่งบุญ
ไปหนุนให้แก่สรรพสัตว์ในโลกอื่น พระผู้ซึ่งจะ
มา ตรัส เป็น พระ โพธิสัตว์ ตรัสด้วย พระวาจาอัน
กอปรด้วยพระปัญญา และทรงพาเทพเหล่านี้เข้า
สู่วิถีธรรม และสรรพสัตว์อันนับไม่ถ้วน เมื่อ
ได้ประกอบกรรมอันที่สัมพันธ์อยู่กับพระองค์แล้ว
ย่อมมาเกิดในมนุษยโลกด้วยพระองค์ และถือ
เอาพระองค์เป็นที่พึ่งก็จะลุถึงพระนิรวาณ” ฝ่าย
พระนางโปยาเมื่อทอดพระเนตรเห็นแสงสว่างอัน
กอปรด้วยความรักมาปรากฏอยู่ดังนี้ ก็ทรงตั้ง
ปณิธานว่า

“เมื่อใด พระโพธิสัตว์ลง มาตรัส เป็น พระ-

พุทธเจ้า แล้ว เมื่อนั้น ขอให้ ข้าพเจ้า ได เห็น พระองค์ เมื่อใดพระองค์เสด็จประทับเบื้นพระผู้ ทรงชนะแล้วบนวชิรอาศน์ เมื่อนั้นขอให้ข้าพเจ้า ได้อภิวาทบูชาพระองค์เถิด.”

พระโพธิสัตว์ “ปณิธานของท่านย่อมเบ็น ผลสมความปรารถนา เพราะได้มิกรรมสัมพันธ์ กับองค์พระโพธิสัตว์แล้ว และนอกจากนี้ บุญ บารมีที่ได้สร้างสมไว้แต่ชาติปางก่อน และผลที่ ได้ปฏิบัติบูชาพระพุทธเจ้าอันนับ ไม่ถ้วนพระองค์ ในโลกอื่น ย่อมเบ็นปัจจัยส่งเสริมให้บรรลุสม แก่ปณิธานที่ทรงตั้งพระทัยไว้.”

ขณะนั้น ในข่ายแห่ง อาการ เห็น ของ คน ทั้ง หลาย ก็ปรากฏเบ็นพรหมโลก อันแสงสว่าง ดังแสงเงิน แห่งพรหม ซึ่งส่อง ไปทั่ว โลกานุโลก เบ็นจำนวนหมื่นนั้นแรงกล้า ถึงกับคนเหล่านั้น ต้องเบือนหนี ในแดนอันสูงส่งนี้ ความเพ่ง

อารมณ์คือฌานย่อมเป็นเครื่องสร้างสรรค์ให้เกิด
เป็นรูปอันงดงามสมบูรณ์ ยิ่งกว่ารูปแห่งศิลป
ละเอียดสุขุมและมีความเคลื่อนไหวรวดเร็ว จน
มนุษย์ซึ่งเกิดในกลียุคมองหาเห็นไม่ แวดล้อม
องค์มหาพรหมคือเหล่าสนัมกุมาร (ควรเป็น
สุนัตกุมาร) โอรสอันเกิดจากมโนแห่งพระพรหม
และผู้เป็นหัวหน้าแห่งกุมารเหล่านั้ คือกุมารผู้
เป็นหนุ่มอยู่เสมอ (ต้นฉบับเป็น Eternal Youth)
ย่อมร่อนเร่มีรูปเหมือนดวงดาวแดง ดังดอกกุ-
หลาบไปในแดนต่าง ๆ ตลอดโลกานุโลกอันนับ
ไม่ถ้วน ขับสดคีความเมตตากรุณาแห่งพระพุทธ-
เจ้า โลกทั้งหลายได้เข้ามาสู่ในการเห็นของคน
เหล่านั้นด้วยความตะลึงแลลาน เห็นโลกหนึ่ง
แล้วก็เห็นอีกโลกหนึ่งไปเป็นลำดับ เห็นเทพผู้มี
ความเย็น (Cool Devas) เทพผู้มีความงาม
(Fair Devas) ล้วนมีแสงเรืองอยู่ในตัว ความ

งามอันไม่สามารถกำหนดเห็นได ในใจมนุษย์แม้ในความฝันถึงจะเห็นได้แต่ก็ไม่เหมือน ย่อมมาปรากฏเห็นแก่ตาของคนเหล่านั้นผู้เป็นแต่มนุษย์ พระเจ้าเมียวจวงผู้ทนง เมียวเชงและเมียวหยินผู้หยิ่ง ก็หมดทนงหมดหยิ่งไปในตน ส่วนพระนางโปยาผู้มีดวงหทัยใสสะอาดกว่า ก็ทรงกำหนดสิ่งที่ได้ทอดพระเนตรเห็นนั้นด้วยความยุติ ทรงยินดีเครื่องพันธนาการซึ่งร้อยรัดพระนางให้ข้องติดอยู่แต่ในที่และโอกาสเดียว บัดนี้ได้หลุดพ้นเบิดทางให้เห็นภาพอันเป็นทัศนียภาพน่าพิศวง แลร่งเรือง หาเขตสุดมิได้ พระเจ้าเมียวจวงทรงจินตนาอยู่ครู่หนึ่ง แล้วตรัสชันด้วยเสียงอันหมดหยิ่งว่า

“ดูก่อน อิดาที่รักและเป็นอาจารย์ที่นับถือจำเดิมแต่ท่านได้เป็นมัคคุเทศก์นำมานี้ กระทำให้ความหยิ่งแห่งไอศูรย์สมบัติและความรักแห่ง

อำนาจ มลายกลายเป็นถ่านเถ้าไปแล้ว อะไรคือความจริงในตัวเรา เจ้าแห่งยกและน้ำและอาณาจักรซิงหลิน หรือถ้าจะกล่าว ข้าพเจ้าก็เย็นจักรพรรดิแห่งจอมปลวก เพราะตลอดชีวิตข้าพเจ้าได้สองหมื่นปี ก็เท่ากับชีวิตของตัวแมลงในฤดูร้อน ซึ่งมีอายุอยู่ชั่ว ๒ – ๓ ชั่วโมงเท่านั้น ส่วนอายุ ของ เทพผู้เย็นเจ้าแห่ง ความ สว่าง ย่อมนับกาลเวลาด้วยกัลป และผู้มองเห็นโลกที่เกิดและประลัยไป เย็นเหมือนหมอกเมฆลอยขึ้นไปจับกลุ่มเกิด เย็นรูป ต่าง ๆ แปลก ๆ อยู่ชั่ว ขณะ หนึ่ง แล้วก็อันตรธานหายไปในอากาศฉะนั้น โอ้ยังนี้ได้ สำนึก ผิดแล้ว ใน ความ ดุร้าย ทารุณ มุ่ง หวัง ความสง่าผ่าเผยอันอาบด้วยโลหิต ความเกลียดชังและ เย้ยหยันในอุดมคติและความหวังของลูก ความ หยาบช้าทารุณที่บังคับให้ลูกไปอยู่ในช่องที่อันแคบแห่งโลก แม้กระทั่งทำให้ลูกต้องตาย

ไป แต่มาบัดนี้แม้ยังนึกเห็นเรื่องร้ายครั้งกระนั้น
ฝั่งเย็นความทำอยู่ด้วยความละอายใจ และแม้จะ
ได้เห็นลูกมีความสุขกว่าดังนี้ ก็ใครเล่าเย็นผู้ได้
รับทุกข์นอกจากตัวข้าพเจ้า ผู้ซึ่งกระทำให้แก่
ตนเอง เย็นจารึกชื่อไว้ในประวัติอย่างมัวหมอง
มิมลทิน ว่าเย็นผู้เกี่ยวข้องอยู่ด้วยความผิด
ความชั่วร้ายทารุณ ส่วนลูกนั้นต้องได้ทุกข์
ทรมาน ด้วย ความ บริสุทธิ์ ปรา ศจาก ความ ผิด
กลับคืน สู่ความมี ชัย เอาชนะความชั่วด้วยความ
ดีอันหาเขตสุดมิได้ นี่ฉันใด พระโพธิสัตว์ทรงสละ
ชีพเพื่อประโยชน์แห่งสัตวโลก บันดาลใจมนุษย์
ให้เรืองแสงอยู่ด้วยธรรม จุดให้ลุกอยู่ด้วยความ
รักในคุณงามความดี และนำเขาเหล่านั้นให้เข้า
สู่วิถีแห่งหนทางแปด เย็นประหนึ่งได้จุดคบประ-
ทีปขึ้นดวงหนึ่ง แล้วจุดดวงอื่น ๆ ต่อไปอีกตั้ง
ล้าน ๆ ดวงและซึ่งจะจุดต่อ ๆ ไปอีก ยืดแดน

อาณาเขต แห่งพุทธเกษตรออก ไปไกลจนหาเขต
สุดมิได้ ก็มิฉันนั้น โอ้ลูกรัก ถ้าลูกประพฤติธรรม
น้อยกว่านี้ มีความอดทนน้อยกว่านี้ และยอมทำ
ตามใจพ่อโดยละทิ้งซึ่งพุทธวิถี ยอมแต่งงาน
เป็นภริยาข้าราชการผู้ใหญ่ ด้วยเห็นประโยชน์
อย่างอื่นมากกว่าความรัก และพ่อก็ยังเป็นเสือ
ร้ายในมนุษย์ เป็นผู้ชนะปราบมนุษย์ทั้งหลายให้
ราบลงด้วยความเดือดร้อนลำเค็ญ ก็เป็นแน่ว่า
จะได้รับวิบากผลไปเกิดอยู่ในห้วงน้ำวิตารนินทิมี
แต่ความทุกข์ทรมาน ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้ยังทรง
พระชนม์ชีพอยู่ (หมายถึงพระกวนอิมโพธิสัตว์)
ขอให้ข้าพเจ้า เมื่อได้ละทิ้งความปรารถนาที่จะ
แผ่อาณาเขตแล้ว ละทิ้งการปราบปรามเอาชัย
เอาความสง่าในเกียรติคุณ ละทิ้งความชั่วร้าย
ความดุร้ายอำมหิตและความใฝ่ในความเป็นใหญ่
เสียแล้ว เปรียบเหมือนตัวจักจั่นซึ่งลอกคราบ

กางบักบินสู่สิ่งสูง และสูงๆยิ่งขึ้นไป แสวง
แดนอันรุ่งเรือง คือบนฟ้าซึ่ง มิสิครามและหาเขต
สุดมิได้ และความปรารถนานี้ เย็นดังดวงแก้ว
มณีมีอยู่ในใจของข้าพเจ้ายิ่งกว่าชีวิต นี่ละเย็น
ปัจจัย ให้ได้เห็น ลักษณะแห่ง แดนอัน บริสุทธิ์คือ
สุขาวดีหรือไฉน.”

พระโพธิสัตว์เมียวซันทรงชำเลืองอย่างอ่อน
หวาน ปานว่าเย็นแสงเรืองงามเมื่อสายัณห์ใน
ยามเย็นแห่งคิมหันตฤดู แล้วตรัสตอบด้วยพระ
เสียงอันอ่อนละมุนดังลมปราณแห่งวสันตฤดู ยัง
ความเคลื่อนไหวให้โลก กลับมีชีวิตใหม่ ว่า

“โลกสวรรค์แห่งสุขาวดีที่ว่านี้ เกิดจาก
พระมโน แห่งพระพุทธเจ้าเย็น แดนอันกอปรด้วย
ความประสานและคุณธรรมความดี เพราะแดน
นี้เย็นพรตจริยาแห่งพระองค์ เพื่อยังผลในหลัก
แห่งพระโพธิญาณ ให้แผ่ซ่านไปทั่วโลกพิภพ

ปลุกสรรพสัตว์ให้ตื่นขึ้นจากหลับ เปรียบเหมือน
ห้วงสมุทรอันลึกซึ้งซึ่งเย็นเหมือนแว่นฉาย รับ
เอาความสง่ารุ่งเรือง ของดวงอาทิตย์และดวง
จันทร์ไว้ฉะนั้น นิมิฉันใด รูปที่เข้ากันได้กับธรรม-
ชาติแห่งตน คือพระธรรมกายอันเย็นอรป ย่อม
สำแดงตน ให้ปรากฏเห็นแก่สรรพสัตว์โดยเย็น
รูปแห่งความรุ่งเรือง เพื่อสั่งสอนและนำสัตว์
เหล่านั้นไปยังแดนสุขาวดีที่แท้จริง ย่อมเร้นซ่อน
อยู่ในจิตใจของทุกผู้ทุกนาม และเมื่อใดจิตใจนั้น
ตื่นขึ้นด้วยพุทธิ จิตแห่งพระพุทธเจ้าก็ย่อมสถิต
อยู่เย็นอาการที่ประสานกันอย่างสงบ นั่นแหละ
คือสุขาวดีแดนอันบริสุทธิ์ นั่นคือสวรรค์แห่งทิศ
ตะวันตก เพราะฉะนั้นโลกที่อยู่นี้อาจเย็นแดน
อันบรมสุขแห่งสุขาวดีอยู่ในตัว หรือถัดไปใน
ประการที่สอง ได้แก่ผู้ซึ่งยังไม่เห็นแจ้งซึ่งโพธิ
ในแดนเทวโลก และประการที่สาม ได้แก่ผู้

เสวยสุขอันได้รับผลซึ่งแท้จริง คือพรหมในแดน
อันเย็นหนึ่งแห่งความบริสุทธิ์ และประการ
สุดท้าย ได้แก่แดนแห่งแสงสว่างและความสุข
อันหาเขตสุดมิได้ ซึ่งเย็นที่สถิตของพระพุทธเจ้า
และเย็นแดนที่พระองค์ทรงนำสรรพสัตว์ที่มีรูปมี
ชีวิตไปสู่ ด้วยอ ศัยพระวิริยภาพขันติธรรมและ
ความรักความเมตตากรุณาอันไม่มีตาย สู่ความ
มีชัยชนะตลอดไปทุกยุคกาล อันสุมทุมพุ่มไม้
แห่งสัตตมณีเหล่านี้ คือ คุณธรรม ๗ ประการ
และสระทั้ง ๘ เหล่านี้ อันจำรัสโอภาสด้วยดอก
ปทุมทิพ แสดงถึงธรรมคำสั่งสอนแห่งพระพุทธ
เจ้า คือหนทางอันประเสริฐ ๘ ทาง เพราะจะ
เห็นจากดอกปทุมทุกดอกที่แย้มบาน เย็นรังสี
พวยพุ่งออกมานับด้วยจำนวนแสนเท่าพันทวีและ
จากรังสีนั้นแต่ละสาย บังเกิดมีพระพุทธเจ้าเย็น
จำนวนแสนเท่าพันทวี มีพระรูปเย็นสีทองและมี

มงคลลักษณะเสด็จไปโปรดสัตว์ยังโลกต่างๆ นับไม่ถ้วน เพราะผู้ที่ไปเกิดในแดนสวรรค์สุขาวดีย่อมข้ามพ้นแล้วซึ่งกระแสธาร และบรรลุโมกษะสถานความหลุดพ้นจากโอฆสงสาร เจริญรอยแห่งพระบาทพระพุทธเจ้า เข้าถึงเขตที่มีความเกิด ความตาย ในภายหน้าอยู่ในอำนาจแห่งตน หรือถ้าปรารถนาก็เข้าสู่ความหยุดพักคือพระนิรวาณ แล้วกลับมาสู่งยังโลกล่างและปรากฏพระองค์ในโลกานุโลกอันนับไม่ถ้วน เมื่อใดได้รู้แจ้งในรูปแห่งเรืองงาม (ธรรมกาย ?) เมื่อนั้นท่านก็ไม่ประกอบการงานเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เพราะเมื่อบรรลุภูมิโพธิสัตว์แล้ว ก็จะมีพระธรรมเย็นดังเกราะสวมกายอย่างบริบูรณ์ และยินดีไปช่วยโลกต่างๆ แห่งความทุกข์ แล้วนำสรรพสัตว์ผู้ได้ทุกข์ ไปสู่ความเย็นสันติสุขแห่งพระนิรวาณ ตนจะไม่รู้นี่คือตนแลของตน

แม้แต่ร่างกายก็เต็มใจสละได้ด้วยยินดี ถ้าว่าสละแล้วจะเกิดผลเย็นบันเทิงสุขหรือความรอดพ้นแห่งสรรพสัตว์ พระโพธิสัตว์นั้นย่อมพ้นแล้วจากเรื่อง วิวาทบาดหมาง และความเย็นอริแก่สิ่งใด ๆ มิหทัยเปี่ยมด้วยอุเบกขาญาณ มิหทัยเย็นบุญกอปรด้วยเมตตากรุณาทยาธิคุณ มิหทัยอันเย็นประโยชน์เย็นความเที่ยงธรรม ความมั่นคงประดุจดังเขาพระสุเมรุบรรพตซึ่งไม่มิไหวสะเทือน บัดนี้ท่านทั้งหลายกำลังจะเข้าไปสู่แดนที่กล่าวนี้ เพราะฉะนั้นจงตระเตรียมจิตใจเพื่อเข้าสู่อาการเห็นอันสูงสุดแห่งจักวาลานุจักรวาลณบัดนี้เถิด.”

ในขณะนั้นเย็นครั้งแรก ก็ได้เห็นความสว่างงามเย็นแสงแวววาวพราวตา ปรากฏเย็นรูปหอสูงลิ่วแล้วล้วนไปด้วยมณีรัตน์ ประดับด้วยธวัช ๔ คันอันดูระยับตา ห่อหุ้มด้วยข่ายเพชรซึ่ง

ฉายแสงเป็นรัศมี งามยิ่งกว่าวิมานของเทวดา ในแดนสวรรค์ ขัดเดียวรูปนั้นก็เปลี่ยนแปรไป เป็นข่ายมุกดาแล้วเป็นหอเพชรรัตน์ หรือเป็นกลุ่มเมฆประกอบด้วยดอกไม้สวรรค์ ครั้นแล้วทัศนียภาพก็คลี่คลายกลายรูปเป็นดอกปทมรัตน์น่าพิศวง มีใบนับได้ ๘๔,๐๐๐ ใบ ทุกๆ ใบมีเป็นเส้นนับจำนวนได้เท่ากัน และทุก ๆ เส้นมีมณีรัตน์แห่งสวรรค์ในจำนวนเช่นกัน และดวงมณีนั้นแต่ละดวงมีรัศมีทองพุ่งออกมาเท่า ๆ กัน และทุก ๆ รัศมีนั้นฉายแสงให้เห็นโลกานุโลกนับได้ด้วยหมื่น ขณะนั้นภิกษุชันไฉและนางนาคซึ่งยังเป็นผู้รับใช้พระโพธิสัตว์ด้วยความภักดี มีความประหวั่นพรั่นพริ้ง พนมมือทูลถามว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นมัคคุเทศก์และสหาย และด้วยพระธรรมคำสอนอันแท้จริงแห่งพระองค์ได้นำข้าพเจ้ามาสู่สูงถึงแดนทิพเหล่านี้ ขอพระองค์จงอย่า

ได้เสด็จจากข้าพเจ้าไป เพราะถ้าทิ้งข้าพเจ้าไว้ตามลำพัง ก็เสมือนขาดดาวแห่งธรรมประจำตัว ข้าพเจ้า ก็จะต้องเคว้งคว้างตกอยู่ในความกว้างไพศาลแห่งจักรวาลหมดความรอดพ้น.”

พระโพธิสัตว์เมียวซัน เอาพระหัตถ์วางลงเหนือศีรษะของคนทั้งสองด้วยอาการทรงรับรอง และตรัสว่า “ดูกร เจ้าผู้ภักดี อย่าได้วิตกกลัวด้วยความภักดีของเจ้า กระทำให้มีน้ำหนักแห่งกุศลกรรมเป็นสัมพันธ์อยู่กับเรา ซึ่งไม่มีกาลและโอกาสจะพรากไปจากกันได้ ท่านทั้งหลายคือยิดา มารดา พี่ๆ และเจ้าทั้งคู่ผู้เป็นศิษย์ที่มั่นคงด้วยภักดี รวมหมดนี่ย่อมจะได้ชัยชนะบรรลุมหานิรวาณ ขอแต่ให้ดำเนินตามคำสอนของเราให้แน่วแน่ไว้ เพราะในบัดนี้ท่านกำลังจะเข้าถึงความเย็นที่สุดแห่งปรารถนา เข้าอยู่เฉพาะพระพักตร์พระอมิตาภพุทธ ผู้เย็นเจ้าเย็นใหญ่แห่ง

ความสว่างเย็นพระธรรมกายที่เผยให้ปรากฏเห็นเย็นรูปอันรุ่งเรือง.”

ความรู้สึกสยองกลัวเพราะความสง่าน่าเกรงขามและด้วยความยินดีอย่างสุดซึ้งได้แผ่ซ่านเข้าไปจับอยู่ในใจของคนทั้งหมดซึ่งอยู่ที่นั้น ในขณะที่ได้เห็นอย่างชัดแจ้งซึ่งพระรูปพระอมิตาภพุทธอันสง่า ประทับอยู่บนแท่นบัทม-อาศน์แห่งสวรรค์ ฉายแสงแพรวพราวยิ่งกว่าพระเมรุมาศนับจำนวนด้วยโกฏิเย็นตริคูณ อันพระรูปนั้นสูงได้ ๖๐๐,๐๐๐ นิยุตแห่งโกฏิโยชน์ (*นิยุตคือจำนวนหน่วยมีศูนย์ตาม๒๐ศูนย์ นิยุตแห่งโกฏิคือมากจนเหลือวัดเหลือนับ*) ยิ่งด้วยจำนวนเม็ดทรายในแม่พระคงคา รวบประมาณ-ฑลแห่งพระรูปมีพระพุทธเจ้าเย็นจำนวนเหลือคณนา แต่ละองค์ก็มีพระโพธิสัตว์เย็นบริวารนับด้วยอสงขัย เพราะพระรูปอันรุ่งเรืองแห่งพระ

อมิตาภพุทธ ย่อมฉายแสงสว่างไปทั่วโลกทั้งหลายในสิบทิศ และรับเอาสรรพสัตว์ผู้ซึ่งมีจิตเพ่งอยู่ในพระองค์โดยไม่ทรงละทิ้ง พระรูปอันแท้แห่งพระอมิตาภพุทธนั้นเป็นอนันตะและแผ่ไปทั่ว และบัทมอาศน์ของพระองค์นั้น ผุดมาแต่ก้นยิ่งแห่งกาลเวลาอันลึกเหลือหยั่งได้ และเจริญไพศาล ยิ่งด้วย ความ กว้าง อัน โอฬาร ของสกลจักรวาล.

บรรดาสัตว์ทั้งหลาย ประกอบเป็น พระประภามณฑล เหล่าพระโพธิสัตว์ซึ่งมีรูปทอง เผ้าอยู่ใกล้ความเรืองรองของวัชรอาศน์ ชาติหรือคติทั้ง ๖ และบรรดาทั้งสิ้นในสกลจักรวาล อยู่รอบนอกแห่งวงประภามณฑล เป็นลดหลั่นออกไปตามกรรมที่ได้กระทำไว้ ด้วยพระสุรเสียงซึ่งใครได้ยิน ย่อมกระทำให้เป็นผู้ตื่นอยู่ด้วยปัญญาไม่มีวันอันลบเลือนและนำสัตว์ไปสู่วิถีแห่งพุทธะ

พระอมิตาภพุทธทรงแสดงพระธรรม และจาก
พระชิวหาแห่งพระองค์ บังเกิดมิรัศมิทองพวย
พุ่งออกมา แต่ละสายแห่งรัศมิบังเกิดมิพระ
โพธิสัตว์นับด้วยร้อยโกฏิอสงขัย มิพระกายไพ-
โรจน์ด้วยแสงอไร ประกอบด้วยมงคลลักษณะ
และประทับอยู่บนปัทมอาศน์อันฉายแสง พระ
โพธิสัตว์เหล่านี้เคลื่อนไหวไปตลอดทุกแห่งทิศ
สู่โลกต่าง ๆ นับด้วยแสน เสร็จประทับอยู่ท่าม
กลาง อากาศ ทั่ว ทุก ด้าน แล้ว ตรัส ประกาศ ซึ่ง
พระธรรม.

และด้วยประการฉะนี้ พระอมิตาภพุทธทรง
ประกาศ พระธรรมด้วย พระสรเสียงมิสง่า ดังราว
กับฟ้ากระหึ่มในก้อนเมฆว่า

“ตลอด ไป ใน โลกานุ โลก อันเหลือ คณนา
แห่งกลางมหาสมุทรอันหาเขตสุดมิได้ เราย่อม
เคลื่อนไปมา เพื่อให้ ความปรารถนาในพรตของ
เราสำเร็จผล คือเป็นนายกและมัคคุเทศก์ให้แก่

สรรพสัตว์ ระบบแห่งโลกพิภพเกิดแล้วก็ถึงแก่ความประลัยด้วยไฟ แต่เราผู้ไม่มีใครชนะได้หาได้ถูกกระทบกระทั่งซึ่งความพินาศนั้นไม่ ย่อมประกาศ พระธรรม ซึ่งเย็น เสมอน สารถี แห่งเทพและมนุษย์ตลอดกาลอันเย็นอสงขัยกัลป สรรพสัตว์เปรียบเหมือนผู้ทอผ้า เอากรรมแห่งตนเย็นกระสวยทอ และเอาชีวิตเย็นเส้นทอ การกระทำและความดิ้นรนแห่งตน ย่อมก่อให้เกิดภพเกิดชาติคือโลก และกรรมนั้นมีต่างๆ กันฉันใด โลกก็มีต่างๆกันฉันนั้น จากเหตุย่อมเกิดเย็นผล และจากผลเกิดเป็นเหตุขึ้นใหม่ อันพระธรรมนั้นมีประจำอยู่ในชีวิตสัตว์ทุกรูปทุกนาม แต่ทว่าพระธรรมนี้ เปรียบเหมือนมณีรัตน์และทองคำซึ่งฝังอยู่ในกลางใจโลก ไม่มีผู้ใดทราบและเห็นได้ด้วยอินทรีย์ จนกว่าจะตั้งความเพียรแสวงหาและขุดค้นขึ้นมา แล้วประกอบเย็นศิลปเกิดเป็น

รูปชั้น นี้ฉันใด สัตว์ทั้งหลายตลอดไปในโลกา-
นุโลก ก็ได้ดำเนินการงานของตนไป แต่ก็หารู้
ไม่ซึ่งพระธรรมอันเป็นธรรมชาติ ปรากฏอยู่ใน
ตนหรือรู้จักหนทางซึ่งจะนำตนไปสู่โพธิญาณอัน
เป็นจุดที่หมายปลายทาง สังสารจักรย่อมหมุน
เวียนไปเป็นรอบ ๆ เรื่อย กงคือกิเลสตัณหา
คุมคือความโสกาดูรเหี่ยวแห้งใจ และเพราะฉะนี้
เรา ผู้เป็น แหล่งปฐมแห่ง โพธิญาณอันกอปรด้วย
เมตตากรุณาและทยาธิคุณ ที่บรรดาสัตว์ทั้งหลาย
ย่อมเข้าถึง กายของเรา ประกอบ ด้วย สาระ
แห่งพระธรรม เราย่อมเข้าสิงอยู่ในจิตใจของ
ผู้ซึ่งปรารถนาโมกษะความหลุดพ้น ปณิธานอัน
สูงสุดที่มีอยู่ในใจของสัตว์เหล่านั้น เราก็ไป
ปรากฏเกิดอยู่ เพราะคุณลักษณะแห่งพระพุทธ-
เจ้าย่อมประดิษฐานอยู่ในดวงใจของเขาเหล่านั้น
มีแรงกำลังเหมือนดังเปลวไฟหินเหล็กไฟ ซึ่งลุก

รุ่งโรจน์ชิน ได้ด้วย ความรุ่งเรือง แห่งคุณธรรม และความรักฉะนั้น.

" อันมังกรแห่งความ มืดย่อมถูกอรุณเทพ เอาแหลม ทองเข้าพุ่งแทงและประหารเสียฉันใด เรายอม ใช้ความร่ง เรืองมีสง่า ของเรา แทงทะล เข้าไปถึงในนรกที่มืดต่อ กระทำให้ผู้ที่หมดหวัง กลับมีหวัง และ ความ บรรเทา นำ ไป สู่ทาง แห่ง ธรรมและความสว่าง แดนอันมืดในโอกาสโลก ก็กลับเปลี่ยนเย็นแดนสวรรค์อันมลังเมลือง อบ อุ่นด้วย ความเมตตาปรานี และความรัก ก็ฉันนั้น เราได้ ยอมสละดวงตาของเรายิ่งด้วยจำนวนดวง ดาวที่มีอยู่ เพราะด้วยความเมตตากรุณาต่อโลก อันมีแต่ความทุกข์ เราหยาดโลหิตของเราประ-ดุจดังน้ำในมหาสมุทร ก็ไม่ได้มีปรารถนาอย่าง ไรนอกจากจะช่วยทุกข์สัตวโลกให้รอดพ้น ใน โลกานุโลกอันเย็นอนันตะเราได้สละชีวิตของเรา

เพราะเราตาย อย่าง บรรดา ความ ตาย ของผู้ ที่มี ความกล้าหาญและความจริง และไปเกิดในชาติ ใหม่สูงขึ้นโดยลำดับ ความทุกข์และความตาย เราถือเป็นความบันเทิงสุข ยอมทนทุกข์ทรมาน เพื่อโลกที่เป็นทุกข์แสนเทวศ ปลดปล่อยให้รอด พ้นและสู่ความมีอุดมสุข เราต่อสู้เข้าไปในกลาง เปลวไฟ กลางพายุร้ายและท่ามกลางความ คับขัน ไม่ถอยและไม่มีใครเอาชนะได้ ย่อมเอา ชนะแก่ความตาย ทั้งนี้เพื่อให้สัตวโลกอันนับ ไม่ถ้วนถึงซึ่งแดนอมตะไม่มีตาย คือความสุข สงบอันหาเขตสุดมิได้."

ครั้นแล้วคนเหล่านั้นก็บังเกิดความรู้สึกแจ้ง ว่าตนกำลังจะบรรลุผลถึงที่สุด แห่งความรู้แจ้งอัน ยิ่งใหญ่ มีความปรารถนาอันแรงกล้าจะเข้าสู่ใน แอกแห่งพระพุทธเจ้า แล้วประกอบการงานอัน จะช่วยให้สรรพสัตวในสกลจักรวาล ให้หลุด

พ้นจากกิเลสและความหลง ต่างตั้งจิตเย็นสมาธิ
บังเกิดเย็นเปลวไฟอันรุ่งเรือง เผาสิ่งที่เย็นราคิ
แห่งโลกที่มาอยู่ในตนจนหมดไป ก็ปรากฏรูป
ขันใหม่เย็นกายทองอันเรืองรอง ประดิษฐาน
อยู่บนยอดมาศนมณ อยู่เฉพาะพระพักตรพระ-
พุทธเจ้าในตอนชั้นในที่สุดแห่งพุทธมณฑล เย็น
ยอดแห่งหมู่ผู้ได้บรรลุแล้วซึ่งความสุขอย่างยิ่ง.

พระพุทธเจ้า ทรง สำแดง พระอาการ ยิ้มอย่าง
เย็นทิพสุขุมละมุนละไม ปรากฏเย็นรังสีกอปร
ด้วย ๕ สี (ไม่ใช่ฉัพรังสี ๖ สี) พวยพุ่งออกมา
จากพระโอษฐ์ในขณะที่ตรัสด้วยพระสุรเสียงอันมิ
พระทยาธิคุณหาที่สุดมิได้ว่า

"แต่นี้ไป ให้เมียวซันมิฉายาว่า พระ
โพธิสัตว์ผู้ประกอบด้วยมหาการุณย์ และมหา-
ทยาธิคุณ ผู้ช่วยให้ผู้ได้รับทุกข์ได้รอดพ้น ผู้
คุ้มครองป้องกันอันมีปาฏิหาริย์และช่วยอยู่เสมอ

แก่สัตวโลกเย็นพระกวนอิม ผู้ได้ยินเสียงร้อง
ปริเวทนาแห่งสัตวโลก (*อวโลกิเตศวร*) สถิตย์
อยู่ ใน ทยาธิคุณ อัน ปราศ จาก เขต กำหนด แทบ
แม่น้ำกาลนที สถิตย์ บัทมอาศน์มณีอันสูง ลิ่ว
เย็นเทวิแห่งเกาะอันศักดิสิทธิและทะเลใต้ พื้นาง
ของเจ้าซึ่งแต่ก่อนมิมลทิน ด้วยโลกิยสุข แต่
บัดนี้ได้ชำระให้บริสุทธิด้วยไฟแห่งสมาธิ ก็จะได้
เข้าสู่ทางแห่งความสำเร็จอันสมบูรณ์ เมียวเชง
ให้มิฉายาว่า พระโพธิสัตว์ผู้บริสุทธิยิ่งนักและ
งามพร้อมถ้วน อันอาการปรากฏแจ้งของเจ้า
งมิลักษณะเย็นเพลิงเผาบรรดาความชั่วร้ายทั้ง
หมด มิสิงห์แห่งมรกตเย็นเครื่องหมาย ส่วน
เมียวหยิน งมิเกียรติเย็นโพธิสัตว์ผู้รุ่งเรือง
พร้อมแลผู้บริสุทธิอย่างยิ่ง มิอาการปรากฏแจ้ง
คือน้ำ และด้วยอาศัย ความบริสุทธิ ปราศจาก
มลทิน ออกล้างสิ่งสกปรกโสมมบรรดาที่ในโลก

หมื่นโลกขจัดให้หมดไป มิช้างแห่งเพชรเย็น
เครื่องหมาย ส่วนจักรพรรดิเมียวจวง เมื่อ
ได้สละทิ้งแล้วซึ่งอวัชแห่งความหยิ่ง และได
ยาก ยั้น ฝ่า ทาง ทรกันดาร ด้วย ตบะ ความ อดทน
และรู้สำนึกในบาปกรรมที่ทำไว้ มาสู่แดนอัน
บริสุทธิสุขาวดี ขอตั้งแต่งให้เย็นโพธิสัตว์ผู้ทรง
ความบริสุทธิชนะแล้ว เย็นผู้สำรวจตรวจหมู่
มตชน อันลักษณะความกล้าหาญของท่าน ซึ่ง
แต่ก่อนใช้เพื่อประโยชน์แห่งตน สำสมกรรมชั่ว
ไว้ทำลายตน แต่นี้ต่อไปจงทรงกระบี่แห่งปัญญา
ความเที่ยงตรง ความบริสุทธิและความการุณย์
แตกอน ความสุขของทาน เยนเครองเดอดรอน
แก่คนอื่น บัดนี้ต่อไปจงแสวงความดีให้แก่ผู้อื่น
ให้ชีวิตของท่านจงเย็นที่แซ่ซ้องสาธุการ หาใช่
เย็นที่สาปแช่งเหมือนเมื่อก่อนไม่.

" ส่วนพระนางโปยาให้ได้รับฉายาว่าพระ-

โพธิสัตว์ทรงคุณความดีนับหมื่น เป็นผู้สำรวจ
สอดส่องบรรดาสตรีทฤาชอ และด้วยความชอ
สัตย์ภักดีในตัวท่าน จงเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น
ตลอดกาลนาน ดูกรพระนางโปยาผู้บริสุทธิ์ ท่าน
เออนโอยจ์แต่ถ้อยคำที่ดีงาม มีความเมตตา
เมื่อพระเจ้าเมียวจงประชวรพระโรคเป็นแผลเน่า
อย่างน่าเกลียด และเป็นผู้ทำความผิดอย่าง
โหดร้ายให้แก่ท่าน โดยฆ่าธิดาของท่านเสีย
ท่านก็มิได้ผูกอาฆาต เข้าช่วยประคับประคอง
สามีของท่านด้วยความอดทนไม่มีวัน หยุดหย่อน
เมื่อเดินทางอย่างน่ากลัวอันตราย ท่านก็ร่วม
ทุกข์ทรมานอยู่ในอำนาจแห่งน้ำ และไฟ บัดนี้
ความทุกข์ ทรมาน ของท่าน ถึงที่สุดแล้ว และ
บรรลุโพธิสัตว์ภูมิแล้ว ท่านจงเสวยสุขตลอด
ชั่วนิรันตกาล ส่วนซันไฉ่และนางนาค ซึ่งปฏิบัติ
อาจารย์ของเจ้าด้วยความภักดีอยู่เสมอ มีความ

รักซึ่งอาจชนะแม้แต่ความตาย แต่นั้นไปให้ทั้งสองอยู่รับใช้ในการงานอันเย็นการุณยธรรมของอาจารย์ต่อไปอย่างใกล้ชิดจนกว่าจะสิ้นกัลป์ แต่นั้นไปให้ชันไฉ่จงมิฉายาว่า สุวรรณมาณพ และนางนาคจงมิฉายาว่านางหยก ให้บรรดาศาลที่สถิตแห่งพระโพธิสัตว์เหล่านี้ จงอวลตลบไปด้วยกลิ่นหอมแห่งควันธูปเทอญ.”

ด้วยประการฉะนี้ ที่เมียวซันได้ตรัสเย็นพระโพธิสัตว์กวนอิมทรงพระการุณยธรรมหากำหนดเขตมิได้ และไม่ทรงยอมเข้าสู่ความเย็นบรมสุขครั้งสุดท้าย และยังคงอยู่แทบแม่น้ำแห่งกาลเวลา ไม่ยอมเสวยวิบากผลแห่งบุญบารมีที่มีอยู่ จนกว่าจะได้ช่วยทุกข์ของสัตว์ แม้อยู่ไกลเท่าไกลในดวงดาวที่แสนไกล ให้รอดพ้นทุกข์ พระองค์คือความบริสุทธิ์และความงามน่ารักซึ่งปกแผ่ไปทั่วสกลจักรวาล ในวันอัน

ปลอดโปร่งรุ่งเรืองแห่งฤดูสารท เมื่อท้องฟ้า
แจ่มใสบริสุทธิ์เย็นสีคราม ครอบละแวกวนาป่า
ไม้ซึ่งเย็นสีทอง จะปรากฏพระทยาธิคุณยดยัง
เหมือนดังผ้าบางเย็นสีเงิน ปกแผ่เลื่อมพราย
กระเพื่อม ๆ อยู่ในท่ามกลางความสว่างแห่งสีฟ้า
นั้นคือพระกวนอิม ผู้ซึ่งเหมือนหนึ่งเป็นอาจารย์
ผู้ศักดิ์สิทธิ์ กำลังประเล้าประโลมใจผู้ซึ่งกำลัง
จะตายไป ด้วยการให้สัญญารับรองในความ
ชนะแห่งชีวิตในโลกหน้า แผ่พระการุณย์ไปทั่ว
โลกและโปรยปรายวัสโสทกแก่ผู้ซึ่งกำลังจะตาย
ไป ให้ได้รับความสุขสงบ ในความงามเห็น
กระเพื่อม ๆ มลัง เมลืองแห่งทะเลในคิมหันตฤดู
อิทธิพลแห่งพระองค์ย่อมเพิ่มแสง มลังเมลือง ให้
แวววาวยิ่งขึ้น กระทำให้ดวงใจแห่งพุทธศาส-
นิกชนมีจิตมุ่งอยู่ด้วย ความเย็นอนันตะ สว่างขาว
ปราศจากมลทน ในท่ามกลางความสง่างามแห่ง

แสงจันทร์ในราตรีแห่งคิมหันตฤดู เมื่อแหงนดู
ท้องฟ้าหัวงสวรรค์ จะเห็นเป็นประหนึ่งพัสตรา-
ภรณ์อันบริสุทธิ์ของพระองค์ ประดุจว่าทรงนำ
เอามาแผ่ปกคลุมเป็นเครื่องคุ้มกันด้วยความรัก
น้ำค้างคือน้ำอมฤตแห่งพระสธรรม อันโปรย
ปรายมาจากแจกันแก้วอันหาตำหนิมิได้ กระทำ
ให้แผ่นดินซึ่งแห้งผากกลับชุ่มชื้น เหมือน
หนึ่งพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ที่ทำ
ให้ดวงใจของมนุษย์ที่เหี่ยวแห้งด้วยไฟแห่งราค
กลับชุ่มชื้นฉะนั้น ส่วนแสงสว่างอร่ามงาม
ของดวงเดือน ซึ่งเห็นเป็นทางขาวไปในหัวง
สวรรค์ชั้นสูงสุด ก็เปรียบเหมือนดังฉายแสงอัน
เรืองรอง แห่งหนทาง อันประเสริฐ ๘ ประการ ให้
ปรากฏเห็น.

หลวงจีนพูหมิงได้เห็นความประหลาดอัศ-

ขรรย์อย่างน่าพิศวงครั้งปุรพกาลแล้ว ก็กลับคืน
สู่สภาพแห่งความเย็นอยู่ในบัจจุบัน ดวงใจเยียม
ด้วยบัตที่ได้เห็นทัศนียภาพในอดีต เห็นสุมทุม
พุ่มต้นเชอรีบกครั้งหนึ่ง พระจันทร์ยังเพ็ญดวง
อาบแสงสว่างนวลไปทั่วพา กลับปผชาติที่ร่วง
โรย ก็โบ่รยกลับลงมาพรูดังปลิวหิมะ ยังไม่
ทันจะตกถึงดิน เมื่อหลวงจินพูหมิงกลับคืน
สภาพยังบัจจุบัน ในเมื่อได้ผ่านอาการเห็นเย็น
อดีตมานานแสนนาน หลวงจินพูหมิงเปล่งอุทาน
กล่าวมาว่า “ประหลาดอัศจรรย์นักหนา เรานี้
เย็นเขตชิน (ผู้ชนะซึ่งแดนเกษตร เย็นชอฌาน
ชั้นหนึ่งของมหายาน) ผู้ซึ่งไม่เข้าอยู่ในกาลเวลา
วิถีแห่งจิตที่รู้แจ้งแล้วของโลก เย็นชั่วขณะ
หนึ่งเท่านั้น และบรรดาอาการที่ปรากฏเห็น ตาม
ที่มีแจ้งอยู่ในพระคัมภีรวัชรสูตร ก็เย็นเหมือน
หนึ่งความฝัน เย็นภาพมายา เย็นฟองน้ำ

เย็นเงา และเย็นหยาดน้ำค้างอันเลื่อมพรายหรือไม่ก็เย็นดังน้ำแลขฉะนั้น" หลวงจีนพูหมิงมีใจเปี่ยมด้วยความรู้พระคุณควรบูชา ก็ยกมือขึ้นประสานบูชาพระไตรรัตน์.

ในระหว่างที่เข้าอยู่ในที่วิเวก หลวงจีนพูหมิงจึงเขียนเรื่องพระกวนอิม ที่ทรงสละพระชีพเมื่อครั้งเสวยพระชาติเย็นเมียวซัน.

เมื่อกลับมาวัดแล้ว บรรดาเพื่อนหลวงจีนก็พากันมาต้อนรับด้วยความยินดี หลวงจีนพูหมิงจึงอ่านเรื่อง ซึ่งเร้นซ่อนอยู่ด้วยเมฆหมอกแห่งกาลเวลา ให้ที่ประชุมสงฆ์ฟัง เมื่ออ่านจบเรื่องแล้ว หลวงจีนทั้งหลายต่างก็พร้อมใจโดยมิได้นัดแนะกัน ยกมือขึ้นประสาน กระทำอภิวาทแก่พระกวนอิม ผู้ทรงพระทยาธิคุณหากำหนดมิได้ แล้วเปล่งวาจาว่า

"ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระมหาทยาธิคุณ ทรงพระกรุณาแก่เหล่าข้าพเจ้าด้วย."

ในท่ามกลางควันหอมแห่งธูปซึ่งลอยเข็นเกลียวขึ้นไปในอากาศ มีกลิ่นหอมยิ่งกว่าบรรดาเครื่องหอมซึ่งมีอยู่ในโลก อากาศก็สะเทือนหึ่ง ๆ ดังเสียงประสานแห่งสวรรค์ ขณะนั้นมีแสงสว่างเข็นรูปประดุจพัสตราภรณ์มรกตมีแสงรุ้งผ่านเข้ามาในที่ชุมนุมสงฆ์แล้วก็ปรากฏพระกายเข็นพระโพธิสัตว์กวนอิม ทรงแจกันมณีมีกิ่งสนอันเขียวสด พระโพธิสัตว์ทรงเอากิ่งสนจุ้มน้ำมนต์ในแจกัน แล้วทรงสลัดน้ำค้างทิพย์คือน้ำมนต์ประพรมไปที่หมู่สงฆ์ ครั้นแล้วอาการที่ปรากฏเห็นนี้ก็ผ่านพ้นไป ในท่ามกลางหมู่สงฆ์ซึ่งกำลังกระทำอภิวาทอยู่ราบพื้น เข็นระยะเวลาซึ่งมีแต่ความประหลาดอัศจรรย์และความยินดี

ยินดี และบรรดาหลวงจินเหล่านั้นทั้งหมู่ก็ได้
บรรลุภูมิ แห่งความสงบ ถึงเหตุการณ์ในอนาคต
ซึ่งยังไม่เกิดขึ้น เพราะภิกษุเหล่านั้นทุกองค์ใน
บัดนี้ รู้ได้ว่า ชัยชนะครั้งสุดท้าย คือพุทธภูมิ
ย่อมมีแก่ตนเป็นแม่นมั่น ด้วยประการฉะนี้.

— จบ —

หอสมุดแห่งชาติ
NATIONAL LIBRARY

พิมพ์ที่ ร.พ.อุดม ใกล้ ป.ณ.ป้อมปราบ ถนนเจริญกรุง พระนคร
นางประหยัด ชาตบุตร ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๔๙๕